

جمهوری اسلامی افغانستان

وزارت مالیه

ریاست عمومی عواید

تعلیماتنامه قانون مالیه بر ارزش افزوده

قوس ۱۳۹۹

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
۱	مقدمه .....
۱	استناد به این تعلیماتنامه .....
۲	قانون مالیه بر ارزش افزوده .....
۲	مالیه بر ارزش افزوده چیست؟ .....
۳	مروری مختصر مالیه بر ارزش افزوده .....
۴	مفاهیم مهم مالیه بر ارزش افزوده .....
۴	فعالیت اقتصادی .....
۴	ثبت .....
۵	محاسبه: .....
۵	مبلغ خالص: .....
۵	پرداخت مالیه بر ارزش افزوده و ادعای باز پرداخت .....
۶	نورم مالیه بر ارزش افزوده: .....
۶	فروشات شخصی: .....
۶	قیمت های نشان داده شده: .....
۷	اقلام معاف (غیر تابع مالیه): .....
۷	مقایسه بین معافیت و نورم صفر: .....
۸	عرضه های معاف (اجناس و خدمات): .....
۸	عرضه های معاف از مالیه در فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده ذیلاً پیشبینی شده است: .....
۸	عرضه های دارای نورم صفر: .....
۸	عرضه های دارای نورم صفر در فقره (۱) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده ذیلاً پیشبینی شده است: .....
۸	واردات معاف .....
۹	واردات نورم صفر: .....
۹	روند تطبیق مالیه بر ارزش افزوده: .....
۱۲	فصل اول - احکام عمومی .....
۱۲	ماده ۱: مبنی .....
۱۲	ماده ۲: اصطلاحات: .....

۱۳.....	
۱۳.....	مالیه بر ارزش افزوده .....
۱۳.....	مالیه دهنده.....
۱۴.....	مالیه قابل پرداخت.....
۱۵.....	مالیه قابل مجرائی.....
۱۷.....	واردات تابع مالیه.....
۱۷.....	عرضه تابع مالیه.....
۱۸.....	اجناس.....
۱۸.....	خدمات.....
۱۹.....	عرضه.....
۲۰.....	فعالیت اقتصادی.....
۲۳.....	تشبث فعال.....
۲۳.....	اجاره مالی.....
۲۵.....	شخص مرتبط.....
۲۶.....	پرداخت به جنس.....
۲۶.....	شخص ثبت شده.....
۲۷.....	صورت حساب.....
۲۷.....	پول.....
۲۸.....	قیمت.....
۳۰.....	استفاده شخصی.....
۳۱.....	استفاده معاف.....
۳۱.....	دوره مالیه بر ارزش افزوده.....
۳۳.....	شخص.....
۳۳.....	فورم منظور شده.....
۳۳.....	مراجع صدور جواز.....
۳۵.....	ماده ۳: عرضه اجناس و خدمات.....
۳۵.....	مفهوم "عرضه اجناس".....
۳۶.....	عرضه اجناس شخصی یا معاف— مال تجارت و سایر اجناس غیر سرمایوی.....

۳۹.....	استفاده شخصی یا معاف اجناس سرمایوی .....
۳۹.....	معنی "عرضه خدمات" .....
۴۲.....	عرضه های مختلط .....
۴۳.....	خدمات کوچک جهت وارد نمودن اجناس .....
۴۳.....	عرضه خدمات شخصی یا معاف .....
۴۴.....	فصل دوم - وضع مالیه بر ارزش افزوده.....
۴۴.....	محاسبه مالیه بر ارزش افزوده .....
۴۵.....	شخص مکلف به پرداخت برای مالیه بر ارزش افزوده .....
۴۵.....	عرضه کننده می تواند مالیه بر ارزش افزوده را از دریافت کننده گان تحصیل نماید.....
۴۷.....	مواد ۵ و ۶ قانون مالیه بر ارزش افزوده - توضیحات عمومی در مورد عرضه های معاف و نورم صفر.....
۵۰.....	ماده ۵: معافیت های مالیاتی .....
۵۰.....	عرضه های معاف .....
۶۲.....	واردات معاف .....
۶۷.....	مشخصات عرضه ها و واردات .....
۶۸.....	موافقت نامه های بین المللی .....
۷۲.....	اسناد لازم جهت معافیت مطابق موافقت نامه های بین المللی .....
۷۳.....	کمک های بلاعوض به شکل تمویل مستقیم به وزارت خانه ها و نهاد های دولتی .....
۷۴.....	کمک های انکشافی فراهم شده به شکل اجناس یا خدمات .....
۷۵.....	ماده ۶: نورم صفر .....
۸۳.....	واردات نورم صفر .....
۸۵.....	خصوصیات معافیت ها و نورم صفر .....
۸۶.....	فصل سوم - ثبت و راجستر .....
۸۶.....	ماده ۷: ثبت الزامی .....
۸۷.....	حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده .....
۹۱.....	محاسبه ۱۲ ماه .....
۹۱.....	موعد معین درخواست .....
۹۱.....	تشبثات جدید .....
۹۱.....	ثبت اشخاص مرتبط (ثبت گروپی) .....

۹۴.....	طی مراحل درخواست ها در وزارت مالیه .....
۹۵.....	اقدامات وزارت مالیه پیرامون درخواست های ثبت داوطلبانه .....
۹۷.....	تاریخ ثبت و راجستر .....
۹۸.....	گروپ بندی فعالیت های اقتصادی .....
۹۹.....	عدم درخواست برای ثبت و راجستر .....
۱۰۰.....	جریمه ها جهت عدم درخواست برای ثبت و راجستر مالیه بر ارزش افزوده .....
۱۰۱.....	ماده ۸: ثبت اختیاری .....
۱۰۱.....	شرایط درخواست ثبت و راجستر اختیاری .....
۱۰۲.....	چگونه درخواست برای ثبت مالیه بر ارزش افزوده .....
۱۰۲.....	جریمه های عدم درخواست برای ثبت مالیه بر ارزش افزوده .....
۱۰۳.....	تغییر ثبت و راجستر از حالت اختیاری به الزامی .....
۱۰۳.....	ماده ۹: تصدیقنامه و لغو ثبت .....
۱۰۵.....	اطلاع از تغییرات به وزارت مالیه .....
۱۰۵.....	لغو ثبت و راجستر .....
۱۰۶.....	توقف تشبث .....
۱۰۷.....	توقف مؤقتی تشبث .....
۱۰۷.....	درخواست برای لغو ثبت و راجستر .....
۱۰۸.....	چه موقع وزارت مالیه باید ثبت را لغو نماید .....
۱۱۰.....	تاریخ انفاذ لغو ثبت .....
۱۱۱.....	تأثیر لغو ثبت و راجستر .....
۱۱۲.....	فصل چهارم - قواعد واردات و عرضه اجناس و خدمات .....
۱۱۲.....	ماده ۱۰: تاریخ عرضه .....
۱۱۳.....	تاریخ عرضه اجناس یا خدمات .....
۱۱۴.....	شیوه های محاسبه .....
۱۱۵.....	تاریخ عرضه زمان که اجناس یا خدمات تحفه داده می شود .....
۱۱۶.....	تاریخ عرضه اجناس به منظور استفاده شخصی یا معاف .....
۱۱۶.....	تاریخ عرضه اجناس مطابق اجاره مالی .....
۱۱۸.....	ماده ۱۱: محل عرضه .....

- محل عرضه ۱۱۹
- تغییرات شکل در قاعده عمومی مندرج فقره ۲ ماده ۱۱ ..... ۱۲۰
- ماده ۱۲: ارزش عرضه ۱۲۲
- ارزش عرضه ۱۲۳
- تعیین ارزش برای استفاده شخصی یا معاف ۱۲۴
- ارزش دارایی های سرمایوی زمانیکه مورد استفاده آن تغییر مینماید ۱۲۵
- تعیین ارزش عرضه اجناس مطابق اجاره مالی ۱۲۶
- تعیین ارزش عرضه به شخص مرتبط ۱۲۹
- ارزش عرضه در صورت نبود قیمت ۱۳۰
- تعیین ارزش عرضه تابع مالیه که به شمول مبلغ مالیه بر ارزش افزوده صورت می گیرد ۱۳۰
- ماده ۱۳: تعیین ارزش به نرخ روز ۱۳۲
- شیوه های تعیین ارزش روز ۱۳۳
- ماده ۱۴: تصحیح مالیه بر ارزش افزوده بعد از فروش ۱۳۵
- حالات که باعث تصحیح بعد از فروش می گردد ۱۳۶
- زمانی که مالیه بر ارزش افزوده وضع شده کمتر از مبلغ اصل مالیه قابل وضع باشد ۱۳۷
- زمانیکه مبلغ مالیه بر ارزش افزوده وضع شده بالغ بر مبلغ درست قابل وضع باشد ۱۳۷
- ماده ۱۵: واردات ۱۴۰
- تعیین تاریخ واردات ۱۴۰
- اجناس ترانزیتی ۱۴۱
- گدامهای گمرکات ۱۴۱
- ماده ۱۶: ارزش واردات ۱۴۲
- تعیین ارزش واردات ۱۴۲
- ماده ۱۷: مکلفیت پرداخت دریافت کننده از درک عرضه خدمات خارجی ۱۴۵
- تطبیق قاعده وضع معکوس ۱۴۶
- تأثیر قاعده وضع معکوس ۱۴۷
- فصل پنجم - مالیه بر ارزش افزوده قابل تأدیه** ۱۴۹
- ماده ۱۸: طرز محاسبه مالیه قابل تأدیه ۱۴۹
- محاسبه مالیه بر ارزش افزوده خالص قابل پرداخت برای یک دوره ۱۵۰

- ماده ۱۹: مالیه قابل مجرائی ۱۵۲
- چه زمان مالیه قابل مجرائی مجاز است ۱۵۳
- تاریخ مالیه قابل مجرائی ۱۵۴
- چه موقع مالیه قابل مجرائی برای مال تجارت شخص ثبت شده مجاز می گردد ۱۵۵
- مالیه قابل مجرائی جهت عرضه های معاف یا برای استفاده شخصی مجرائی داده نمی شود ۱۵۷
- مالیه قابل مجرائی برای عراده جات و مصارف تفریحی مجاز نیست ۱۵۸
- مالیه قابل مجرائی به تناسب عرضه ۱۵۹
- اسناد و شواهد لازم جهت ادعاء مالیه قابل مجرائی ۱۶۱
- فصل ششم - اسناد مالیه بر ارزش افزوده ۱۶۲**
- ماده ۲۰: صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده ۱۶۲
- مکلفیت صدور صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده ۱۶۳
- جزئیات که باید در صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده شامل گردد ۱۶۳
- ماده ۲۱: کزیدت نوت و دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده ۱۶۵
- چه موقع عرضه کننده مکلف به صدور کزیدت نوت مالیه بر ارزش افزوده میباشد ۱۶۶
- مشخصات کزیدت نوت مالیه بر ارزش افزوده: ۱۶۶
- چه زمانی عرضه کننده مکلف به صدور دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده می باشد ۱۶۷
- معلومات که در دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده گنجانیده شود ۱۶۷
- ماده ۲۲: نگهداری اسناد مالیه بر ارزش افزوده ۱۶۸
- اسناد مالیه بر ارزش افزوده که باید توسط شخص ثبت شده حفظ و نگهداری گردد ۱۶۸
- درخواست اسناد مالیه بر ارزش افزوده ۱۷۰
- درخواست اسناد چه وقت باید صورت گیرد ۱۷۱
- چه موقع شخص ثبت شده که درخواست را دریافت می دارد، جواب دهد ۱۷۱
- کاپی های اسناد مالیه بر ارزش افزوده ۱۷۱
- فصل هفتم - اظهارنامه و پرداخت مالیه بر ارزش افزوده ۱۷۲**
- ماده ۲۳: اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده ۱۷۲
- صلاحیت تقاضای اظهارنامه های اضافی یا معلومات بیشتر ۱۷۲
- ماده ۲۴: پرداخت مالیه بر ارزش افزوده ۱۷۳
- محدوده زمانی برای تحصیل مالیه بر ارزش افزوده پرداخت نشده ۱۷۴

- تاریخ قابل پرداخت مالیه بر ارزش افزوده بر واردات ۱۷۵
- ماده ۲۵: باز پرداخت های مالیه بر ارزش افزوده ۱۷۶
- مالیه قابل مجرائی اضافی بابت دوره مالیه بر ارزش افزوده ۱۷۷
- حالاتیکه باز پرداخت مالیات طور متواتر صورت می گیرد ۱۸۱
- بازپرداخت ها برای مالیه بر ارزش افزوده که اشتباهاً پرداخت شده است ۱۸۴
- فصل هشتم - سنجش مالیه بر ارزش افزوده** ۱۸۶
- ماده ۲۶: سنجش مالیه ۱۸۷
- حالاتی که وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) می تواند به یک شخص ثبت شده سنجش صادر نماید ۱۸۸
- چه موقع وزارت مالیه (یاست عمومی عواید) میتواند سنجش صادر نماید ۱۸۸
- معلوماتی که در سنجش مشخص گردد ۱۸۸
- محاسبه تکتانه و مالیه اضافی ۱۸۹
- تاریخ معینه سنجش ۱۹۰
- وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند ارزیابی را تعدیل نماید ۱۹۰
- معلومات که باید در سنجش تعدیل شده مشخص گردد ۱۹۲
- ماده ۲۷: سنجش مالیه بر ارزش افزوده به دریافت کننده ۱۹۲
- حالاتی که مالیه به دریافت کننده باید سنجش گردد ۱۹۳
- اطلاعیه کتبی سنجش مالیه به دریافت کننده ۱۹۳
- مکلفیت های عرضه کننده ۱۹۴
- فصل نهم - احکام متفرقه** ۱۹۵
- ماده ۲۸: اخذ تضمین ۱۹۵
- وزارت مالیه میتواند شخص را مکلف نماید تا برای مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت تضمین فراهم نماید ۱۹۵
- ماده ۲۹: ضبط اجناس ۱۹۶
- اطلاعیه باید به مالک، سرپرست یا کنترل کننده اجناس ضبط شده یا اجناس که باید ضبط شود، داده شود ۱۹۶
- اقدامات بعد از پرداخت مالیه بر ارزش افزوده و یا تدابیر تصفیه باقیات مالیه بر ارزش افزوده در رابطه با اجناس ضبط شده ۱۹۷
- اقدامات در صورت عدم پرداخت و یا عدم تدابیر برای تادیه مالیه بر ارزش افزوده ۱۹۷
- اقدامات بعد از به پایان رسیدن دوره تصرف ۱۹۷
- تطبیق طی مراحل فروش ۱۹۸

۱۹۸.....	سایر اقدامات برای تحصیل
۱۹۸.....	ماده ۳۰: نمایندگی ها و بخش ها
۱۹۸.....	فعالیت های اقتصادی از طریق نمایندگی ها یا بخش ها در نقاط مختلف افغانستان
۱۹۹.....	ماده ۳۱: صلاحیت های کارکنان گمرکات
۲۰۱.....	ماده ۳۲: اسعار
۲۰۱.....	اسعار مورد استفاده به منظور سنجش مالیه بر ارزش افزوده
۲۰۲.....	ماده ۳۳: احکام انتقالی
۲۰۳.....	مجرائی مالیه معاملات انتفاعی
۲۰۶.....	محدودیت مالیه قابل مجرائی مالیه بر ارزش افزوده انتقالی برای مالیه معاملات انتفاعی
۲۰۷.....	قرارداد های عقد شده قبل از آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده که حاوی مواد مرتبط به پرداخت مالیه بر ارزش افزوده نباشد
۲۰۸.....	سیستم "مالیه معاملات انتفاعی" و سیستم مالیه بر ارزش افزوده
۲۰۹.....	ماده ۳۴: وضع مقرر و طرز العمل ها
۲۱۰.....	ماده ۳۵: تاریخ انفاذ
۲۱۰.....	احکام لغو شده
۲۱۱.....	ضمیمه (الف)
۲۱۱.....	تقسیم مالیات قابل مجرائی
۲۱۱.....	عدم مالیه قابل مجرائی و عدم تقسیم آن
۲۱۲.....	خریداری های که قسماً برای عرضه های تابع مالیه بکار میرود
۲۱۳.....	تعیین مالیه قابل مجرائی
۲۱۴.....	تقسیم
۲۱۵.....	ضمیمه (ب)
۲۱۵.....	مقایسه و تعامل مالیه بر ارزش افزوده با سایر مالیات
۲۱۶.....	تعامل مالیه معاملات انتفاعی و مالیه بر ارزش افزوده
۲۱۷.....	تعامل مالیه بر ارزش افزوده و مالیه موضوعی کرایه
۲۱۸.....	تعامل مالیه بر ارزش افزوده و مالیه ثابت بالای واردات
۲۱۹.....	تعامل مالیه بر ارزش افزوده و مالیه موضوعی قرارداد ها
۲۲۰.....	تعامل مالیه بر ارزش افزوده و سایر مالیات ثابت

مقدمه

این تعلیماتنامه طبق صلاحیت اعطاء شده به وزارت مالیه، مطابق ماده ۳۴ قانون مالیه بر ارزش افزوده، تهیه گردیده است. هدف از صدور این سند ارائه رهنمود های بیشتر به ریاست عمومی عواید و سایر نهادها پیرامون تطبیق بهتر قانون مالیه بر ارزش افزوده می باشد. هرگاه ارجاع مشخصی به ریاست عمومی عواید در این تعلیمات نامه صورت بگیرد، ریاست عمومی عواید در این تعلیمات نامه تمامی اداره مالیاتی را در سراسر کشور احتوا مینماید.

در این تعلیماتنامه اصطلاحات "شخص"، "شخص ثبت شده"، "مالیه دهنده" و "تشبث" در جاهای مختلف استفاده شده اند. این اصطلاحات ممکن هم معنی بوده باشند اما لزوماً چنین نیست. متن معمولاً جهت درک آنها کافی می باشد، اما هرگاه شبهه وجود داشته باشد به متن حکم مربوطه مراجعه گردد.

در این تعلیماتنامه اراده بر این است تا قانون مالیه بر ارزش افزوده توضیح و بابت پروسه اداری مالیه بر ارزش افزوده توسعه داده شود. در صورت مغایرت بین این تعلیماتنامه و قانون مالیه بر ارزش افزوده، قانون مالیه بر ارزش افزوده مرجح دانسته می شود.

صفحات ۸ الی ۱۶ این تعلیماتنامه در مورد معرفی و توضیحات عمومی مالیه بر ارزش افزوده می پردازد. از صفحه ۱۷ به بعد توضیحات به ترتیب شماره فصل در قانون مالیه بر ارزش افزوده صورت می گیرد. در داخل هر فصل این تعلیماتنامه هر ماده مالیه بر ارزش افزوده نیز به ترتیب که در قانون قرار گرفته اند، تشریح می گردد.

استناد به این تعلیماتنامه

این تعلیماتنامه توسط وزارت مالیه منظور و صادر می گردد و نظر رسمی وزارت را پیرامون تنظیم و اداره قانون مالیه بر ارزش افزوده ارائه داشته و به عنوان یک رهنمود از جانب وزارت مالیه به کارکنان اداره مالیات در مورد اینکه مالیه بر ارزش افزوده چگونه تطبیق گردد، مد نظر گرفته می شود.

این تعلیماتنامه ممکن در جریان زمان تغییر نماید. این نسخه تعلیماتنامه در ویسایت ریاست عمومی عواید قابل دسترسی است و تا زمانی که تعدیل یا لغو نگردیده است، قابل تطبیق میباشد.

مالیه دهندگان می توانند با استفاده از رهنمود های مندرج این تعلیمات نامه مکلفیت ها مالیاتی خویش را تنظیم و اظهارنامه های مالیه بر ارزش افزوده خویش را تهیه نمایند. هرگاه مالیه دهنده بالای مواد تعلیماتنامه موجود حین تعیین مکلفیت مالیه بر ارزش افزوده استناد نماید و مواد مربوطه در تعلیماتنامه بعداً توسط وزارت

مالیه تعدیل یا لغو گردد، آنها از وضع مالیه اضافی و جرایم مطابق فقره (۴) ماده ۳۴ قانون اداره امور مالیات محفوظ خواهند بود.

قانون مالیه بر ارزش افزوده

مالیه بر ارزش افزوده چیست؟

افغانستان با چالش های اقتصادی زیاد روبرو می باشد. معرفی مالیه جدید، مالیه بر ارزش افزوده، یکی از اقدامات جمهوری اسلامی افغانستان جهت بهبودی ثبات مالی در آینده می باشد. مالیه بر ارزش افزوده اساس عواید را تقویت مینماید تا دولت قادر به ارائه خدمات بهتر به شهروندان افغانستان گردد.

مالیه بر ارزش افزوده یک مالیه دارای پایه وسیع بوده که بالای واردات و ارزش افزوده شده بر اجناس و خدماتی که در افغانستان به مصرف میرسد، سنجش میگردد. مالیه دارای پایه های وسیع، مالیه است که بالای بسیاری از اجناس و خدمات تطبیق میگردد، اما نه لزوماً بالای تعداد زیادی از مالیه دهندگان.

مالیه بر ارزش افزوده توسط فروشنده یا عرضه کننده اجناس یا خدمات از خریدار تحصیل می گردد. فروشنده این مبلغ را در هر دوره مالیه بر ارزش افزوده به وزارت مالیه می پردازد. مالیه بر ارزش افزوده را به همین خاطر می توان به حیث مالیه غیر مستقیم برشمرد. زیرا شخصی که (تثبت ثبت شده) مالیه بر ارزش افزوده را به وزارت مالیه می پردازد، شخصی نیست که سرانجام بار مالیه را متقبل می گردد. تثبیت ثبت شده در مالیه بر ارزش افزوده به سادگی مالیه بر ارزش افزوده را در قیمت های که آنها مطالبه می نمایند، شامل می کنند. فشار مالیه بر ارزش افزوده سرانجام توسط مصرف کننده نهایی اجناس یا خدمات متقبل می گردد، زیرا مالیه در قیمت نهایی که آنها می پردازند، شامل می باشد.

مالیه بر ارزش افزوده جایگزین مالیه معاملات انتفاعی برای آن عده از تشبثات که مکلف به تحصیل مالیه بر ارزش افزوده می باشند، خواهد گردید. تشبثات که مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده نیستند (زیرا سرمایه دورانی آنها پایین تر از حد لازم هستند)، یا نتوانند به ثبت داوطلبانه پردازد یا ثبت داوطلبانه را بر نگزیده اند، به مکلفیت مالیه معاملات انتفاعی خود ادامه خواهد داد.

مالیه بر ارزش افزوده جایگزین مالیه معاملات انتفاعی قابل پرداخت بابت واردات همه اشخاص که اجناس را وارد می نمایند بدون در نظر داشت اینکه شخص وارد کننده ثبت مالیه بر ارزش افزوده شده یا خیر، می گردد.

مالیه بر ارزش افزوده از مصرف بسیاری اجناس و خدمات در افغانستان، بشمول اجناس که وارد می گردد، وضع میگردد. طور عموم، مالیه بر ارزش افزوده بالای مصرفی که در خارج از افغانستان صورت می گیرد تطبیق نمی گردد، روی این ملحوظ این مالیه بالای صادرات تطبیق نمیگردد. مالیه بر ارزش افزوده یک "مالیه

مصرفی " بوده زیرا در نهایت توسط مصرف کننده نهایی تادیه میگردد، مالیه بر ارزش افزوده مالیه بالای تثبیت نمیشد. عرضه کننده اجناس و خدمات مالیه بر ارزش افزوده تحصیل شده از مشتریان را به وزارت مالیه تادیه مینماید اما مالیه بر ارزش افزوده در واقع منحصیث قسمت از قیمت خرید توسط خریدار به عرضه کننده پرداخت میگردد.

مالیه بر ارزش افزوده که مصرف کننده گان نهایی متحمل آن می گردند از چرخش سیستم های سایر مالیات غیر مستقیم متأثر نمی گردد. سایر سیستم های مالیات غیر مستقیم مثل مالیه معاملات انتفاعی، می تواند مجموع از مالیات را طوری که تثبیتات در زنجیره تولید از اجناس و خدمات تابع مالیه استفاده می نماید که بعداً حین اینکه تثبیت تولیدات خود را به فروش می رساند، تابع مالیات بیشتر می گردد، با خود داشته باشد. این مشکل با موارد ذیل توسط مالیه بر ارزش افزوده حل می گردد:

وضع مالیه بر ارزش افزوده بالای عرضه های صورت گرفته توسط نهاد های ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده، اما نهادها اجازه دارند جهت مجرائی مالیه بر ارزش افزوده بابت عرضه های که آنها مکلف به تادیه آن بوده در مقابل مالیه قابل مجرائی برای مالیه بر ارزش افزوده که شامل قیمت تادیه شده توسط آنها بابت خریداری های تجار تی میگردد.

مروری مختصر مالیه بر ارزش افزوده

مالیه بر ارزش افزوده مالیه است که بالای آخرین مصرف شخصی در افغانستان وضع میگردد. مالیه بر عرضه ها و واردات میباشد (مگر اینکه معاف یا دارای نورم صفر باشند) به صورت عموم تمام اجناس که به افغانستان وارد میگرددند، تابع مالیه بر ارزش افزوده خواهند بود. هیچ لزومی ندارد که وارد کنندگان یا حتی کسانی که فعالیت اقتصادی را به پیش میرند، ثبت و راجستر باشند. مالیه بر ارزش افزوده بالای اجناس وارداتی حین ورود توسط گمرکات وضع می گردد. تثبیتات ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده باید مالیه بر ارزش افزوده عرضه های داخلی (فروشات) را تحصیل و به وزارت مالیه پردازند.

برای متیقن شدن از اینکه مالیه بر ارزش افزوده بالای مصرف کنندگان تحمیل میگردد، شخصیکه ثبت مالیه بر ارزش افزوده است به طور عموم مستحق مالیه قابل مجرائی مالیه بر ارزش افزوده از آنچه که آنها به منظور فعالیت اقتصادی خود کسب یا وارد مینمایند، میگرددند.

مصرف کنندگان بابت پرداخت مالیه بر ارزش افزوده مستحق مالیه قابل مجرائی نمی باشند. هیچ مالیه قابل مجرائی برای اجناس که به منظور مصرف شخصی حصول یا وارد گردیده، وجود ندارد.

مفاهیم مهم مالیه بر ارزش افزوده

فعالیت اقتصادی

فعالیت اقتصادی طور وسیع تعریف می گردد زیرا قصد بر این است که مالیه بر ارزش افزوده بنیه (اساس) وسیع داشته باشد. و فعالیت های اقتصادی شامل موارد ذیل خواهد بود:

تشبث (تجارت یا هرگونه فعالیت دیگر که ماهیت تجاری داشته باشد)،
مسلك (به گونه مثال يك وکیل مدافع یا انجینر که منحیث قراردادی تجارت مینماید)،
صدور جواز، تصدیقنامه، امتیاز انحصاری، صلاحیت و هرگونه سند در بدل فیس توسط مراجع صدور جواز.

لازم نیست فعالیت اقتصادی برای به دست آوردن منفعت باشد، مؤسسات غیر انتفاعی می تواند در تعریف فعالیت اقتصادی شامل گردد.

بعضی از فعالیت ها به منظور مالیه بر ارزش افزوده فعالیت های اقتصادی نمی باشند. سرگرمی ها و تفریحات شخصی فعالیت های اقتصادی نمی باشند زیرا آنها بخاطر دلایل اقتصادی صورت نمی گیرند. کار در مقابل مزد نیز از تعریف فعالیت اقتصادی مستثنی می باشد (فعالیت برای مزد یا معاش تابع مالیه بر ارزش افزوده نمی باشد).

ثبث

اشخاصی که فعالیت اقتصادی انجام می دهند، خواه انفرادی یا مشارکت، شرکت یا سایر نهادهای حکمی، در صورتی که سرمایه دورانی آنها (۱۵۰) میلیون افغانی یا بیشتر باشد، مکلف به ثبث می باشند. به صورت عموم زمانی که ثبث شدند، شخص باید مالیه بر ارزش افزوده را بر عرضه های اجناس یا خدمات، وضع و مستحق ادعای مجرائی مالیه برای مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده یا قابل پرداخت بابت اجناس و خدمات استفاده شده در تجارت وی می باشند.

هرگاه سرمایه دورانی پایین تر از این حد معین باشد شخص مکلف به ثبث نمی باشد، اما هرگاه شرایط مشخصی را بر آورده نماید، می تواند برای ثبث مبادرت ورزد.

شرایط بعداً در این تعلیماتنامه توضیح داده می شود، اما مهمترین شرایط آن قرار ذیل است:

- حداقل ۷۵٪ عرضه های تابع مالیه را بالای اشخاص ثبث شده به فروش برساند. و یا
- حداقل ۲۵٪ از عرضه های تابع مالیه خود را صادر نماید.

این نوع ثبث به نام "ثبث داوطلبانه" یاد می شود. توانایی ثبث داوطلبانه مربوط میشود به منظوری اداره مالیات تا متقاعد گردد که مالیه دهنده با معیارهای ضروری برابر باشد.

اشخاص ثبث ناشده نمی توانند مالیه بر ارزش افزوده را بالای عرضه ها وضع و مستحق مالیه قابل مجرائی نمی گردند. به صورت عموم، زمانی که شخص ثبث می شود، می تواند مالیه بر ارزش افزوده را بالای عرضه های

اجناس و خدمات وضع و مستحق ادعای مالیه قابل مجرائی برای مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده یا قابل پرداخت بابت اجناس و خدمات استفاده شده در تجارت خویش گردند.

محاسبه:

به صورت عموم، زمانی که صورت حساب صادر می گردد، یا زمانی که پرداخت دریافت می شود (هرگاه پرداخت ها قبل از اینکه صورت حساب صادر گردد، دریافت شود، مالیه بر ارزش افزوده محاسبه می گردد.

مبلغ خالص:

مالیه بر ارزش افزوده بر مبنای مبلغ خالص در آخر دوره مالیاتی محاسبه می گردد. مبلغ خالص برای دوره مالیاتی عبارت از مجموع مالیه بر ارزش افزوده تحصیل شده بابت عرضه های صورت گرفته توسط فعالیت اقتصادی (مالیه قابل پرداخت) منفی تمام مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده بابت عرضه های خریداری شده توسط فعالیت اقتصادی (مالیه قابل مجرائی) و هرگونه تعدیلات مربوط به آن دوره می باشد.

شخص ثبت شده فقط تفاوت بین مالیه بر ارزش افزوده را که از مشتریان تحصیل میدارد و مالیه بر ارزش افزوده که به عرضه کننده گان اجناس و خدمات خریداری شده می پردازد، به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) تسلیم می نماید.

این امر با تطبیق مالیه بر ارزش افزوده دریافت شده (از طریق فروشات) و مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده (از طریق خریداری ها) در دوره های منظم مالیه بر ارزش افزوده انجام می گردد. دوره مالیه بر ارزش افزوده ممکن یک دوره سه ماهه باشد (دوره اول از اول جدی، دوره دوم از اول حمل، دوره سوم از اول سرطان و دوره چهارم از اول میزان).

دوره مالیه بر ارزش افزوده برای بعضی از مالیه دهنده گان طور بدیل ممکن ماهانه باشد. دوره مربوطه مالیه بر ارزش افزوده شخص با توجه به شرایط که توسط وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) در طرزالعمل مشخص درج می گردد، تعیین می شود.

پرداخت مالیه بر ارزش افزوده و ادعای باز پرداخت

اشخاص ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده، مالیه بر ارزش افزوده خالص را برای هر دوره مالیه بر ارزش افزوده سه ماهه (ربعوار) و یا ماهانه به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) حین ارائه اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده پرداخت می نماید.

باز پرداخت هر مبلغ قابل پرداخت به شخص ثبت شده تابع قواعد خاص است که بعداً در طرزالعمل جداگانه تنظیم می گردد.

نورم مالیه بر ارزش افزوده:

نورم مالیه بر ارزش افزوده در فقرة (۲) ماده چهارم تعدیل قانون مالیه بر ارزش افزوده (۱۰٪) پیشینی شده است. به صورت عموم این نورمی است که هرگاه "مالیه بر ارزش افزوده" مطرح گردد، به آن مراجعه می شود.

با آن هم، از نگاه تخنیکی در واقع دو نورم برای مالیه بر ارزش افزوده وجود دارد نورم استندرد (۱۰٪) و نورم دیگر صفر فیصد که بالای نوع خاص اجناس و خدمات تطبیق میگردد. ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده نورم صفر را پیشینی و اجناس و خدمات که تابع این نورم خاص می گردند، نیز مشخص می نماید. این بدان معنی است که عرضه ها و واردات این اجناس و خدمات تابع مالیه بر ارزش افزوده میباشند، اما نورم مالیه بر ارزش افزوده (۰٪ صفر) است. تأثیر این موضوع این است که مالیه بر ارزش افزوده در اینگونه عرضه ها شامل نمی شود.

فروشات شخصی:

فروشات شخصی، دارایی شخصی تابع مالیه بر ارزش افزوده نمی باشد. شخص ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده به شرط تابع مالیه بر ارزش افزوده بابت فروش دارایی شخصی خود نمی باشد که جزء از تشبث یا مربوط به آن نباشد.

مثال:

خالد دارای تشبث عمده فروشی آرد بوده که این فعالیت را از گدام و دفتر به پیش میبرد، وی ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشد. او تصمیم گرفته تا در خانه بعضی فرنیچر را تعویض نماید (یک میز و سیت از چوکی ها). وی تعداد فرنیچر خریداری و فرنیچر کهنه را به همسایه خود می فروشد. فرنیچر کهنه فقط در خانه اش مورد استفاده قرار گرفته بود و هرگز جزء از تشبث عمده فروشی اش نبوده است، بناءً فروش فرنیچر کهنه یک فروش خصوصی بوده و تابع مالیه بر ارزش افزوده نمیباشد.

قیمت های نشان داده شده:

قیمت های نشان داده شده توسط نهادهای ثبت شده برای مالیه بر ارزش افزوده باید شامل مبلغ مالیه بر ارزش افزوده باشند. در صورتی که اشخاص ثبت شده اجناس و خدمات را طور پرچون به فروش برسانند، قیمت فروش نشان داده شده در تبلیغات، ویتترین و یا روی برچسب قیمت در دوکانها باید همیشه شامل مالیه بر ارزش افزوده باشند.

مثال ۱

مشتری مبلغ (۱۰۰۰) افغانی جمع (۱۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده که مجموعاً (۱۱۰۰) افغانی میگردد، میباشد. صادق باید قیمت مبایل را به مشتریان خویش مبلغ (۱۱۰۰) افغانی که مالیه بر ارزش افزوده را نیز شامل است، نشان دهد. دوکان مبایل فروشی صادق ثبت مالیه بر ارزش افزوده میباشد. قیمت فروش یک سیت مبایل به متبشین مبلغ مالیه بر ارزش افزوده را به شرط که مجموع مبلغ قابل پرداخت به شمول مالیه بر ارزش افزوده نیز نشان داده شود، طور جداگانه اظهار می نمایند.

مثال ۲

مانند مثال قبلی، دوکان مبایل فروشی صادق ثبت مالیه بر ارزش افزوده میباشد. قیمت یک سیت مبایل که وی به مشتری اش میفروشد (۱۰۰۰) افغانی جمع مالیه بر ارزش افزوده (۱۰۰) افغانی که مجموعاً (۱۱۰۰) افغانی میگردد، میباشد. صادق قیمت مبایل را به مشتری اش (۱۰۰۰) افغانی جمع (۱۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده اظهار مینماید و همچنان مجموع مبلغ قابل پرداخت را (۱۱۰۰) افغانی نشان میدهد. تمام این معلومات به صورت واضح روی همان علامت نشان داده میشود. با اینکار از مقررات تبعیت می نماید.

اقدام معاف (غیر تابع مالیه)

بسیاری از اجناس و خدمات تابع مالیه بر ارزش افزوده به نورم ۱۰٪ می باشد. تعداد کمی تابع نورم صفر است. کتگوری سوم اجناس و خدمات به نام اجناس و خدمات معاف می باشند. این اجناس در فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده به عنوان عرضه های معاف درج گردیده و همچنان واردات معاف در فقره (۲) ماده پنجم متذکره درج است. هرگاه یک عرضه یا توريد معاف باشد (معاف از مالیه بر ارزش افزوده) مالیه بر ارزش افزوده بالای آن وضع نمی گردد.

مقایسه بین معافیت و نورم صفر

ممکن چنین وانمود گردد که معافیت مانند نورم صفر می باشد اما تفاوت مهم وجود دارد. اشخاص ثبت مالیه بر ارزش افزوده مستحق مالیه قابل مجرائی بابت فعالیت های اقتصادی که به هدف ارائه اجناس و خدمات معاف کسب گردیده، نمی گردد.

عرضه دارای نورم صفر تابع مالیه بر ارزش افزوده بوده اما نورم مالیه بر ارزش افزوده صفر میباشد. هرگاه یک عرضه دارای نورم صفر باشد، مالیه بر ارزش افزوده (پرداختی) بالای آن وضع نمی گردد اما عرضه کننده تابع مالیه مستحق مالیه قابل مجرائی بابت مصارف تابع مالیه که به هدف عرضه کردن استفاده شده، میگردد.

عرضه های معاف (اجناس و خدمات)

عرضه های معاف از مالیه در فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده ذیلاً پیشبینی شده است:

- خدمات صحی مطابق با قانون.
- خدمات تعلیمی و تحصیلی منظور شده توسط قانون.
- خدمات مالی و بیمه مطابق به قانون.
- انتقال زمین، ساختمان یا اجاره آن به منظور رهایش شخصی.
- خدمات مذهبی.
- کمکهای بشر دوستانه.
- اجناس و خدمات که بمنظور بازسازی بعد از وقوع آفات طبیعی، حوادث صنعتی و فاجعه ها به نهاد های دولتی ارائه میگردد.
- خدمات تربیت بدنی و ورزشی.
- توريد اجناس دفاتر نمایندگی های سیاسی، دیپلومات های خارجی، مسافرین، مهاجرین و عودت کننده گان.
- ماشین آلات و پرزه جات آن به منظور استفاده در معادن.

عرضه های دارای نورم صفر

عرضه های دارای نورم صفر در فقره (۱) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده ذیلاً پیشبینی شده است:

- صادرات اجناس و خدمات (باید طور فیزیکی از افغانستان صورت گیرد و خدمات باید یا در خارج از افغانستان اجراء شده باشد و یا هرگاه خدمات در داخل افغانستان صورت گیرد برای صدور اجناس نورم صفر لازم باشد).
- ترانسپورت بین المللی زمینی اجناس یا خدمات مسافر بری.
- انتقال یک قسمت و یا کل تشبث فعال از یک شخص ثبت شده به یک شخص ثبت شده دیگر.
- مواد اولیه غذایی (گندم، آرد، برنج، بوره، روغن خوراکی، چای، پیاز، کچالو رومی و نمک).
- مواد اولیه مورد استفاده در خانواده ها (ذغال سنگ، چوب سوخت، گاز مایع و صابون).

واردات معاف

واردات معاف در فقره (۲) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده ذیلاً پیشبینی شده است:

- اجناس که مسافرین جهت استفاده شخصی حین آمدن به افغانستان همراه خود می آورند، در صورتی که توسط قانون گمرکات مجاز باشد.

- اجناس شخصی که توسط مهاجرین و عودت کننده گان به افغانستان آورده می شود.
- واردات اجناس که مطابق قانون، توسط دیپلمات ها صورت می گیرد.
- ماشین آلات و پرزه جات معین جهت استفاده صنایع استخراجی در افغانستان.
- وارد نمودن اجناس جهت استفاده یا به منظور عرضه های معاف لیست شده فوق.

واردات نورم صفر

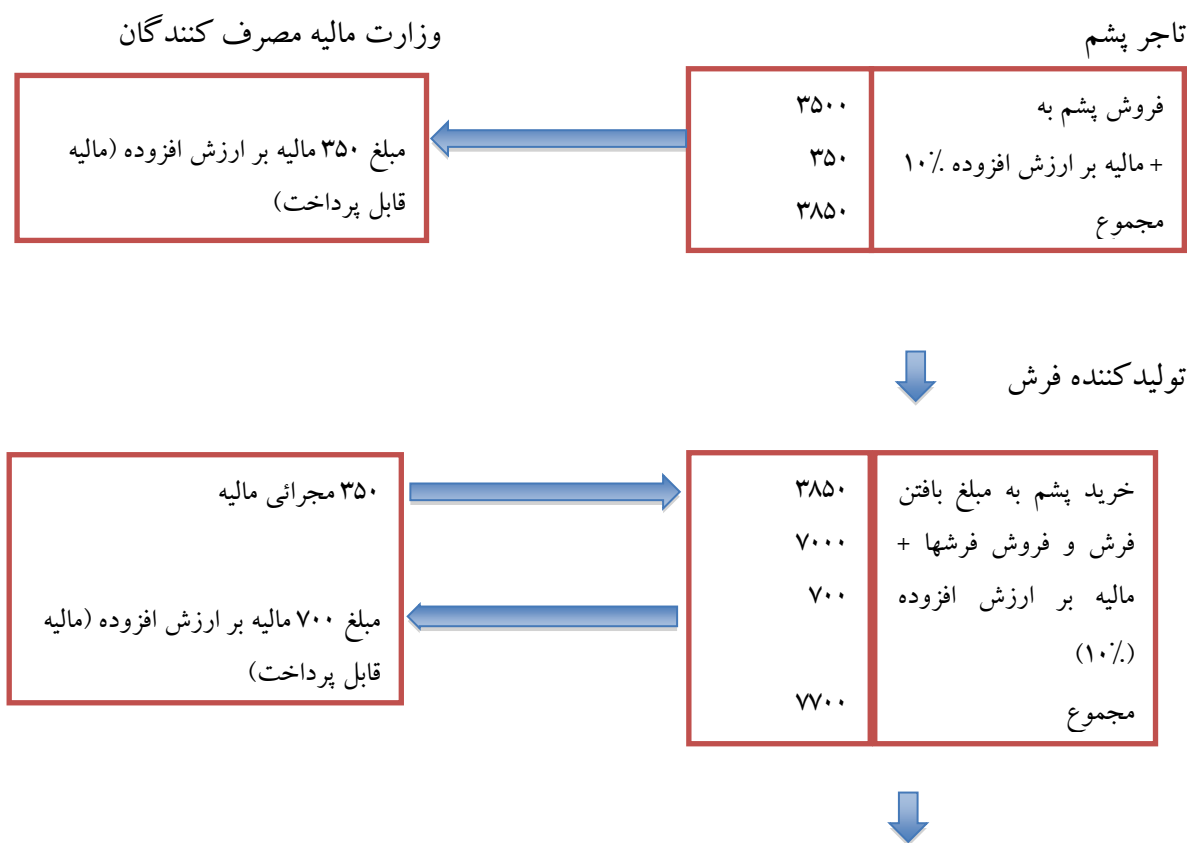
واردات دارای نورم صفر در فقرة (۲) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده طور ذیل پیشبینی شده است:

- مواد اولیه غذایی (گندم، آرد، برنج، بوره، روغن خوراکی، چای، پیاز، کچالو و نمک)
- کتابها و مواد درسی

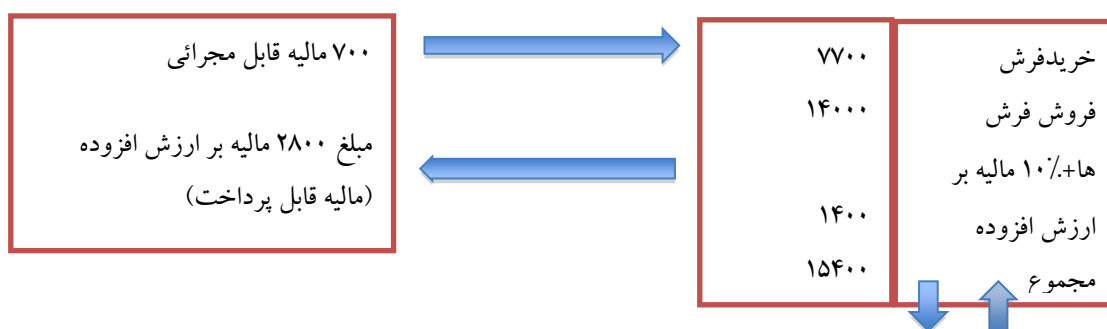
روند تطبیق مالیه بر ارزش افزوده

نمودار ذیل چگونگی روند تطبیق مالیه بر ارزش افزوده را با استفاده از مثال زنجیره ای عرضه ها که به مصرف کننده گان به فروش می رسد، بیان می نماید. به منظور درک بهتر، در این مثال تمام معاملات در یک دوره مالیه بر ارزش افزوده پیشبینی شده است. نمودار با توضیح تأثیر مالیه بر ارزش افزوده برای هر شرکت کننده در مثال تعقیب گردیده است.

مثال:

پرچون فروش فروش

مصرف کنندگان

	خرید فرشهها
۱۵۴۰۰	مجموع

تاجر پشم:

تاجر پشم، پشم را به تولید کننده فروش به مبلغ (۳۵۰۰) افغانی جمع ۱۰٪ مالیه بر ارزش افزوده به فروش رسانده که در مجموع مبلغ (۳۸۵۰) افغانی توسط خریدار پرداخت میگردد. قیمت خرید شامل (۳۵۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده میباشد. تاجر پشم، یک شخص ثبت شده باید مبلغ (۳۵۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده تحصیل شده از شرکت تولید فروش را به وزارت مالیه تحویل نماید. تاجر این هزینه را خودش متقبل نمیکرد، زیرا مبلغ (۳۵۰) افغانی در قیمت فروش پشم که تاجر بالای خریدار وضع کرده بود، شامل می باشد.

تولید کننده فروش:

تولید کننده فروش ثبت مالیه بر ارزش افزوده میباشد. و یا از پشم به منظور بافت فرش استفاده مینماید و فرشهها را به پرچون فروش به مبلغ (۷۰۰۰) افغانی جمع ۱۰٪ مالیه بر ارزش افزوده به فروش رسانده که در مجموع مبلغ (۷۷۰۰) افغانی میگردد. قیمت خرید شامل (۷۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بالای عرضه می باشد. زمانیکه تولید کننده فروش، قیمت را تعیین میکند، او یقیناً قیمت بازار را در نظر میگیرد چون میخواهد رقابت کننده باشد. اما همچنان این را میداند که مبلغ (۳۵۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده بابت خرید پشم منحصیث یک مالیه قابل مجرائی برایش وجود دارد، لذا حین تعیین قیمت فروش او ممکن ارزش آن مجرائی را در نظر گیرد.

از آنجایی که تولید کننده فروش پشم را به منظور فعالیت اقتصادی خریداری نموده، مستحق مالیه قابل مجرائی از وزارت مالیه برای مبلغ مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده در خرید پشم می گردد.

تولید کننده فرش مکلف است مبلغ (۷۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده را که از مشتری خود، پرچون فروش فرش تحصیل نموده به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) تحویل نماید. با آن هم، از آنجایی که وی مستحق مالیه قابل مجرائی (۳۵۰) افغانی از درک خرید پشم میباشد، مبلغ خالص $۳۵۰ - ۷۰۰ = ۳۵۰$ افغانی را تسلیم خواهد کرد.

پرچون فروش فرش:

پرچون فروش فرش ثبت مالیه بر ارزش افزوده میباشد. وی فرش را به مشتریان اش به مبلغ (۱۵۴۰۰) افغانی می فروشد. قیمت خرید شامل (۱۴۰۰) مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بالای عرضه ها می باشد. پرچون فروش، فرشها را به منظور فعالیت اقتصادی پرچون فروشی فرش کسب می نماید، از این رو پرچون فروش فرش مستحق مالیه قابل مجرائی بابت کسب آن فرشها، می گردد. مبلغ مالیه قابل مجرائی (۷۰۰) افغانی می باشد. این مبلغ مالیه بر ارزش افزوده است که در قیمت که پرچون فروش فرش پرداخته است شامل می باشد.

پرچون فروش فرش مکلف به تحویل مبلغ (۱۴۰۰) افغانی تحصیل شده از مشتریان اش به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) می باشد. با آن هم، از آنجایی که وی مستحق (۷۰۰) افغانی مالیه قابل مجرائی از درک خرید فرشها از تولید کننده می باشد، مبلغ خالص $۷۰۰ - ۱۴۰۰ = ۷۰۰$ افغانی را خواهد پرداخت.

مصرف کننده گان:

مشتریان پرچون فروش مصرف کننده گان نهایی میباشند. آنها این فرش ها را برای منازل، خانواده ها، تحفه و غیره خریداری مینمایند. آنها نمی توانند مالیه قابل مجرائی را ادعاء نمایند زیرا فرشها به منظور فعالیت اقتصادی خریداری نگردیده اند. خریداران مذکور فرشها را جهت استفاده شخصی خریداری نموده اند. آنها باید مالیه بر ارزش افزوده را طور کامل بپردازند.

وزارت مالیه:

وزارت مالیه مبلغ مجموعی (۱۴۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده را از مصرف کننده نهایی اجناس تحصیل مینماید. مجموع مبلغ مالیه بر ارزش افزوده مربوط به فرشهای فروخته شده به آخرین مصرف کننده با توجه به ارزش افزوده هر فعالیت در مراحل مختلف تحصیل گردیده است. تاجر پشم (۳۵۰) افغانی، تولید کننده فرش (۳۵۰) افغانی و پرچون فروش (۷۰۰) افغانی.

فصل اول احکام عمومی

ماده ۱: مبنی

ماده اول:

این قانون به تأسی از حکم ماده چهل و دوم قانون اساسی افغانستان، به منظور جمع آوری مالیه بر ارزش افزوده وضع گردیده است.

ماده ۲: اصطلاحات:

اصطلاحات

ماده دوم:

اصطلاحات آتی در این قانون مفاهیم ذیل را افاده مینماید:

- ۱- **مالیه بر ارزش افزوده:** مالیه غیرمستقیم است که بالای عرضه اجناس و خدمات و واردات تابع مالیه وضع میگردد.
- ۲- **مالیه دهنده:** شخص است که طبق احکام این قانون ثبت یا مکلف به ثبت باشد.
- ۳- **مالیه قابل پرداخت:** مالیه است که از درک عرضه اجناس و خدمات توسط مالیه دهنده (عرضه کننده)، مطابق احکام این قانون وضع میگردد.
- ۴- **مالیه قابل مجرائی:** مالیه است که بالای واردات و عرضه اجناس یا خدمات به مالیه دهنده (دریافت کننده) وضع گردیده است و طبق احکام این قانون مجرائی داده میشود.
- ۵- **واردات تابع مالیه:** واردات اجناس است که طبق احکام این قانون، تابع پرداخت مالیه می باشد.
- ۶- **عرضه تابع مالیه:** عرضه است که توسط مالیه دهنده، بشمول عرضه مربوط به آغاز یا ختم فعالیت اقتصادی در افغانستان فراهم میگردد.
- ۷- **اجناس:** اموال منقول و غیر منقول میباشد. پول شامل این تعریف نمیگردد.
- ۸- **خدمات:** فعالیت های فزیکه یا فکری یا مرکب از هر دو میباشد.
- ۹- **عرضه:** فراهم نمودن اجناس یا خدمات توسط شخص برای غیر میباشد.

- ۱۰- **فعالیت اقتصادی:** فعالیت مستقل انتفاعی (تجارت، تولید و سایر فعالیت های دارای ماهیت تجاری) و غیر انتفاعی بشمول فعالیت مرجع صدور جواز میباشد. فعالیت اشخاص حقیقی در مقابل مزد یا معاش شامل این تعریف نمیگردد.
- ۱۱- **تشبث فعال:** تشبثی است که حین معامله فعال بوده و ادامه فعالیت آن در آینده قابل پیشبینی باشد.
- ۱۲- **اجاره مالی:** انتقال حق انتفاع دارائی در مقابل پرداخت به اساس قرارداد به اقساط با وعده انتقال ملکیت در اخیر قرارداد میباشد. و هر نوع اجاره که طبق معیارهای بین المللی محاسبه، اجاره مالی دانسته میشود. اجاره زمین شامل این تعریف نمیگردد.
- ۱۳- **شخص مرتبط:** شخص است که به دستور یا تقاضای مالیه دهنده عمل نماید و شامل اقارب، سهامداران، کارکنان یا هر شخص دیگر بوده که بالای نتایج فعالیت های اقتصادی وی تأثیرگذار باشد.
- ۱۴- **تبادله غیر پولی:** معاوضه جنس یا خدمت به جنس یا خدمت میباشد.
- ۱۵- **شخص ثبت شده:** شخص است که فعالیت اقتصادی را انجام داده و طبق احکام این قانون، ثبت شده باشد.
- ۱۶- **صورتحساب:** سندی است که مکلفیت پرداخت را نشان میدهد.
- ۱۷- **پول:** شامل پول و مسکوکات رایج، اسعار، چک، حواله بانکی، پستی و پولی و تضمین میباشد.
- ۱۸- **قیمت:** مجموع مبلغ قابل پرداخت، به شمول تبادله غیر پولی، بعد از کسر تخفیف و تنزیل مجاز در تاریخ عرضه، میباشد. مالیه مندرج این قانون شامل این تعریف نمیشود.
- ۱۹- **استفاده شخصی:** استفاده از اجناس و خدمات است که خارج از فعالیت معمول اقتصادی، صورت میگیرد.
- ۲۰- **استفاده معاف:** استفاده اجناس یا خدمات به منظور عرضه معاف مندرج ماده پنجم این قانون میباشد.
- ۲۱- **دوره مالیه بر ارزش افزوده:** ربع سال مالی یا ماه میباشد.

مالیه بر ارزش افزوده

- ۲.۱ مالیه بر ارزش افزوده مالیه است که بالای اجناس، خدمات و واردات مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده وضع می گردد.

مالیه دهنده

- ۲.۲ مالیه دهنده، مطابق فصل سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده، عبارت از شخص ثبت شده یا مکلف به ثبت می باشد.

- ۲.۳ مالیه دهنده اصطلاح وسیعی است که دامنه آن فراتر از اشخاص ثبت شده برای مالیه بر ارزش افزوده گسترده است. مالیه ده شخصی است که مطابق به ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده ثبت یا مکلف به ثبت می باشد. زمانی که شخص از حد مشخص ثبت بگذرد، شخص بدون در نظر داشت اینکه برای ثبت درخواست نموده است یا خیر، مالیه دهنده است.
- ۲.۴ فقط یک شخص می تواند مالیه دهنده باشد. یک شخص طوری که بعداً در این فصل توضیح داده می شود، ممکن شخص حقیقی یا شخص حکمی باشد.
- ۲.۵ لازم نیست شرط اقامت را ضمیمه تعریف مالیه دهنده نمود و به همین خاطر، شخص خارجی که شرایط ثبت مندرج فقره (۱) ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده را بر آورده نماید یک مالیه دهنده خواهد بود. متعاقباً، بعضی اشخاص خارجی دارای نمایندگی ها یا مقرر دایمی در افغانستان مکلف خواهد بود برای ثبت و راجستر درخواست نماید.
- ۲.۶ همچنان مالیه دهنده شامل شخص که داوطلبانه مطابق ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده ثبت گردیده، نیز می گردد. برعکس اشخاصی که شرایط مندرج ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده را برای ثبت بر آورده نمایند، هرگاه شخص شرایط مندرج ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده را بر آورده نمود فقط زمانی مالیه دهنده خواهد بود که ثبت و راجستر شده باشد.
- ۲.۷ فقط مالیه دهنده ای می تواند مالیه بر ارزش افزوده را بالای اجناس و خدمات فروخته شده خویش وضع نماید که شخص ثبت شده یا مکلف به ثبت برای مالیه بر ارزش افزوده باشد.

مالیه قابل پرداخت:

- ۲.۸ مالیه قابل پرداخت اصطلاح تخنیکی است که برای مالیه بر ارزش افزوده وضع شده توسط مالیه دهنده بالای اجناس و خدمات در یک فعالیت تابع مالیه در اجرای فعالیت اقتصادی مالیه دهنده، استفاده می شود. این مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت توسط مشتریان مالیه دهنده می باشد و توسط شخص متذکره بابت فروشات به مشتریان تحصیل می گردد. این مالیه بر ارزش افزوده است که مطابق ماده چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده بالای عرضه های مالیه دهنده وضع می گردد.
- ۲.۹ در بعضی کشورهای دیگر که مالیه بر ارزش افزوده تطبیق میگردد، مالیه قابل پرداخت بعضی اوقات "مالیه تولید" خوانده می شود زیرا این نوع مالیه، مالیه است که بالای اشیائی که از تشبث مالیه دهنده بیرون می رود، وضع می گردد.

مثال

موتر فروشی صابر که طور پرچون فعالیت دارد، ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشد. این شرکت یک عراده واسطه را به مشتری خود به مبلغ (۵۰۰۰۰۰) افغانی جمع مالیه بر ارزش افزوده به مبلغ (۵۰۰۰۰) افغانی که مجموعاً (۵۵۰۰۰۰) افغانی می گردد، به فروش می رساند. مالیه قابل پرداخت

بابت این فروش (۵۰۰۰۰) افغانی یعنی مالیه بر ارزش افزوده بالای قیمت فروش (قیمت) وضع میگردد.

مالیه قابل مجرائی:

۲.۱۰ مالیه قابل مجرائی چنین تعریف می گردد: مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده یا قابل پرداخت توسط مالیه دهنده در بدل دریافت عرضه از مالیه دهنده دیگر و مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده از درک اجناس وارد شده توسط مالیه دهنده می باشد. مالیه قابل مجرائی تابع شرایط مندرج ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده بوده که می تواند مجرائی مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده را برای معاملات مشخص رد یا قسماً مجرائی دهد.

۲.۱۱ تعریف مالیه قابل مجرائی مرتبط است به عرضه یک مالیه دهنده. و مالیه دهنده در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده از حیث اینکه ثبت شده یا مکلف به ثبت می باشد بیشتر تعریف گردیده است از نگاه عملی مالیه قابل مجرائی برای عرضه شخص ثبت نشده مجاز نمی باشد، زیرا آن ها مالیه بر ارزش افزوده را وضع نموده و قادر به صدور صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده نخواهند بود.

۲.۱۲ مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده توسط مالیه دهنده بابت واردات تابع مالیه، نیز مالیه قابل مجرائی می باشد.

۲.۱۳ مالیه قابل مجرائی زمانی مطرح می گردد که مالیه دهنده، مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) را برای یک دوره مالیه بر ارزش افزوده محاسبه نموده باشد. مطابق حکم ماده ۱۸ قانون مالیه بر ارزش افزوده مالیه دهنده زمانی مستحق مالیه قابل مجرائی میگردد که وی مالیه را جهت کسب هرگونه اجناس یا خدمات به منظور فعالیت اقتصادی خویش پرداخته باشد.

۲.۱۴ مطابق حکم ماده ۱۸ قانون مالیه بر ارزش افزوده، در محاسبه مالیه بر ارزش افزوده شخص ثبت شده مکلف است مجموع مالیه قابل پرداخت بالای عرضه های صورت گرفته یا صورت گرفته پنداشته شده را بابت هر دوره مالیه بر ارزش افزوده در صورت حساب وارد نماید. شخص ثبت شده مجاز است تا مالیه قابل مجرائی را از مجموع مالیه قابل پرداخت کسر نموده و مبلغ باقی مانده را به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) تحویل نماید.

۲.۱۵ در بعضی کشورهای دیگر که مالیه بر ارزش افزوده تطبیق میگردد، مالیه قابل مجرائی بعضی اوقات "مالیه تولید" خوانده می شود زیرا این مالیه بر اجناس است که به اساس خرید در تشبث مالیه دهنده وارد می گردد.

مثال :

موتر فروشی صابر ۳ عراده وسایط را به منظور فروش مجدد منحیث جزء از فعالیت موتر فروشی خود وارد می نماید. موترها در جریان یک دوره مالی بر ارزش افزوده طور ذیل وارد گردیده است:

موتر اولی مبلغ ۵۵۰۰۰۰ افغانی (به شمول مالیه ۵۰۰۰۰ افغانی بر ارزش افزوده پرداخت شده در سطح تورید)

موتر دومی مبلغ ۴۴۰۰۰۰ افغانی (به شمول ۴۰۰۰۰ افغانی مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده در سطح تورید)

موتر سومی مبلغ ۷۷۰۰۰۰ افغانی (به شمول ۷۰۰۰۰ افغانی مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده در سطح تورید)

موتر فروشی صابر مبلغ ۱۶۰۰۰۰ افغانی مالیه بر ارزش افزوده (۵۰۰۰۰ + ۴۰۰۰۰ + ۷۰۰۰۰) را بابت وارد

نمودن این عراده جات در جریان دوره مالی بر ارزش افزوده پرداخته است. این مبلغ (۱۶۰۰۰۰) افغانی مالیه قابل مجرائی موجود می باشد که باید در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده برای دوره مربوطه ادعاء گردد.

۲.۱۶ در چنین وضعیت شخص ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده می تواند تمام مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده را منحیث مالیه قابل مجرائی ادعا نماید. شخص ثبت شده می تواند مالیه قابل مجرائی را از مجموع مالیه قابل پرداخت بر عرضه های صورت گرفته تابع مالیه توسط شخص در هر دوره مربوطه مالیه بر ارزش افزوده، کسر نماید.

مثال

فروشگاه بزرگ شریف یک شخص ثبت شده و عمده فروش اجناس خانگی می باشد. در یک دوره مالیه بر ارزش افزوده، فروشگاه به ارزش ۱۰۰۰۰ افغانی (جمع ۱۰۰۰ افغانی مالیه بر ارزش افزوده) اجناس را به مشتریان خویش فروخته است و به ارزش ۵۰۰۰ (جمع ۵۰۰ افغانی مالیه بر ارزش افزوده) اجناس را برای فعالیت اقتصادی خود از عرضه کننده گان ثبت شده دیگر در همان دوره مالی بر ارزش افزوده خریداری نموده است.

مالیه بر ارزش افزوده که باید به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) برای دوره مربوطه تحویل گردد، طورذیل محاسبه می گردد:

مالیه بر ارزش افزوده (مالیه قابل پرداخت) ۱۰۰۰ افغانی
(این مالیه بر ارزش افزوده است که از مشتریان تحصیل می گردد)
منفی مالیه قابل مجرائی ۵۰۰ افغانی

(این مالیه بر ارزش افزوده است که توسط فروشگاه بزرگ شریف بابت خریداری های فعالیت اش پرداخت شده است)

مالیه بر ارزش افزوده که باید تحویل گردد (پرداخت شود) ۵۰۰ افغانی
این مبلغ مالیه بر ارزش افزوده است که باید به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) تحویل گردد.

واردات تابع مالیه

۲.۱۷ واردات تابع مالیه عبارت از واردات هرگونه اجناس به افغانستان به استثنای واردات معاف مطابق به قانون مالیه بر ارزش افزوده، می باشد.

۲.۱۸ اجناس در صورتی وارد شده به افغانستان پنداشته می شوند که از طریق ترانسپورت هوایی، زمینی و قطار از یک کشور خارجی به داخل افغانستان آورده شود. توريد تابع مالیه، می تواند شامل اجناسی که طور موقت یا مجدداً به افغانستان وارد میشوند نیز گردیده و تابع همان قواعد که توسط گمرکات بر پرداخت محصولات برای واردات موقت و مجدد تطبیق می گردد، می باشد.

۲.۱۹ اکثر واردات از جمله واردات تابع مالیه می باشد. واردات مطابق فقره (۱) ماده چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده تابع مالیه بوده، مگر اینکه اجناس معاف باشند که در فقره (۲) ماده پنجم قانون متذکره درج گردیده است.

واردات تابع مالیه مشخصاً اجناس می باشند. به همین خاطر خدمات واردات تابع مالیه نمی باشند، مگر اینکه خدمات کوچک، لازم و مستقیماً به توريد اجناس مرتبط باشند (به فقره ۶ ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده مراجعه نمایید). عرضه برق از کشورهای همسایه به افغانستان یک خدمت تلقی می گردد و به همین خاطر توريد تابع مالیه نمی باشد.

عرضه تابع مالیه

۲.۲۰ عرضه تابع مالیه عبارت است از عرضه اجناس یا خدمات توسط شخص ثبت شده در افغانستان بشمول هر عرضه صورت گرفته در آغاز یا ختم هر فعالیت تجاری.

۲.۲۱ "عرضه تابع مالیه" مفهوم اساسی را در فعالیت مالیه بر ارزش افزوده افاده می نماید. مالیه بر ارزش افزوده مطابق ماده چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده بالای عرضه تابع مالیه واردات توسط یک مالیه دهنده وضع می گردد (این مالیه همچنان بالای توريد تابع مالیه نیز وضع می گردد).

۲.۲۲ دو عنصر مهم در تعریف عرضه تابع مالیه وجود دارد که با وجود آنها میتوان عرضه اجناس یا خدمات را منحیث عرضه تابع مالیه برای مالیه بر ارزش افزوده تلقی نمود:
- باید عرضه اجناس یا خدمات صورت گرفته باشد.

- عرضه باید در افغانستان صورت گرفته باشد. این بدان معنی است که فقط عرضه های صورت گرفته در سطح محلی در این کشور می تواند عرضه تابع مالیه برای مالیه بر ارزش افزوده تلقی گردد.

۲.۲۳ تعریف وسیع عرضه تابع مالیه در فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده که عرضه های مشخصی را از مالیه بر ارزش افزوده معاف نموده است، لیست گردیده است. عرضه های لیست شده در آن ماده عرضه های معاف می باشند و هرگاه ماده متذکره تطبیق گردد، عرضه ها تابع مالیه نمی باشند.

اجناس

۲.۲۴ اصطلاح "اجناس" طور وسیع تعریف گردیده تا هرگونه دارایی را شامل، اما پول را مستثنی نماید. این تعریف در ابتداء با تعریف "عرضه" که با شامل نمودن عرضه اجناس یا خدمات تعریف می گردد، مرتبط می باشد.

۲.۲۵ تعاریف اجناس و خدمات متقابلاً مجزا (یعنی یک شی نمی تواند در عین زمان اجناس و خدمات باشد) و مشترکاً جامع می باشد (یعنی اشیای که دارای ارزش باشد منحیث اجناس یا خدمات تلقی می گردد).

۲.۲۶ عرضه جزئی خدمات لازم برای عرضه اجناس منحیث قسمت از عرضه اجناس تلقی می گردد، اما این موضوع اصل عمومی را که اجناس و خدمات متقابلاً مجزا است، تغییر نمی دهد.

۲.۲۷ مستثنی قرار دادن پول از تعریف اجناس بیشتر در تعریف پول که در این تعلیمات نامه ارائه می گردد، تشریح گردیده است.

خدمات

۲.۲۸ خدمت به صورت عموم یک فعالیت فیزیکی یا فکری بوده که به شخص دیگر ارائه می گردد. ممکن ترکیبی از فعالیت فیزیکی و فکری باشد.

مثال ۱

یک وکیل مدافع با ارائه مشوره حقوقی به مشتری خود، یک خدمت ارائه می نماید. یک خدمت میتواند شامل امتناع از انجام عمل باشد.

مثال ۲

یک دهقان حیوانات را در یک خانه روستایی نزدیک یک سرک مزدحم و نزدیک تعدادی از دوکانها نگهداری می نماید. همسایه وی می خواهد تا یک نانوایی را در کنار خانه روستای فعال نماید، اما به خاطر نزدیک بودن حیوانات نگران است که ممکن مشتریان را از خرید نان منصرف

نماید. وی به دهقان پیشنهاد پرداخت مبلغی را میکند تا حیوانات خود را نزدیک دوکان نگهداری نکند که دهقان این پیشنهاد را می پذیرد. این امتناع از انجام عمل، یک خدمت می باشد.

۲.۲۹ به منظور مالیه بر ارزش افزوده، عرضه خدمات شامل عرضه محصولات غیر ملموس چون محاسبه، بانکداری، صفا کاری، مشوره دهی (طور مثال، ارائه مشوره توسط حقوق دانان)، ترمیمات، حفظ و مراقبت میباشد. عرضه خدمات شامل استفاده از هر نوع تکتانه تجارتي قابل انتقال در هر یک از موارد ذیل نیز میباشد:

- نرم افزار کمپیوتر
- حق اختراع (پتنت)، اختراعات، فورمولها، پروسه ها، طرحه ها، نقشه ها، اسرار تجارت، دانش چگونگی کار (رموز کار)
- کاپی رایت تصنیفهای ادبی، موسیقی یا هنری
- علامات تجارتي، نامهای تجارتي و عنوان های تجارتي
- حق استفاده از نام تجارتي (فرنچایز)، جوازاها یا قراردادها
- شیوهها، پروگرامها، سیستمها، طرزالعملها، کمپاینها، سرویها، مطالعات، پیشبینی ها، تخمینها، لیستهای مشتریان یا اطلاعات تخنیکي
- سایر اقلام مشابه.

لیست فوق یک لیست کامل نمی باشد، و صرفاً به منظور ارایه مثال از موارد که ممکن شامل مفهوم خدمات گردند، ذکر گردیده اند.

۲.۳۰ تعریف مندرج ماده دوم به منظور مالیه بر ارزش افزوده در فقره (۴) ماده سوم قانون متذکره که فعالیت های بیشتر یا اعمال را که منحیث عرضه خدمات برای مالیه بر ارزش افزوده تلقی خواهد گردید، توسعه داده شده است.

عرضه

۲.۳۱ تعریف اصطلاح "عرضه" عام بوده و به معنی فراهم نمودن اجناس یا خدمات میباشد. هدف از داشتن معنی وسیع، تحت پوشش قرار دادن اکثر معاملات بین اشخاص می باشد.

۲.۳۲ اصطلاح متذکره (عرضه) در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده به تفصیل تعریف نگردیده است. معنی اصطلاح عرضه با در نظر داشت سایر احکام مندرج قانون مالیه بر ارزش افزوده باید استنباط

گردد. به صورت مشخص فقره (۱) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده در مورد معنی "عرضه اجناس" معلومات ارائه می نماید و فقره (۴) ماده سوم قانون متذکره در مورد معنی "عرضه خدمات" معلومات ارائه می نماید. رهنمایی در مورد معنی "عرضه" را میتوان از این احکام در یافت نمود.

۲.۳۳ در عرضه اجناس، انتقال مالکیت یا انتقال حق استفاده اجناس یک خصوصیت معمول می باشد. در عرضه خدمات، ارائه بعضی چیزها (جنس نباشد) دارای ارزش اند که یک خصوصیت معمول میباشد. در بدل قیمت صورت گرفتن هر یک از این موارد انتقال (اجناس) یا ارائه (خدمات) که در بدل قیمت صورت می گیرد، نیز معمول میباشد. یعنی دریافت کننده اجناس یا خدمات معمولاً چیزی را در بدل عرضه خواه پول یا جنس باشد، ارائه مینماید. بخاطر باید داشت هر چند ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در مورد حالات صراحت دارد که هیچ قیمتی برای عرضه ارائه نمی گردد، لذا بعضی چیزها هنوز عرضه خواهد بود حتی اگر هیچ قیمتی ارائه نگردد.

۲.۳۴ فقره های (۳ و ۴) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده تعاریف کامل عرضه نمی باشد. این موضوع تعریف را برای موارد دیگری که "عرضه" بالقوه باشد، باز گذاشته است. یکی از چنین موارد در فقره (۳) ماده سوم عرضه تلقی گردیده است که کاربرد اجناس توسط یک مالیه دهنده به منظور استفاده شخصی یا معاف را منحصاً یک عرضه تلقی می نماید.

۲.۳۵ مثال دیگر، هرگاه لازم باشد قانون مالیه بر ارزش افزوده را طور وسیع جهت تعیین معنی "عرضه" مد نظر گرفته شود، فقره (۲) ماده هفدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده می باشد که یک مالیه دهنده دارای نماینده گی ها یا بخشها در داخل یا خارج از افغانستان را دو شخص جداگانه تلقی می نماید. تأثیر یکی از نمایندگی ها یا بخشها که خدمات را در خارج مرز به دیگری ارائه می نماید این است که ارائه آن خدمات منحصاً یک عرضه به منظور مالیه بر ارزش افزوده تلقی می گردد که این امر بدون فقره (۲) ماده هفدهم قانون متذکره ممکن نمی باشد.

۲.۳۶ همچنان، زمانی که ثبت مالیه بر ارزش افزوده شخص لغو می شود، عرضه تلقی می گردد، به فقره (۲) ماده نهم مراجعه نمایید.

تاریخ، مکان و قیمت عرضه در فصل ۴ قانون متذکره بیشتر تشریح گردید است.

فعالیت اقتصادی

۲.۳۷ فعالیت اقتصادی یک مفهوم خیلی مهم است که مبنای اجرای قانون مالیه بر ارزش افزوده را تشکیل میدهد. این اصطلاح خیلی وسیع تعریف گردیده تا تضمین نماید همه نهادهای مورد نظر که مکلف به ثبت برای مالیه بر ارزش افزوده هستند، خود را ثبت و مالیه بر ارزش افزوده را تحصیل خواهند نمود.

- ۲.۳۸ وجود فعالیت اقتصادی جهت ثبت و راجستر لازم می باشد. در نبود فعالیت اقتصادی با توجه به ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده یا طبق ماده هشتم قانون متذکره مکلف به ثبت و راجستر نمی باشد. بنابر این اشخاص دارای فعالیت اقتصادی می توانند برای ثبت درخواست نمایند. همچنان، هرگاه شخص ثبت شده فعالیت اقتصادی خویش را متوقف نماید، باید جهت لغو ثبت درخواست نماید.
- ۲.۳۹ تعریف "فعالیت اقتصادی" دارای سه قسمت می باشد: قسمت اول شامل هرگونه فعالیت اقتصادی که به منظور مفاد پیشبرده شود، می گردد. این تعریف به وضوح شامل هرگونه تجارت و تولید میگردد و مفهوم آن به معاملات واحد نیز توسعه می یابد که "در ماهیت تجارت" هستند. فعالیت های اقتصادی مانند تشبث، تجارت، تولید و معاملات واحد در صورت در تعریف شامل می گردد که به منظور کسب منفعت صورت گیرد. مهم نیست که فعالیت اقتصادی در واقع منفعت زا باشد.
- ۲.۴۰ قسمت دوم تعریف بالای فعالیت های اقتصادی غیر انتفاعی که می تواند مؤسسات دولتی و غیر دولتی باشند، تطبیق گردد. در اصطلاحاتی که در مثال مشخص گردیده است، مراجع صدور جواز که جواز، اجازه نامه، تصدیق نامه، امتیاز، صلاحیت نامه و اسناد مشابه را در بدل فیس صادر می نماید.
- ۲.۴۱ بعضی از مثالهای نهادهای صادر کننده جواز که مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشند در جدول ذیل طور نمونه (بستگی دارد به اینکه آیا عرضه های تابع مالیه آنها بیشتر از حد لازم برای ثبت می گردد) ارائه گردیده است.

مقام	نوع جواز صادره در بدل فیس
وزارت عدلیه	جواز رهنمای معاملات
ریاست عمومی ثبت مرکزی و مالکیت های فکری	جواز فعالیت
وزارت اطلاعات فرهنگ و توریسم	جواز تکت فروشی و وسایل توریستی
وزارت انرژی و آب	برق (کارخانه شخصی و سازمانهای تولید برق)

۲.۴۲ سایر مؤسسات غیر انتفاعی در صورت می تواند شامل گردد که یک فعالیت اقتصادی را به پیش ببرند. مؤسسات دولتی و غیر دولتی زمان در تعریف شامل خواهند شد که آنها اجناس یا خدمات را به دیگران (به شمول ارائه اجناس یا خدمات به اعضای یک مؤسسه) ارائه نمایند.

۲.۴۳ این مطلب را نیز باید دانست که یک شخص یا سازمان می تواند در تعریف فعالیت اقتصادی شامل گردد، اما آیا آن شخص یا سازمان در واقع مکلف به ثبت یا وضع مالیه بر ارزش افزوده بابت اجناس یا خدمات می باشد یا خیر، بستگی به سایر احکام قانون مالیه بر ارزش افزوده و نحوه فعالیت اقتصادی آن دارد.

مثال:

کلب تکواندوی کابل دارای یک سالون جلسه و جیم می باشد که مسابقات و آموزش های رزمی را برای اعضای کلب و مردم اجراء می نماید. این کلب فیس های مختلف را بالای اعضاء و مردم جهت برآورده نمودن هزینه های این فعالیت ها وضع می نماید.

۲.۴۴ کلب یک فعالیت اقتصادی در حیطه تعریف قانون مالیه بر ارزش افزوده می باشد. (نباید با این سؤال مورد مغالطه قرار گیرد که کلب متذکره باید برای مالیه بر ارزش افزوده یا وضع مالیه بر ارزش افزوده ثبت گردد یا خیر. این امر توسط سایر احکام قانون مالیه بر ارزش افزوده تعیین میگردد. برای مثال، معافیت تربیه بدنی و خدمات سپورت مطابق ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده، کلب را از سیستم مالیه بر ارزش افزوده معاف می نماید).

۲.۴۵ قسمت سوم تعریف یک استثناء قایل می گردد که عبارت از استخدام است زیرا وضع مالیات بالای استخدام توسط سیستم جداگانه یعنی مالیات بر عایدات صورت گرفته و با مالیات موضوعی مرتبط است. کارمندان مکلف به ثبت یا وضع مالیه بر ارزش افزوده از درک خدمات شان نخواهند بود.

۲.۴۶ اگر چه سرگرمی ها و فعالیت های تفریحی مشخصاً به عنوان استثناء مطرح نگردیده اند اما در داخل مفهوم فعالیت اقتصادی قرار نمی گیرند. چنین موارد به دلایل غیر اقتصادی یعنی برای تفریح، یا به دلایل شخصی انجام می گردد.

مثال ۱

نورالله یک باغ بزرگ دارد و از کاشت سبزیجات در آن لذت می برد. بعضی اوقات وی محصول اضافی خود را به همسایگان اش می فروشد. نورالله تجارت نمیکند زیرا کاشت سبزیجات یک فعالیت تفریحی یا سرگرمی وی محسوب می گردد.

مثال ۲

محمود یک کارمند تمام وقت است اما بعد از اوقات رسمی سامان بازی می سازد. بعضی از سامانهای بازی به اطفال مربوط به وی داده می شود، اما وی همچنان یک غرفه در بازار هفتگی، جای که سامان بازیهای خود را می فروشد، دارد. او معمولاً مبلغ (۷۵۰) افغانی در هر هفته از فروشات سامان بازی به دست می آورد. محمود مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده نمی باشد زیرا وی فقط مبلغ کوچکی را به دست می آورد و این مبلغ به حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده نمی رسد.

تشبث فعال

۲.۴۷ تشبث فعال عبارت از تشبث است که حین فروش فعال بوده و انتظار برود که منحصبت فعالیت تجارتي فعالیت را در آینده ادامه دهد. مفهوم تشبث فعال یک عملیه است که با انتقال آن به شخص دیگر تضمین برای ادامه فعالیت آن موجود باشد.

۲.۴۸ تشبث فعال به صورت عموم فقط با تشبث یا فعالیت های اقتصادی مرتبط است. یک فعالیت تجارتي از نگاه معنی با فعالیت های اقتصادی که در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده تعریف گردید، یکسان نمیباشد.

۲.۴۹ هرگاه فقط قسمت از تشبث فروخته شود، تشبث باید توانایی فعالیت جداگانه را داشته باشد. هرگاه قسمت از تشبث فروخته شود و آن توانایی فعالیت جداگانه را نداشته باشد، نمی تواند شرایط تعریف تشبث فعال را برآورده نماید زیرا تشبث متذکره شرایط ادامه فعالیت را برآورده کرده نمی تواند.

اجاره مالی

۲.۵۰ این تعریف به فقره (۱) ماده سوم، فقره (۴) ماده دهم و فقره (۳) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده که عرضه اجناس را تحت اجاره مالی مانند فروش اجناس محسوب مینماید، مرتبط میباشد. تعریف اجاره مالی در قانون مالیه بر ارزش افزوده دارای دو قسمت است. مطابق به استثنای مندرج ذیل، یک قرارداد در صورتی اجاره مالی پنداشته میشود که یکی یا هر دو شرایط ذیل را برآورده نموده باشد:

- قرارداد حق بهره برداری از دارایی را از اجاره دهنده به اجاره گیرنده در بدل پرداخت به قسط انتقال دهد با این حق انتخاب که اجاره گیرنده میتواند مالکیت کامل را در آخر قرارداد کسب مینماید، و یا
- قرارداد مطابق استندرد های بین المللی محاسبه قرارداد اجاره باشد.

۲.۵۱ استثناء اجاره مالی به منظور تعریف قانون مالیه بر ارزش افزوده، اجاره زمین است. این بدین معنی است که حتی اگر یکی یا هر دو شرایط فوق برآورده گردد، در صورتی که اجاره زمین باشد از تعریف مستثناء است.

۲.۵۲ مرتبط ترین استاندارد بین المللی محاسبه، (استندرد بین المللی محاسبه اجاره ها-۱۷) می باشد که توسط بورد استاندارد بین المللی محاسبه تهیه گردیده است. باید به متن کامل استاندارد متذکره که به گذشت زمان تغییر می کند، مراجعه گردد. به طور خلاصه مطابق استاندارد متذکره اجاره مالی یک قرارداد یا معامله ای است که همه خطرات و امتیازات مهم و اساسی مالکیت را انتقال می دهد. سایر اجاره ها به حیث اجاره های عملیاتی درجه بندی میگردند. درجه بندی یا تفکیک در اول اجاره صورت می گیرد.

۲.۵۳ حالاتی که به جهت یک اجاره مالی رهنمائی میگردند، مطابق استاندارد بین المللی محاسبه شماره (۱۷) شامل موارد ذیل میباشد:

- اجاره ملکیت دارایی را به اجاره گیرنده در آخر دوره اجاره منتقل مینماید.
- اجاره گیرنده اختیار خرید دارایی را به نرخ کمتر از نرخ مناسب آن در تاریخ که اختیار خرید قابل اعمال میگردند، را دارد. چنانکه در اول اجاره، این موضوع منطقاً قطعی است که اختیار خرید دارایی عملی خواهد شد.
- دوره اجاره برای قسمت عمده عمر اقتصادی دارایی میباشد، حتی اگر مالکیت انتقال ننماید.
- در آغاز اجاره، ارزش کنونی پرداخت های اجاره معادل حداقل تمام قیمت مناسب دارایی باشد.
- دارایی های اجاره وی، دارای ماهیت خاص هستند که فقط اجاره گیرنده میتواند آنها را بدون آوردن تغییرات عمده استفاده نماید.

۲.۵۴ سایر حالاتی که ممکن به اجاره مالی شامل گردند، قرار ذیل می باشد:

- هرگاه اجاره گیرنده حق لغو اجاره را داشته باشد، ضرر اجاره دهنده ناشی از این لغو توسط اجاره گیرنده تقبل میگردد.
- هرگاه مفاد و ضرر ناشی از نوسانات در قیمت مناسب به عهده اجاره گیرنده باشد (بگونه مثال، به وسیله کاهش پرداختها یا جاره) و یا

• هرگاه اجاره گیرنده بتواند اجاره را برای دوره دوم به کرایه ای که طور قابل ملاحظه کمتر از نرخ کرایه بازار باشد، ادامه دهد.

۲.۵۵ یک قرارداد یا معامله که مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده یک اجاره مالی باشد، لازم نیست که به منظور قوانین دیگر نیز اجاره مالی باشد. به طور مثال، در تعلیماتنامه مالیات برعایدات توضیحات در مورد معنی اجاره مالی برای قانون مالیات برعایدات درج گردیده است. یک قرارداد یا معامله با توجه به ایجابات هر قانون مستقلانه مد نظر گرفته می شود.

شخص مرتبط

۲.۵۶ اصطلاح "شخص مرتبط" بشکل وسیع تعریف گردیده تا ارتباط میان دو یا بیشتر از دو شخص را که در آن احتمال وجود داشته باشد که یک شخص طبق هدایت، درخواست یا مشوره شخص دیگری که از این معامله منفعت بدست می آورد، عمل نماید.

۲.۵۷ حین مشخص نمودن اینکه آیا یک شخص، شخص مرتبط است یا خیر لازم است تحقیق وسیع صورت گیرد و تمام حقایق مربوطه و شرایط ماحول آن مد نظر گرفته شود.

۲.۵۸ لازم نیست شخص در اصل مطابق هدایت مالیه دهنده عمل نماید. هرگاه شخص در رابطه یا تفاهم نزدیک با مالیه دهنده قرارداد داشته باشد، هدایت گرفتن برای هر عملی می تواند غیر ضروری باشد. مثالهای از روابط بین اشخاص که ممکن مرتبط باشند، ذیلاً ارائه می گردد:

- دارنده سهم بزرگ یک شرکت
- پدر و پسر
- زوج و زوجه
- مالک تشبث و کارکنان وی

بر علاوه مثالهای فوق، آیا اشخاص مرتبط دیگر به منظور قانون مالیه بر ارزش افزوده اشخاص مرتبط هستند؟ بستگی به شرایط دارند. لازم است به حقایق و اعمال نهادهای مربوطه مد نظر گرفته شود.

۲.۵۹ هرگاه شخص، شخص مرتبط دیگر باشد هر دو شخص منحصاً مرتبط یکدیگر مد نظر گرفته می شوند.

۲.۶۰ تعریف شخص مرتبط برای تطبیق موارد ذیل مهم می باشد:

• فقره (۳) ماده هفتم، که جهت جلوگیری از اجتناب ثبت در فعالیت های اقتصادی که بین اشخاص مرتبط تقسیم گردیده، طراحی گردیده است.

• مطابق به حکم فقره (۴) ماده دوازدهم، قانون مالیه بر ارزش افزوده هرگاه ارزش مناسب روز، جایگزین قیمت تلقی گردد، شخص ثبت شده به شخص مرتبط بدون قیمت یا قیمت کمتر از ارزش مناسب روز عرضه نماید در آن صورت این حکم منحصاً حکم عدم اجتناب

جهت جلوگیری از پایین آوردن مصنوعی مکلفیت مالیاتی مالیه بر ارزش افزوده توسط شخص مرتبط با پایین آوردن قیمت عرضه عمل مینماید.

پرداخت به جنس:

۲.۶۱ این اصطلاح به معنی پرداخت برای اجناس و خدمات توسط شخص به صورت غیر نقدی بلکه به شکل یک مفاد غیر پولی می باشد. این به معنی تعویض اجناس و خدمات ارائه شده با سایر اجناس و خدمات می باشد.

مثال

میوند برای مارکیت صادرات افغانستان بادم تولید می نماید. لازم است که محصول وی به وسیله موتر باربری به موقعیتهای مختلف حمل گردد. بعضی اوقات وی در بدل خدمات ترانسپورتی به عوض کرایه نقدی، مقدار بادم میدهد. داده این پرداخت جنس در مقابل خدمات می باشد.

شخص ثبت شده:

۲.۶۲ آیا یک شخص شامل سیستم مالیه بر ارزش افزوده باشد یا خیر، بستگی دارد به اینکه شخص متذکره ثبت گردیده یا مکلف به ثبت باشد (به فصل سوم این تعلیماتنامه مراجعه نمایید). شخص ثبت شده شخصی است که مطابق ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده (شخص طور داوطلبانه درخواست نموده یا مطابق ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده مکلف به ثبت باشد) شناسایی و ثبت شده باشد.

۲.۶۳ شخص ثبت شده همچنان شخص است که بخاطر ثبت داوطلبانه مطابق ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده درخواست داده و درخواست وی پذیرفته و تایید شده باشد.

۲.۶۴ شخص از تاریخ مندرج تصدیقنامه صادره به وی، ثبت و راجستر پنداشته می شود.

۲.۶۵ در حالیکه اشخاص ثبت شده یا مکلف به ثبت، در رابطه به مالیات که به اساس قانون مالیه بر ارزش افزوده وضع گردیده است، مکلف می باشند، بعضی از احکام تنها محدود به اشخاص ثبت شده می باشد. این احکام شامل موارد ذیل اند:

- فقط شخص ثبت شده میتواند صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده را صادر نماید (ماده بیستم، همچنان فقره (۶) ماده بیست و دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده).
- فقط شخص ثبت شده میتواند کریدت یا دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده را صادر نماید. (ماده بیست و یکم، همچنان فقره (۶) ماده بیست و دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده).
- فقط شخص ثبت شده مستحق دریافت صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده میباشد (ماده بیستم قانون مالیه بر ارزش افزوده).

- تنها شخص ثبت شده میتواند کربدت یا دبت نوت را در صورتیکه به صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده ارتباط بگیرد، دریافت مینماید.
- نورم صفر در انتقال یک تشبث فعال مطابق فقره (۱) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده تنها در صورتی تطبیق میگردد که هر دو ارائه کننده و دریافت کننده دارای ها حین انتقال اشخاص ثبت شده باشند.

صورت حساب

۲.۶۶ صورت حساب یک بیجک یا سندی است که به منظور تنظیم مبلغ قابل پرداخت بابت هرگونه اجناس یا خدمات ارائه شده توسط شخص، تنظیم می گردد. (به ماده بیستم قانون مالیه بر ارزش افزوده که شرایط صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده را مشخص می نماید، مراجعه نمایید).

پول

۲.۶۷ پول چنانچه در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده تعریف شده عبارت است از نوتهای کاغذی، مسکوکات رایج، اسعار، چک، حواله بانکی، پستی و پولی، تضمین و سکه های است که منحصت اسعار (پول رایج) استفاده می شود. پول شامل ارز رسمی نشر شده توسط دولت جمهوری اسلامی افغانستان منحصت پول رایج در کشور بوده و همچنان شامل ارزهای خارجی (که پول رایج کشور دیگری میباشد) که در افغانستان نشر گردیده است، می باشد. به طور مثال، دالر آمریکایی استفاده شده در هر معامله داخلی، همچنان به منظور قانون مالیه بر ارزش افزوده، پول می باشد.

۲.۶۸ در صورت که معاملات به اسعار خارجی صورت گیرد، مطابق به حکم ماده سی و دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده، اسعار خارجی به پول افغانی تسعیر و مالیه سنجش گردد.

۲.۶۹ تعریف پول همچنان به سایر اسناد بانکی یا مالی که به آسانی قابل تبدیل به ارز میباشد توسعه می یابد.

مثال

حواله بانکی یا حواله صادره توسط یک بانک، حواله پستی یا حواله پولی صادره توسط اداره پست یا بانک و اسناد بدهی که توسط قرضه دهنده یا بانک صادر شده باشند.

۲.۷۰ هدف عمده و تأثیر تعریف پول استفاده آن در تعریف اجناس می باشد. تعریف "اجناس" در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده به طور واضح پول را استثناء قرار داده و آن را به منظور قانون مالیه بر ارزش افزوده عرضه نمی داند.

با آن هم، هرگاه نوتها و سکه ها برای جمع آوری کنندگان نوتها و سکه ها به فروش برسد، فروش آن منحیث عرضه برای مالیه بر ارزش افزوده می باشد. اینها "پول" نیستند هرگاه منحیث پول مورد استفاده قرار نگیرند.

۲.۷۱ تبادل پول از یک واحد پولی به واحد پولی دیگر توسط صرافان یا نهادهای مالی عرضه تابع مالیه نمی باشد زیرا هیچ جنسی در معامله تبدیل نگردیده است. پول در دو طرف معامله قرار داشته و مطابق تعریف اجناس مندرج ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده جنس نمی باشد. از آنجایی که هیچ جنسی دخیل نمی باشد، عرضه تابع مالیه اجناس نیز وجود نخواهد داشت. خدمات مالی همچنان معاف بوده (به ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده مراجعه نمایید) لذا تبادل پول (صرافی) نیز عرضه خدمات تابع مالیه نمی باشد.

قیمت

۲.۷۲ مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده لازم است تا قیمت عرضه به منظور تثبیت مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بابت آن عرضه، تعیین گردد. تعریف مذکور به منظور تعیین ارزش عرضه، دارای سه عنصر میباشد. یک معامله ممکن فقط یک عنصر یا ترکیب از دو عنصر یا همه عناصر را شامل گردد. اولین عنصر قیمت به منظور مالیه بر ارزش افزوده عام ترین و مشابه ترین شکل آن میباشد. معمولاً این تنها مؤلفه خواهد بود. هرگاه پول توسط خریدار به شخص ثبت شده جهت عرضه اجناس یا خدمات پرداخت شده یا قابل پرداخت باشد، قیمت به منظور مالیه بر ارزش افزوده مبلغ پول پرداخت شده یا قابل پرداخت برای عرضه میباشد.

مثال ۱

بشیر یک پایه کمپیوتر را برای استفاده شخصی خویش به مبلغ (۳۰۰۰) افغانی از شرکت کابل کمپیوتر، که یک تشبث ثبت شده است، خریداری مینماید. وی مبلغ (۳۳۰۰) افغانی به شرکت کابل کمپیوتر میپردازد. مبلغی که او تادیه مینماید، مالیه بر ارزش افزوده را که (۳۰۰) افغانی (۱۰٪) × (۳۰۰۰) میباشد، شامل است.

در این مثال قیمت اصلی کمپیوتر (۳۰۰۰) افغانی و مبلغ (۳۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده می باشد. دومین عنصر ممکن در تعیین قیمت زمانی بروز مینماید که قیمت اجناس یا خدمات عرضه شده به صورت جنس پرداخت یا قابل پرداخت باشد. در صورتیکه خریدار یا شخص دیگری پرداخت را بشکل اجناس یا خدمات انجام دهد، محاسبه نرخ روز عرضه اجناس یا خدمات ضروری میباشد. به خاطر داشته باشید که قواعد تعیین "نرخ روز" اجناس در ماده سیزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده پیش بینی گردیده است.

مثال ۲

حامد در حویلی خویش تعداد کمی از گوسفندان را نگهداری مینماید. وی میخواهد یک پایه تلویزیون کوچک را به ارزش (۸۰۰۰) افغانی (به استثنای مالیه بر ارزش افزوده) در بازار آزاد از دوکان دوست خویش که بنام خدمات تلویزیونی کریستال است، خریداری نماید. دوست وی ثبت مالیه بر ارزش افزوده است. آنها به توافق میرسند که دو راس گوسفند را در بدل یک پایه تلویزیون تبادل نمایند، قیمت تلویزیون (۸۰۰۰) افغانی بوده و خدمات تلویزیونی کریستال مالیه بر ارزش افزوده را طوری محاسبه مینماید که تلویزیون را به قیمت (۸۰۰۰) افغانی جمع (۸۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده که مجموع آن (۸۰۰۰) افغانی میگردد، بفروش رسانیده است.

سومین عنصر ممکن، از یک قاعده خاص ناشی میگردد که پرداخت محصول، مالیه، فیس و سایر تادیات (به استثنای هر نوع مالیه بر ارزش افزوده) منحصراً از مجموع قیمت تلقی میشود. این قاعده مستلزم شمولیت هر یک از این پرداختها، بگونه مثال، محصولات گمرکی به قیمت میباشد. اما مالیه بر ارزش افزوده تادیه شده یا قابل تادیه بخش هیچ نوع قیمت نمیشد.

مثال ۳

اکبر یک پایه کمپیوتر جدید را برای استفاده شخصی خویش وارد مینماید. وی مبلغ (۳۰۰۰۰) افغانی را به منظور خریداری کمپیوتر پرداخته است. زمانیکه وی به گمرک میرود تا کمپیوتر خویش را از نزد مسئولین بدست آورد، مبلغ (۲۰۰۰) افغانی محصول گمرکی بابت توری تادیه مینماید. او همچنان مالیه بر ارزش افزوده را طبق این قاعده که بر مجموع قیمت خرید و محصول گمرکی تادیه شده یعنی (۲۳۰۰۰) افغانی (۳۰۰۰۰) افغانی قیمت خرید جمع (۲۰۰۰) افغانی محصول گمرکی) محاسبه میگردد، تادیه مینماید. مالیه بر ارزش افزوده (۳۲۰۰) افغانی (۱۰٪ × ۳۲۰۰۰) میباشد. این مالیه توسط مسئولین گمرکی برای وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) جمع آوری میگردد.

۲.۷۳ مهم نیست که قیمت توسط خریدار یا شخص دیگر (مثل شخص سوم) پرداخت گردد.

مثال

بشیر یک کمپیوتر را به منظور استفاده شخصی خویش به قیمت (۳۰۰۰۰) افغانی از شرکت کمپیوتر کابل که یک شخص ثبت شده می باشد، خریداری می نماید. قیمت مجموعی (۳۳۰۰۰) افغانی به شمول مالیه بر ارزش افزوده به شرکت کمپیوتر کابل قابل پرداخت می باشد. مبلغ شامل (۳۰۰۰) افغانی (۱۰٪ × ۳۰۰۰۰) مالیه بر ارزش افزوده می باشد. بشیر پول ندارد تا پرداخت نماید، لذا پدر وی تمام مبلغ را می پردازد.

در این مثال قیمت همچنان (۳۰۰،۰۰۰) افغانی می باشد. فرق نمیکند که بشیر یا شخص دیگر قیمت اجناس را پردازد، مبلغ پرداخت همان قیمت می باشد.

۲.۷۴ به صورت آشکار تصریح گردیده که تخفیف های قیمت یا تخفیف های مد نظر گرفته شده قبل و یا در زمان عرضه (مثل تخفیف تجارتي) مبلغ قیمت را کاهش می دهد. هرگونه تخفیف در قیمت یا تخفیف مد نظر گرفته شده بعدی (مثل پرداخت عاجل یا تخفیف در مقدار دوره) مطابق با فقرة (۱) ماده چهارم قانون ماليه بر ارزش افزوده (تصحیح ماليه بر ارزش افزوده بعد از فروش) اجراءات می گردد.

مثال

شرکت ساختمانی سعادت از شرکت کابل که يك تاجر چوب چهار تراش میباشد، بمنظور استفاده تجارتي چوب چهار تراش خریداری مینماید. قیمت چوب چهار تراش مبلغ (۲۰۰۰۰) افغانی بوده اما شرکت کابل به شرکت ساختمانی سعادت تخفیف تجارتي ۵٪ را پیشنهاد مینماید زیرا این شرکت مشتری همیشگی آن میباشد. مبلغ مندرج صورت حساب که توسط شرکت کابل به شرکت ساختمانی سعادت ارائه میگردد (۲۰۰۰۰) منفی (۱۰۰۰۰) (۵٪ تخفیف تجارتي) که مجموعاً (۱۹۰۰۰) افغانی میگردد، میباشد. قیمت این عرضه (۱۹۰۰۰) افغانی است. تخفیف مبلغ قیمت را کاهش میدهد زیرا این تخفیف در زمان عرضه صورت گرفته است.

۲.۷۵ قیمت را می توان حین معامله پرداخت کرد یا میتوان توافق کرد که مبلغ بعداً قابل پرداخت باشد. تعهد یا موافقه پرداخت بعدی به منظور قانون ماليه بر ارزش افزوده نیز قیمت می باشد. قیمت تعیین شده است، حتی اگر زمان پرداخت آن بعداً باشد.

مثال

در ادامه مثال فوق، شرکت ساختمانی سعادت چوب چهار تراش را از شرکت کابل در بدل موافقه (۱۹۰۰۰) افغانی خریداری می نماید. با موافقه بین شرکت سعادت و شرکت کابل، شرکت سعادت مبلغ (۱۰۰۰۰) افغانی را با گرفتن چوب چهار تراش فوراً پرداخت می نماید و موافقه می گردد که قیمت باقی مانده (۹۰۰۰) افغانی را در ظرف دو ماه پردازد. مجموع قیمت (۱۹۰۰۰) افغانی حین خرید و گرفتن چهار تراش طوری که این مبلغ پرداخت و قابل پرداخت می باشد، تعیین می گردد.

استفاده شخصی

۲.۷۶ استفاده شخصی عبارت است از استفاده اجناس یا خدمات توسط شخص که به منظور پیشبرد فعالیت تجارتي نبوده بلکه به منظور استفاده شخصی باشد.

شرکت ساختمانی سعادت کلکین ها و دروازه های چوبی را از شرکت کابل، تجار چوب چهار تراش خریداری می نماید. بسیاری از کلکین ها و دروازه ها به منظور فعالیت تجارتي در پروژه ساختمانی استفاده می گردد، اما بعضی از آنها توسط آقای سعادت مالک شرکت برای خانه شخصی اش استفاده می گردد. استفاده این اجناس مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده برای استفاده شخصی تلقی می گردد.

استفاده معاف

۲.۷۷ استفاده معاف عبارت از اجناس یا خدماتی است که به منظور ارائه عرضه معاف استفاده می گردد. عرضه های معاف در فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده درج گردیده است. هرگاه یک مالیه دهنده اجناس یا خدمات را کسب و آنها را در فعالیت تجارتي ارائه عرضه های معاف استفاده نماید، آن استفاده، معاف می باشد.

۲.۷۸ استفاده معاف می تواند استفاده قسمت از اجناس یا خدمات باشد. هرگاه اجناس یا خدمات قسماً جهت تهیه عرضه های تابع مالیه و قسماً جهت عرضه های معاف استفاده شود، قسمت استفاده که به منظور ساخت عرضه های معاف استفاده می گردد، استفاده معاف می باشد.

دوره مالیه بر ارزش افزوده

۲.۷۹ دوره مالیه بر ارزش افزوده به مفهوم یک ربع سال مالیاتی یا یک ماه تعریف می گردد. مالیه دهندگان می توانند با توجه به شرایط که در طرزالعمل مربوطه تعیین می گردد، یک دوره مالیه بر ارزش افزوده "یک ربع" یا "یک ماه" داشته باشند. در آغاز قانون مالیه بر ارزش افزوده دوره مالیه بر ارزش افزوده یک ربع سال مالیاتی برای تمام مالیه دهندگان در طرزالعمل مشخص می گردد. در آینده دوره مالیه بر ارزش افزوده را می توان به ماهانه برای مالیه دهندگان تعدیل نمود. همچنان میتواند دوره مالیه بر ارزش افزوده ربعوار برای بعضی مالیه دهندگان و ماهانه را برای بعضی دیگر با استفاده از شرایط مثل سطح گردش معاملات مالیه دهنده، تعیین نمود.

۲.۸۰ مالیه دهندگان باید اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده را با توجه به رعایت دوره مالیه بر ارزش افزوده ارائه نماید. دوره های ربعوار مالیه بر ارزش افزوده به شرح ذیل می باشد:

- اول جدی تا آخرین روز حوت
- اول حمل تا آخرین روز جوزا
- اول سرطان تا آخرین روز سنبله
- اول میزان تا آخرین روز قوس

۲۸۱ دوره ماهانه مالیه بر ارزش افزوده عبارت از ماه استندرد هجری شمسی می باشد که هرکدامش از اولین روز ماه آغاز می گردد.

۲۸۲ مالیه دهندگانی که ثبت و راجستر شان در بین دوره مالیه بر ارزش افزوده واقع گردند مکلف به ارائه اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده برای دوره کامل مالیه بر ارزش افزوده می باشد اما فقط برای معاملات و عرضه که معاملات تلقی می گردد، مربوط به زمان ثبت و راجستر حسابه می باشند.

مثال

شرکت محدود المسؤولیت میوه عثمان از تاریخ اول ثور ۱۴۰۰ ثبت و راجستر مالیه بر ارزش افزوده می گردد. با توجه به شرایط تعیین شده توسط وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) شرکت میوه عثمان از دوره های مالیه بر ارزش افزوده ربعوار استفاده می نماید.

شرکت، مالیه بر ارزش افزوده را از زمان ثبت بالای مشتریان اش وضع و تحصیل می نماید. ثور ماه دوم ربع اول "حمل تا آخر جوزا" می باشد. موعد اظهارنامه شرکت که در آخر جوزا ۱۴۰۰ ختم می گردد، شامل معاملات که در دوره ثبت در این ربع یعنی ماه های ثور و جوزا قرار می گیرد، می گردد.

۲۸۳ بعضی از مالیه دهنده گان ممکن منظوری استفاده از سال مالیاتی مختلف را به منظور مالیات بر عایدات کسب نموده باشد. چنین منظوری بالای دوره مالیه بر ارزش افزوده تطبیق نخواهد شد. دوره مالیه بر ارزش افزوده به ربع های سال مالیاتی تنظیم گردیده و به این منظور "سال مالیاتی" عبارت از سال مالیاتی استندرد می باشد.

مثال

یک شرکت که در افغانستان فعالیت می کند تابع یک شرکت خارجی می باشد. به دلیل سیستم محاسبه شرکت خارجی، شرکت افغانی به وزارت مالیه جهت استفاده سال مالیاتی که در ۳۰ جون (سال میلادی) ختم می گردد، درخواست می نماید. درخواست وی منظور می گردد. این منظوری بالای شرکت افغانی به منظور مالیه بر ارزش افزوده تطبیق نمیگردد. شرکت باید اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده را مطابق دوره های استندرد مالیه بر ارزش افزوده که در فوق مطرح گردیده، ارائه نماید.

۲۸۴ بعضی از اصطلاحات که در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده تعریف نگردیده، در ذیل جهت کمک به درک قانون مالیه بر ارزش افزوده، تشریح می گردد.

شخص

- ۲۸۵ اصطلاح شخص معنی وسیع را افاده مینماید که شامل شخص حقیقی و شخص حکمی می باشد. همچنان نهادهای دولتی و غیر دولتی را نیز شامل می شود. به مقصد ثبت مالیه بر ارزش افزوده شرکت تضامنی نیز میتواند یک شخص محسوب گردد.
- ۲۸۶ شخص حکمی به یک نهاد اطلاق می گردد که منحیث یک شخص به منظور پیشبرد اهداف محدود حقوقی ایجاد شده باشد، تلقی میشود. به گونه مثال شرکتها.
- اشخاص حکمی می توانند به محکمه شاکی و یا مورد پیگرد قانونی قرار گیرند، مالک جایداد باشند و قرارداد عقد نمایند.
- ۲۸۷ معنی این اصطلاح وسیع بوده تا مالیه بر ارزش افزوده را بالای تمام نهاد هایی که هرگونه فعالیت اقتصادی را در افغانستان به پیش می برد و حد مالیه بر ارزش افزوده را برآورده یا بالغ بر آن گردد، همچنان انتظار برود که بالغ برحد مالیه بر ارزش افزوده می گردد، تطبیق گردد. این امر تضمین مینماید اینکه تمام نهادهایی که مطابق ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده مکلف به ثبت هستند، ثبت شوند یا ممکن اجازه داده شود تا مطابق ماده هشتم قانون متذکره ثبت داوطلبانه گردند.

فورم منظور شده

- ۲۸۸ فورم منظور شده عبارت از فورم است که توسط وزارت مالیه به منظور قانون مالیه بر ارزش افزوده تهیه شده باشد. به گونه مثال، حین درخواست برای ثبت، شخص درخواست کننده باید آن را مطابق فورم تجویز شده وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) انجام دهد. طبق فقره (۴) ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده فورمه های منظور شده به منظور مالیه بر ارزش افزوده شامل موارد ذیل می باشد:
- درخواست ثبت (ثبت الزامی مطابق ماده هفتم یا ثبت داوطلبانه مطابق ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده).
  - اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده.
- مقرر و طرز العمل فورمه های منظور شده را منعیث جداول شامل میشود.

مراجع صدور جواز

- ۲۸۹ مرجع صدور جواز مرجع است که مکلف به تحصیل فیس حین صدور جواز می باشد (بطور مثال ریاست عمومی ثبت مرکزی و مالکیت های فکری وزارت تجارت و صنایع افغانستان که اسبق به نام اداره آیسایاد میگردد، یک مرجع صدور جواز می باشد زیرا اداره متذکره در بدل فیس جواز صادر می نماید)، یک تصدیقنامه (مثلاً تصدیقنامه یک شرکت)، جوازنامه، امتیاز انحصاری، اجازه نامه یا سایر اسناد.

۲.۹۰ بسیاری از مراجع صدور جواز نهادهای دولتی می باشند. با آن هم، مفهوم مرجع صدور جواز به هر شخصی که مطابق قوانین نافذ افغانستان اجازه دارد که به این منظور فیس تحصیل نماید، اطلاق می گردد. این مفهوم همچنان به نهادهای غیر دولتی که اجازه دارند در بدل صدور این اسناد مطابق قانون فیس تحصیل نمایند، شامل می گردد. به منظور قانون مالیه بر ارزش افزوده مرجع صدور جواز می تواند یک مالیه دهنده باشد.

۲.۹۱ همچنان مطابق حکم فقره (۵) ماده یازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده عرضه توسط مرجع صدور جواز را بدون در نظر داشت محل صدور طوری تلقی می شود که عرضه در افغانستان صورت گرفته باشد. به طور مثال، ویزه که در خارج توسط وزارت خارجه از طریق سفارت وضع می گردد طبق این قاعده طوری تلقی می شود که عرضه در افغانستان صورت گرفته باشد.

شخص ذینفع:

عرضه اجناس و خدمات

ماده سوم:

- (۱) عرضه اجناس شامل موارد ذیل می باشد:
  - ۱- انتقال حق مالکیت شی از طریق فروش، تبادل، واگذاری یا طور دیگر.
  - ۲- اجاره دادن جنس که ماهیت اجاره مالی را داشته باشد.
- (۲) عرضه جزئی خدمات که برای عرضه اجناس ضروری باشد، جزء عرضه اجناس پنداشته میشود.
- (۳) استفاده اجناس به مقاصد شخصی یا معاف در صورتی تابع مالیه میباشد که مالیه دهنده در کسب مالکیت اجناس مذکور طبق احکام این قانون، مستحق مالیه قابل مجرائی باشد.
- (۴) عرضه خدمات شامل موارد ذیل می باشد:
  - ۱- اعطاء، انتقال یا واگذاری حق (به استثنای عرضه اجناس و پول).
  - ۲- فراهم نمودن تسهیلات یا منفعت.
  - ۳- صدور جواز، اجازه نامه، تصدیق نامه یا سایر اسناد توسط مرجع صدور جواز.
  - ۴- سایر خدمات.
- (۵) عرضه جزئی اجناس که برای عرضه خدمات ضروری باشد، جزء عرضه خدمات پنداشته میشود.
- (۶) عرضه جزئی خدمات که برای واردات اجناس ضروری باشد، جزء واردات پنداشته میشود.

ماده ۳: عرضه اجناس و خدمات

۳.۱ ماده سوم عرضه اجناس و خدمات را بمنظور قانون مالیه بر ارزش افزوده تعریف مینماید. مفهوم عرضه در قانون مالیه بر ارزش افزوده دارای نقش مرکزی بوده زیرا شرط اساسی وضع مالیه بر ارزش افزوده در ارتباط به هر معامله در افغانستان عرضه اجناس یا خدمات می باشد. فقره های (۱، ۲ و ۳) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده عرضه های مختلف را منحیث عرضه اجناس مشخص می نماید.

مفهوم " عرضه اجناس "

۳.۲ عرضه اجناس عبارت است از انتقال مالکیت اجناس از یک شخص به شخص دیگر. این انتقال میتواند از طریق معامله عادی فروش در برابر قیمت یا از طریق تبادل یک جنس یا خدمت با جنس و خدمت دیگر (مثل معامله جنس در مقابل جنس) صورت گیرد. عرضه شامل هرگونه انتقال حق استفاده اجناس منحیث مالک می باشد.

۳.۳ هرگاه اجناس توسط یک شخص به شخص دیگر جهت آزمایش یا امانت بدون انتقال حق مالکیت ارائه گردد، این عمل عرضه اجناس نمی باشد. زمانی عرضه اجناس می باشد که دریافت کننده تصمیم بگیرد تا قیمت جنس را پرداخت یا به عبارت دیگر اجناس را نزد خود نگهدارد.

مثال

یوسف در جستجوی خرید یک موتور باربری میباشد و اسد الله یک موتور باربری آمده فروش دارد، اما یوسف مطمئن نیست که نیاز هایش را برآورده خواهد کرد یا خیر. آنها به توافق میرسند که یوسف موتور باربری را برای ۳ روز گرفته و قبل از تصمیم خرید آزمایش کند. این عرضه اجناس نمیباشد، هرگاه وی اول موتور باربری را بگیرد، در صورتیکه دوباره آنرا به اسد الله برگرداند این عمل به هیچ وجه عرضه اجناس نمیباشد. با آنهم، هرگاه یوسف تصمیم بگیرد موتور باربری را بعد از آزمایش نزد خود نگهدارد، این عرضه موتور باربری در آن زمان میباشد.

۳.۴ جزء ۲ فقره (۱) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده اجاره اجناس را طبق اجاره مالی، به منظور قانون مالیه بر ارزش افزوده، منحیث عرضه اجناس تلقی مینماید. "اجاره مالی" در ماده دوم قانون متذکره تعریف گردیده است. اجاره مالی به صورت عموم بعضی از عناصر مالکیت دارایی را در جریان یا تا آخر اجاره در بر دارد.

۳.۵ جزء ۲ فقره (۱) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده اجاره مالی را به سادگی منحیث عرضه اجناس تلقی نموده است. اما توضیح داده نشده که چگونه ارزش عرضه تعیین شود. شخص باید جهت تعیین ارزش به فقره (۳) ماده دوازدهم قانون متذکره مراجعه نماید. سایر اجاره ها (غیر مالی) عرضه خدمات میباشدند (در ذیل مراجعه نمایید).

- ۳.۶ عرضه اجناس، اجناس داده شده به مشتریان به عنوان نمونه های رایگان یا به منظور تبلیغات را نیز شامل می شود. با آن هم، به توضیحات ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده که ارزش صفر را برای چنین عرضه ها مد نظر می گیرد، مراجعه نمایید.
- ۳.۷ عرضه اجناس به دلیل عیب یا نقص به جای اجناس اصلی عرضه یک عرضه اجناس جدید شمرده نمی شود. با این عرضه مطابق قرارداد یا موافقتنامه عرضه اجناس اصلی که عیب یا نقص دارد، رفتار می گردد. اگر جنس که به خریدار فروخته شده باشد، دارای نقص باشد و سپس توسط فروشنده با جنس مشابه دیگر تبدیل گردد، فقط یک جنس عرضه گردیده است.

عرضه اجناس شخصی یا معاف- مال تجارت و سایر اجناس غیر سرمایوی

- ۳۸ فقره (۳) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده تصریح می نماید که استفاده اجناس توسط یک شخص به منظور استفاده شخصی یا معاف عرضه تابع مالیه می باشد. این بدان معنی است که هرگاه یک شخص ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده اجناس را برای فعالیت اقتصادی خریداری و مجرائی مالیه برای آنها ادعاء نماید، اما بعداً آن اجناس را برای استفاده شخصی یا به منظور معاف استفاده نماید، آن اجناس عرضه تلقی می گردد، از این رو مالیه بر ارزش افزوده توسط شخص بابت آن اجناس قابل پرداخت می باشد. هرگاه تاجر اجناس را از گدام تشبث خود به منظور مصرف یا استفاده شخصی بگیرد این کار مثال از کاربرد اجناس برای استفاده شخصی می باشد. "استفاده شخصی" که در ماده دوم قانون متذکره تعریف گردیده به معنی استفاده خارج از فعالیت عادی اقتصادی می باشد.
- این قاعده فقط زمانی تطبیق می گردد که شخص اجازه مالیه قابل مجرائی را بابت آن اجناس داشته باشد. مالیه قابل مجرائی زمانی می تواند عرض وجود نماید که اجناس عرضه تابع مالیه یا واردات تابع مالیه کسب گردند.
- ۳۹ در صورتی که مالیه دهنده اجناس را در دوره مالیه بر ارزش افزوده کسب و وی مالیه قابل مجرائی را بابت آن اجناس ادعاء نماید (به طور مثال، چون آنها می داند که اجناس را به منظور شخصی یا معاف استفاده خواهند کرد، یا حین ارائه اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده برای دوره متذکره آنها می دانند که اجناس قبلاًطور شخصی یا معاف استفاده گردیده است). فقره (۳) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده تطبیق نمی گردد.

مثال ۱

محمود که یک دوکان خوراکی فروشی دارد، ثبت مالی بر ارزش افزوده میباید. در ماه حمل سال ۱۴۰۱، وی محصولات را به منظور استفاده در تجارت خویش از عمده فروش مواد غذایی که وی نیز ثبت مالی بر ارزش افزوده میباید به مبلغ (۱۳۰۰۰) افغانی جمع (۱۳۰۰) افغانی مالی بر ارزش افزوده که مجموعاً (۱۴۳۰۰) افغانی میگردد، خریداری مینماید. زمانیکه این اجناس خریداری گردیده بود محمود به این باور بود که این اجناس صد در صد بمنظور استفاده تجارتي بوده، از این رو وی مجرائی مبلغ (۱۳۰۰) افغانی مالی قابل مجرائی را بابت دوره مالی بر ارزش افزوده حمل الی ثور، ادعاء مینماید.

شش ماه بعد، محمود مقداری اجناس را به ارزش (۲۰۰۰) افغانی (بدون مالی بر ارزش افزوده) بمنظور استفاده شخصی از دوکان خویش می گیرد. وی باید مالی بر ارزش افزوده را بابت این اجناس با شامل ساختن مالی قابل پرداخت (۲۰۰) افغانی (۱۰٪×۲۰۰۰) در اظهارنامه مالی بر ارزش افزوده دوره که اجناس مذکور به منظور استفاده شخصی وی گرفته شده، محاسبه نماید. این تعدیلات لازم است زیرا محمود قبلاً بابت این اجناس در دوره قبلی مالی بر ارزش افزوده مستحق مالی قابل مجرائی گردیده بود.

در این مثال، هرگاه مالی دهنده حین خریداری در ماه حمل بداند که وی باید آن اجناس را به منظور استفاده شخصی استفاده می نمود، میتواند مالی قابل مجرائی برای اجناس به ارزش (۲۰۰۰) افغانی را ادعاء نماید. هرگاه وی این کار را انجام داده بود می توانست مالی قابل مجرائی را فقط در ماه حمل و ثور بالای اجناس که صد فیصد به منظور تجارت استفاده گردیده (۱۳۰۰۰ - ۱۰٪×۲۰۰۰ = ۱۱۰۰) ادعاء نماید.

مثال ۲

یک جواهر فروش ثبت مالی بر ارزش افزوده (۱۰) عدد ساعت دستی را از یک عرضه کننده خریداری می نماید. (۹) عدد این ساعتها برای فروش در تشبث می باشد در حالیکه یکی از آن ساعتها فوراً به پسر تاجر منحیث تحفه داده می شود.

حین تهیه اظهارنامه مالی بر ارزش افزوده برای دوره موردنظر، جواهر فروش فقط برای (۹) عدد از این ساعتها که در تشبث استفاده گردیده، مجرائی را ادعاء می نماید. وی مالی قابل مجرائی برای خرید ساعتی که به پسرش تحفه داده شده را ادعاء نمی نماید. به همین خاطر فقره (۳) ماده سوم قانون مالی بر ارزش افزوده تطبیق نمی گردد که یک تحفه را عرضه تابع مالی بسازد.

۳.۱۰ مالی دهنده که معمولاً اجناس را به منظور استفاده معاف استفاده می نماید، برای مثال یک تشبث که خدمات صحی فراهم می نماید در موقف است که باید از قبل این موضوع را بداند و سهل تر این

خواهد بود که مالیه قابل مجرائی بابت آن اجناس را ادعاء نماید. مجرائی این موضوع از ضرورت در نظر گرفتن فقره (۳) ماده سوم میکاهد.

مثال

شرکت افغان فعالیت های تجاری متنوع دارد و ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشد. یکی از ساحات فعالیت شرکت متذکره پیشبرد کلینیک های خصوصی در شهرهای عمده می باشد. این کلینیک های صحی یادداشت های حسابات خود را به درستی حفظ می نماید و شرکت به درستی اجناس خریداری شده جهت استفاده این کلینیک ها را مشخص می نماید.

شرکت هیچگونه مالیه قابل مجرائی بابت خرید اجناس استفاده شده در این کلینیک ها را ادعاء نمی نماید و به همین خاطر فقره (۳) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده بالای این اجناس تطبیق نخواهد گردید.

۳.۱۱ به صورت عموم فقره (۳) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده توسط مالیه دهنده زمانی تطبیق میگردد که تشبث (فعالیت تجارتي) اجناس را در يك دوره خریداری و مالیه قابل مجرائی را در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده در همان دوره ادعاء نماید زیرا که توقع میرفت اجناس را در فعالیت تجارت استفاده نماید، سپس در دوره های اخیر چیز ها تغییر کرد و آنها تصمیم گرفتند که اجناس را به منظور شخصی یا معاف استفاده نماید. ادعای مجرائی اصلی مالیه مختل نمیگردد، اما استفاده بعدی (استفاده شخصی)، سبب می شود تا عرضه تابع مالیه در دوره مالیه بر ارزش افزوده بعدی شامل گردد.

۳.۱۲ هرگاه اجناس در يك دوره مالیه بر ارزش افزوده خریداری و استفاده گردد، مالیه دهنده باید احکام فقره (۳) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده را مد نظر گیرد. هرگاه اجناس به منظور شخصی یا معاف استفاده شود، هیچ مالیه قابل مجرائی مجاز نمی باشد. در عین زمان نیاز نیست هیچ عرضه تابع مالیه بالا اثر استفاده آن اجناس، شامل گردد.

۳.۱۳ حین مد نظر گرفتن فقره (۳) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده برای اجناس که به منظور استفاده شخصی بکار برده میشود، میتواند مرتبط باشد تا مد نظر گرفته شود که آیا مالیه دهنده يك شخص حقیقی است یا حکمی. فقره (۳) ماده سوم قانون متذکره بالای شخص حقیقی در صورتی تطبیق می گردد که شخص مجاز به مالیه قابل مجرائی باشد و بعداً شخص اجناس را برای استفاده شخصی می نماید. با آن هم، در مورد يك شرکت استفاده شخصی از چنین اجناس به صورت عموم توسط مالکان یا کارمندان شرکت صورت می گیرد. در این مورد برای فقره (۳) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده نیاز نیست عرضه تلقی نماید، بلکه به صورت واضح انتقال مالکیت

اجناس از شرکت به شخص حقیقی وجود دارد و این مطابق تعریف عرضه مندرج ماده دوم قانون متذکره یک عرضه می باشد.

استفاده شخصی یا معاف اجناس سرمایه‌ی

۳.۱۴ ماهیت بسیاری از اجناس سرمایه‌ی طوری است که عمر مؤثر شان دوره های متعدد مالیه بر ارزش افزوده را در بر میگیرد. به طور مثال، یک موتور باربری می تواند برای سالها مورد استفاده قرار گیرد. حین خرید اجناس سرمایه‌ی، شخص ثبت شده باید مبلغ مالیه قابل مجرائی مجاز را مطابق استفاده مورد نظر اجناس سرمایه‌ی تعیین نماید (به ماده نوزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده مراجعه نمایید). در صورت مجرائی مجاز بودن، آنها مالیه قابل مجرائی برای دوره که در آن اجناس سرمایه‌ی کسب گردیده را ادعاء مینمایند.

۳.۱۵ هرگاه استفاده آن اجناس سرمایه‌ی در دوره بعدی مالیه بر ارزش افزوده تغییر نماید (به شمول تغییر قسمی در استفاده)، مالیه دهنده باید تطبیق فقره (۳) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده را در آن دوره بعدی مالیه بر ارزش افزوده مد نظر گیرد.

مثال

حسین ثبت مالیه بر ارزش افزوده میباشد. وی یک باربری را به مبلغ (۵۰۰۰۰۰) افغانی جمع (۵۰۰۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده در ماه جوزاء ۱۴۰۱ خریداری مینماید. در زمان که وی موتور باربری را خریداری و برنامه ریزی نمود تا آنرا به صورت کامل در تجارت خود استفاده نماید. بعد از دو سال استفاده موتور باربری به صورت صد فیصد در تجارت، حسین تصمیم میگیرد تا موتور باربری بزرگتری برای تجارت خریداری نماید و استفاده لاری کهنه را به این منظور متوقف نماید. وی از لاری کهنه اش به منظور شخصی استفاده مینماید. فقره (۳) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده تغییر در استفاده را منحيث عرضه تابع مالیه تلقی خواهد کرد. ارزش عرضه عبارت از ارزش موتور باربری حین عرضه تلقی شده میباشد. روش تعیین ارزش عرضه در جزء شماره ۱۳ درج گردیده است.

معنی "عرضه خدمات"

۳.۱۶ فقره (۴) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده عرضه های متنوعی را منحيث عرضه های خدمات مشخص می نماید. این امر تعریف مندرج فقره (۱) ماده دوم این قانون را تکمیل نموده و متیقن می سازد که دامنه مالیه بر ارزش افزوده در قسمت خدمات، اشیای غیر ملموس زیادی را شامل می گردد.

لیست اجناس فقره (۴) ماده سوم قانون متذکره به منظور زدودن شک که آیا آن اقلام خدمات است یا خیر درج گردیده است، این لیست کامل خدمات تابع مالیه بر ارزش افزوده نمی باشد. خدمات به طور وسیع تعریف و عبارت است از هر معامله اقتصادی که صورت گیرد، حتی اگر عرضه اجناس یا پول نباشد، به منظور قانون مالیه بر ارزش افزوده عرضه خدمات می باشد.

۳.۱۷ معمول ترین شکل عرضه خدمات اجرای خدمات توسط یک شخص به شخص دیگر می باشد. خدمات اجرا شده شامل موارد مثل محاسبه، پاک کاری یا خدمات مشورتی (برای مثال، مشوره های ارائه شده توسط انجیران) می باشد. عرضه برق جزء خدمات می باشد. عرضه خدمات همچنان شامل استفاده هر نوع منافع تجارتي قابل انتقال در هر یک از موارد ذیل میباشد:

- نرم افزار کمپیوتر
- حق اختراع، فورمولها، پروسه ها، طرحها، نقشه ها، اطلاعات سری تجارتي، مهارت
- حق تالیف و تصنیف های ادبی، موسیقی یا هنری
- علامات تجارتي و عناوین تجارتي
- حق استفاده از نام تجارتي، جواز ها یا قراردادها
- شیوه ها، پروگرامها، سیستم ها، طرز العمل ها، کمپاین ها، سروی ها، مطالعات، پیشبینی ها، تخمین ها، لیست های مشتریان یا اطلاعات تخنیکي.

فقره (۴) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده به طور آشکار عرضه خدمات مشخص را که در ذیل بیشتر بحث می گردد، شامل می گردد.

اعطاء، انتقال یا واگذاری هر نوع حق

۳.۱۸ این موارد (اعطاء، انتقال و یا واگذاری هر نوع حق)، حقوق اعطاء شده را در بر میگیرد، بگونه مثال اعطای حق تصرف یک ساختمان اداری بر اساس اجاره یا جواز. اعطاء شامل هر نوع انتقال اجاره از شخصیکه اجاره به وی اعطاء شده به محل دیگر بوده و همچنان وضعیتی را تحت پوشش قرار میدهد که در آن شخص اجاره گیرنده به فسخ اجاره موافق میباشد.

۳.۱۹ اجاره اجناس عرضه اجناس نمی باشد، زیرا هیچ تغییر در مالکیت اجناس صورت گیرد، بلکه تنها در حق انتفاع آن تغییر وارد میگردد. (برای مثال کرایه نمودن یک موتر).

۳.۲۰ هرگاه شخص برای اجناس یا خدمات پرداخت یا پیش پرداخت نماید و نتواند طبق قرارداد یا موافقتنامه قبل از دریافت اجناس یا خدمات پیش برود، هر مبلغی که مطابق شرایط موافقتنامه (یا جریمه توسط خریدار) توسط فروشنده نگهداری می گردد، عرضه خدمات می باشد. در این صورت مبلغ پرداخت شده توسط خریدار پرداخت برای حق است (حق اجناس یا خدمات، یا حق اجراء قرارداد).

مثال

صالحه می خواهد یک میز بخرد و آن را در یک دوکان به مبلغ (۳۰۰۰) افغانی به شمول مالیه بر ارزش افزوده پیدا می کند. صالحه از میز خوش اش می آید اما فقط در آن روز (۳۰۰) افغانی دارد. وی به مالک دوکان (۳۰۰) افغانی بابت میز پیش پرداخت می نماید و می گوید که وی هفته آینده جهت تکمیل خریداری بر می گردد.

بعداً، صالحه تصمیم می گیرد معامله را پیش نبرد و لذا هفته آینده بر نمی گردد. بین صالحه و مالک دوکان یک تفاهم مبنی بر اینکه پیش پرداخت قابل باز پرداخت نمی باشد وجود داشت، لذا وی پیش پرداخت را بطور جریمه می دهد. این عرضه خدمات می باشد. (زمان عرضه، زمانی است که پرداخت کننده پیش پرداخت را جریمه داده باشد، جهت توضیحات بیشتر به ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده مراجعه نمایید).

ارائه هر گونه تسهیلات یا منفعت

۳.۲۱ مثال از تسهیلات، استفاده از برق عرضه شده توسط نهاد دولتی یا شرکت خصوصی می باشد.

صدور هر گونه جواز، اجازه نامه، تصدیق نامه، امتیاز، صلاحیت نامه یا سایر اسناد توسط

مرجع صادر کننده جواز

۳.۲۲ این موارد در فقره (۴) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده جهت جلوگیری از ایجاد هر گونه شبهه شامل گردیده است چنانچه بعضی از اینها ممکن مستقیماً منفعتی را به دریافت کننده فراهم نماید، یا ممکن توسط دولت جهت کنترل یا محدودیت فعالیت های مشخص استفاده گردد. با لیست نمودن این اقلام آنها به منظور قانون مالیه بر ارزش افزوده خدمات تلقی می گردد. (همچنان به تعریف مرجع صادر کننده جواز در ماده دوم قانون مراجعه نمایید).

تحمل هر نوع وضعیت

۳.۲۳ عمل نکردن به ذات خود میتواند یک عمل فیزیکی باشد. موافقتنامه تحمل وضعیت در حیطه خدمات شامل میگردد تا تضمین نماید ارزش چنین عملکرد یا عدم عملکرد تابع مالیه است.

مثال

سحر و نیلا هر کدام دارای یک تشبث فعال پهلو به پهلو نزدیک یک سرک مزدحم می باشند. سحر پارکینک کافی برای مشتریان اش دارد، در حالیکه دوکان نیلا فقط جای پارک موتر برای یک مشتری دارد.

بعضی اوقات مشتریان نیلا در می یابند که پارکینک تصرف گردیده لذا آنها در پارکینک مشتریان سحر پارک می نمایند. به منظور اجتناب از شکایت یا اقدام قانونی از جانب سحر، نیلا مبلغ اندکی

را هفته وار جهت تحمل وضعیت به سحر پرداخت می نماید. به منظور مالیه بر ارزش افزوده، از آنجایی که تحمل وضعیت است، عرضه خدمات محسوب می گردد.

امتناع از انجام عمل

۳.۲۴ امتناع از انجام یک عمل نیز در حیطه تعریف خدمات شامل میگردد. به طور مثال - یک شخص ثبت شده با یک تاجر دیگر در بدل قیمت وارد موافقتنامه ممانعت تجارت می گردد. ارزش قیمت تابع مالیه بر ارزش افزوده می باشد.

سایر خدمات

۳.۲۵ جزء چهارم فقره (۴) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده واضح می سازد که معنی خدمات طور وسیع در نظر گرفته شده است. هدف این است که هرگاه شخص برای انجام کاری (یا انجام ندادن کاری) به شخص دیگر می پردازد و این پرداخت برای اجناس نمی باشد، این معامله خدمات مد نظر گرفته می شود.

۳.۲۶ عرضه برق مانند عرضه خدمات مخابراتی یک خدمت می باشد (خدمات تماس از طریق موبایل، ارتباطات از طریق کیبل زمینی و خدمات اینترنت). چنین خدمات هرگاه توسط شخص در افغانستان دریافت گردد، تابع مالیه می باشد. حق اشتراک نشرات تلویزیونی، در صورتی که در داخل افغانستان از طریق ماهواره، کیبل یا وسایل دیگر دریافت گردد، نیز خدمات تابع مالیه می باشد.

عرضه های مختلط

۳.۲۷ فقره های (۲) و (۵) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده قواعد را پیرامون اجراءات در رابطه به عرضه های مختلط بیان می نماید، به طور نمونه هرگاه اجناس و خدمات با هم در برابر یک قیمت عرضه شده باشند. بعضی اوقات مشکل است خدمات تشخیص گردد زیرا آنها تا حد زیادی به عرضه اجناس یا توريد اجناس مربوط می باشند.

۳.۲۸ فقره های (۲) و (۵) ماده سوم قانون فوق الذکر دو قاعده مشابه را در مورد طرز برخورد با عرضه مختلط اجناس و خدمات ارائه می نماید. در هر یکی از این موارد، هرگاه عرضه عمدتاً یک نوع باشد، و عرضه نوع دیگر نا چیز بوده و برای عرضه عمده ضروری باشد، در آن صورت مجموع عرضه تنها منحيث عرضه نوع اول تلقی می گردد.

۳.۲۹ مطابق فقره (۲) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده، هرگاه در عرضه اجناس فقط بعضی خدمات لازم اما کوچک دخیل گردد در آن صورت معامله به طور کل منحيث عرضه اجناس تلقی خواهد گردید. به طور مثال، فروش و انتقال تجهیزات عمده سرمایوی هر دو عرضه اجناس (تجهیزات) و

عرضه خدمات (انتقال تجهیزات) را در بر دارد. هرگاه ارزش خدمات انتقال به نسبت عرضه اجناس کوچکتر و جزئی باشد، در آن صورت به منظور قانون مالیه بر ارزش افزوده منحیث عرضه اجناس تلقی می گردد.

۳.۳۰ همچنان مطابق فقره (۵) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده هرگاه در یک معامله تجارتي برای عرضه خدمات قسمت کوچکی مربوط به مقدار کمی اجناس که جهت عرضه آن خدمات لازم باشد، فقره (۵) ماده سوم قانون فوق در تمام معامله را منحیث عرضه خدمات تلقی می نماید. علت اش این است که عرضه اجناس به نسبت عرضه خدمات جزئی می باشد. به طور مثال، یک وکیل مدافع به صورت عموم مشغول مشوره دهی یا وکالت می باشد که ارائه خدمات است. در جریان ارائه این خدمات وکیل مدافع ممکن اسناد کتبی مانند تهیه قراردادها را ارائه نماید. این اسناد فیزیکی ممکن اجناس مد نظر گرفته شوند، اما فقره (۵) ماده سوم قانون یاد شده این عرضه اجناس جزئی را منحیث قسمت از عرضه خدمات تلقی خواهد نمود.

خدمات کوچک جهت وارد نمودن اجناس

۳.۳۱ در رابطه به توريد اجناس، هرگونه خدمت لازم اما کوچک در توريد (برای مثال، فیس های وضع شده توسط نماینده-کمیسیونکار-تصفیه) منحیث قسمت از توريد تلقی می گردد. مالیه بر ارزش افزوده از مجموع قیمت هر دو، پرداخت می گردد و چنان پنداشته میشود که هر دو یک توريد باشد. (به فقره (۶) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده مراجعه شود)

۳.۳۲ فقره (۶) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده در هماهنگی با ماده شانزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده مذکور عمل می نماید. ماده شانزدهم ارزش یک توريد را به منظور مالیه بر ارزش افزوده تعریف می نماید. ارزش یک توريد شامل ارزش هرگونه خدمات جزئی مندرج فقره (۶) ماده سوم قانون فوق الذکر می شود.

عرضه خدمات شخصی یا معاف

۳.۳۳ هیچ قاعده ای به منظور عرضه خدمات برای خود مشابه/ معادل فقره (۳) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده جهت عرضه اجناس وجود ندارد. یک مالیه دهنده ای که شخصاً از خدمات که توسط خود ایشان صادر گردیده استفاده می نماید فقط باید اجناس استفاده شده در تولید آن خدمات را مد نظر گیرد نه خدمات واقعی را.

مثال: یک مالیه دهنده دارای یک شرکت ساختمانی اقامتگاه شخصی خود را توسط شرکت رنگ می نماید. فقره (۳) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده تنها بالای ارزش رنگ استفاده شده تطبیق می گردد نه بالای ارزش خدمات.

فصل دوم

وضع مالیه بر ارزش افزوده

ماده چهارم:

- (۱) مالیه بر ارزش افزوده از عرضه تابع مالیه توسط مالیه دهنده و واردات تابع مالیه وضع میگردد.
- (۲) نورم مالیه بر ارزش افزوده ۱۰٪ می باشد که بالای ارزش عرضه و واردات تابع مالیه تطبیق میگردد.
- (۳) اشخاص ذیل مکلف به پرداخت مالیه میباشند:
- ۱- مالیه دهنده از درك عرضه تابع مالیه .
  - ۲- وارد کننده از درك واردات تابع مالیه.
- (۴) مالیه بر ارزش افزوده طبق حکم جزء ۱ فقره (۳) این ماده از طرف مالیه دهنده، از دریافت کننده عرضه، حصول میگردد.

۴.۱ طبق فقره (۱) ماده چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده، مالیه بر ارزش افزوده بالای عرضه های تابع مالیه توسط مالیه دهنده وضع می گردد. "عرضه تابع مالیه" در ماده دوم قانون متذکره تعریف گردیده و عبارت از عرضه اجناس یا خدمات در افغانستان توسط مالیه دهنده می باشد که شروع و ختم فعالیت اقتصادی را شامل میگردد.

۴.۲ به موجب استثناء مندرج فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده عرضه تابع مالیه شامل عرضه معاف نمی گردد. طوری که در مقدمه تعریف "عرضه تابع مالیه" توضیح گردید، هر عرضه، عرضه تابع مالیه نمی باشد.

۴.۳ مالیه بر ارزش افزوده همچنان بالای واردات تابع مالیه خواه شخص ثبت شده باشد یا خیر وارد نماید، وضع می گردد. به صورت مشخص، این مالیه بالای واردات که توسط اشخاص انفرادی صورت می گیرد نیز تطبیق می شود، مگر اینکه مطابق فقره (۲) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده معاف شده باشد.

محاسبه مالیه بر ارزش افزوده

۴.۴ مالیه بر ارزش افزوده بالای ارزش عرضه های تابع مالیه و یا واردات تابع مالیه با تطبیق نورم ۱۰٪ مالیه بر ارزش افزوده (فقره ۲ ماده چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده) محاسبه می گردد. ماده دوازدهم قانون یاد شده طرزالعمل هایی را برای تعیین ارزش عرضه های اجناس و خدمات ارائه می نماید همچنان ماده شانزدهم این قانون در مورد طرزالعمل های تعیین ارزش واردات صراحت دارد.

مثال ۱

هر گاه قیمت خرید (قیمت) عرضه تابع مالیه (۸۰۰۰) افغانی باشد، در آن صورت مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت (۸۰۰) افغانی ($8000 \times 10\% = 800$) می باشد. مجموع مبلغ قابل پرداخت توسط مصرف کننده (۸۸۰۰) افغانی ($8000 + 800$) می باشد.

مثال ۲

هرگاه ارزش توريد تابع مالیه (۷۵۰) افغانی باشد و محصول گمرکی قابل تطبیق این توريد (۵۰) افغانی گردد، مجموع قیمت به منظور مالیه بر ارزش افزوده (۸۰۰) افغانی ($50 + 750$) می گردد. مالیه بر ارزش افزوده بالای این توريد (۸۰) افغانی ($800 \times 10\%$) خواهد شد.

شخص مکلف به پرداخت برای مالیه بر ارزش افزوده

۴.۵ فقره (۳) ماده چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده شخص مکلف برای مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بابت عرضه ها و واردات تابع مالیه را معرفی می نماید. در مورد عرضه های تابع مالیه، شخص عرضه کننده ثبت شده مکلف به محاسبه مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بابت عرضه می باشد.

۴.۶ مالیه بر ارزش افزوده بابت عرضه های تابع مالیه داخلی به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) توسط شخص ثبت شده بعد از ختم هر دوره مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت می باشد. مالیه در عین زمانی که اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده برای دوره متذکره قابل ارائه (فقره (۱) ماده بیست و چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده) است، قابل پرداخت می باشد. اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده ۳۰ روز بعد از ختم دوره مالیه بر ارزش افزوده (فقره ۱ ماده بیست و سوم قانون یاد شده) قابل ارائه می باشد. هرگاه شخص ثبت شده (عرضه کننده) نتواند مالیه بر ارزش افزوده را بابت عرضه های تابع مالیه خود پردازد، وزارت مالیه صلاحیت دارد تا در مقابل شخص ثبت شده جهت تحصیل مکلفیت مالیه بر ارزش افزوده از اقدامات تطبیقی استفاده نماید.

۴.۷ در مورد واردات تابع مالیه، وارد کننده، مالیه بر ارزش افزوده را در زمان توريد به وزارت مالیه (ریاست گمرکات) می پردازد. اشخاص ثبت شده و ثبت نشده مکلف اند مالیه بر ارزش افزوده را بابت واردات تابع مالیه پردازد. توريد کننده مسؤول تمام مکلفیت های مالیه بر ارزش افزوده مربوط به واردات می باشد و گمرکات اقدامات تطبیقی لازم را علیه شخص بکار خواهد گرفت.

عرضه کننده میتواند مالیه بر ارزش افزوده را از دریافت کننده گان تحصیل نماید

۴.۸ یک عرضه کننده مکلف به مالیه بر ارزش افزوده بابت عرضه اجناس یا خدمات، عموماً برای مالیه بر ارزش افزوده به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) طوری که در فوق تشریح گردید، مکلف می باشد. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) همیشه عرضه کننده را برای مالیه بر ارزش افزوده مکلف

می داند (به استثنای حالت مندرج ماده هفدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده). با آن هم، مکلفیت عرضه کننده در برابر وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) حالت بین عرضه کننده و دریافت کننده عرضه (خریدار اجناس یا خدمات) را تغییر نمی دهد. دریافت کننده دارای تعهدات معمول به عرضه کننده اجناس و خدمات دریافت شده، مطابق قوانین تجارت و عرف تجارتي افغانستان می باشد. آنها باید مطابق شرایط موافقتنامه هایشان با عرضه کننده (فروشنده) برای عرضه پرداخت نماید. مکلفیت دریافت کننده به عرضه کننده بابت عرضه، شامل مالیه بر ارزش افزوده وضع شده بالای عرضه می باشد.

۴.۹ فقره (۴) ماده چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده واضح می سازد که عرضه کننده می تواند از دریافت کننده تمامی مالیه بر ارزش افزوده وضع شده بابت عرضه را تحصیل نماید. عرضه کننده می تواند تحصیل مالیه را از طریق هرگونه اقدام قانونی موجود به آن مطابق قوانین نافذ افغانستان تحصیل نماید.

۴.۱۰ مکلفیت دریافت کننده به عرضه کننده و مکلفیت عرضه کننده به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) از همدیگر مستقل هستند. تأخیر در تحصیل یکی مکلفیت دیگری را به تعویق نمی اندازد.

۴.۱۱ مکلفیت دریافت کننده به عرضه کننده هیچ ربطی به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) ندارد و وزارت در هیچ اقدامی بین عرضه کننده و دریافت کننده خود را دخیل نمی نماید. موضوع بین عرضه کننده و دریافت کننده می باشد و آنها می توانند آن را توسط موافقتنامه یا هر اقدامی که آنها برگزینند، حل نمایند.

مثال ۱

عمر، یک شخص ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده می باشد و یک تشبث ساختمانی دارد که برای قیوم یک دفتر میسازد. وی ماهانه به قیوم با توجه به پیشرفت کار ساختمان، صورت حساب میفرستد. بخاطر اشتباه کارمند مسؤول تهیه صورت حساب عمر، یکی از این صورت حسابات مالیه بر ارزش افزوده قابل وضع بر پرداخت را شامل نبوده قیوم مبلغ صورت حساب را بدون مالیه بر ارزش افزوده پرداخت نموده بود.

مطابق فقره (۳) ماده چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده، عمر مکلف به مالیه بر ارزش افزوده بابت عرضه تابع مالیه (خدمات ساختمانی) می باشد و این عمر است که وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مورد پیگرد قرار خواهد داد. جدا از آن، فقره (۴) ماده چهارم قانون متذکره تصریح می نماید که قیوم برای مبلغ مالیه بر ارزش افزوده قابل وضع بابت اجناس مکلف به عمر می باشد. عمر می تواند مجدداً جهت تصحیح اشتباه، صورت حساب صادر نماید یا اقدامات دیگری که وی جهت تحصیل مبلغ از قیوم لازم می داند روی دست گیرد.

مثال ۲

تمیم یک شخص ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده مالک یک تشبث حفظ، مراقبت و ترمیم موترهای بزرگ می باشد. وی بعضی کارهای ترمیم و حفظ و مراقبت لاری های عمر را انجام می دهد. تمیم به عمر مبلغ (۲۰۰۰۰) افغانی جمع (۲۰۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده صورت حساب فرستاده است و عمر متعهد گردیده تا در خلال (۳۰) روز بپردازد. متأسفانه بعد از (۳۰) روز عمر تا هنوز هیچ مبلغی را به تمیم نپرداخته است.

پرداخت این قرض توسط عمر به تمیم یک موضوع بین این دو شخص می باشد. تمیم می تواند هر اقدام لازم را روی دست گیرد. فقره (۳) ماده چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده تصریح نموده که تمیم تا اکنون برای پرداخت مالیه بر ارزش افزوده به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) (۲۰۰۰) افغانی مسؤول می باشد. فقره (۴) ماده چهارم این قانون تأیید می نماید که تمیم می تواند هرگونه اقدامی را جهت تحصیل آن از عمر مطابق شیوه های عادی و حقوقی افغانستان اتخاذ نماید. (به یاد داشته باشید هرگاه مبلغ قابل پرداخت کاهش یا نهایتاً لاصحصول تشخیص شود، تعدیلات پس از فروش مطابق ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده ممکن می باشد).

مواد پنجم و ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده - توضیحات عمومی در مورد عرضه های معاف و نورم صفر:

مواد پنجم و ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده پیرامون دو کتگوری خاص از عرضه ها که از مالیه بر ارزش افزوده معاف هستند صراحت دارد، مانند مالیه بر ارزش افزوده بالای قیمت (عرضه های معاف و عرضه های نورم صفر) اضافه نمی گردد. هر دو کتگوری برای یک شخص ثبت نشده یکسان به نظر می رسد اما برای اشخاص ثبت شده طوری که ذیلاً توضیح داده شده متفاوت می باشد.

به صورت عموم موقف خریدار یا وارد کننده اجناس یا خدمات با معافیت و نورم صفر غیر مرتبط می باشد، به استثنای حالاتی که در قوانین نافذ پیشینی گردیده باشد، مانند واردات توسط دیپلوماتها. (موافقتنامه های بین المللی بعداً در این تعلیماتنامه بحث می گردد)

به منظور تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده، با وزارتخانه ها، نهادها و ادارات دولتی مانند سایر خریداران یا وارد کنندگان اجناس یا خدمات رفتار میگردد و هیچ معافیت خاص با توجه به موقف شان در قانون مالیه بر ارزش افزوده پیشینی نگردیده است، به استثنای موارد تعریف کمکهای بشردوستانه مطابق جزء ۷ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده. وزارتخانه ها و نهادهای دولتی که اجناس و خدمات را برای فعالیت های شان خریداری می نمایند متحمل مالیه بر ارزش

مثال

افزوده می گردد و انتظار می رود وجوه شان را (به شمول تخصیص بودجه جای که مرتبط باشد) با مد نظر گرفتن کامل مالیه بر ارزش افزوده تنظیم نمایند.

وزارت معارف یک مکتب را فعال و تمویل مینماید. یک بس برای استفاده فعالیت های مکتب خریداری می گردد.

خرید بس تابع مالیه بر ارزش افزوده به نورم ۱۰٪ می باشد. هیچ معافیت و نورم صفر در قانون مالیه بر ارزش افزوده برای این معامله پیشبینی نگردیده است. به خاطر داشته باشید که خدمات تعلیمی مطابق جزء ۲ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده معاف می باشند اما این امر به فعالیت های که توسط مکتب ارائه می گردد، ارتباط می گیرد. خرید بس یک نیروی مصرف شده در فعالیت های مکتب (مصرف) می باشد، این محصول فعالیت های تعلیمی نمی باشد. انتظار می رود وزارت معارف بودجه را از دولت با در نظر داشت مصارف فعالیت درخواست نماید.

شخص ثبت شده ای که عرضه های معاف از مالیه بر ارزش افزوده را ارائه می نماید، مالیه بر ارزش افزوده بالای مشتری بابت چنین عرضه وضع نمی گردد.

معافیت از مالیه بر ارزش افزوده فقط بدین معنی است که بالای عرضه، مالیه بر ارزش افزوده در سطح عرضه وضع نمی گردد. لزوماً بدین معنی نیست که مالیه بر ارزش افزوده هیچ تأثیری بالای این اجناس و خدمات ندارد. تشبثاتی که عرضه های معاف ارائه می نمایند، نمی توانند ادعای هیچگونه مالیه قابل مجرائی بالای اشیای که جهت ساخت آن عرضه ها کسب می گردد، نمایند. تشبث احتمالاً هزینه های مالیه بر ارزش افزوده را بالای مصارف خود به شکل افزایش قیمت به مشتریان خویش انتقال خواهد داد.

هیچ مبلغ جداگانه برای مالیه بر ارزش افزوده بالای مشتری قابل اجراء نمی باشد، مگر اینکه بعضی از هزینه مالیه بر ارزش افزوده توسط فروشنده طور مؤثر انتقال پیدا کند.

عرضه های با نورم صفر عبارت از عرضه های است که به جای نورم معمول ۱۰٪ تابع نورم صفر هستند. در عمل این عرضه ها از مالیه بر ارزش افزوده معاف هستند زیرا نورم مالیه بر ارزش افزوده صفر است اما عرضه کننده مستحق مالیات قابل مجرائی برای اشیای که جهت تولید عرضه نورم صفر کسب می گردد، می باشد (مستحق مالیه قابل مجرائی بدین معنی است که عرضه کننده یا پس پرداخت مالیه قابل مجرائی را دریافت می نماید یا می تواند در بدل آن مجرائی مالیه را در مقابل مالیه قابل پرداخت سایر اجناس تابع مالیه بر ارزش افزوده مجرای نماید). تأثیر این کار این است که

هیچ مصارف مالییه بر ارزش افزوده بالای مصرف کننده نهایی عرضه های نورم صفر به شرط اینکه عرضه کننده اجناس خود را طور رقابتی قیمت گذاری نماید، وضع نمی گردد. هرگاه تفاوت بین عرضه های معاف و نورم صفر کاملاً درک گردد می توان دید که عرضه های نورم صفر به نسبت عرضه های معاف با تخفیف تلقی می گردد.

کتگوری عمده عرضه های نورم صفر صادرات می باشد. تشبثات صادر کننده اجناس و خدمات از افغانستان مستحق اجناس یا خدمات نورم صفر بوده تا متیقین بسازد که شخص ثبت شده صادر کننده اجناس یا خدمات از افغانستان مستحق ادعای مجرائی برای مالیه قابل مجرائی پرداخت شده در ارتباط به صادرات می باشد. همچنان اطمینان حاصل گردد که اموال صادراتی بدون وضع مالیه بر ارزش افزوده از افغانستان صادر گردد.

معافیت های مالیاتی

ماده پنجم:

- (۱) مالیه دهنده از درک عرضه های ذیل از مالیه بر ارزش افزوده معاف بوده و مطابق حکم ماده نهم این قانون، مستحق مالیه قابل مجرائی نمیباشد:
- ۱- خدمات صحی مطابق احکام قانون.
  - ۲- خدمات تعلیمی و تحصیلی منظور شده مطابق احکام قانون.
  - ۳- خدمات مالی و بیمه مطابق احکام قانون.
  - ۴- انتقال یا اجاره ملکیت های عقاری به منظور رهائش شخصی.
  - ۵- ارائه خدمات دینی.
  - ۶- کمک های بشردوستانه .
  - ۷- اجناس و خدمات که به منظور بازسازی بعد از وقوع آفات طبیعی، حوادث صنعتی و فاجعه ها بدسترس ادارات دولتی قرار می گیرد .
  - ۸- خدمات مربوط به تربیت بدنی و سپورت.
- (۲) واردات ذیل از مالیه بر ارزش افزوده معاف می باشد:
- ۱- اجناس مسافرین غرض استفاده شخصی مندرج تعرفه گمرکی.
  - ۲- اجناس شخصی مهاجرین و عودت کنندگان.
  - ۳- اجناس دیپلماتها مطابق احکام قانون .
  - ۴- ماشین آلات و پرزه جات وارده توسط شخص دارنده جواز نامه مندرج قوانین معادن و پترولیم به مقصد استفاده در فعالیتهاى مربوط.
  - ۵- عرضه های مندرج فقره (۱) این ماده
- (۳) مشخصات عرضه و واردات مندرج فقره های (۱ و ۲) این ماده در مقرره جداگانه تنظیم میگردد.

عرضه های معاف

- ۵.۱ عرضه های که از مالیه بر ارزش افزوده معاف هستند در فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده، درج گردیده است. در صورت معاف بودن، چنین عرضه ها به منظور مالیه بر ارزش افزوده عرضه های تابع مالیه نمی باشند. حین مد نظر گرفتن معافیتها، این ماهیت عرضه بین اشخاص می باشد که باید مد نظر گرفته شود نه فروشنده یا خریدار به حیث شخص معاف، در نظر گرفته نمیشوند. برای مثال یک شرکت که یک کلینیک طبی را پیش میبرد به حیث یک شخص معاف

نمی باشد، این خدمات صحی ارائه شده توسط شرکت است که باید از مالیه بر ارزش افزوده معاف گردند. به این دلیل اداره مالیات قواعد معافیت را که شرح دهنده یک شخص منحیث شخص دارای معافیت میباشد، را صادر نمیکند. یک طرزالعمل میتواند صادر گردد که اجناس و خدمات مشخص عرضه شده توسط آن شخص را منحیث اجناس و خدمات معاف شرح دهد.

۵.۲ معافیتها بالای عرضه های صورت گرفته توسط مالیه دهندگان تطبیق می گردد (بالای اشخاصی که مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده ثبت یا مکلف به ثبت هستند). هرگاه شخصی مالیه دهنده نباشد، لازم نیست معافیت را بالای عرضه های آنها از آنجایی که مالیه بر ارزش افزوده تطبیق نمی گردد، مد نظر گرفت.

۵.۳ معافیت عرضه های مندرج فقره (۱) ماده پنجم بالای عرضه های که توسط مالیه دهنده صورت می گیرد، تطبیق می شود. تطبیق مالیه بر ارزش افزوده بالای خریداری های آنها یک مسئله جداگانه می باشد.

مثال

یک شرکت که کلینیک طبی را پیش میرد خدمات صحی ارائه می نماید. طبق فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده، خدمات صحی معاف می باشند. به منظور پیشبرد کلینیک شرکت تعدادی کمپیوتر و تجهیزات از دوکان که ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشد، خریداری مینماید. دوکان مالیه بر ارزش افزوده را به صورت درست بالای فروش کمپیوتر و تجهیزات وضع مینماید. کلینیک بابت خریداری هایش معاف نخواهد بود.

۵.۴ معافیت از مالیه بر ارزش افزوده صرف در قانون مالیه بر ارزش افزوده پیشبینی می گردد. هیچ اجناس، خدمات، اشخاص یا مؤسسات از مالیه بر ارزش افزوده معاف نمی باشد، مگر اینکه در قانون مالیه بر ارزش افزوده مشخصاً درج شده باشد. وزارتخانه ها و نهادهای دولتی به عنوان خریداران اجناس و خدمات مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده هیچ شیوه رفتار خاص را مقتضی نمی باشند و هرگاه اجناس و خدمات طبق قانون تابع مالیه بر ارزش افزوده باشند، مالیه بر ارزش افزوده وضع می گردد. موقف خریدار یا دریافت کننده عرضه ها به طور عموم مد نظر گرفته نمی شوند، به استثنای مورد مندرج جزء ۷ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده. قانون مالیات بر عایدات معافیتهاى مختلف را از مالیات بر عایدات (مانند مؤسسات خیریه و ادارات دولتی) پیشبینی نموده است اما این معافیتها تنها به منظور آن قانون (قانون مالیات بر عایدات) میباشد و بالای مالیه بر ارزش افزوده قابل تطبیق نمی باشد. اما، به توضیحات مندرج توافقات بین المللی در بخش های بعدی این فصل مراجعه گردد.

عرضه های که مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده منحیث عرضه های معاف تلقی می گردند، در ذیل تشریح گردیده اند:

خدمات صحی

۵.۵ خدمات صحی که مطابق قانون ارائه می گردد از مالیه بر ارزش افزوده معاف می باشد. ارائه خدمات صحی در صورت مطابق قانون مد نظر گرفته می شود که ارائه کننده آن خدمات جهت ارائه آن از وزارت صحت عامه جواز داشته باشد. به همین خاطر هرگاه چنین خدمات توسط شخص که دارای جواز نمی باشد ارائه گردد، از مالیه بر ارزش افزوده معاف نمی باشد.

۵.۶ در طرزالعمل مالیه بر ارزش افزوده مشخص معنی خدمات صحی را به منظور قانون مالیه بر ارزش افزوده واضح می سازد. معنی خدمات صحی در طرزالعمل در دو بخش توضیح داده شده است. **نخست** مشخص می گردد کی ها مطابق قانون منحیث ارائه کنندگان خدمات صحی مد نظر گرفته می شوند. **دوم** توضیح داده می شود که کدام موارد خدمات صحی مد نظر گرفته می شوند.

۵.۷ اشخاص که مطابق قانون، خدمات صحی ارائه می نمایند عبارت اند از:

۱. شفاخانه و مراقبت صحی یا معالجه ارائه شده توسط شفاخانه، کلینیک یا تأسیسات مشابه که جواز فعالیت را مطابق قوانین نافذ افغانستان کسب نموده باشند.

۲. خدمات ارائه شده توسط داکتر دارای جواز، داکتر دندان، داکتر چشم یا عینکساز طبی که جواز فعالیت در افغانستان را داشته باشد.

۳. خدمات ارائه شده توسط اشخاص دیگر مشروط بر اینکه توسط داکتر طبی، داکتر دندان یا عینکساز دارنده جواز تجویز یا تحت نظارت مستقیم چنین یک شخص ارائه گردد.

۵.۸ مقررہ مشخص مینماید که خدمات صحی برای تشخیص، معالجه، مراقبت، مدیریت یا بهبودی از موارد ذیل ارائه می گردد:

۱. بیماری (فیزیکی و روانی)

۲. جراحت جسمی یا آسیب روانی

۳. حاملگی و وضع حمل (به شمول مراقبت های قبل و بعد از وضع حمل)

۴. نقص مادر زادی یا ناهنجاری

۵. حمل و نقل توسط آمبولانس

۶. تهیه ادویه برای مریضان داخل بستر

۷. محل بود و باش به شمول غذا که توسط مراکز صحی به مریض داخل بستر فراهم میگردد

۸. سایر موارد به تشخیص وزارت صحت عامه و یا وزارت مالیه

۵.۹ خدمت ارائه شده توسط شفاخانه یا کلینیک طبی در صورتی واجد شرایط معافیت از مالیه بر ارزش افزوده می باشد که خدمات مستقیماً مربوط به تداوی و مراقبت از مریض باشد. مریضان برای این منظور عبارت از مریضان است که شب در شفاخانه می مانند و آنهایی که برای عملیات روز حاضر می باشند یا بازدید های مشورتی در صورت شب ماندن، وسایل یا هزینه های بستر به شمول غذای ارائه شده در جریان اقامت در شفاخانه می تواند معاف باشد.

۵.۱۰ هرگونه خدمات ارائه شده (برای مثال وسایل) به اشخاص همراه مریض از مالیه بر ارزش افزوده معاف نمی باشد. یک استثناء زمانی است که بیمار یک طفل و شخص همراهی والدین اش (برای مثال، مادر طفل) باشد.

۵.۱۱ بخاطر معافیت خدمات صحی باید توسط داکتر طبی و یا داکتر دندان دارای جواز، شفاخانه یا کلینیک دارای جواز فراهم گردد. خدمات ارائه شده باید خدماتی باشند که طور عموم از نظر مسلک طبابت قبول شده و برای تداوی مریض لازم یا ضروری پنداشته شده باشد.

۵.۱۲ یک داکتر واجد شرایط یا داکتر دندان در صورتی خدمات معاف ارائه می نمایند که آن خدمات مستقیماً توسط آنها ارائه گردند. خدمات همچنان در صورت خدمات معاف مد نظر گرفته می شود که تحت نظارت و صلاحیت آنها یا مطابق به رهنمود های آنها ارائه گردد. برای مثال، یک کلینیک طبی می تواند یک داکتر با کارکنان کمکی مانند پرستارها داشته باشد، خدمات ارائه شده توسط داکتر خدمات صحی می باشد و خدمات ارائه شده توسط پرستار ها که طبق هدایت داکتر در کلینیک کار می کند نیز خدمات صحی می باشد.

۵.۱۳ خدمات مربوطه مانند آزمایش های پتالوجی، ماورای بنفش و رادیو گرافی نیز خدمات صحی می باشد حتی اگر توسط داکتر طب نظارت نگردند، مشروط بر اینکه خدمات به هدایت یا درخواست داکتر دارای جواز اجراء گردیده باشد.

مثال

یک شخص مریض است و برای تداوی به کلینیک دارنده جواز مراجعه می نماید. بعد از معاینه داکتر تصمیم میگیرد که انجام بعضی معاینات خون لازم است. وی از مریض خون گرفته و به لابراتوار به منظور آزمایش می فرستد. لابراتوار یک تشبث جداگانه با مالکان جدا از کلینیک می باشد.

فیس وضع شده توسط تشبث لابراتوار از مالیه بر ارزش افزوده معاف میباشد زیرا خدمات، خدمات صحی است که به درخواست داکتر دارنده جواز اجراء گردیده است.

۵.۱۴ معافیت نیز شامل محل بود و باش در شفاخانه برای مریض می باشد از آنجاییکه این خدمات جزء لازمی خدمت طبی ارائه شده توسط شفاخانه می باشد.

- ۵.۱۵ تجهیزات مورد استفاده در داخل شفاخانه مثل ماشین های ماورای بنفش قسمت از خدمات صحتی است که به مریض ارائه می گردد. این اقلام اجناس می باشد، اما آنها به مریض مثل اجناس عرضه نمی گردد، اما صرف استفاده آن اجناس است که عرضه می گردد (که خدمات صحتی می باشد و به همین خاطر در معافیت خدمات شفاخانه ها شامل می گردد).
- ۵.۱۶ دوا و اجناس مصرفی عرضه شده به مریض نیز در صورت معاف می باشند که آنها منحیث جزء از مواظبت یا تداوی مریض توسط شفاخانه یا داکتر ارائه گردد و همچنان توسط شفاخانه یا داکتر در جریان اقامت مریض یا بازدید عرضه شود. این اجناس مطابق فقره (۳) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده جزئی مد نظر گرفته شده و برای عرضه خدمات لازم و ضروری می باشد و به همین خاطر منحیث قسمت از خدمات معاف می باشد.
- ۵.۱۷ دوا و سایر اجناس در صورت معاف نخواهد بود که هر گونه خدمت صحتی به صورت جداگانه یا مستقل بالای مشتری هزینه گردد. برای مثال دواها از مالیه بر ارزش افزوده در صورتی معاف نخواهد بود که توسط دوا سازی یا مغازه عمومی فروخته شود.
- ۵.۱۸ خدمات نرسنگ که در پیوند با خدمات صحتی خواه در شفاخانه یا به مریضان خارج از شفاخانه فراهم میگردد، در صورت معاف می باشد که نرس مطابق به رهنمود شفاخانه یا داکتر واجد شرایط عمل نماید.
- ۵.۱۹ داکتران طبی یا دندان، داکتران چشم و عینک ساز در صورت مسلکی تلقی می گردند که واجد شرایط حقوقی اجرای مسلک در افغانستان یا سایر کشورها باشند. خدمات طبی، صحتی یا دندان که توسط اشخاص غیر واجد شرایط ارائه می گردد، از مالیه بر ارزش افزوده معاف نمی باشند.
- ۵.۲۰ خدمات صحتی خدماتی را در بر می گیرد که توسط داکتر طبی برای معالجه و بهبود مریض از بیماری یا جراحت لازم پنداشته شود. خدمات واجد شرایط ضرور نیست که به شیوه داکتر طبی ارائه گردد، اما باید با تجویز، هدایت یا پیشنهاد وی انجام گیرد. به گونه مثال فیزیوتراپی جهت بهبود زخم.
- ۵.۲۱ چوکی های چرخدار، عصا، اعضای مصنوعی، عینک، وسیله شنوایی و سایر اقلام فیزیکی هرگاه منحیث اجناس به شخصی فروخته شود، خدمات صحتی نمی باشد. این اقلام می تواند منحیث خدمات صحتی در صورت معاف گردند که توسط یک شفاخانه، کلینیک یا داکتر طبی به عاریت، کرایه یا به عبارت دیگر طور موقتی به مریض به عنوان جزء از برنامه بهبود و تداوی از یک بیماری یا جراحت داده شود. برای مثال، هزینه استفاده موقتی از چوکی چرخدار که توسط شفاخانه به مریض برای بهبودی پای شکستگی داده می شود، معاف می باشد.

۵.۲۲ حمل و نقل توسط امبولانس بین محل هایی که خدمات صحتی را ارائه می نمایند (شفاخانه ها، کلینیک های طبی) شامل معافیت خدمات صحتی می گردند.

۵.۲۳ معالجات طبی و جراحی های در صورتی که برای آرایش انجام می گردد، شامل معافیت خدمات صحتی نمی شوند. به طور مثال، کاشت مو، سفید نمودن دندانها یا عملیات صورت که فقط به منظور بهبودی شکل ظاهری یا زیبایی شخص صورت میگیرد، خدمات صحتی معاف نمی باشند. هرگاه معالجه یا جراحی به منظور بهبودی جراحی یا آسیب روحی باشد یا دلیل معالجه یا عملیات، یک عیب مادر زادی و ناهنجاری در حالت افزایش باشد، این استثناء تطبیق نمی گردد.

مثال

شکیلا با معیوبیت مادر زادی که لب بالای اش به آخر بینی اش متصل است، متولد گردیده است. زمانی که دوساله بود، وی در شفاخانه کابل جهت از بین بردن معیوبیت اش مورد عمل جراحی قرار گرفت. مطابق قاعده این عمل در صورتی که منجر به مشکلات طبی نگردد، باید به دلایل آرایش صورت گرفته باشد. با آنهم، چنین عملیات در صورتی که مربوط به وراثت باشد شامل معافیت می گردد، لذا چنین عملیات شرایط معافیت منحیث خدمت صحتی را برآورده مینماید.

تعلیم و تربیه

۵.۲۴ عرضه خدمات تعلیمی توسط نهاد های منظور شده توسط قانون مالیه بر ارزش افزوده معاف میباشد. این خدمات شامل تدریس در تمام مکاتب، انستیتیوت ها (نیمه عالی) و دانشگاه های دارای جواز از وزارت معارف یا وزارت تحصیلات عالی میباشد. معافیت بر نهادهای دولتی و غیر دولتی که خدمات تحصیلی را ارائه می نماید به شرطی تطبیق می گردد که نهاد های متذکره دارای جواز باشند.

۵.۲۵ تعلیمات که توسط مکاتب دینی ارائه می گردد مطابق جزء ۲ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده در صورتی معاف می باشند که از وزارت معارف یا تحصیلات عالی جواز گرفته باشند. با توجه به نوع درس ارائه شده، خدمت می تواند به صورت بدیل مطابق جزء ۵ فقره (۱) ماده پنجم این قانون معاف گردند (در ذیل مراجعه نمایید).

۵.۲۶ اجناس که توسط مؤسسه تعلیمی ارائه می گردد مانند کتابها و مواد درسی لازم برای برنامه درسی به شرطی معاف می گردد که منحیث قسمت از برنامه یا کورس های درسی ارائه شود. این اجناس باید منحیث قسمت از خدمات تعلیمی مطابق فقره (۵) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده مد نظر گرفته شوند.

۵.۲۷ اجناس تعلیمی در صورتی هزینه آن که طور جداگانه یا مستقلانه از خدمات تعلیمی بالای شاگردان وضع گردد از مالیه بر ارزش افزوده معاف نمی گردند.

مثال ۱

برای یک انستیتیوت خصوصی تربیه پرستار توسط وزارت تحصیلات عالی جواز داده شده است. انستیتیوت متذکره مبلغ (۴۰۰۰۰) افغانی سالانه برای برنامه آموزش خود وضع مینماید. فیس شامل درسها و تعداد کتب و مواد درسی ارائه شده توسط انستیتیوت به شاگردان میباشد. تمام فیس از مالیه بر ارزش افزوده معاف میباشد.

مثال ۲

انستیتیوت تربیه پرستار مندرج مثال ۱ فوق مصمم گردیده ساختار فیس خود را تغییر دهد. از سال آینده انستیتیوت متذکره فیس سالانه خود را (۳۵۰۰۰) افغانی برای برنامه آموزشی خود خواهد ساخت، اما شاگردان باید کتابهای درسی و مواد آموزشی خود را خود ایشان بخرند. انستیتیوت کتب و مواد درسی لازم را به شاگردان به قیمت های متفاوت مبتنی بر اقلام میفروشد. در اینصورت (۳۵۰۰۰) فیس دوره هنوز از مالیه بر ارزش افزوده معاف میباشد اما مواد درسی طور جداگانه خریداری شده تابع مالیه بر ارزش افزوده میباشد. نورم مالیه بر ارزش افزوده بالای این اقلام صفر میباشد.

۵.۲۸ مقرره مالیه بر ارزش افزوده، مشخصات بیشتری را در رابطه به مفهوم خدمات تعلیمی ارائه می نماید. به منظور تحت پوشش قرار گرفتن، خدمات نه تنها باید توسط شخص دارای جواز مناسب ارائه گردد بلکه خدمات نیز باید تعلیمی بوده و دارای مشخصات ذیل باشند:

۱. در مورد فعالیت های مکتب ابتدائیه، متوسطه یا لیسه (ارائه تعلیم مطابق برنامه، کورس یا نصاب تعلیمی)

۲. در مورد پوهنتون / دانشگاه، پوهنخی یا نهاد مشابه (ارائه آموزش یا رهنمود های که دانشجویان و محصلان را به سمت گرفتن تصدیقنامه، دیپلوم، در جهت تحصیلی یا تحصیلات مشابه هدایت نماید).

۵.۲۹ مقرره همچنان خدمات معینی را که هرگاه توسط نهاد تعلیمی ارائه گردد منحیث خدمات تعلیمی معاف نخواهد بود، مستثنی می نماید:

۱. فراهم نمودن غذا و تسهیلات بود و باش به شاگردان
۲. ترانسپورت شاگردان به محل تعلیمی یا از محل تعلیمی
۳. مراقبت از اطفال زیر سن ۶ سال، جای که مراقبت اساساً به منظور وظیفه رفتن والدین یا کار و بار باشد.

۵.۳۰ ارائه محل بود و باش (با غذا یا بدون غذا) به شاگردان جهت زندگی یا فقط طور روزانه خدمات تعلیمی نمی باشد. این امر در مورد که فیس کورس شامل محل بود و باش باشد نیز صدق میکند.

این از آن جهت است که کورس و لوازم به صورت واضح خدمات جداگانه می باشد. بر علاوه، مقدار لوازم مطمئناً جزئی نخواهد بود.

۵.۳۱ در مواردیکه یک فیس برای کورس پرداخته شود که هر دو خدمات تعلیمی و غیر تعلیمی را در بر گیرد، عرضه کننده باید فیس را قسماً به فیس معاف و فیس تابع مالیه تقسیم نماید.

خدمات مالی و بیمه

۵.۳۲ این معافیت شامل بخش وسیع از خدمات که باید از مالیه بر ارزش افزوده معاف گردند، می گردد. دو قسمت به منظور معافیت وجود دارد: **اول** خدمت باید توسط شخص دارای جواز ارائه خدمات مالی مطابق قانون ارائه گردد. **دوم** خدمات مشخص باید خدمت مالی باشد.

۵.۳۳ به منظور معافیت، خدمات مالی یا بیمه باید مطابق به احکام قانون ارائه گردد، این بدین معنی است که در مورد خدمات مالی به شخص توسط د افغانستان بانک و در مورد بیمه، به شخص باید توسط وزارت مالیه جواز داده شود.

۵.۳۴ در تعیین اینکه آیا یک خدمت مالی است یا بیمه وی لازم است خدمت مشخص مد نظر گرفته شود. یک بانک یا شرکت بیمه ممکن به صورت عموم خدمات مالی یا بیمه ارائه نماید، اما این بدین معنی نیست که همه خدمات، مالی یا بیمه است. برای مثال، یک بانک یا شرکت بیمه می تواند دارایی را خریداری یا به کرایه بدهد. این فعالیتها مطابق جزء ۳ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده معاف نمی باشد، زیرا آنها خدمات مالی و بیمه وی نمی باشند. (اما لازم است معافیت محل مسکونی مطابق جزء ۴ فقره (۱) ماده پنجم قانون متذکره مد نظر گرفته شود).

۵.۳۵ یک نهاد که بانک یا شرکت بیمه نیست میتواند خدمات مالی یا بیمه وی را ارائه نماید. معافیت برای خدمات مالی و بیمه وی تنها در صورت تطبیق می گردد که نهاد جواز داشته باشد یا به عبارت دیگر چنین خدمات مطابق قانون در حکمی پیشینی گردیده باشد. به عنوان مثال، یک بانک در مطابقت به قانون بانکداری فعالیت و خدمات مالی را ارائه مینماید.

مثال

یک تجار عمده فروش ممکن به مشتریان پرچون فروش به قرض بفروشد و ۹۰ روز برای آنها وقت تعیین نماید تا قیمت عرضه ها را پردازند. این یک خدمت مالی است، حتی اگر عمده فروش یک بانک نباشد با آن هم، خدمت متذکره به فعالیت اقتصادی عمده تشبث وی لازم و ضروری است و این امر توسط قوانین بانکی یا بیمه وی منحیث نهاد مالی به رسمیت شناخته نمی شود.

- ۵.۳۶ در مورد خدمات مالی، مقرره مالیه بر ارزش افزوده توضیحات بیشتری را در مورد مفهوم خدمات مالی ارائه می نماید. در مقرره لیست از فعالیتها که واجد شرایط خدمات مالی هستند، ارائه گردیده است. این لیست، یک لیست جامع نمی باشد.
- ۵.۳۷ مثالهای از خدمات مالی که از مالیه بر ارزش افزوده معاف هستند، خدمات مربوط به فعالیت های ذیل یا معاملاتی که توسط تشبثات مالی یا بیمه وی ارائه می گردد، را شامل میگردد:
۱. فعالیت حساب جاری، پس انداز یا میعادی.
  ۲. تبادل اسعار (خواه توسط تبادل بانکنوت ها یا سکه ها، توسط اضافه کردن یا برداشت از حسابات یا برعکس آن صورت گرفته باشد).
  ۳. قرض دادن، قرض گرفتن یا پس انداز پول.
  ۴. ترتیبات که برای بازپرداخت شخص بابت عرضه اجناس یا خدمات در مطابقت با کارت اعتباری، کارت هزینه یا پلان کارت مشابه صورت گرفته باشد.
  ۵. صدور، فروش، ظهورنویسی، قبول، خریداری، تجدید تغییر، رسید، پرداختها یا انتقال مالکیت سند مالی.
  ۶. پرداخت یا تحصیل هرگونه مبلغ تکتانه، مبلغ اصلی، مفاد سهم یا سایر مبالغ در مورد سند مالی؛
  ۷. اعطاء، مذاکره یا مدیریت کریدیت (اعتبار).
  ۸. ارائه، اخذ، تغییر یا رهایی از ضمانت، غرامت، تضمین یا ضمانتنامه (باند) در ارتباط با اجرای مکلفیت های (مندرج یک سند مالی) تحت یک سند مالی.
  ۹. مدیریت سرمایه گذاری یا وجوه (مستمری) تقاعد.
  ۱۰. عرضه کریدیت به اساس یک اجاره مالی.
- ۵.۳۸ "سند مالی" در مقرره سندی است که ذریعه آن یک شخص معین مستحق یک مبلغ پول دانسته می شود. شامل پول نقد، همه اشکال قرضه، سهام موجودی سرمایه، پالیسی های بیمه و بیمه مجدد (بیمه اتکائی)، چک ها و سایر اسناد پرداخت، اعتبارنامه ها، سهام اختیاری، قرارداد ها و تضمینات آینده می شود.
- ۵.۳۹ خدمات مالی شامل خدمات (امانت) حفاظتی، ارائه بکس های ایمنی پس انداز و خدمات مشابه نمی گردد.
- ۵.۴۰ خدمات بیمه، معاملات بیمه و بیمه مجدد (بیمه اتکائی) را به شمول خدمات مربوطه اجراء شده توسط کمیشن کاران و نمایندگان بیمه را تحت پوشش قرار می دهد. خدمات که مستقیماً به بیمه ارتباط می گیرد مانند تحصیل حق بیمه، فروش بیمه، خدمات حل و فصل مطالبه و طی مراحل مطالبه نیز خدمات بیمه می باشند.

۵.۴۱ شرکتهای بیمه به صورت عموم مقدار از وجوه را به منظور برآورده نمودن ادعای آینده نزد خود نگاه می دارند. این وجوه ممکن در سرمایه گذاری های کوتاه مدت و دراز مدت سرمایه گذاری کردند. این فعالیت های سرمایه گذاری بیمه نیستند، (اما می تواند با توجه به حقایق خدمات مالی باشند).

مثال

شرکت بیمه هرات بالای جایداد سرمایه گذاری نموده و آنها را به اجاره داران تجارتي به اجاره می دهد. اجاره این جایداد ها بیمه نیستند و تحت پوشش معافیت خدمات بیمه قرار نمی گیرد. مالیه بر ارزش افزوده بالای پرداخت چنین اجاره تطبیق می گردد. شرکت بیمه هرات همچنان قسمت از وجوه را به یک بانک محلی می سپارد. مالیه بر ارزش افزوده بابت این سرمایه گذاری نه بالای شرکت بیمه و هم نه بانک تطبیق می گردد.

انتقال یا اجاره جایداد رهایشی

۵.۴۲ انتقال یا اجاره جایداد غیر منقول به منظور رهایش از مالیه بر ارزش افزوده معاف است. بگونه مثال، به کرایه دادن خانه به منظور استفاده رهایشی از مالیه بر ارزش افزوده معاف است. آیا جایداد مشخص غیر منقول معاف است یا خیر بستگی به چگونگی قضیه دارد. لازم است مشخصات فیزیکی جایداد و همچنان مقصد استفاده از جایداد توسط شخص که جایداد را در اختیار می گیرد، مد نظر گرفته شود.

۵.۴۳ جهت معافیت مورد نظر، جایداد باید طور واضح طراحی و قابل استفاده رهایشی باشد. این بدان معنی است که دارای ساختار معمول لازم رهایشی از قبیل آشپزخانه، اتاقهای خواب، نل دوانی مناسب باشد.

۵.۴۴ جهت مد نظر گرفتن معافیت، شخص که جایداد را در اختیار می گیرد باید از آن به مقصد رهایش استفاده نماید. این اراده باید حین عرضه نیز وجود داشته باشد. شواهد استفاده منحیث رهایش بعد از در اختیار گرفتن جایداد بیشتر مرتبط است.

۵.۴۵ مقرر مالیه بر ارزش افزوده در مورد مشخصات مفهوم "رهایشی" صراحت دارد. جایداد غیر منقول در صورت رهایشی مد نظر گرفته می شود که اجاره نشین قصد داشته باشد از جایداد منحیث اقامتگاه اصلی خود یا فامیل خود برای حداقل مدت ۶ ماه استفاده نماید. این دوره شامل دوره خالی بودن جایداد از شروع اجاره تا اولین اقامت توسط اجاره نشین یا فامیل وی خواهد بود.

۵.۴۶ در مورد انتقال مالکیت جایداد غیر منقول، چنین جایداد در صورت رهایشی مد نظر گرفته خواهد شد که دریافت کننده جایداد قصد داشته باشد از جایداد منحیث اقامتگاه اصلی خود یا فامیل خود

برای مدت ۲ سال استفاده نماید. این دوره شامل دوره ای که جایداد از زمان انتقال تا اولین اقامت توسط اجاره گیرنده یا فامیل وی خالی باشد، نیز می باشد.

۵.۴۷ زمین بدون ساختمان در صورت واجد شرایط معافیت می گردد که زمین به منظور ساخت فوری منزل رهايشی، یا ساخت ساختمان در کوتاه مدت کسب گردد. مالیه دهنده (عرضه کننده) باید متیقین بسازد که اسناد و مدارک در صورت نیاز جهت اثبات این مقصد در دسترس قرار می گیرد. بخاطر داشته باشید که فقره (۱) ماده بیست و هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) صلاحیت می دهد تا مالیه بر ارزش افزوده را از دریافت کننده در موارد جعل یا کذب، تحصیل نماید و فقره (۴) ماده چهارم این قانون به عرضه کننده صلاحیت می دهد تا مالیه بر ارزش افزوده را در هر صورت از دریافت کننده، تحصیل نماید.

۵.۴۸ انتقال یا اجاره ساختمانهای تجارتي (به شمول زمین که بالای آن ساختمان اعمار گردیده) و زمین که برای ساخت منزل رهايشی نیست، از مالیه بر ارزش افزوده معاف نمی باشند.

۵.۴۹ معافیت جایداد رهايشی زمینی را که جایداد رهايشی بالای آن اعمار می گردد، شامل میشود. معافیت زمین اطراف جایداد رهايشی فقط محدود به ساحه زمین که به منظور ساختمان رهايشی استفاده می گردد، توسعه می یابد.

خدمات دینی / مذهبی

۵.۵۰ خدمات دینی به شرطی معاف می باشند که توسط قانون جمهوری اسلامی افغانستان به رسمیت شناخته شده یا مجاز به ادای مناسک دینی خویش باشند. مذاهب یا ادیان مربوطه، شامل دین مقدس اسلام، مسیحیت، آیین هندو، سیک، بودایی و هرگونه گروه های فرعی یا فرقه های آنها بوده، ولی محدود به آنها نمی باشد.

۵.۵۱ تعلیمات دینی توسط جزء ۲ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده در صورت معاف می باشد که توسط مؤسسه تعلیمی منظور شده ارائه گردد. در سایر موارد خدمات تعلیمات دینی توسط جزء ۵ فقره (۱) ماده پنجم قانون متذکره معاف می باشد (در فوق مراجعه نمایید).

کمک های بشر دوستانه

۵.۵۲ کمک های بشر دوستانه از مالیه بر ارزش افزوده معاف میباشند. این کمک ها شامل اجناس و خدمات فراهم شده توسط کشورهایمانند ایالات متحده امریکا، کشور های عضو اتحادیه اروپا، استرالیا و سایر کشور ها به منظور کمک در راستای توسعه افغانستان و مساعدت با مردم بی بضاعت در این کشور میباشد. اجناس مربوط به این فعالیتها هرگاه برای اولین بار در افغانستان وارد گردد، چنین واردات معاف می باشد. (جزء ۵ فقره (۲) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده).

۵.۵۳ کمک بشردوستانه اصطلاح قبول شده بین المللی می باشد. کمک بشردوستانه کمک و عملی است که جهت حفظ حیات، کم کردن درد و رنج، حفظ و نگهداری کرامت انسانی در جریان و بعد از حالات اضطراری (تعریف سازمان انکشاف و همکاریهای اقتصادی) طراحی می گردد. تعریف ملل متحد از کمک بشر دوستانه " کمک بشردوستانه عبارت از کمکی است که برای قربانیان حوادث طبیعی و سایر موارد عاجل مهم است " (قطعنامه شماره ۴۸/۱۸۲ مجمع عمومی ملل متحد). برنامه های کمک بشر دوستانه به صورت عموم کوتاه مدت بوده یا دارای اهداف است که می توان در کوتاه مدت به دست آورد. مردم نیازمند، مستفید شوندگان فوری کمک های بشردوستانه می باشند.

۵.۵۴ کمک بشردوستانه باید از کمک انکشافی که دارای پروژه ها و یا اهداف دراز مدت می باشد، تفکیک شود. کمک بشردوستانه عموماً به عنوان تحایف یا کمک بلاعوض به اشخاص ذینفع یا دولت ذینفع فراهم می گردد. کمک بلاعوض توسط قرضه ها به شمول قرضه های تنزلی و پروژه ها که قسماً توسط قرضه ها تمویل می گردند به طور عموم کمک بشردوستانه نمی باشد و می تواند از نگاه ماهیت به حیث کمک انکشافی باشد. در بعضی موارد ممکن تفاوت روشن نباشد و به مد نظر گرفتن تمام حالات بستگی داشته باشد.

۵.۵۵ **کمک بشردوستانه شامل موارد ذیل می باشند:**

- کمک های مادی نجات و خدمات (سرپناه، آب، دارو وغیره)
- کمک غذایی عاجل (توزیع کوتاه مدت و برنامه های تغذیه تکمیلی)
- هماهنگی امداد، خدمات حفظ و مراقبت (هماهنگی، تدارک و ارتباطات)

۵.۵۶ کمک بشردوستانه همچنان می تواند شامل بازسازی و نوسازی (ترمیم زیربنا هایی که از قبل موجود بوده در مقابل فعالیت های دراز مدتی که جهت بهبود سطح زیربنا طراحی شده باشد) و جلوگیری از حوادث طبیعی و آمادگی مبارزه با آن (کاهش خطر حوادث طبیعی، سیستم های هشدار دهنده، گدامها و طرح عملیات احتمالی) می باشد.

مثال

ترمیم عاجل پل مهم منطقه برای ترانسپورت و ارتباطات که در یک زمین لرزه تخریب شده بود می تواند کمک بشردوستانه باشد اما ساخت یک شاهراه برای منطقه متذکره کمک انکشافی مد نظر گرفته می شود نه کمک بشر دوستانه.

۵.۵۷ کمک بشردوستانه ممکن توسط دولتها، افراد، مؤسسات غیر دولتی، مؤسسات چند ملیتی، مؤسسات داخلی یا شرکتهای شخصی، ارائه گردد.

۵.۵۸ مؤسسه که پروژه کمک بشردوستانه را اداره می نماید ممکن با سایر نهادها جهت ارائه اجناس یا خدمات لازم برای پروژه قرارداد نماید. هرگاه قرارداد کننده مالیه دهنده مالیه بر ارزش افزوده باشد

و اجناس یا خدمات ارائه شده مستقیماً به پروژه بشردوستانه مرتبط گردد، معافیت مطابق جزء ۶ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده بالای قراردادی بابت عرضه های ارائه شده یا از طریق مدیر پروژه بشردوستانه تطبیق خواهد شد.

اجناس و خدمات که به اهداف مشخص به نهادهای دولتی عرضه میگردد

- ۵.۵۹ اجناس و خدمات که به نهاد دولتی (به شمول وزارت، ریاست یا ادارات محلی) توسط دولتها یا کشورهای خارجی به منظور کمک با مردم متاثر شده از آفات طبیعی (بگونه مثال، سیلاب ها، زلزله ها)، حوادث صنعتی (چون انفجارات در ساختمانهای کاری برای کارکنان ایجاد مشکل می نماید) و فاجعه ها (مانند حریق، فرو ریختن ساختمانها و لغزش زمین)، فراهم می گردد.
- ۵.۶۰ معافیت بالای مالیه دهندگانی که مستقیماً با نهاد دولتی به منظور اهداف مشخص قرارداد می نماید، تطبیق می گردد. شخص قرارداد کننده با نهاد دولتی باید ثبت یا مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده حین عرضه باشد.
- ۵.۶۱ معافیت شامل شخص سوم یا قراردادی فرعی نمی گردد (اشخاصی که اجناس و خدمات را به شخص دیگری که اجناس و خدمات را به نهاد دولتی فراهم می نماید، ارائه می نمایند).

تعلیم و تربیه فیزیکی و خدمات ورزشی

- ۵.۶۲ خدماتی مانند تسهیلات آموزشی، استفاده از زمین بازی جهت ورزش یا به منظور تفریح، جمنازیوم و خدمات که توسط آموزش دهندگان تربیت بدنی و ورزش فراهم می گردد، از مالیه بر ارزش افزوده معاف می باشند. عرضه تکت های دخولی در ورزشگاه از این حکم مستثنی است.

مثال

عبدالله یک ورزشکار مشهور تکواندو که در سطح بین المللی مسابقه می دهد است. وی یک ورزشگاه را افتتاح می نماید که در آن از خدمات آموزشی ورزشی که به شاگردان اش ارائه می نماید، فیس می گیرد. این خدمات از مالیه بر ارزش افزوده معاف می باشد.

واردات معاف

- ۵.۶۳ فقره (۲) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده پیرامون معافیت های کتگوری های خاص از واردات که شامل موارد ذیل می باشد، صراحت دارد:

تورید اجناس توسط مسافین

- ۵.۶۴ مسافین بین المللی که به افغانستان می آیند، ممکن در میدان هوایی مبدأ پرواز، خریداری معاف از محصول گمرکی را کسب نمایند. آنها ممکن اجناس را از سایر پرچون فروشان قبل یا در جریان

سفر خریداری نمایند. این اجناس ممکن قابل مصرف (شیرینی) یا ممکن اجناسی باشند که به طور مداوم مورد استفاده شخصی قرار گیرد (یک کامپیوتر لپتاپ).

۵.۶۵ این اجناس در صورتی که از عوارض یا محصولات گمرکی طبق قانون گمرکات افغانستان که بالای چنین وارداتی به افغانستان تطبیق می گردد، معاف باشند واردات معاف مالیه بر ارزش افزوده هستند.

۵.۶۶ هرگاه ارزش اجناس از حد تجویز شده توسط قانون گمرکات قابل تطبیق بالای چنین واردات به افغانستان بیشتر باشد، در آن صورت عوارض یا محصولات گمرکی قابل پرداخت می باشد، مالیه بر ارزش افزوده نیز باید بابت این اجناس پرداخته شود.

۵.۶۷ مالیه بر ارزش افزوده از ارزش مجموعی اجناس پرداخته می شود نه مبلغ که از حد معافیت بگذرد. هرگاه ارزش کمتر از حد معافیت باشد، توريد معاف بوده و مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت نمی باشد.

مثال ۱

عرفان جهت سپری نمودن ایام تعطیلات به شهر دبی رفته است. در میدان هوایی دبی نامبرده بعضی اجناس را با قیمت کمتر از حد معافیت مسافری مندرج قانون گمرکات خریداری می نماید. این واردات حین برگشت عرفان به افغانستان منحصیث واردات معاف تلقی و همچنان تابع مالیه بر ارزش افزوده نیز نمی باشند.

مثال ۲

صبور نیز جهت سپری نمودن ایام تعطیلات به شهر دبی می رود. وی اجناس را به قیمت بیشتر از حد معافیت مسافری خریداری و به افغانستان می آورد. صبور حین رسیدن به افغانستان مکلف به پرداخت مالیه بر ارزش افزوده از مجموع قیمت توريد می باشد.

مثال ۳

عمران ساکن افغانستان نمی باشد. وی از کابل منحصیث نماینده خبرگزاری هندوستان بازدید می نماید. نامبرده یک لپتاپ، کامره و سایر اجناس شخصی را جهت استفاده در جریان اقامت دو هفته ای با خود می آورد. وی می خواهد تمام این اجناس را حین عزیمت خارج از افغانستان ببرد. عمران تابع عوارض و محصولات گمرکی مطابق قانون گمرکات نمی گردد و به همین خاطر از مالیه بر ارزش افزوده بابت این اجناس نیز معاف می باشد.

۵.۶۸ ماده چهارم قانون گمرکات حکم است که طبق جزء ۱ فقره (۲) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده قابل تطبیق میباشد تا مالیه بر ارزش افزوده به عین طریقه محصول گمرکی وضع گردد. این احکام با هم یکجا معافیت از مالیه بر ارزش افزوده بابت واردات موارد ذیل را اجازه میدهد:

- اموال وارد شده توسط کارکنان دولت حین سفرهای رسمی طبق مندرجات تعرفه گمرکی، مشروط بر اینکه قیمت آن از یکصد هزار افغانی تجاوز ننماید. (جزء ۱ ماده چهارم قانون گمرکات)
- لوازم شخصی اتباع خارجی که در افغانستان ایفای وظیفه مینمایند، مطابق شرایط قرارداد. (جزء ۳ ماده چهارم قانون گمرکات)
- محموله شخصی و اموال مسافری مطابق مندرجات تعرفه گمرکی. (جزء ۷ ماده چهارم قانون گمرکات).

۵.۶۹ ماده چهارم قانون گمرکات همچنان با فقره (۲) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده مطابقت دارد تا مالیه بر ارزش افزوده به عین طریقه محصول گمرکی برای معافیت اجناس و لوازم شخصی استفاده شدنی توسط اعضای هیئت افغان یا کارمندان بین المللی افغان در خارج و اعضای خانواده های شان تطبیق گردد (جزء ۶ ماده چهارم قانون گمرکات و جزء ۱۲ عین حکم نظر به وضعیت و شرایط را پیشبینی نموده است).

اجناس شخصی مهاجرین و عودت کنندگان

- ۵.۷۰ اجناس شخصی مهاجرین و عودت کنندگان که به افغانستان می آیند، از مالیه بر ارزش افزوده معاف میباشد. اجناس شخصی مهاجرین و عودت کنندگان لزوماً محدود به اجناس که با خود شخص حین دخول به افغانستان وارد می شود، نمی باشد. این معافیت مندرج در قانون مالیه بر ارزش افزوده مشابه به معافیت از محصول گمرکی مندرج جزء ۱۲ ماده چهارم قانون گمرکات میباشد. ریاست گمرکات این معافیت ها را باهم یکجا مطابق با طرز العمل های خویش برای ارزش و میعاد زمانی برای رسیدن اجناس قبل یا بعد از رسیدن یا برگشت شخص حقیقی به افغانستان مدیریت مینماید.
- ۵.۷۱ اجناس خانه باید از نگاه نوعیت و کمیت متناسب با استفاده شخصی با در نظر داشت اوضاع شخص و فامیل وی باشد.

واردات دیپلمات ها و نمایندگی های دیپلماتیک

- ۵.۷۲ واردات اجناس توسط دیپلمات ها با در نظر داشت حدود تعیین شده در موافقت نامه های بین المللی، از مالیه بر ارزش افزوده معاف میباشند.
- ۵.۷۳ واردات توسط نمایندگی سیاسی در مجموع طوری پذیرفته می شود که توسط رئیس نمایندگی سیاسی وارد گردیده باشد و به همین خاطر معاف است.
- ۵.۷۴ واردات توسط دیپلمات ها شامل واردات توسط نمایندگی های سیاسی یا کنسولی کشور خارجی که در افغانستان موقعیت دارد یا توسط دیپلمات یا مقامات کنسولی که از حقوق مصئونیت کامل یا

محدود یا امتیازات مندرج کنوانسیون ویانا مبنی بر ارتباطات دیپلماتیک ۱۹۶۱ برخوردار اند، می باشد. این موضوع همچنان شامل مسؤولین مؤسسات بین المللی تا حدود که موافقتنامه بین المللی ایجاب نماید، می باشد.

۵.۷۵ منحيث طرف در کنوانسیون ویانا مبنی بر ارتباطات دیپلماتیک ۱۹۶۱، افغانستان بعضی از حقوق مشخصی را برای دیپلماتها و نمایندگی های خود دریافت و حقوق را برای دیپلماتها و نمایندگی های کشورهای خارجی قایل گردیده است. معافیت از مالیه بر ارزش افزوده که در جزء ۳ فقره (۲) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده بالای توريد اجناس توسط دیپلماتها درج گردیده باید در هماهنگی با کنوانسیون ویانا تطبیق گردد.

۵.۷۶ هماهنگ با فقره (۱) ماده سی و ششم کنوانسیون ویانا واردات اجناس از مالیه بر ارزش افزوده به شرح ذیل معاف می باشد:

الف) وسایل برای استفاده رسمی (هیئت) نمایندگی

ب) وسایل ماده برای استفاده شخصی نماینده دیپلماتیک یا اعضای فامیل وی که قسمت از خانواده وی را تشکیل می دهد، یا با آنها زندگی می کند به شمول وسایل مورد نظر برای محل اقامت آنها.

۵.۷۷ معافیت دیپلماتیک شامل مالیه بر ارزش افزوده بالای عرضه های داخلی در افغانستان نمی باشد. ماده سی و چهارم کنوانسیون ویانا وضع مالیات غیر مستقیم را بالای اجناس و خدمات در صورتیکه مالیه طور عادی در قیمت اجناس و خدمات شامل باشد، اجازه می دهد. مالیه بر ارزش افزوده افغانستان از چنین نوع است.

۵.۷۸ اداره گمرکات این معافیت را به عین طریقه معافیت برای دیپلمات ها و نماینده های بین المللی مندرج جزء ۲ ماده چهارم قانون گمرکات تنظیم مینماید.

ماشین آلات و پرزه جات جهت صنایع استخراجی

۵.۷۹ واردات ماشین آلات و پرزه جات مربوطه به شرط معاف می باشد که این اقلام توسط شخص دارنده جواز که جواز متذکره حق پرداختن به فعالیت های استخراجی را به وی می دهد، وارد گردد. جواز متذکره باید مطابق قانون مربوط به معادن یا نفت و گاز صادر گردد.

۵.۸۰ بر علاوه، برای اینکه از مالیه بر ارزش افزوده معاف گردد ماشین آلات یا پرزه جات باید در واقع برای استفاده در فعالیت استخراجی دارای جواز باشد. در صورتی که چنین اجناس بعد از ختم پروژه در سایر فعالیت ها استفاده گردد معافیت مالیه بر ارزش افزوده بر آن اجراء نمیگردد.

مثال

شرکت سرمایه گذاری هرات یک معدن مس را تأسیس می کند و دارای جواز مدار اعتبار از مراجع مربوطه می باشد. شرکت متذکره همچنان دارای تعداد سرمایه گذاری های دیگر به شمول آپارتمانهای رهائشی و دو سوپر مارکیت در کابل می باشد. شرکت یک موتر بس را جهت ترانسپورت کارکنان سوپر مارکیت وارد می نماید. شرکت مستحق معافیت مالیه بر ارزش افزوده بابت تورید بس نمی گردد، زیرا بس مذکور در ارتباط با فعالیت معدن استفاده نمی شود.

واردات عرضه های معافیت

۵۸۱ اجناس که مطابق فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده در داخل افغانستان عرضه یا وارد میگردد، معاف میباشد. بدان معنی است که اجناس مندرج فقره (۱) ماده پنجم قانون متذکره از مالیه بر ارزش افزوده بر واردات معاف می باشند.

۵۸۲ اجناس معاف مطابق فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده در صورتی که وارد گردند، معاف خواهند بود، این اجناس عبارتند از:

- اجناس که منحيث کمک بشر دوستانه وارد میگرددند.
- اجناس که توسط یا برای نهاد دولتی به منظور بازسازی بعد از وقوع حوادث طبیعی، وقایع صنعتی و فاجعه وارد میگرددند.

۵۸۳ سایر موارد معافیت مندرج فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده خدمات بوده و به همین خاطر نمی تواند به صورت عموم واردات باشد. معافیت های عرضه برای صحت، تعلیم و تربیه، مالی، بیمه، خدمات دینی، تربیت بدنی و خدمات ورزشی واضح بیان گردیده که در کل خدمات اند نه اجناس.

۵۸۴ در بعضی موارد، طوری که قبلاً توضیح داده شد، اجناس ضروری مانند دوا یا کتب درسی ممکن تحت پوشش معافیت قرار گیرند اما این فقط در حالاتی است که چنین اجناس فقط برای خدمات معاف لازم بوده و به همین منظور استفاده شود. معافیت مبتنی بر وجود غیر قابل تشخیص آنها (اجناس ضروری) منحيث قسمتی از خدمت معاف می باشد. هرگاه اجناس به صورت جداگانه فروخته شوند، معاف نمی باشند. چنین اجناس نمی تواند مطابق جزء ۵ فقره (۲) ماده پنجم این قانون مالیه بر ارزش افزوده واردات معاف باشند.

۵۸۵ یک استثناء در مورد خدمات جزئی مالی یا بیمه وی ضروری برای تورید اجناس که مطابق فقره (۶) ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده منحيث قسمت از واردات تلقی می گردد، وجود دارد.

۵۸۶ اجناس سرمائیوی استفاده شده توسط ارائه کننده خدمات صحی، نهاد تعلیم و تربیه، یا شرکت مالی یا بیمه نیز تورید معاف نمی باشد. گر چه چنین اجناس ممکن در ارائه خدمات معاف مطابق فقره (۱)

ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده استفاده گردد، اما اجناس سرائیوی در جمله خدمات محسوب نمی شود. استفاده یک دارایی از دارایی حقیقی قابل تشخیص است.

۵۸۷ دارایی های غیر منقول که به منظور رهائش استفاده می گردند مطابق فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده عرضه های معاف می باشند اما این موارد ماهیتاً نمی توانند وارد گردند و نیاز نیست مد نظر گرفته شوند.

مثال ۱

یک شفاخانه خصوصی در قندهار فعالیت می نماید. خدمات صحی که توسط شفاخانه ارائه می گردد مطابق جزء ۱ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده عرضه های معاف می باشند از این رو شفاخانه بالای مریشان خود مالیه بر ارزش افزوده را وضع نمی نماید. شفاخانه تجهیزات طبی را از هندوستان وارد می نماید، هرچند تجهیزات مذکور جهت ارائه خدمات معاف استفاده خواهد شد با آن هم شفاخانه تابع مالیه بر ارزش افزوده قرار می گیرد.

مثال ۲

کمیته بین المللی صلیب سرخ عرضه های عاجل را جهت کمک به قربانیان زمین لرزه در شمال شرق افغانستان می آورد. این عرضه ها عبارت اند از مواد غذایی، دارو و تجهیزات برای سرپناه عاجل. این واردات از مالیه بر ارزش افزوده معاف هستند زیرا اجناس مطابق جزء ۶ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده عرضه های معاف به حیث کمک بشر دوستانه می باشد.

مشخصات عرضه ها و واردات

۵۸۸ مشخصات یا مقدار اجناس معاف مندرج فقره های (۱) و (۲) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده در مقررہ مشخص می گردد. مقررہ تنها می تواند تفصیل عرضه ها یا واردات که از قبل در ماده پنجم قانون متذکره درج گردیده را واضح بسازد. مقررہ نمیتواند معافیت جدیدی برای عرضه ها یا واردات که در ماده پنجم این قانون متذکره به صورت واضح درج نگردیده، ایجاد نماید.

۵۸۹ معنی "حوادث طبیعی" به منظور معافیت مندرج جزء ۷ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده در مقررہ مشخص می گردد. مقررہ نمی تواند برای اجناس یا شرکت خاص معافیت پیشینی نماید زیرا قانون چنین صلاحیت را به مقررات تفویض نمی نماید.

۵۹۰ این مقررہ بعضی اقلام خاص تذکر یافته در ماده چهلیم قانون گمرکات را مشخص کرده است که دارای تعرفه های ترجیحی بوده چون ارزش آنها به مقصد مالیه بر ارزش افزوده صفر میباشد. بصورت عموم، این اقلام دارای ارزش خیلی ها اندک و یا غیر تجارتي بوده و یا اجناس اند که در وسایط ترانسپورتی برای واردات سایر اجناس به افغانستان بکار میروند. این مقررہ از لحاظ تخنیکي یک معافیت نبوده، بلکه یک ارزش گذاری است که سبب میشود تا هیچ مالیه بر ارزش افزوده ای

بالای تورید قابل پرداخت نباشد. ارزش اجزای (۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶ و ۱۷) مادهٔ چهارم قانون گمرکات صفر تلقی میگردد، از این رو به منظور مادهٔ شانزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده نیز دارای ارزش صفر میباشد. این اقلام عبارتند از:

- جزء ۸: نمونه (سمپل) های تجارتي و تحفه ها يا شتهاري؛
- جزء ۹: پست و پارسل که قیمت آن بیش از ده هزار (۱۰۰۰۰) افغانی نباشد
- جزء ۱۰: مدال ها يا جوايز افتخاري؛
- جزء ۱۱: نمونه (سمپل) های که به مؤسسات حافظ حق طبع و نشر (Copy right) يا حق الاختراع (Patent) صنعتی و یا تجارتي فرستاده می شود.
- جزء ۱۳: محموله های که ارزش آن از پنج هزار (۵۰۰۰) افغانی بیشتر نباشد.
- جزء ۱۴: حیوانات و حشرات دارای نسل خالص غرض نسل گیری، حیوانات لابراتواری، مواد بیولوژیکی و کیمیاوی مورد ضرور تحقیقات علمی، بعد از تصدیق ادارات ذیربط.
- جزء ۱۵: مواد که غرض تداوی از آن استفاده میگردد و مواد معرف که به منظور تعیین گروپ خون و تعیین نوع انساج به کار میرود، بعد از تصدیق ادارات ذیربط.
- جزء ۱۶: موادی که جهت کنترل کیفیت تولیدات دوایی مورد استفاده قرار میگردد، بعد از تصدیق ادارات ذیربط.
- جزء ۱۷: مواد سوخت، روغنیات، و وسایل مربوط وسایط نقلیه اموال که برای فعالیت های عادی آن ضروری باشد.
- یادداشت: طبق طرزالعمل مربوط (وضاحت داده شده است که این جزء مربوط میشود به مواد سوخت، پرزه جات و غیره که واقعاً در وسایط ترانسپورتی برای حمل و نقل اموال وارداتی بکار میرود).

موافقتنامه های بین المللی

۵.۹۱ يك معافیت بالقوه دیگر از مالیه بر ارزش افزوده وجود دارد که در قانون مالیه بر ارزش افزوده درج نگردیده است (معافیت های تصریح شده در موافقتنامه های بین المللی). افغانستان ممکن با کشورهای خارجی (به شمول شعبات یا نمایندگی های دولتها) یا مؤسسات بین المللی که از مالیات معین در افغانستان معاف می گردند، وارد موافقتنامه گردد. مطابق به حکم قانون اساسی کشور، احکام موافقت نامه های بین المللی که افغانستان به آن ملحق گردیده است نسبت به قوانین موضوعی داخلی ارجحیت دارد.

۵.۹۲ اینکه آیا یک شخص یا یک نهاد از مالیه بر ارزش افزوده معاف است یا خیر به شرایط موافقتنامه بستگی دارد. بعضی از اصول که می تواند تطبیق شوند در ذیل بحث گردیده است، اما لازم است همیشه موافقتنامه ها ارزیابی شود.

۵.۹۳ معافیت از مالیات و محصولات گمرکی بالای واردات اجناس به منظور استفاده در پروژه ها و فعالیت های مشخص می تواند در موافقتنامه های بین المللی مشخص شود. بعضی از موافقتنامه ها معافیت را به قراردادی های تمویل کنندگان که با دولت یا مؤسسه که یک طرف موافقتنامه می باشد، توسعه می دهد. هرگاه شخص تحت پوشش چنین موافقتنامه قرار بگیرد سپس هیچ مالیه بر ارزش افزوده بالای واردات وی قابل وضع نمی باشد، به شرط اینکه تمام شرایط موافقتنامه (به صورت عموم، اجناس یا خدمات برای دولت یا مؤسسه که یک طرف موافقتنامه می باشد یا برای تطبیق پروژه برای آن دولت یا مؤسسه استفاده می گردد) برآورده گردد.

مثال ۱

یک کشور خارجی با دولت افغانستان یک قرارداد را عقد مینماید که قرارداد متذکره در مورد توريد هرگونه دارایی، تجهیزات، عرضه ها و مواد جهت استفاده در فعالیت های که باید از محصول گمرکی، مالیات یا سایر هزینه ها به افغانستان معاف باشند، صراحت دارد. در قرارداد همچنان درج گردیده که قراردادهای دولت خارجی و کارکنان قراردادی ها نیز تحت همان قرارداد با دولت خارجی قرار می گیرد.

به شرط که این اجناس وارد شده مستقیماً توسط دولت خارجی یا قراردادی ها جهت استفاده مستقیم یا در قرارداد ایشان با دولت خارجی یا کارکنان قراردادی به منظور استفاده شخصی یا تجارت در اجرای وظایف ایشان مطابق چنین قرارداد، وارد گردد، مالیه بر ارزش افزوده در سطح توريد تطبیق نخواهد گردید.

۵.۹۴ موافقتنامه های بین المللی می تواند در مورد معافیت از مالیات بالای خریداری ها اجناس یا خدمات در داخل افغانستان صراحت داشته باشد. در این موارد طرف قرارداد می تواند اجناس و خدمات را از شخص ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده بدون دریافت مالیه بر ارزش افزوده بابت آن عرضه ها، خریداری نماید.

مثال ۲

یک دولت خارجی با دولت افغانستان موافقتنامه را منعقد نموده است که معافیت از مالیات متنوع برای فعالیت هایش به شمول حکم "کسب اجناس و خدمات در افغانستان نباید تابع هیچگونه مالیات و محصولات گمرکی قرار بگیرد" در آن موافقتنامه پیشبینی گردیده است.

دولت خارجی دارای پروژه ساخت یک مکتب در ولایت زابل میباشد و جهت ساخت آن با شرکت محلی (شرکت ساختمانی زابل) قرارداد مینماید. شرکت برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت می باشد.

در این مورد عرضه خدمات ساخت مطابق قرارداد بین دولت خارجی و شرکت از مالیه بر ارزش افزوده معاف میباشد.

۵.۹۵ هرگاه دولت خارجی یا مؤسسه بین المللی که تحت پوشش موافقتنامه بین المللی قرار دارد اجناس یا خدمات را از شخص که ثبت مالیه بر ارزش افزوده نمی باشد (مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده نمی باشد) خریداری نماید، از آنجایی که هیچ مالیه بر ارزش افزوده بالای این معامله وضع نخواهد گردید نیاز به معافیت ندارد. مالیه بر ارزش افزوده تنها بالای عرضه های اشخاص ثبت شده یا اشخاص مکلف به ثبت تطبیق می گردد.

۵.۹۶ هرگاه یک شخص ثبت نا شده عرضه ها را به کشور خارجی یا مؤسسه بین المللی تحت پوشش یک موافقتنامه بین المللی ارائه نماید، امکان دارد که عرضه کننده مالیه بر ارزش افزوده را به مصارف خود در تولید عرضه ها متحمل شود. هرگاه موافقتنامه اشاره به قراردادی نداشته باشد، مالیه بر ارزش افزوده متحمله توسط عرضه کننده یک مصرف است که توسط عرضه کننده متحمل شده است و به صورت عموم تحت پوشش موافقتنامه بین المللی قرار نمی گیرد. حتی اگر چنین باشد که عرضه کننده مصارف را به دولت خارجی یا مؤسسه بین المللی انتقال دهد، مالیه بر ارزش افزوده مصرف عملیاتی عرضه کننده می باشد و یک مصرف مستقیم پرداخت شده توسط دولت خارجی یا مؤسسه بین المللی نمی باشد.

مثال ۳

یک دولت خارجی با دولت افغانستان موافقتنامه را منعقد نموده است که معافیت از مالیات متنوع برای فعالیت های ایشان در آن موافقتنامه پیشبینی گردیده است. موافقتنامه شامل حکم "کسب اجناس و خدمات در افغانستان توسط دولت خارجی در افغانستان نباید تابع هیچگونه مالیات و محصولات گمرکی قرار بگیرد" می باشد. موافقتنامه از قراردادی تذکر به عمل نیاورده است.

دولت خارجی دارای پروژه ساخت یک کلینیک به ولایت هرات می باشد و جهت ساخت سیم کشی برق آن با شرکت محلی قرارداد می نماید. قراردادی برق برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت نمیشد و مکلف به ثبت نیز نمی باشد. منحصیث قسمت از کار بالای قرارداد، قراردادی برق مقدار سیم از شرکت دیگر که ثبت مالیه بر ارزش افزوده است خریداری می نماید.

قراردادی برق نمی تواند هیچ معافیت از مالیه بر ارزش افزوده را بابت خریداری سیم ادعاء نماید. شرکت متذکره متحمل مالیه بر ارزش افزوده بابت خریداری می گردد. قراردادی برق حین مزایده قرارداد، انتظار می رود این مصرف را در مجموع قیمت پیشنهاد شده به دولت خارجی شامل نماید، اما هرگونه مالیه بر ارزش افزوده متحمله توسط قراردادی بابت خرید سیم فقط غیر مستقیم انتقال داده شده و تحت پوشش موافقتنامه بین المللی قرار نمی گیرد.

بعضی از موافقتنامه های بین المللی معافیتها را به قراردادی های تمویل شده توسط تمویل کننده (دولت خارجی یا مؤسسه بین المللی) توسعه می دهد. وزارت مالیه مفهوم "قراردادی" را "نهاد که مستقیماً با تمویل کننده قرارداد می نماید" تفسیر می کند. این حکم به قراردادی فرعی که با قراردادی اصلی قرارداد می نماید، توسعه نمی یابد. با آن هم، در هر مورد شرایط هر موافقتنامه باید به دقت بررسی گردد.

مثال ۴

یک نمایندگی دولت خارجی با دولت افغانستان موافقتنامه را عقد نموده است که معافیت از مالیات متنوع برای فعالیت های ایشان در آن موافقتنامه پیشبینی گردیده است. موافقتنامه تصریح می نماید که مالیات نباید بالای آخرین معامله خرید اجناس یا خدمات تمویل شده مطابق موافقتنامه وضع گردد. اصطلاح "آخرین معامله" اشاره دارد به آخرین معامله که اجناس یا خدمات برای استفاده در فعالیت های تمویل شده توسط نمایندگی خریداری می گردد.

نمایندگی که تحت پوشش موافقتنامه میباشد اقدام به ساخت پروژه سرک در ولایت هلمند مینماید و برای این منظور با یک شرکت ترکی جهت ساخت سرک قرارداد میکند. شرکت ترکی با تشبثات مختلف محلی جهت ارائه مواد و خدمات در ساخت سرک قرارداد مینماید. یکی از آن تشبثات محلی شرکت ترانسپورتی هلمند می باشد که لاری ها را برای استفاده در پروژه ارائه می نماید. شرکت ترانسپورتی هلمند ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشد.

در این سناریو، فعالیت که توسط نمایندگی کشور خارجی تمویل می گردد، پروژه ساخت سرک می باشد. آخرین معاملات که توسط آن اجناس یا خدمات برای استفاده در فعالیت خریداری میگردند عبارت از آن معاملاتی است که توسط شرکت ترکی صورت گرفته باشد. خریداری های اجناس و خدمات شرکت ترکی از مالیه بر ارزش افزوده معاف می باشد. شرکت ترانسپورتی هلمند مالیه بر ارزش افزوده را بالای عرضه هایش به شرکت ترکی وضع نخواهد کرد.

بخاطر داشته باشید که شرکت ترانسپورتی هلمند مستحق معافیت بابت خریداریهای خود اش نمی باشد (مثلاً خریداری های مواد سوختی یا لاری ها). علت اش این است که آن معاملات آخرین معاملات تمویل شده توسط نمایندگی دولت خارجی نمیشد.

در موافقتنامه های بین المللی در مورد معافیت از مالیات بالای اجناس و خدمات ارائه شده توسط دولت خارجی یا مؤسسه بین المللی احتمالاً اشاره نمی گردد. معمولاً این غیر ضروری پنداشته می شود زیرا معافیت به دلایل دیگر تطبیق می گردد. برای مثال، مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده، هرگونه اجناس یا خدمات عرضه شده در صورت معاف خواهد بود که کمک بشر دوستانه، خدمات صحی یا خدمات تعلیمی باشد. به علاوه، حتی اگر اجناس یا خدمات دیگر توسط چنین نهاد عرضه

گردد و تحت پوشش معافیت مطابق ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده قرار نگیرد، در صورتی که اجناس یا خدمات رایگان ارائه گردد هیچ ارزش تابع مالیه که بتوان بالای آن مالیه بر ارزش افزوده وضع نمود وجود نخواهد داشت. (به فقره (۱) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده مراجعه نمایید)

مثال ۵

یک دولت خارجی یک باب مکتب را برای یک روستا در ولایت نورستان اعمار مینماید. تمویل کننده با دولت افغانستان موافقتنامه عقده نموده است که طبق آن تمویل کننده از مالیات بر واردات و کسب اجناس و خدمات محلی معاف میباشد. در موافقتنامه هر اجناس یا خدمات ارائه شده توسط تمویل کننده درج نمی باشد. زمانیکه مکتب تکمیل می گردد، مراسم افتتاحیه دایر میگردد که غذا و نوشیدنی ها توسط تمویل کننده به بزرگان و مقامات رسمی محل ارائه می گردد. عرضه مکتب کمک بشر دوستانه است و لذا در هر صورت مطابق ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده معاف می باشد. عرضه غذا و نوشیدنی ها به طور مجانی ارائه می گردد لذا هیچ ارزش تابع مالیه مطابق ماده دوازدهم ندارد.

همچنان باید خاطر نشان گردد که تمویل کننده مطمئناً ثبت مالیه بر ارزش افزوده نمی باشد (مکلف به ثبت نیز نیست) در صورت که فعالیت های وی در افغانستان صرف از نوع فوق بوده باشد. عرضه های تابع مالیه به ارزش افزوده بیشتر از حد ثبت نخواهد داشت. ثبت نشدن دلیل دیگر است که چرا این عرضه های تابع مالیه بر ارزش افزوده نخواهند شد.

اسناد لازم جهت معافیت مطابق موافقتنامه های بین المللی

۵.۹۹ معافیت از مالیه بر ارزش افزوده بابت واردات می تواند توسط ارائه همان اسناد که جهت معافیت از محصولات گمرکی استفاده گردیده، اخذ گردد.

۵.۱۰۰ هرگاه معافیت مربوط به موافقتنامه بین المللی برای مالیه بر ارزش افزوده بابت عرضه های داخلی ادعاء گردد، مسؤولیت عرضه کننده اجناس یا خدمات است که اسناد معافیت را اخذ و حفظ نماید. عرضه کننده مکلف به ارائه اسناد و شواهد در صورت که توسط وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مطالبه گردد (برای مثال، در جریان بررسی) می باشد. طور مثال اسناد مستند قابل قبول معافیت عبارت اند از داشتن هر دو سند ذیل:

۱. یک قرارداد یا سفارش خریداری از مشتری که مدعی به معافیت است، بر علاوه
۲. کاپی طرزالعمل خصوصی صادر شده توسط وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) به آن مشتری که معافیت را تصدیق مینماید.

۵.۱۰۱ منحيث بدیل سند شماره ۲ فوق، عرضه کننده خود می تواند طرز العمل خصوصی را از وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) که در مورد قرارداد مربوطه صراحت داشته باشد، اخذ نماید.

کمک های بلاعوض به شکل تمویل مستقیم به وزارت خانه ها و نهاد های دولتی:

۵.۱۰۲ در بعضی موارد دول خارجی و مؤسسات بین المللی ممکن کمکهای انکشافی خود را از طریق تمویل مستقیم به یک وزارت یا نهاد دولت افغانستان فراهم نماید. این ممکن توسط کمک بلاعوض، قرضه یا ترکیب از هر دو صورت بگیرد. در مواردی که تمویل به وزارت یا نهاد برای فعالیت های عمومی آنها صورت بگیرد، وزارت یا نهاد بابت خریداری های اجناس و خدمات متقبل مالیه بر ارزش افزوده مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده می گردد.

مثال

به حیث قسمت از موافقتنامه به یک وزارت، دولت خارجی کمک بلاعوض (۱۰۰۰۰۰۰۰) ده میلیون افغانیگی سالانه را جهت سبسایدی فعالیت های آن ارائه مینماید. این وجوه به سایر منابع تمویل آن اضافه میگردد و عموماً جهت خریداری اجناس و خدمات و پرداخت معاشات به کارکنان استفاده میشود.

کمک بلاعوض هیچ تأثیری به وضع مالیه بر ارزش افزوده توسط عرضه کننده به وزارت ندارد. عرضه کننده های اجناس و خدمات مالیه بر ارزش افزوده را به قیمت مجموعی اجناس یا خدمات مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده شامل مینماید.

۵.۱۰۳ در سایر موارد وجوه فراهم شده از طرف دولت خارجی یا مؤسسه بین المللی به وزارت یا نهاد مقید به منظور مشخص یا پروژه می باشد. هرگونه ادعاء معافیت از مالیه بر ارزش افزوده (یا نورم صفر) بابت خریداری ها توسط وزارت یا نهاد برای منظور مشخص یا پروژه بستگی به مفاد موافقتنامه خواهد داشت. عرضه کننده اجناس یا خدمات باید توانایی داشته باشد تا اثبات نماید که عرضه مستحق معافیت (یا نورم صفر) می باشد. عرضه کننده باید متیقن بسازد که اسناد و شواهد مندرج این تعلیماتنامه در دست است.

۵.۱۰۴ هرگاه وجوه ارائه شده توسط دولت خارجی یا مؤسسه بین المللی به وزارت یا نهاد مقید به منظور مشخص یا پروژه باشد و هیچ موافقتنامه بین المللی وجود نداشته باشد تا بیان نماید که منظور مشخص شده یا پروژه از مالیه معاف است، عرضه کننده، مالیه بر ارزش افزوده را بالای وزارت یا نهاد وضع خواهد کرد. با توجه به شرایط تمویل یا بودجه ها، این امر می تواند وزارت یا نهاد را مکلف نماید تا مصرف اضافه مالیه بر ارزش افزوده را از منابع تمویل به شمول تخصیص سالانه از طرف دولت بر آورده نماید.

مثال

یک دولت خارجی به اساس موافقت نامه با دولت افغانستان وجوه را به یک وزارت مشخصاً جهت خرید مواد سوخت برای فعالیت های وزارت ارائه مینماید. مالیه در موافقتنامه تمویل درج نگردیده است و هیچ موافقتنامه دوجانبه دیگر بین دو دولت معافیت از مالیه را برای این تمویل پیشبینی ننموده است.

عرضه کننده های مواد سوخت به وزارت مکلف به وضع مالیه بر ارزش افزوده بابت فروشات مواد سوخت به وزارت میباشند.

۵.۱۰۵ موافقتنامه های بین المللی مبتنی بر کمک و مساعدت انکشافی باید بخاطر مفاد دقیق هر موافقتنامه محتاطانه ارزیابی گردد. مفهوم موافقتنامه بین المللی به منظور معافیت در قانون اداره امور مالیات تشریح گردیده است. مبحث را در فقره (۲) ماده شصت و چهارم قانون اداره امور مالیات مشاهده نماید.

کمک های انکشافی فراهم شده به شکل اجناس یا خدمات

۵.۱۰۶ کمک انکشافی ممکن توسط دول خارجی، مؤسسات بین المللی یا مؤسسات غیر دولتی به شکل تحایف یا تمویل اجناس یا خدمات فراهم گردد. در مورد اجناس توريد شده یا کسب شده از عرضه کننده محلی افغان، قواعد مبتنی بر اینکه آیا مالیه بر ارزش افزوده بالای توريد یا خریداری که در فوق بحث گردید، تطبیق می گردد یا خیر بررسی گردد. تحفه اجناس به مستفید شوندگان افغان (وزارتخانه ها، نهادها یا اشخاص انفرادی) و تحفه هرگونه خدمات به مستفید شوندگان افغان (مثل کمکهای تخنیکي) می تواند مطابق تعریف مندرج ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده یک عرضه باشد. با آن هم، حتی اگر عرضه به خاطر عدم معافیت مطابق موافقتنامه بین المللی تابع مالیه می بود، ارزش عرضه مطابق قواعد ارزش گذاری مندرج ماده دوازدهم قانون یاد شده صفر خواهد بود. مبحث را در این تعلیماتنامه در ماده دوازدهم ببینید.

نورم صفر

ماده ششم:

(۱) مالیه دهنده از درك عرضه های ذیل تابع نورم صفر مالیه بر ارزش افزوده بوده و مطابق حکم ماده نهم این قانون، مستحق مالیه قابل مجرائی میباشد:

- ۱- صادرات اجناس یا خدمات غرض استفاده در خارج از کشور.
  - ۲- ترانسپورت بین المللی زمینی اجناس یا مسافربری بشمول عرضه اجناس و خدمات مربوط آن.
  - ۳- عرضه اجناس بمنظور انتقال یک قسمت یا کل تشبث، منحصبت تشبث فعال از یک شخص به شخص ثبت شده دیگر، مشروط بر اینکه طرفین معامله طور کتبی به انتقال موافقه نموده و جزئیات آن را قبل از انتقال به وزارت مالیه کتباً اطلاع داده باشند.
  - ۴- مواد غذایی اولیه (گندم، آرد، برنج، بوره، روغن غذایی، چای، پیاز، کچالو و نمک).
  - ۵- مواد اولیه مورد استفاده منزل (ذغال سنگ، چوب سوخت، گاز مایع و صابون).
- (۲) واردات ذیل تابع نورم صفر مالیه بر ارزش افزوده میباشد:
- ۱- مواد غذایی اولیه (گندم، آرد، برنج، بوره، روغن غذایی، چای، پیاز، کچالو و نمک).
  - ۲- کتب و مواد درسی.
- (۳) مشخصات عرضه و واردات مندرج فقره های (۱ و ۲) این ماده در مقرره جداگانه تنظیم میگردد.

عرضه های نورم صفر

- ۶.۱ فقره (۱) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده پیرامون اجناس نورم صفر صراحت دارد. اجناس نورم صفر با وجودی که نورم آن صفر است، تابع مالیه بر ارزش افزوده می باشند. این بدان معنی است که مبلغ مالیه بر ارزش افزوده در قیمت فروش اضافه نمی گردد، اما عرضه کننده منحصبت مالیه دهنده تلقی می گردد و ممکن مطابق ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده مستحق مالیه قابل مجرائی برای خریداری ها و مصارف مربوط به عرضه های نورم صفر، گردد.
- ۶.۲ از آنجایی که شخص ثبت شده می تواند مالیه قابل مجرائی برای مالیه بر ارزش افزوده متحمله را در مصارف شان ادعا نماید، نیازی نیست مصارف مالیه بر ارزش افزوده را از مشتریان خویش از طریق قیمت وضع شده اجناس (هرگاه مارکیت برای اجناس رقابتی باشد) تحصیل نماید. به مثال مربوط به صادرات در ذیل مراجعه نمایید.
- ۶.۳ هر یک از کتگوری های نورم صفر ذیلاً توضیح داده شده است:

صادرات اجناس

- ۶.۴ اجناس که از افغانستان صادر می‌گردد نورم صفر می‌باشند. اجناس در صورتی صادر شده مد نظر گرفته می‌شود که از طریق ترانسپورت هوایی یا با وسایل ترانسپورته زمینی دیگر (مانند لاری یا خط آهن) در آن سوی مرز افغانستان به کشورهای دیگر فرستاده شود.
- ۶.۵ نورم صفر مالیه بر ارزش افزوده بالای همه عرضه‌های اجناس که مستقیماً توسط یا به نمایندگی از عرضه‌کننده به مکانی در خارج از افغانستان حمل می‌گردد، تطبیق می‌شود.

مثال

یک دهقان که ثبت مالیه بر ارزش افزوده است تولیدات انار خود را به ترکیه از طریق جاده صادر مینماید. صادرات نورم صفر میباشد. بنابر این، چون نورم مالیه بر ارزش افزوده صفر فیصد است، دهقان مالیه بر ارزش افزوده را در قیمت انار که به توريد کننده ترکیه بفروش میرساند، شامل نمیسازد. اما دهقان میتواند مالیه قابل مجرائی را بابت مالیه بر ارزش افزوده شامل قیمت خریداری‌های مربوط به تولید انار مانند کود، مواد سوخت، مصارف ترانسپورت و غیره، ادعا نماید.

از آنجاییکه دهقان میتواند ادعای مالیه قابل مجرائی مربوط به مصارف عملیاتی تولید خود را بکند، ارزش این مجرائی‌ها در مقابل مالیه بر ارزش افزوده بالای فروشات داخلی تسویه میگردد و در صورتیکه نتواند مالیه قابل مجرائی را در مقابل مالیه قابل پرداخت تسویه نماید، مالیه قابل مجرائی به وی بازپرداخت میگردد. در عمل مالیه بر ارزش افزوده که وی به مصارف خود برای صادرات میپردازد به وی دوباره بر میگردد و سرانجام برای وی یک مصرف نمیشود. به همین خاطر نیاز نیست وی مصارف صادرات را بر مشتریان خویش انتقال دهد.

- ۶.۶ هرگاه خریدار دارای مقر خارج از افغانستان باشد، عرضه اجناس مشروط به اینکه توسط خریدار یا به نمایندگی وی به صورت مستقیم خارج از افغانستان ارسال یا ترانسپورت گردد نیز واجد شرایط نورم صفر می‌گردد. در مورد هرگونه صادرات، اسناد و شواهد جهت اثبات مستحق بودن نورم صفر لازمی است.

- ۶.۷ منیث یک قاعده عمومی، لازم است هر معامله توسط اسناد تجارته که معمولاً به ارتباط خرید یا فروش اجناس (سفارشات، مکاتبات، بیچک‌ها، یادداشتهای حمل و نقل، یادداشتهای انتقال، رسید و غیره) همراه با اسناد و مدارک که اجناس افغانستان را ترک نموده، صادر میگردد حمایت گردد. مقرر مالیه بر ارزش افزوده مشخص می‌نماید که نورم صفر در صورت تطبیق می‌گردد که صادرات با اسناد لازم حمایت گردند. اسناد لازم عبارتند از:

الف) در مورد اجناس که از طریق هوایی صادر گردیده باشد، بارنامه که اجناس و مشخصات مالیه دهنده را منحیث فرستنده شرح دهد.

ب) در مورد اجناس که از طریق جاده صادر شده باشد، اسناد صادره یا تصدیق شده توسط مسؤولین گمرک کشور که اجناس از افغانستان به آن وارد شده باشد و آن سند:

- اجناس را شرح دهد.
- قیمت بیجک اجناس را بیان نماید.
- مالیه دهنده را منحیث فرستنده مشخص نماید.

۶۸ این یادداشتها، اسناد و غیره جهت ارائه به مسؤولین مالیاتی در صورتی که آنها تقاضا نمایند، حفظ گردد.

صدور خدمات

۶.۹ خدمات صادر شده عبارت از خدماتی است که در داخل افغانستان مورد استفاده قرار نمی گیرند اما توسط فعالیت اقتصادی که در افغانستان موقعیت دارد به منظور استفاده در کشور دیگر ارائه گردد. مثالهای آن عبارتند از معلومات یا خدمات ارتباطی به شکل دیجیتلی یا الکترونیکی به یک مشتری خارج از افغانستان توسط شخص که در داخل افغانستان فعالیت دارد.

۶.۱۰ این خدمات همچنان شامل خدمات ارائه شده در افغانستان که مستقیماً یا طور جزئی به صادرات اجناس ارتباط می گیرد، می گردد.

ترانسپورت بین المللی

۶.۱۱ مقررہ مالیه بر ارزش افزوده توضیحات بیشتری را پیرامون آنچه منحیث ترانسپورت بین المللی به منظور مالیه بر ارزش افزوده پذیرفته شده است، ارائه می نماید. این بدان معنی است:

الف) خدمات ترانسپورت مسافری یا اجناس از طریق جاده، خط آهن یا هوایی: از محل خارج از افغانستان به محل دیگر خارج از افغانستان محل که ترانسپورت یا قسمت از ترانسپورت در قلمرو افغانستان قرار بگیرد

I. از محل خارج از افغانستان به محل در داخل افغانستان. و یا

II. از محل در داخل افغانستان به محل خارج از افغانستان.

ب) خدمات ترانسپورت اجناس یا مسافری از جای در افغانستان به جای دیگر در افغانستان، در صورتیکه آن ترانسپورت توسط همان شخص منحیث قسمت دوامدار خدمات مندرج فقره (الف) این مقررہ ارائه گردد.

ج) خدمات بیمه وی یا تنظیم بیمه، یا تهیه ترانسپورت مندرج این مقررہ.

۶.۱۲ ترانسپورت بین‌المللی مسافری بشمول غذا و نوشابه‌ها برای استفاده در پروازهای داخلی از یابین مقاصد خارج از افغانستان را شامل می‌گردد.

۶.۱۳ ترانسپورت داخلی مسافری و اجناس که منحصراً قسمت از مسافرت بین‌المللی در مقرر شامل نگردیده، تابع مالیه بر ارزش افزوده می‌باشد. ترانسپورت داخلی که کلاً در داخل افغانستان صورت می‌گیرد، تابع نورم مالیه بر ارزش افزوده می‌گردد.

نمایندگی شرکت‌های مسافرتی و سیاحتی

۶.۱۴ نمایندگی شرکت‌های مسافرتی و سیاحتی حین فروش تکت‌های سفر و تدارک امور سیاحتی به مشتریان خویش تابع یک روش خاص محاسبه ارزش عرضه‌های تابع مالیه می‌باشند. این روش بخاطری تنظیم گردیده است تا مبلغ تابع مالیه بر ارزش افزوده با منفعت حاصله از فعالیت همچو شرکت‌ها در افغانستان در مطابقت باشد.

۶.۱۵ مورد ذیل در طرز‌العمل مشخص مالیه بر ارزش افزوده پیشینی گردیده است، ارزش عرضه‌ها در جریان یک دوره مالیاتی توسط یک شرکت مسافرتی یا متصدی امور سیاحتی که فعالیت اصلی ایشان ترانسپورت بین‌المللی را شامل می‌گردد، باید مساوی باشد به -
مازاد (در صورت موجودیت شرایط الف - ب).

الف: آیا قیمت مجموعی برای همچو خدمات که در جریان دوره مالیاتی بفروش رسیده است وضع شده.

ب: آیا هزینه مجموعی در آن دوره مالیاتی برای خدمات حاصله توسط مالیه دهنده در ارتباط با انجام همچو خدمات کسب کرده.

مثال ۱

شرکت سیاحتی دویی یک شرکت مسافرتی افغان می‌باشد که اساس فعالیت تجارتي اش تنظیم نمودن سفرهای دویی به مشتریان می‌باشد. این شرکت برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت است. بوک نمودن تکت و پرداخت کرایه هتل و محل بود و باش و بعضی فعالیت‌های تفریحی دیگر شامل کار این شرکت مسافرتی می‌باشد. این شرکت برای کرایه، بود و باش در هتل و سایر مصارف مستقیماً پول می‌پردازد. این شرکت بخاطر بدست آوردن مفاد، یک قیمت مجموعی را با یک افزایش قیمت فروش بالای مشتری وضع می‌کند.

در جریان دوره مالیاتی این شرکت مسافرتی (۱۲۰) بسته‌های بین‌المللی را به فروش میرساند که مجموع عاید فروشات به (۶۵۰۰۰۰۰) افغانی بالغ می‌شود. هزینه مجموعی مرتبط است با عرضه بسته‌های مسافرتی بین‌المللی که در جریان دوره مالیاتی (۵۹۰۰۰۰۰) افغانی بود.

ارزش تابع مالیه این فعالیت ها توسط این شرکت عبارت است از:

$$(600000 = 5900000 - 6500000)$$

ارزش عرضه ها که باید در اظهارنامه شرکت سیاحتی دویی برای دوره مالیاتی بابت این بسته ها بین المللی شامل گردد، (۶۰۰۰۰۰) افغانی میباشد. این شرکت سیاحتی این مبلغ را در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده خود منحص عرضه های تابع مالیه (مشمول مالیه بر ارزش افزوده) اظهار میکند و مالیه بر ارزش افزوده خالص قابل پرداخت را مطابق با آن بعد از مد نظر گرفتن مالیه قابل مجرائی و تعدیلات برای آن دوره مالیاتی تعیین میکند.

۶.۱۶ یک شرکت مسافرتی یا متصدی امور سیاحتی که ثبت مالیه بر ارزش افزوده میباشد و خدمات سفر های بین المللی را عرضه میدارد مکلف به صدور صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده نمی باشد. بخاطری که در زمان عرضه خدمت مالیه دهنده معمولاً قادر به مشخص ساختن مبلغ مالیه بر ارزش افزوده وضع شدنی بالای آن خدمت نمیشد، از این مجموع مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت توسط مالیه دهنده الی ختم آن دوره مالیاتی مشخص نمی گردد. شرکت مسافرتی آن مبلغی را که توقع می رود بعد از ختم آن دوره مالیاتی و بعد از مد نظر گرفتن مجرائی ها و مشخص کردن قیمت ها، جهت پوشش مالیه بر ارزش افزوده متوقع قابل پرداخت در ختم آن دوره مالیاتی پرداخت گردد، تخمین میزند.

مثال ۲

به ادامه مثال ۱، نظریه تجارب قبلی و با در نظر داشت مالیه قابل مجرائی که انتظار می رود در هر دوره مالیاتی داشته باشد، شرکت مسافرتی دویی تخمین میزند که تقریباً مبلغ (۱۱۰۰۰) افغانی را بطور خالص بابت مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت در یک دوره مالیاتی داشته باشد. بر اساس اوسط فروشات خود این شرکت تصمیم میگیرد تا قیمت های خود را ۲٪ افزایش دهد تا مصرف مالیه بر ارزش افزوده را پوشش دهد. بخاطر باید داشت که این شرکت صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده را صادر نخواهد کرد و مالیه بر ارزش افزوده را روی هیچ یک از صورت حسابات نشان نخواهد داد.

۶.۱۷ شرکت های مسافرتی که بر مبنای کمیشن فعالیت میکنند و برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت اند، روش مندرج این طرز العمل را در مشخص ساختن ارزش عرضه های خویش بکار نمی برند. در این حالات مبلغ کمیشن بدست آمده بابت فروشات، منحص یک شرکت مسافرتی، قیمت پرداخت شده در برابر خدمات بوده که شامل مالیه بر ارزش افزوده میباشد. این کمیشن در بدل عرضه خدمات در افغانستان به نمایندگی از یک تشبث کمیشن دهنده حاصل گردیده. این خدمات عرضه تابع مالیه بوده و مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت آن به طریقه معمول تادیه میگردد. به جزء ۲۴.۱۲ برای

روش یا میتود مشخص ساختن ارزش یک عرضه تابع مالیه زمان که قیمت شامل مالیه بر ارزش افزوده میباشد، مراجعه شود.

مثال

شرکت بیست پرایس فلایت یک شرکت مسافرتی است که خدمات فروش تکت و محل بود و باش را بر مبنای کمیشن فراهم مینماید. در جریان یک دوره مالیاتی فروشات این شرکت بابت فروش تکت و ریزرف هتل به نمایندگی از شرکت های خطوط هوایی و هتل ها به ۳ میلیون افغانی میرسد. مبلغ کمیشن که این شرکت در جریان این دوره از شرکت های خطوط هوایی و هتل ها بدست میآورد (۲۱۰۰۰۰) افغانی میشود. این کمیشن ها شامل مالیه بر ارزش افزوده میباشد. ارزش عرضه تابع مالیه (۲۰۰۰۰۰) افغانی بوده و مالیه قابل پرداخت از درک این مبلغ (۲۰۰۰۰) افغانی میشود.

عرضه اجناس به منظور انتقال یک قسمت یا کل تشبث منحيث تشبث فعال

۶.۱۸ عرضه اجناس به منظور انتقال قسمت یا کل از فعالیت تجارتي منحيث تشبث فعال به شرط نورم صفر می باشد که شرایط ذیل را برآورده نماید:

- عرضه کننده و دریافت کننده تشبث فعال باید مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده ثبت و راجستر باشد.
- طرفین باید کتباً به موافقه رسیده باشند که عرضه کل یا قسمت از فعالیت تجارتي یک تشبث فعال باشد.
- طرفین، ریاست عمومی عواید (وزارت مالیه) را کتباً از تمام جزئیات انتقال تشبث فعال (به شمول جزئیات اجناس انتقال شده)، مطلع نموده باشد. این اطلاعیه باید به وزارت مالیه قبل از انتقال تشبث فعال (فعالیت تجارتي) ارائه گردیده باشد..

۶.۱۹ دارایی ها باید به عنوان قسمت از تشبث منحيث تشبث فعال به فروش برسد. یک تشبث به صورت عموم یک فعالیت بوده که توسط شخص برای مفاد به پیش برده می شود. این در مقایسه با معنای "فعالیت اقتصادی" مندرج حکم ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده دقیق تر می باشد.

۶.۲۰ " تشبث فعال" در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده چنین تعریف گردیده است:
" تشبث فعال": تشبثی است که حین معامله فعال بوده و ادامه فعالیت آن در آینده قابل پیش بینی باشد.

۶.۲۱ به منظور تطبیق نورم صفر مندرج فقره (۱) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده، دارایی ها انتقال شده باید توسط خریدار به همان منظوری که توسط فروشنده استفاده می گردید، استفاده گردد.

۶.۲۲ هرگاه تنها قسمت از تشبث فروخته شود باید توانایی فعالیت جداگانه را داشته باشد.

مثال

مریم یک دوکان گل‌فروشی دارد که ثبت مالیه بر ارزش افزوده بوده و تجارت گل‌فروشی خود را می‌فروشد. فروش شامل دوکان، یک وسیله حمل و نقل، گدام، تجهیزات و تمام اجناس که برای ادامه فعالیت تجارت لازم است، می‌باشد. مریم تا زمانیکه خریدار تسلیم شود، به فعالیت ادامه می‌دهد. خریدار نیز ثبت مالیه بر ارزش افزوده می‌باشد. مریم و خریدار کتباً موافقه نموده است که فروش، یک فروش تشبث فعال است و ریاست عمومی عواید را فوراً قبل از نهایی سازی فروش مطلع نموده‌اند. این یک فروش معاف از مالیه بر ارزش افزوده تشبث می‌باشد و تمام اجناس و سایر دارایی‌ها منحصراً قسمت از فروش انتقال شده است.

مواد اولیه غذایی

- ۶.۲۳ مواد اولیه غذایی مندرج جزء ۴ فقره (۱) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده تابع نرم صفر برای مالیه بر ارزش افزوده می‌باشد. این مواد عبارتند از گندم، آرد، برنج، بوره، روغن غذای، چای، پیاز، کچالو و نمک.
- ۶.۲۴ نرم صفر بدون در نظر داشت کمیت یا اندازه پاکت تطبیق می‌گردد. برای مثال، نرم مالیه بر ارزش افزوده برای چای صفر است هرگاه در بسته‌های داخل قوطی آهنی یا به صورت کیلو گرام فروخته شود.
- ۶.۲۵ هرگاه مواد غذایی اولیه طی مراحل شده و به نقطه رسیده باشد که محصول بیش از این اولیه نباشد در این صورت نرم صفر نیست و تابع مالیه بر ارزش افزوده به نرم استندرد (۱۰٪) می‌باشد. مثالهای از چنین غذاهای طی مراحل شده چاکلیت (از بوره ساخته شده)، چیپس کچالو.
- ۶.۲۶ یک تشبث که مواد غذای اولیه مندرج را به غذای طی مراحل شده طی مراحل می‌نماید می‌تواند مواد اولیه را به نرم صفر خریداری نماید، اما نرم استندرد (۱۰٪) را بالای فروشات محصولات نهایی وضع می‌نماید. به همین ترتیب رستوران‌ها هم می‌توانند مواد اولیه مندرج را به نرم صفر خریداری نمایند اما مالیه بر ارزش افزوده را به نرم (۱۰٪) بالای مشتریان اش بابت غذای فروخته شده یا ارائه شده وضع کند.
- ۶.۲۷ نان پخته شده مواد غذایی اولیه مندرج جزء ۴ فقره (۱) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده نبوده و تحت نرم صفر نمی‌باشد ولو اینکه معمولاً از آرد، بوره و روغن غذایی ساخته میشود.
- ۶.۲۸ در مورد مواد اولیه برای اینکه تابع نرم صفر گردد، مواد اولیه غذای مندرج باید برای استفاده انسان عرضه گردد یا هرگاه منحصراً مواد مصرفی تغییر شکل داده شود، این اجناس باید برای استفاده انسان باشد.

مواد اولیه به منظور استفاده خانواده ها

- ۶.۲۹ مواد اولیه به منظور استفاده خانواده ها تابع نورم صفر است. اقلام که منحیث نورم صفر در جزء ۵ فقره (۱) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده درج گردیده عبارت اند از: ذغال سنگ، چوب سوخت، گاز مایع و صابون میباشد.
- ۶.۳۰ چوب سوخت عبارت از چوبی است که به قصد گرما و پخت غذا سوزانده می شود. چوبهای که به مقاصد دیگر مثل ساختمان یا فرنیچر استفاده می گردد، تابع نورم صفر نمی باشد.
- ۶.۳۱ گاز مایع به صورت عموم عبارت از انواع گاز های که به منظور استفاده منازل بکار برده می شود از قبیل پروپان بوده با آن هم می توان سایر گازهای مایع از قبیل بتان یا گاز مایع نفتی را نیز شامل کرد.
- ۶.۳۲ صابون تابع نورم صفر عبارت از صابون است که به شکل کلچه ای می آید. این شامل کلچه های صابونی است که برای شستن بدن و لباس استفاده می شود. پودر کالاشویی، مایع و شامپو تابع نورم صفر نمی باشند.
- ۶.۳۳ به منظور تحقق شرایط نورم صفر، این مواد اولیه باید به مقصد شخصی خانواده گی استفاده شود. عرضه های تجارتي به همین خاطر تابع نورم صفر نمی باشد و نورم استاندارد (۱۰٪) تطبیق می گردد.

مثال ۱

یک صادر کننده ذغال سنگ ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشد و (۱۰۰۰) تن ذغال سنگ را به تشبث تولید برق می فروشد. عرضه کننده باید مالیه بر ارزش افزوده به نورم ۱۰٪ را وضع نماید.

مثال ۲

- اقبال مالک چوب فروشی که ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشد، مشتریان اقبال را اشخاص مختلف تشکیل میدهد. بعضی از مشتریان چوب را از وی به خاطر استفاده در تشبث شان می خرند (مانند رستوران ها و خبازی ها) در حالیکه سایر مشتریان خانواده ها می باشند که چوب را در خانه هایشان استفاده می نمایند. اقبال باید مالیه بر ارزش افزوده به نورم (۱۰٪) را بالای مشتریان دارای تشبث و نورم صفر را بالای خانواده ها وضع نماید.
- ۶.۳۴ به خاطر تطبیق نورم صفر مالیه بر ارزش افزوده بالای مواد اولیه مندرج جزء ۵ فقره (۱) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده مالیه دهنده باید استفاده نهایی آن اجناس را مد نظر گیرد. عرضه کننده باید در تصمیم گیری هویت خریدار، مقدار فروخته شده و سایر معلومات که ممکن مربوط باشد، مد نظر گیرد.
- ۶.۳۵ قانون اداره امور مالیات مالیه اضافی و تعقیب عدلی را برای اظهارات نادرست پیشینی نموده است. و بالای مالیه دهنده و مشتریان وی و یا هر دوی آن قابل تطبیق میباشد. ماده بیست و هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده نیز بر تحصیل مالیه بر ارزش افزوده از دریافت کننده در موارد که عرضه کننده بطور

موتق به این باور باشد که عرضه های صورت گرفته به مشتری نورم صفر یا معاف بوده و مشتری آنها را گمراه یا فریب داده است، حکم می نماید.

واردات نورم صفر

۶.۳۶ فقره (۲) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده دو کتگوری اجناس تابع نورم صفر را زمانی که وارد شود، پیشبینی می نماید. اول مواد اولیه غذایی لیست شده با آنهايي که مطابق جزء ۴ فقره (۱) ماده ششم قانون متذکره برای نورم صفر داخلی لیست گردیده یکسان می باشد. توضیح حکم را در فوق مشاهده نمایید (همان حکم بالای توريد تطبيق خواهد شد).

۶.۳۷ کتگوری دوم واردات ذکر شده کتابها و مواد درسی می باشند. واردات مواد درسی گمرکات را مکلف میسازد تا توجه بخرج دهد بخاطر سوال، اینکه آیا اجناس میتواند تابع نورم صفر باشد نیاز به پاسخ به دو سؤال دارد. سؤال اول در مورد مشخصات فیزیکی اجناس میباشد. در موارد که واضح نباشد که اجناس مواد درسی است، گمرکات باید هویت وارد کننده را بخاطر مشخص ساختن اینکه آیا اجناس منحيث مواد درسی بکار میرود یا خیر، در نظر بگیرد.

مثال

یک دوکان قرطاسیه فروشی یک محموله اجناس را وارد مینماید. این محموله حاوی (۵۰۰) ورق پوستر با جدول های ریاضی طراحی شده برای استفاده در تدریس شاگردان خورد سال میباشد. این اجناس بطور واضح مواد درسی اند و گمرکات میتواند مطمئن باشد تا نورم صفر را بالای این اجناس وضع نماید. نیاز به مشخص ساختن هویت وارد کننده نیست.

۶.۳۸ در بعضی موارد شکل فیزیکی اجناس طوری میباشد که مشخص نمیشود که آیا این اجناس منحيث مواد درسی استفاده میشود یا خیر، پس اداره گمرکات باید هویت وارد کننده را در نظر گیرد. اگر وارد کننده یک نهاد آموزشی باشد، میتواند برای اداره گمرکات منحيث شواهد کافی بکار رود تا ورود این اجناس را تحت نورم صفر اجازه دهد. اداره گمرکات میتواند از وارد کننده بخواهد تا مقصد استفاده این اجناس را توضیح دهد. اداره گمرکات میتواند نورم صفر واردات را به عین طریقه ای واردات اجناس تحت جزء ۴ ماده چهارم قانون گمرکات، یعنی با فراهم ساختن شواهد مانند یک مکتوب از وزارت معارف در مورد اجناس وارد شده، وضع کند. اگر اداره گمرکات مطمئن نیست که نورم صفر باید تطبيق شود، باید نورم استندرد ۱۰٪ را تطبيق نماید.

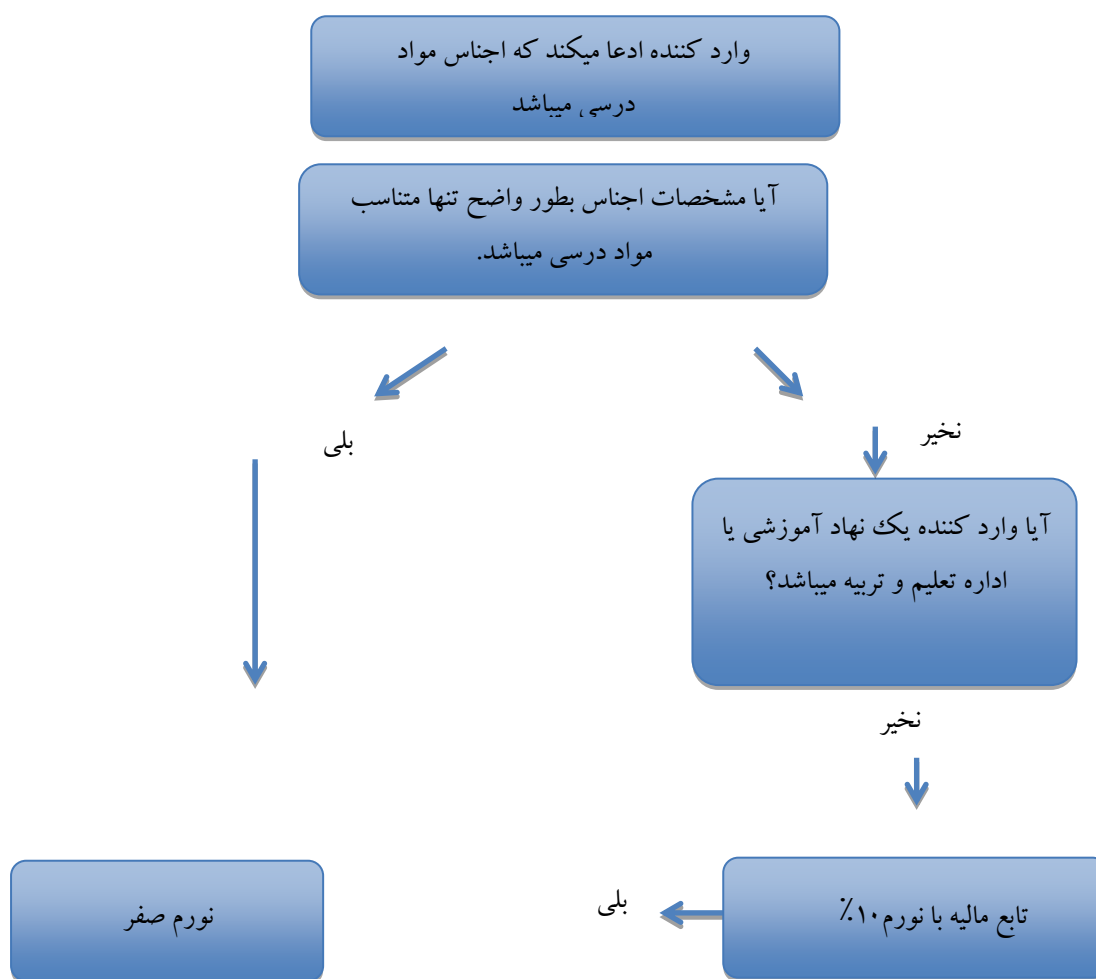
مثال

وزارت معارف یک محموله حاوی کتابچه و کاغذ فوتوکاپی را وارد مینماید. این وزارت اظهار میدارد که اجناس متذکره به قصد استفاده در مکاتب در سرتاسر افغانستان توزیع میگردد.

شکل فیزیکی اجناس متذکره بیانگر آن است که منحيث مواد درسی مورد استفاده قرار میگیرد، اما میتواند توسط تشبثات و استفاده شخصی در منازل نیز بکار رود. اداره گمرکات بطور آنی این اجناس را منحيث مواد درسی با نورم صفر نمیپذیرد. اما نظر به هويت وارد کننده اداره گمرکات میتواند اطمینان حاصل نماید تا اجناس متذکره منحيث مواد درسی بکار میرود. در اینصورت اداره گمرکات نورم صفر را باید تطبیق نماید.

چارت ذیل نشان دهنده ای پروسه ای است که در آن وارد کننده ادعا مینماید که اجناس مواد درسی میباشد.

۶.۳۹

خصوصیات معافیت ها و نورم صفر

۶.۴۰ فقره (۳) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده صلاحیت می دهد مشخصات معافیت های مندرج فقره (۵) در مقررہ تجویز شود. فقره (۳) ماده ششم قانون یاد شده متشابهاً صلاحیت می دهد تا مشخصات عرضه های نورم صفر در مقررہ تجویز گردد. مقررات نمی تواند معافیت ها را به ساحات جدید توسعه دهد، فقط می تواند مشخصات و حدود اشیائی که در ماده پنجم منحیث معاف یا ماده ششم قانون متذکره منحیث نورم صفر درج گردیده، تعریف نماید.

۶.۴۱ به طور مثال، مقررات می تواند معنی "حوادث طبیعی" را به منظور معافیت مندرج جزء ۷ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده مشخص نماید. مقررات نمی تواند برای چوکی ها یا به یک شرکت خاص معافیت پیشینی نماید، زیرا قانون چنین صلاحیت را به مقررات تفویذ نمی نماید.

فصل سوم - ثبت و راجستر

ماده ۷: ثبت الزامی

ثبت الزامی

ماده هفتم:

- (۱) حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده مبلغ یک صد و پنجاه میلیون افغانی میباشد. حکومت میتواند حسب احوال اندازه آنرا تغییر دهد.
- (۲) شخص دارای فعالیت اقتصادی در حالات ذیل مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده میباشد:
  - ۱- در صورتیکه ارزش مجموعی عرضه شخص در دوازده ماه گذشته بیشتر از حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده باشد.
  - ۲- در صورتیکه مطابق اسناد و مدارک موجود، ارزش مجموعی عرضه شخص در دوازده ماه آینده بیشتر از حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده پیشبینی گردد.
- (۳) ارزش عرضه های تابع مالیه شخص مرتبط نیز مطابق حکم فقره (۲) این ماده در نظر گرفته میشود.
- (۴) شخصی که مطابق حکم این قانون مکلف به ثبت میباشد، درخواست ثبت را در فورمه منظور شده در خلال مدت پانزده روز از زمان مکلف شدن به ثبت، به وزارت مالیه ارائه نماید.
- (۵) شخص ثبت شده مطابق این ماده، برای مدت حد اقل یک سال از تاریخ ثبت، ثبت شده باقی میماند.
- (۶) طرز ثبت در طرز العمل مربوط تنظیم میگردد.

- ۷.۱ سیستم ثبت و راجستر جهت مدیریت مالیه بر ارزش افزوده و متیقن شدن از این که مالیه بر ارزش افزوده صرف توسط کسانی که مکلف به انجام چنین کار میباشند، لازم و ضروری است. ثبت و راجستر همچنان به خریداران یا مصرف کنندگان کمک مینماید تا بدانند آیا یک عرضه کننده مستحق شامل نمودن مالیه بر ارزش افزوده به قیمت که آنان وضع می نمایند، می گردد یا خیر.
- ۷.۲ آیا یک شخص مکلف به ثبت است یا خیر بستگی دارد به اینکه آیا آنها فعالیت اقتصادی را به پیش می برد یا خیر (به ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده جهت معنی " فعالیت اقتصادی " مراجعه نمایید). هرگاه آنها فعالیت اقتصادی را به پیش نبرد نمی توانند ثبت گردند (مگر اینکه آنها نشان دهند که به زودی یک فعالیت اقتصادی را به پیش خواهند برد).

۷.۳ هرگاه شخص فعالیت اقتصادی را به پیش ببرد، این مسئله که آنها مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده هستند یا خیر، به سرمایه دورانی سالانه تابع مالیه آنها که در مقابل حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده مقایسه می گردد، بستگی دارد.

حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده

۷.۴ هرگاه شخص فعالیت اقتصادی را به پیش ببرد، وی در صورتی مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده می گردد که عرضه های تابع مالیه آنها مساوی یا بالغ بر یک صد و پنجاه (۱۵۰) میلیون افغانی در ۱۲ ماه گردد. ۱۲ ماه مربوطه ممکن ۱۲ ماه گذشته یا ۱۲ ماه بعدی باشد (جهت جزئیات به فقره (۱) ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده مراجعه نمایید).

۷.۵ مبلغ یکصد و پنجاه (۱۵۰) میلیون افغانی حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده است که در ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده پیشبینی شده است. وزارت مالیه به منظوری حکومت میتواند ذریعه مقرر مبلغ حد ثبت را از ۱۵۰ میلیون افغانی با مبلغ مختلف جایگزین نماید (کمتر یا بیشتر). حکومت می تواند همچنان حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده را طوریکه لازم دانند تغییر دهد.

۷.۶ جهت سهولت بعضی اوقات اصطلاح "سرمایه دورانی" در این تعلیماتنامه زمانیکه به حد آزمایشی مجموع عرضه های تابع مالیه مندرج ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده اشاره می گردد، استفاده می شود. در این متن عرضه ها (فروشات) که مطابق فقره (۱) ماده پنجم قانون متذکره معاف می باشند، شامل عرضه ها نگردیده و از نگاه تعریف عرضه های تابع مالیه نمی باشند. با آن هم، عرضه های تابع نورم صفر را (فروشات) مطابق فقره (۱) ماده ششم قانون یاد شده شامل می نماید.

۷.۷ دو پیشبینی جداگانه ثبت الزامی در جزء ۱ و ۲ فقره (۲) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده شرح داده شده است. یکی از آنها به پیشبینی فعالیت اقتصادی آینده می نگرد و دیگر آن به فعالیت اقتصادی حقیقی گذشته.

۷.۸ شخص در صورتی مکلف به ثبت است که:

- در آخر هر ماه عرضه داشته و در دوره ۱۲ ماه دوران سرمایه اش برابر به مبلغ (۱۵۰) میلیون افغانی یا بیشتر گردد. (جزء ۱ فقره (۲) ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده. و یا
- در آغاز هر ماه دلایلی وجود داشته باشد تا پیشبینی گردد که در دوره ۱۲ ماه آینده مجموع دوران سرمایه برابر یا بیشتر از مبلغ یکصد و پنجاه (۱۵۰) میلیون افغانی گردد جزء ۲ فقره (۲) ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده.

۷.۹ آیا دلایلی وجود دارد تا پیشبینی گردد که دوران سرمایه بالغ بر حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده خواهد شد بستگی دارد به حقایق، اسناد و مدارک موجود در آن زمان. حقایق اسناد و مدارک

مربوطه ممکن شامل قرارداد های که تشبث گرفته است، یا پیشینی فروشات آینده مبتنی بر فروشات گذشته و رشد متوقعه یا تغییرات گردد.

مثال ۱

شرکت صادق یک شرکت ساختمانی است که ثبت مالیه بر ارزش افزوده نمی باشد. به تاریخ اول ماه حمل سال ۱۴۰۱، شرکت ساختمانی صادق یک قرار داد بیست ماهه را به منظور اعمار چهار ساختمان بزرگ آپارتمانها را عقد می نماید. ارزش این قرار داد (۴۰۰) میلیون افغانی میباشد. مطابق قرار داد، شرکت ساختمانی صادق نظر به پیشرفت کار مجموعاً مبلغ (۲۵۰) میلیون افغانی را در دوازده ماه آینده و (۱۵۰) میلیون افغانی را در هشت ماه بعدی آن دریافت مینماید. صادق مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده در ماه حمل میباشد زیرا توقع وی این است که سرمایه دورانی وی در دوازده ماه آینده (۱۵۰) میلیون افغانی یا بیشتر از آن خواهد شد.

مثال ۲

حامد مالک یک تشبث فرش فروشی می باشد. وی ثبت مالیه بر ارزش افزوده نیست. فروشات او در مدت یازده ماه یعنی از ماه حمل الی ماه دلو سال ۱۴۰۱، مبلغ (۱۵۰) میلیون افغانی گردیده است. در ماه حوت، وی در نتیجه دریافت فرمایش بزرگ از خارج، مبلغ (۵۸) میلیون افغانی فروشات مینماید. در ختم مدت دوازده ماه یعنی از ماه حمل الی ماه حوت، مجموع فروشات وی مبلغ (۱۶۳) میلیون افغانی میگردد. حامد مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده است زیرا فروشات وی در ختم دوازده ماه (حمل الی حوت ۱۴۰۱) بیشتر از حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده که مبلغ (۱۵۰) میلیون افغانی است، میگردد.

مثال ۳

بشیر دارای یک تشبث ترانسپورتی در شهر جلال آباد می باشد. عرضه های تابع مالیه وی در ۱۲ ماه گذشته مبلغ (۱۲۰) میلیون افغانی بوده است، نامبرده پیشینی می نماید که در ۱۲ ماه آینده در صورتیکه وی به فعالیت خود بدون تغییر در تشبث ادامه دهد، عین مبلغ را به دست می آورد. با آن هم وی یک گدام را در کابل و یکی دیگر را در قندهار که فعالیت اش را وسعت می دهد و زمینه را برای گرفتن قرارداد های ملی بیشتر مهیا می سازد، باز می نماید. وی پیشینی می نماید که این کار عرضه های تابع مالیه اش را حد اقل (۵۰) میلیون در ۱۲ ماه بعد از باز نمودن گدام های جدید، افزایش می دهد. بشیر مکلف خواهد بود تا در آن زمان برای مالیه بر ارزش افزوده خود را ثبت نماید زیرا دلایل وجود دارد تا پیشینی نماید که سرمایه دورانی وی بالغ بر حد لازم خواهد شد.

مثال ۴

شرکت تجارتي مختار يك تشبث جديد و فاقد تاريخچه قبلي ميباشد. اين شركت حق فروش و ترميم وسايل خاك برداري جاپاني را در افغانستان بدست آورده و نماينده انحصاري وسايل نامبرده در افغانستان ميباشد. اين شركت داراي پلان تجارتي بوده و مسائل مالي آن توسط يك بانك تنظيم ميگردد و همچنان وجوه مالي سرمايه گذاري شده در اين شركت از يك تعداد سهم داران ميباشد. اين شركت پلان دارد تا به ارزش ۱۱۰ ميليون افغاني وسايل را براي فروش در سال اول وارد نمايد، كه طبق پلان با يك افزايش قيمت ۲۰٪ (۱۱۰ ميليون $\times$ ۲۰٪ = ۲۲ ميليون افغاني) هزينه به فروش خواهد رساند. همچنان طوري كه پلان شده است اين شركت در سال اول از ترميم و خدمات حفظ و مراقبت وسايل در ورکشاپ خود مبلغ ۲۰ ميليون افغاني عايد خواهد داشت.

بر اساس اين همه پيش بيني ها شركت متذكره ميتواند از درك فروش وسايل مبلغ ۱۳۲ ميليون افغاني (بشمول افزايش قيمت) جمع ۲۰ ميليون افغاني كه مجموع آن ۱۵۲ ميليون افغاني از حد تعيين شده براي ثبت تجاوز ميكند را انتظار داشته باشد. بنابر اين شركت در آغاز فعاليت مكلف به ارائه يك درخواست براي ثبت ماليه بر ارزش افزوده ميباشد.

۷.۱۰ حد ثبت مندرج فقره (۲) ماده هفتم قانون ماليه بر ارزش افزوده يك پيشبيني را بر مبنای معلومات موجود در آن زمان در نظر ميگيرد. يك ماليه دهنده بخاطر وقايع كه مبلغ حجم معاملات را متاثر ميسازد، مشروط بر اينكه امكان آن وجود نداشته باشد تا ماليه دهنده در آن زمان يعني زمان پيشبيني آنرا بداند، مسئول قرار داده نميشود.

مثال

شرکت تجارتي مختار يك شركت جديد است كه از آغاز فعاليت تجارتي خود داراي يك پلان و پيشبيني هاي معقول بوده كه عرضه هاي تابع ماليه اش در سال اول فعاليت تجارتي به ۱۶۲ ميليون افغاني خواهد رسيد، لهذا اين شركت براي ثبت ماليه بر ارزش افزوده درخواست مي نمايد. شش ماه بعد از آغاز فعاليت نرخ تبادل پول افغاني در برابر اسعار خارجي، كه اين شركت براي توريد اجناس استفاده ميكرد، تغيير ميكند. بخاطر اين تغيير، مجموع عرضه تابع ماليه اين شركت در سال اول به ۱۴۲ ميليون افغاني کاهش مي يابد كه پايين از حد تعيين شده براي ثبت ميباشد.

اين شركت بر اساس معلومات آن وقت براي ثبت ماليه بر ارزش افزوده درخواست کرده بود. اين شركت در زمان درخواست از تغييرات بعدي در وضعيت آگاهي نداشت و امكان آن وجود نداشت كه بداند چنين تغييری اتفاق خواهد افتاد. درخواست براي ثبت توجیه شده بود و به اثر تغییرات بعدي در وضعيت هنوز هم مدار اعتبار شناخته ميشود. اين شركت در حالت ثبت باقي ميماند.

شخص که خدمات را از خارج از افغانستان (به ماده هفدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده مراجعه نمایید) دریافت می نماید و عرضه ها را به منظور معاف یا شخصی استفاده می نماید، مکلف به ثبت و راجستر می باشد. ارزش این نوع خدمات در حد آزمایشی ثبت و راجستر مالیه بر ارزش افزوده نیز مد نظر گرفته می شود. مطابق به حکم ماده هفدهم قانون یاد شده خریداران خارجی که خدمات را از داخل افغانستان بدست می آورند، عرضه کننده چنین خدمات نیز عرضه کنندگان خدمات تلقی میگرد. خریدار در صورتیکه مجموع عرضه های تلقی شده مشترک (مطابق ماده هفدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده) و سایر عرضه های تابع مالیه محلی شرایط یکی از این آزمون ها را برآورده نماید، مکلف به ثبت خواهد بود:

- هرگاه منطقی باشد تا در شروع دوره ۱۲ ماه پیشینی شود که مجموع مطروحه فوق به حد مالیه بر ارزش افزوده میرسد یا از آن اضافه میگرد. و یا
- هرگاه در آخر هر ماه سرمایه دورانی شخص در ۱۲ ماه گذشته بالغ بر حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده گردد.

مثال

شرکت اجاره کابل تشبث است که خدمات اجاره و مالی را طور مرکب ارائه می نماید. در ۱۲ ماه اخیر ارزش مجموع عرضه های (فروشات) که تابع مالیه بر ارزش افزوده هستند (هرگاه ثبت باشد) ۱۳۰ میلیون افغانی می گردد. شرکت همچنان عرضه های خدمات مالی را به ارزش ۸۰ میلیون افغانی که مطابق فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده معاف هستند، طور جداگانه انجام می دهد. با توجه به این حقایق شرکت مکلف به ثبت نمی باشد زیرا مجموع عرضه های تابع مالیه کمتر از ۱۵۰ میلیون حد مالیه بر ارزش افزوده (عرضه های معاف در ارزش مجموعی شمرده نمی شود) تعیین شده می باشد.

با آن هم، هرگاه با آزمایش دقیق تر قضیه به این صورت باشد که شرکت همچنان مبلغ ۴۰ میلیون را برای خدمات خارج که مستقیماً جهت ارائه خدمات مالی معاف در داخل افغانستان استفاده می شود، پرداخت نموده است، این خدمات خارجی مطابق فقره (۱) ماده هفتم قانون متذکره منحصراً عرضه های تابع مالیه تلقی می شود. این عرضه های تلقی شده تابع مالیه ۴۰ میلیون افغانی به عرضه های تابع مالیه در داخل افغانستان، و به سرمایه شرکت ۱۳۰ میلیون افغانی اضافه گردیده که مجموع ۱۷۰ میلیون افغانی را در ۱۲ ماه می سازد. از آنجایی که مطابق فقره (۱) ماده هفتم قانون یاد شده سرمایه دورانی شرکت بالغ بر حد مالیه بر ارزش افزوده می گردد، شرکت متذکره باید برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت گردد.

محاسبه ۱۲ ماه

۷.۱۲ به منظور محاسبه دوره ۱۲ ماهه قبلی مطابق جزء ۱ فقره (۲) ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده یا دوره ۱۲ ماهه بعدی مطابق جزء ۲ فقره (۲) ماده هفتم قانون متذکره از ماه های هجری شمسی استفاده می گردد. به همین خاطر آزمایش در مقابل حد مالیه بر ارزش افزوده در اخیر ماه هجری شمسی صورت می گیرد، شروع ۱۲ ماه قبل یا بعد از آن زمان محاسبه می گردد.

موعد معین درخواست

۷.۱۳ شخصیکه مکلف به درخواست برای ثبت و راجستر مطابق ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده باشد، باید درخواست خود را در ظرف ۱۵ روز از زمان که مکلف به درخواست برای ثبت و راجستر گردیده، ارائه نماید. در صورتیکه مکلفیت اولین بار در اخیر ماه هجری شمسی زمانیکه به آزمایش حد مالیه بر ارزش افزوده رسیده باشد، اتفاق بیفتد، درخواستها تا ۱۵ روز ماه بعدی قابل ارائه می باشند. (فقره (۴) ماده هفتم قانون متذکره)

تشبثات جدید

۷.۱۴ یک تشبث جدید می تواند آغاز یا توسط ادغام کننده ایجاد یا تشبث موجود ساختار آن تغییر نماید. شخص یا نهادی که تشبث جدید را به پیش می برد باید آزمایش حد ثبت و راجستر را در اخیر اولین ماه هجری شمسی که تشبث جدید فعالیت خویش را شروع نموده است، مد نظر گیرد.

۷.۱۵ آیا تشبث جدید مکلف به ثبت راجستر می باشد یا خیر بستگی به آزمایش مندرج جزء ۲ فقره (۲) ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده و سرمایه دورانی تشبث که بیشتر از حد مالیه بر ارزش افزوده در اولین ۱۲ ماه بعد از شروع فعالیت، دارد.

ثبت اشخاص مرتبط (ثبت گروهی)

۷.۱۶ فقره (۳) ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده ایجاب شمولیت ارزش عرضه های تابع مالیه اشخاص مرتبط را با در نظر داشت این که شخص به حد ثبت و راجستر مالیه بر ارزش میرسد یا خیر، می نماید. این لزوماً بدین معنی نیست که ثبت و راجستر چنین شخص هرگونه تشبث که توسط اشخاص مرتبط گردانیده می شود، تحت پوشش قرار دهد. اشخاص مرتبط منحیث اشخاص جداگانه یا نهادهای حقوقی، مکلف به دریافت ثبت راجستر خود ایشان می باشند. بدون در نظر داشت وضعیت آنها در هر حالت آنها به منظور مالیات بر عایدات مالیه دهنده گان مستقل هستند.

مثال ۱

شرکت صافی دارای عرضه تابع مالیه سالانه به ارزش ۱۴ میلیون افغانی می باشد. این شرکت همچنان مالک یک شرکت به نام ساحل که دارای فعالیت جداگانه با عرضه های تابع مالیه سالانه به ارزش ۸۰ میلیون افغانی می باشد، است. از آنجایی که شرکت صافی ساحل را کنترل می نماید، شرکت ساحل با توجه به تعریف اشخاص مرتبط مندرج ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده یک شرکت مرتبط شرکت صافی میباشد.

مطابق فقره (۳) ماده هفتم قانون متذکره، به منظور تعیین اینکه آیا شرکت ساحل باید برای ثبت مالیه بر ارزش افزوده درخواست نماید یا خیر، ارزش عرضه های تابع مالیه شرکت ساحل جمع ارزش عرضه های تابع مالیه شرکت صافی می گردد. از آنجایی که حالا ارزش مجموع عرضه ها بالغ بر حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده می گردد، شرکت صافی باید مطابق ماده هفتم قانون یاد شده درخواست نماید.

(بخاطر داشته باشید که شرکت صافی و شرکت ساحل به همدیگر مرتبط هستند، لذا هر دو شرکت شرایط ثبت را برآورده می نمایند).

۷.۱۷ در موارد که گروهی از شرکتهای دارای یک مالک مشترک باشد به طور مثال یک شرکت مالکیت گروهی از شرکتهای را داشته باشد، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) می تواند یک شخص را منحصیث نماینده گروه از نهادها برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت و راجستر نماید، با این کار ثبت مالیه بر ارزش افزوده گروه مشخص شده را تحت پوشش قرار می دهد. این امر به نام ثبت و راجستر گروهی یاد می شود.

۷.۱۸ یک گروه از اشخاص می تواند داوطلبانه جهت ثبت گروهی درخواست نماید. ثبت گروهی توسط وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) فقط در صورت منظور خواهد شد که:

- گروه از نگاه مالی، اقتصادی و ارتباطات مؤسساتی بیشتر با هم مقید باشند.
- هر یک از اعضای گروه به ثبت گروهی موافقه داشته باشد و برای وجایب و مکلفیت های مالیه بر ارزش افزوده طور مشترک و جداگانه متعهد باشند.

۷.۱۹ یک توافق با این ماهیت به صورت عموم لزوم صدور حسابات یا معاملات بین گروهی را ساقط می نماید. صورت حسابات مالیه بر ارزش افزوده فقط برای معاملات (معاملات بین یک عضو گروه و شخص خارج از گروه) بیرونی لازم خواهد بود. در حالیکه یک شخص یا شرکت در گروه برای اطاعت پذیری از تمام مکلفیت های مالیه بر ارزش افزوده به شمول ارائه اظهارنامه های مالیه بر ارزش افزوده یا پرداختها و غیره در وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مسؤول خواهد بود، در

حالتی که چنین اطاعت پذیری برآورده نگردد، هر شخص یا شرکت در گروپ منحیث شرایط وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) که درخواست ثبت گروپی را پذیرفته باشد، به صورت مشترک و جداگانه، مکلف خواهد بود.

۷.۲۰ ثبت گروپی برای مالیه بر ارزش افزوده روی سایر مکلفیت های مالیاتی تأثیر نمی نماید. هر نهاد در ثبت گروپی مالیه بر ارزش افزوده طور جداگانه برای مکلفیت های مالیاتی خود مطابق سایر قوانین مالیاتی مکلف می باشد (برای مثال قانون مالیات برعایدات).

۷.۲۱ هرگاه به تعقیب منظوری ثبت گروپی یک شرکت جدید به گروپ شامل گردد، اجازه شمولیت در ثبت گروپی باید اخذ و تابع همان شرایط و مکلفیت های اعضاء اولیه گروپ می گردد.

۷.۲۲ به خاطر داشته باشید که ثبت گروپی با گروپ بندی مطابق حکم ماده ۴۰ و یکم قانون مالیه بر ارزش افزوده به منظور مالیات برعایدات هماهنگ می باشد. آیا گروپ از شرکتها که به منظور مالیه بر ارزش افزوده گروپ بندی گردیده یک تصمیم جدا از مالیات برعایدات می باشد و این امر مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده برای شرکتها الزامی نمی باشد. با آن هم آنها می توانند این کار را از نگاه اداری آسان ببینند.

مثال ۲

همان حقایق مثال ۱ را مد نظر بگیرید. شرکت صافی و شرکت ساحل هرکدام مکلف به درخواست ثبت می باشد. هر شرکت طور جداگانه ثبت و اظهارنامه های جداگانه را ارائه خواهد نمود. به طور بدیل، هر دو شرکت می تواند برای ثبت گروپی درخواست نمایند. در صورت که وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) منظور نماید، هر دو شرکت دارای سند ثبت واحد و اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده واحد را که فعالیت های مشترک ایشان را تحت پوشش قرار دهد، در هر دوره ارائه خواهد نمود.

مثال ۳

شرکت A دارای دو شرکت کاملاً تابع می باشد (شرکت B و شرکت C). شرکت A شرکت مرکزی بوده و دارای سهام در شرکتهای تابع می باشد و هیچ فعالیت را خودش انجام نمی دهد. شرکت B دارای فعالیت بوده و عرضه های تابع مالیه سالانه اش به مبلغ ۱۲۰ میلیون افغانی می رسد و شرکت C دارای فعالیت جداگانه بوده و عرضه های تابع مالیه سالانه اش به مبلغ ۱۳۰ میلیون افغانی می رسد.

شرکت B و شرکت C با توجه به تعریف اشخاص مرتبط در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده شرکتهای مرتبط شرکت A می باشد. همه این سه شرکت مرتبط همدیگر اند. به همین خاطر عرضه های تابع مالیه سالانه هر شرکت طوری که مطابق ماده هفتم قانون متذکره یاد شده محاسبه می گردد

(به شمول اشخاص مرتبط) مجموع آن بیشتر از حد ثبت می باشد، لذا هر شرکت باید برای ثبت درخواست نماید.

شرکت A، شرکت B و شرکت C می تواند برای ثبت گروهی درخواست نمایند. هرگاه درخواست گروهی توسط وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) منظور گردد، هر سه شرکت می تواند سند ثبت واحد را دریافت و یک اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده را که فعالیت های مشترک ایشان را تحت پوشش قرار دهد، در هر دوره مالیه بر ارزش افزوده ارائه نمایند.

طی مراحل درخواست ها در وزارت مالیه

۷.۲۳ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) باید درخواستهای ثبت الزامی را در صورتی که شخص شرایط مندرج ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده را برآورده نماید، منظور کند. درخواست نمی تواند مسترد گردد هرگاه مجموع عرضه های تابع مالیه درخواست کننده (به شمول اشخاص مرتبط) بالغ بر حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده گردد. {فقرة (۱) ماده نهم قانون متذکره}.

۷.۲۴ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) باید درخواست ثبت داوطلبانه را در صورتی منظور نماید که شخص شرایط مندرج فقرة (۲) ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده را برآورده نماید. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) به شواهد و اسناد به منظور برآورده شدن جزء ۲ فقرة متذکره نیاز خواهد داشت. چنین شواهد می تواند یادداشت های فروشات فعالیت تجارتي، یا یادداشت های مشابه که ارزش عرضه های تابع مالیه یا صادرات را در مقایسه با مجموع ارزش عرضه های فعالیت تشبث نشان دهد. این شواهد لازم است با درخواست ارائه گردد. اداره مالیات می تواند تحقیقات را جهت ارزیابی معلومات به اجراء گذارد، اما فقط در صورت که معلومات مشکوک باشد.

۷.۲۵ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) در مورد درخواست در خلال مدت ۱۵ روز از دریافت درخواست تکمیل شده، تصمیم خواهد گرفت. در صورت که درخواست کننده تمام معلومات تقاضا شده در درخواست را ارائه نماید، تصمیم را به تأخیر نخواهد انداخت. هیچ تأخیری برای خواستن معلومات بیشتر که به صورت مشخص در فورمه درخواست درج نگردیده است، لازم نیست.

۷.۲۶ هرگاه وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) در مورد صحت معلومات مشکوک باشد، می تواند تحقیق نماید یا از محل تشبث دیدن نماید. با آن هم، این امر موجب تمدید زمان تصمیم گیری نمی گردد.

۷.۲۷ درخواست برای ثبت مالیه بر ارزش افزوده دلیل برای اجراء بررسی نمی باشد. هرگاه اداره مالیات در مورد صحت اظهارنامه شخص نگرانی داشته باشد، می تواند زمان که اظهارنامه ارائه گردد، تحقیق نماید یا بعداً مطابق ارزیابی اطاعت پذیری عادی این عمل را انجام دهد.

- ۷.۲۸ هرگاه اسناد و شواهد بر عدم واجد شرایط بودن شخص برای ثبت موجود باشد، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) درخواست را مسترد خواهد کرد. در غیر آن درخواست منظور و ثبت می گردد. به صورت عموم نیاز نیست ثبت به تأخیر انداخته شود زیرا وزارت مالیه می تواند همیشه بعد از آن تحقیقات نماید. هرگاه وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) دریابد که معلومات ارائه شده توسط مالیه دهنده درست نمی باشد، می تواند ثبت را لغو نماید. قانون اداره امور مالیات همچنان جریمه ها و مالیه اضافی را برای ارائه اظهارات نادرست پیشبینی نموده است.
- ۷.۲۹ وقتی در مورد یک درخواست تصمیم گرفته می شود، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) درخواست کننده را در ظرف ۱۰ روز از اتخاذ تصمیم کتباً مطلع می نماید.
- ۷.۳۰ تصمیم جهت مستردی درخواست ثبت، یک تصمیمی است که می تواند مطابق طرزالعمل های مندرج قانون اداره امور مالیات مورد منازعه قرار گیرد. به تعریف "تصمیم مالیاتی" در ماده سوم قانون اداره امور مالیات و فصل چهارم قانون متذکره برای اینکه چگونه منازعات مالیاتی طی مراحل می گردند، مراجعه نمایید.

اقدامات وزارت مالیه پیرامون درخواست های ثبت داوطلبانه

- ۷.۳۱ درخواست کننده ثبت داوطلبانه باید سیستم حفظ یادداشت مناسب فعال داشته باشد که تمام عواید و مصارف در آن ثبت گردد، تا شخص بتواند اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده را طور مطلوب تهیه نماید. یادداشتهای معاملات باید به حد کافی مفصل باشد تا بتوان آن را به صورت مناسب به منظور مالیات برعایدات و مالیه بر ارزش افزوده رده بندی کرد. اداره مالیات سیستم حفظ یادداشتهای شخص را در صورتی که به اعتبار آن شک داشته باشد، ارزیابی می نماید.
- ۷.۳۲ این مکلفیت حفظ یادداشت برای تعیین اینکه ۷۵٪ عرضه های تابع مالیه درخواست کننده به اشخاص ثبت شده صورت می گیرد، یا حد اقل ۲۵٪ عرضه های آنها برای صادرات می باشد. وزارت مالیه در صورتی که حفظ یادداشت درخواست کننده کافی نباشد، نباید ثبت داوطلبانه مطابق ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده را منظور نماید، زیرا وزارت مطمئن نخواهد بود که شخص واقعاً آزمون های ۷۵٪ یا ۲۵٪ را بر آورده می نماید یا خیر.
- ۷.۳۳ اسناد و شواهد ارائه شده برای جزء ۲ فقره (۲) ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده همچنان به صورت آشکار شرایط اسناد جزء ۱ فقره (۲) ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده را فراهم می نماید. موجودیت تشبث فعال از قبل که عرضه های تابع مالیه می فروشد، یا اسناد و شواهد سرمایه گذاری ها در سرمایه وی جهت شروع تشبث شواهد قابل قبول برای بر آورده شدن نخستین شرط می باشد.

۷.۳۴ فراهم نمودن شرایط جزء ۳ فقره (۲) ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده (دارای محل ثابت فعالیت تجارتي) به آسانی از اسناد یا دانش محلی مسؤولین مالیاتی که با ساحت آشنایی دارند، قابل تعیین می باشد. شخص دارای محل ثابت فعالیت اقتصادی که بیشتر از ۳ ماه دارد فعالیت می کند، باید از قبل به اداره مالیاتی به دلایلی مالیات بر عایدات شناخته شده باشد (مطابق فقره (۶) ماده هشتاد و هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده یک شخص که در محل ثابت تجارتي فعالیت می نماید، مکلف به پرداخت مالیه قابل پرداخت ربعوار می باشد). در صورت مشکوک بودن، اداره مالیاتی می تواند از محل که شخص ادعای محل ثابت فعالیت اقتصادی خویش را مینماید دیدن نماید.

۷.۳۵ فراهم نمودن شرایط جزء ۴ فقره (۲) ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده می تواند از معلومات که از قبل نزد اداره مالیاتی نگهداری می گردد، تعیین شود. شخصی را می توان اطاعت پذیر قوانین مالیاتی مد نظر گرفت که حین ارائه درخواست ثبت، وی هیچ اظهارنامه مالیاتی و فورمه معوق و مکلفیت مالیاتی که زمان پرداخت آن سپری شده باشد، نداشته باشد. ارائه درخواست ثبت مالیه بر ارزش افزوده بخودی دلیل برای اجرای بررسی شخص نخواهد بود.

۷.۳۶ آزمون جزء ۲ فقره (۲) ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده بالای عرضه های متوقعه آینده (فروشات) فعالیت اقتصادی تطبیق می گردد. در صورت موجودیت فعالیت اقتصادی، عرضه های واقعی (فروشات) در ۱۲ ماه گذشته قبل از زمان ارائه درخواست می تواند منحصراً رهنمود استفاده شود. تعدیلات می تواند به تغییرات حقیقی یا متوقعه فعالیت اقتصادی که در آینده متأثر خواهد گردید، رخ بدهد.

مثال

شرکت جوس انار که خود ایشان انار تولید می کند و جوس را در بوتل بسته بندی مینماید، در گذشته فروشات شرکت تقریباً ۱۰٪ برای صادرات و ۹۰٪ برای افغانستان بود. با آن هم، یک ماه پیش شرکت یک قرارداد بزرگ را به قیمت خوب با یک سوپرمارکت آلمانی جهت عرضه بوتلهای جوس برای صادرات عقد نمود. این قرارداد عرضه های مختلط را در آینده به ۵۰٪ صادرات و ۵۰٪ فروشات محلی تغییر خواهد داد.

به صورت عادی اداره مالیات ۱۲ ماه گذشته را مد نظر خواهد گرفت. با آن هم، در این مثال دلایل توجیه پذیر وجود دارد تا باور شود که شرکت جوس انار شرایط مندرج جزء ۲ فقره (۲) ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده را برآورده خواهد کرد و در آینده هم به همین منوال ادامه خواهد داد. در صورت که یک تشبث جدید اقتصادی قبل از تاریخ تطبیق فعال نبوده یا فقط به مدت زمان کوتاه فعال بوده، اداره مالیات باید تمام اسناد و شواهد را از تاریخ تطبیق مد نظر بگیرد.

تاریخ ثبت و راجستر

- ۷.۳۸ تاریخ انفاذ ثبت و راجستر بستگی به چگونگی ثبت شخص دارد. هرگاه شخص برای ثبت الزامی مطابق ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده درخواست نماید از شروع ماه بعد از ماه که مکلف به ثبت می شوند یا آغاز ماه بعد از مطلع شدن از ثبت (هر کدام که مؤخر باشد) ثبت خواهد شد.
- ۷.۳۹ هرگاه شخص مکلف به ارائه درخواست برای ثبت گردد، اما نتواند ثبت نماید، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) می تواند از طریق اقدامات خود شخص را ثبت نماید (لذا مالیه بر ارزش افزوده بالای شخص وضع می گردد). در این صورت شخص از آغاز ماه که مکلف درخواست ثبت است، ثبت شده تلقی می شود.

مثال

- شفیق دارای تشبث ساختمانی می باشد که عرضه تابع مالیه اش از ماه به ماه دیگر در حالت بالا و پایین شدن است. برای اولین بار، در آخر ماه عقرب ۱۴۰۰ مجموع عرضه تابع مالیه وی در ۱۲ ماده گذشته بالغ بر حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده شده است، لذا وی باید برای ثبت راجستر درخواست می نمود. وی نتوانست برای ثبت درخواست نماید، لذا وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) جهت ثبت وی اقدام نمود. تاریخ ثبت وی اول قوس ۱۴۰۰ خواهد بود.
- ۷.۴۰ شخص که مطابق ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده (ثبت اختیاری) ثبت باشد، تاریخ ثبت وی از شروع اولین دوره بعد از اینکه از ثبت مطلع می گردد، خواهد بود.
- ۷.۴۱ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) تصدیقنامه ثبت را که نشان دهنده تاریخ ثبت و راجستر می باشد، صادر خواهد کرد.
- ۷.۴۲ شخص از تاریخ ثبت و راجستر مکلف به مالیه بر ارزش افزوده و مستحق مالیه قابل مجرائی می گردد. هرگاه شخص اظهارنامه های خود را طور ربوعار ارائه نماید و در قسمت از ربع ثبت گردد، اولین اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده آنها برای قسمت از ربع که ثبت گردیده می باشد.

مثال

یک شخص نخست شرایط ثبت و راجستر را در اخیر ماه حوت ۱۴۰۱ برآورده نموده است، زیرا مجموع عرضه های تابع مالیه آنها در ۱۲ ماه تا آن تاریخ برای اولین بار بالغ بر حد مالیه بر ارزش افزوده گردیده است. درخواست برای ثبت و راجستر به همین خاطر تا ۱۵ حمل ۱۴۰۱ می باشد. تاریخ عملی برای ثبت آنها از اول ثور ۱۴۰۱ تاریخ که وزارت مالیه بالای تصدیقنامه ثبت درج خواهد کرد، می باشد. شخص از آن تاریخ به بعد مکلف برای مالیه بر ارزش افزوده و مستحق مالیه قابل مجرائی بابت معاملات می گردد.

گروپ بندی فعالیت های اقتصادی

۷.۴۳ هرگاه شخص تلاش نماید تا با تقسیم فعالیت های اقتصادی با اشخاص مرتبط به عنوان مثال با تقسیم یک تشبث بین اعضای فامیل در حالیکه مالکیت اصلی یا حق منفعت برداشتن را همان شخص دارد) خود را پایین تر از حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده نشان دهد، در آن صورت وزارت مالیه صلاحیت دارد تا اشخاص مرتبط را تعیین نماید. (فقرة (۳) ماده هفتم) این حکم منحصراً حکم جلوگیری از کتمان عمل نموده و از اجتناب ثبت و راجستر شخص از طریق تقسیم عرضه ها بین اشخاص مرتبط جلوگیری می نماید. ماده دهم قانون اداره امور مالیات (کاهش مالیه) نیز می تواند در این موارد تطبیق شود.

۷.۴۴ فقرة (۳) ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده می تواند توسط وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) جهت مکلف ساختن ثبت مالیه بر ارزش افزوده تطبیق شود. همچنان در حالاتی نیز تطبیق می شود که لزوماً از کتمان عمدی ناشی نمی گردد. بگونه مثال هرگاه همان سهامدار کنترل و مالکیت گروپ از شرکتها را عهده دار باشد، به منظور آزمایش در مقابل حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده باید گروپ گردد حتی اگر دلایل قانونی برای فعالیت جداگانه شرکتها وجود داشته باشد.

مثال

سرمایه دورانی فعالیت تجارتي شرکت علی نوری طی سال های متمادی بیشتر از ۲۶۰ میلیون افغانی بوده است. روئسای شرکت علی نوری و برادر وی حامد نوری بوده که در مفاد شرکت دارای سهم مساوی میباشد. آنها مطلع می گردد که مالیه بر ارزش افزوده بزودی تطبیق میگردد. سرمایه دورانی آنها از عرضه های تشکیل شده که مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده تابع مالیه بر ارزش افزوده بوده و بدین ترتیب آنها مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده خواهند شد. برای جلوگیری از این مکلفیت، علی نوری و حامد نوری تشبث خویش را به دو شرکت تقسیم مینمایند. دلیل دیگری برای تقسیم تشبث آنها وجود ندارد.

شرکت حامد نوری که شرکت جدید میباشد قسمت از تشبث را مربوط خود ساخته که در نتیجه بسیاری از فعالیت های خویش را مانند گذشته ادامه می یابد. هر دو شرکت یک گدام را مشترکاً استفاده می نمایند و اجناس را از عرضه کنندگان یکسان وارد می نمایند.

نتیجه این است که سرمایه دورانی (عرضه های تابع مالیه) هر شرکت در مدت دوازده ماه ۱۳۰ میلیون افغانی می گردد. به این اساس، هر دو شرکت از ثبت مالیه بر ارزش افزوده امتناع می ورزند. مسؤولین وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) از تقسیم تشبث اصلی اطلاع حاصل نموده و مطمئن می گردند که این تقسیم به دلایل تجارتي صورت نگرفته بلکه هدف آن امتناع از ثبت مالیه بر ارزش افزوده میباشد. شرکتها باید مرتبط باقی بمانند.

حکم مندرج فقره (۳) ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) صلاحیت میدهد تا این تقسیم را غیر قانونی دانسته به شرکت ها اطلاع داده شود که فعالیت آنها بمنظور مالیه بر ارزش افزوده منحیث یک فعالیت تجارتي تلقی شده و مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده میباشند.

۷.۴۵ گروه بندی فعالیت های اقتصادی مطابق فقره (۳) ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده زمانی صورت می گیرد که اشخاص مرتبط باشند. این امر مخصوصاً برای محاسبه مجموع عرضه های تابع مالیه در مقایسه با حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشد. این بدان معنی نیست که اشخاص مرتبط باید به صورت منفرد ثبت گردد. در مثال فوق، هر دو شرکت مکلف به ثبت می باشد زیرا آنها مرتبط هستند و عرضه های تابع مالیه مشترک شان بالغ بر حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشد. آنها می توانند هنوز به صورت منفرد ثبت شوند (دو ثبت جداگانه) یا آنها می توانند برای ثبت واحد طوری که در قسمت قبلی این تعلیمات نامه بحث گردید، درخواست نماید.

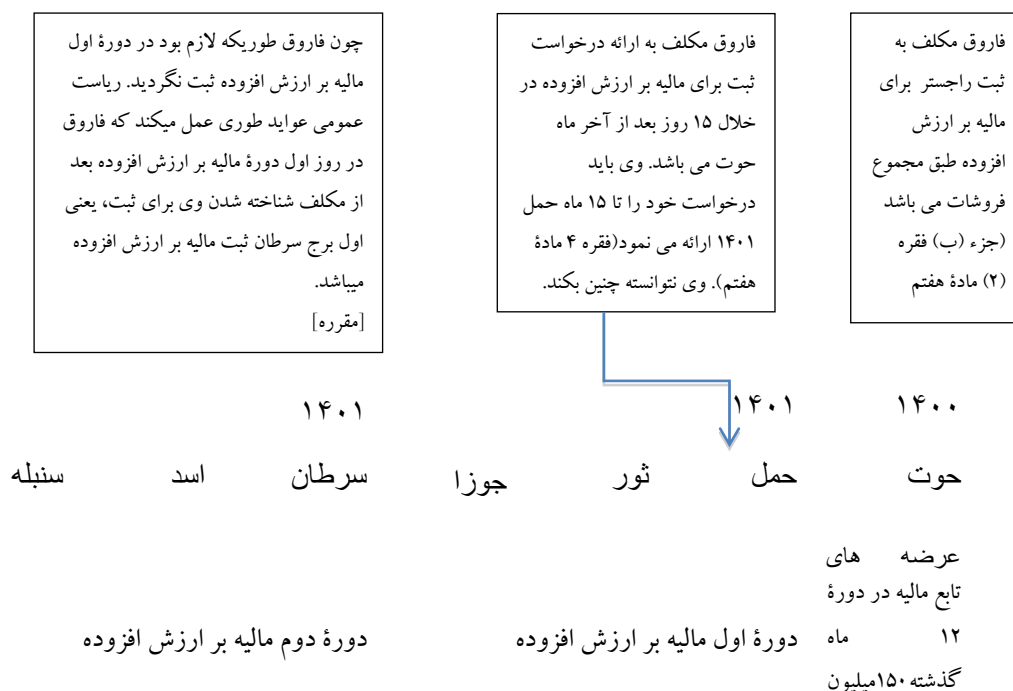
عدم درخواست برای ثبت و راجستر

۷.۴۶ در صورتی که شخص درخواست ثبت را، چنانچه ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده بر آن حکم می نماید، ارایه نماید، از آغاز اولین دوره مالیه بر ارزش افزوده بعد از اینکه مکلف به درخواست ثبت گردیده، ثبت شده تلقی می گردد، بنابر این، مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده شخص نمی تواند با عدم درخواست برای ثبت، از مکلفیت آن فرار نماید.

مثال

فاروق مالک هفت مهمانخانه بزرگ بوده و سرمایه دورانی وی در مدت دوازده ماه، یعنی از اول حمل ۱۴۰۰ الی اخیر حوت ۱۴۰۱، بیشتر از ۱۵۰ میلیون افغانی می باشد. این ۱۲ ماه اول است که سرمایه دورانی وی از حد تعیین شده بیشتر میشود. حالا فاروق مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده است. وی مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده در ماه حمل ۱۴۰۱ بوده اما درخواست ثبت را طوری که ایجاب می نماید، ارائه نمی نماید. ریاست عمومی عواید فاروق را از اول سرطان ۱۴۰۱ که آغاز اولین دوره مالیه بر ارزش افزوده پس از مکلف شدن فاروق به درخواست ثبت می باشد، ثبت شده محسوب می نماید. ریاست عمومی عواید باید به فاروق اطلاعیه کتبی صادر نموده، وی را در جریان قرار دهد که اعتبار از اول سرطان ۱۴۰۱، ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده تلقی گردیده است.

این موضوع در دیاگرام ذیل توضیح داده شده است:

جریمه ها جهت عدم درخواست برای ثبت و راجستر مالیه بر ارزش افزوده

۷.۴۷ قانون اداره امور مالیات مالیه اضافی را بالای شخص که بدون دلیل موجه برای ثبت و راجستر مالیه بر ارزش افزوده که مکلف به آن می گردد، درخواست ننماید، وضع نموده است. جریمه شخص حقیقی (۵۰۰۰) افغانی و جریمه شخص حکمی (۲۰۰۰۰) افغانی می باشد (به ماده چهل سوم قانون اداره امور مالیات مراجعه نماید). این حکم بالای اشخاص که مطابق ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده مکلف به ثبت و راجستر می باشند، تطبیق می گردد و بالای ثبت و راجستر اختیاری مطابق ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده طوری که مالیه دهندگان مختار است که خود را ثبت نمایند یا خیر، تطبیق نمی گردد.

ماده ۸: ثبت اختیاری

ماده هشتم

ثبت اختیاری

- (۱) شخصی که طبق حکم ماده هفتم این قانون مکلف به ثبت نباشد، میتواند بشکل اختیاری درخواست ثبت را ارائه نماید.
- (۲) حد ثبت اختیاری مالیه بر ارزش افزوده ۱۰۰ میلیون افغانی میباشد.
- (۳) وزارت مالیه بعد از حصول اطمینان از موارد ذیل، شخص درخواست کننده مندرج فقره (۱) این ماده را ثبت مینماید:
- ۱- در صورتیکه شخص عرضه تابع مالیه را فراهم نماید.
  - ۲- در صورتیکه حداقل ۷۵٪ عرضه های تابع مالیه را به اشخاص ثبت شده یا حداقل ۲۵٪ آنرا به مقصد صادرات فراهم نماید.
  - ۳- در صورتیکه دارای مقر ثابت فعالیت اقتصادی باشد.
  - ۴- در صورتیکه قوانین مالیاتی را رعایت نموده باشد.
- (۴) شخص ثبت شده، مطابق حکم فقره (۱) این ماده، برای مدت حداقل دو سال از تاریخ ثبت، ثبت شده باقی مینماید.

شرایط درخواست ثبت و راجستر اختیاری

- ۸.۱ شخصی که مکلف به ثبت برای مالیه بر ارزش افزوده نمی باشد می تواند خود را در صورتی ثبت نماید که فعالیت تجارتي داشته باشد و در آینده نزدیک انتظار برود که یکی از شرایط ذیل را برآورده مینماید:
- ۷۵٪ عرضه های تابع مالیه را به اشخاص ثبت شده ارائه نماید.
  - ۲۵٪ از مجموع عرضه های خود را صادر نماید. (فقره (۲) ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده)
- ۸.۲ تعیین این مورد که آیا یک شخص این شرایط را برآورده می نماید یا خیر به توجه به فعالیت های اقتصادی موجود وی و مد نظر گرفتن انتظارات منطقی آینده ارزیابی می گردد.

مثال

دوران سرمایه فعالیت توريدی ماشین آلات داوود ماهانه ۲ میلیون افغانی می باشد. به همین خاطر وی مکلف به ثبت راجستر مطابق حکم ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده نمی باشد زیرا دوران سرمایه گذشته و آینده داوود در دوره ۱۲ ماه خیلی کمتر از حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشد. او تمام اجناس خود را در داخل افغانستان به فروش می رساند و تقریباً نصف از این فروشات را به

سایر اشخاص ثبت شده انجام می دهد. وی شرایط مندرج ماده هشتم قانون متذکره ثبت اختیاری را نیز برآورده نمی نماید لذا نمی تواند برای ثبت اختیاری درخواست دهد. داوود یک قرارداد جدید عرضه ماشین آلات را با شرکت ساختمانی بزرگ به دست می آورد. شرکت ساختمانی ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشد و انتظارات منطقی داوود از فروشات حد اوسط ۳ میلیون افغانی قیمت اجناس ماهانه به مشتری جدید می باشد. داوود حالا می تواند برای ثبت اختیاری درخواست نماید زیرا وی حالا طور منطقی انتظار خواهد داشت که مبلغ ۴ یا ۵ میلیون که مساوی است با ۸۰٪ عرضه های وی به اشخاص ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده خواهد بود. او یکی از شرایط مندرج حکم فقره (۲) ماده هشتم قانون یاد شده را برآورده می نماید.

۸.۳ ثبت اختیاری مطابق حکم فقره (۲) ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده به مدت حد اقل دو سال به شخص اعطا می گردد. (فقره (۳) ماده هشتم همان قانون)

چگونگی درخواست برای ثبت مالیه بر ارزش افزوده

۸.۴ مواد هفتم و هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده و طرز العمل مربوط به آن روند ثبت و راجستر و اینکه وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) با درخواستها چگونه رفتار خواهد کرد، مشخص می نماید.

۸.۵ شخص که برای ثبت و راجستر درخواست می نماید باید در فورم منظور شده وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) درخواست نماید. فورمه باید در وزارت مالیه ظرف ۱۵ روز از تاریخ وقوع موارد مندرج جزء ۱ یا ۲ ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده ارائه گردد. (فقره (۴) ماده هفتم قانون متذکره).

۸.۶ هرگاه شخصی که برای ثبت و راجستر اختیاری مطابق ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده درخواست نماید، می تواند در هر موقع درخواست نماید، مشروط بر اینکه آنها حد اقل بتواند نشان دهد که یکی از شرایط مندرج فقره (۲) ماده هشتم قانون متذکره از زمان ثبت برآورده می گردد.

جریمه های عدم درخواست برای ثبت مالیه بر ارزش افزوده

۸.۷ قانون اداره امور مالیات، مالیات اضافی را بالای شخص که بدون دلیل موجه برای ثبت مالیه بر ارزش افزوده (زمانی که مکلف به ثبت می شود) درخواست نمی نماید، وضع نموده است. این احکام فقط بالای اشخاصی که مطابق ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده مکلف به ثبت می باشند، تطبیق می شود. این احکام بالای ثبت اختیاری مطابق ماده هشتم قانون متذکره، طوری که مالیه دهندگان می توانند خودشان را ثبت یا ثبت نکند، تطبیق نمی گردد.

تغییر ثبت و راجستر از حالت اختیاری به الزامی

۸۸ مالیه دهنده ایکه در آغاز مطابق ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده داوطلبانه ثبت شده باشد ممکن متعاقباً در حالت قرار گیرد که مکلف به ثبت و راجستر طبق ماده هفتم قانون متذکره گردد. ثبت و راجستر وی بدون تغییر ادامه می یابد هر چند وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) ممکن از یادداشت های داخلی ملاحظه نماید که وضعیت مالیه دهنده از ثبت و راجستر داوطلبانه مطابق ماده هشتم قانون یاد شده به ثبت و راجستر الزامی مطابق ماده هفتم این قانون تغییر نموده است. مالیه دهنده طبق قانون مکلف نیست تا هر گونه اقدامی را در مورد تغییر وضعیت طوری که تأثیری بر هیچ یک از وجایب وی نمی نماید، انجام دهد. یگانه تأثیری که رونما میگردد این است که مالیه دهنده نمی تواند انتخاب نماید تا ثبت و راجستر خود را از وقتی که شرایط ثبت و راجستر مطابق ماده هفتم قانون متذکره را بر آورده می نماید، لغو نماید.

۸۹ یک مالیه دهنده میتواند از ثبت و راجستر الزامی به ثبت و راجستر داوطلبانه در صورتی که بخواهد تغییر وضعیت دهد، اما لزومی ندارد چنین بکند. تغییر وضعیت توسط مالیه دهنده ای که برای لغو ثبت و راجستر الزامی درخواست نموده، صورت گرفته و سپس برای ثبت و راجستر داوطلبانه درخواست می نماید. هیچ یک از وجایب مالیه دهندگان با این استثناء که ثبت و راجستر داوطلبانه تابع دوره حداقل جدید مطابق فقره (۳) ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده می باشد، با این تغییر عوض نمی شود.

ماده ۹: تصدیق نامه و لغو ثبت

تصدیق نامه و لغو ثبت

- (۱) ماده نهم: وزارت مالیه، با در نظر داشت احکام مواد هفتم و هشتم این قانون تصدیق نامه ثبت مالیه بر ارزش افزوده را صادر مینماید.
- (۲) شخصی که ثبت وی لغو میگردد، چنین پنداشته میشود که عرضه تابع مالیه اجناس دست داشته را در زمان لغو ثبت به ارزش مساوی به قیمت پرداخت شده یا قابل پرداخت از درک کسب مالکیت یا خرید اجناس فراهم نموده است. این حکم در صورتی تطبیق میگردد که شخص طبق حکم مواد ۱۹ و ۳۳ این قانون، از درک اجناس، مستحق مالیه قابل مجرائی شناخته شده باشد.
- (۳) هرگاه شخص ثبت شده فعالیت اقتصادی خویش را متوقف نموده باشد، مکلف است، درخواست لغو ثبت را در خلال مدت پانزده روز از تاریخ توقف فعالیت، به وزارت مالیه ارایه نماید.
مجرائی
- (۴) قواعد و مکلفیت های مربوط به تصدیق نامه ها و لغو ثبت در طرز العمل تنظیم میگردد.

- ۹.۱ هرگاه یک درخواست منظور گردد، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) یک تصدیق ثبت و راجستر مالیه بر ارزش افزوده را در فورم منظور شده صادر خواهد کرد. {فقرة (۱) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده}
- تصدیقنامه ثبت برای هر محل که شخص فعالیت های اقتصادی تابع مالیه انجام می دهد و محل ها مرتباً برای مردم باز هستند، صادر می گردد. در صورتی که مالیه دهنده فعالیت های معاف و تابع مالیه را طور جداگانه انجام می دهد، فقط برای محل با فعالیت های تابع مالیه تصدیق صادر می گردد. برای مثال، یک شرکت یک کلینیک را در یک ساختمان و یک سوپر مارکیت را در ساختمان دیگر به پیش می برد، فقط تصدیق ثبت مالیه بر ارزش افزوده برای سوپر مارکیت صادر می گردد.
- ۹.۲ همچنان فقط تصدیقنامه ثبت مالیه بر ارزش افزوده به محل های فعالیت تجارتي شخصی صادر می گردد که به صورت منظم به روی مردم برای اجرای فعالیت اقتصادی باز باشد. برای مثال، یک مالیه دهنده یک سوپرمارکیت را می گرداند و همچنان وی یک دفتر جهت اداره تجارت در اقامتگاه شخصی خود دارد. تصدیق ثبت مالیه بر ارزش افزوده فقط برای سوپر مارکیت وی صادر خواهد شد نه برای دفتر مرکزی اش.
- ۹.۳ یک شخص ثبت شده مکلف است تا تصدیق نامه اصلی ثبت را در محل برجسته تشبث خود نصب نماید. نقلها اجازه ندارد، مگر اینکه تصدیق بدیل توسط وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) صادر شود. تصدیقنامه ها باید در دیوار برجسته محل که به آسانی توسط مشتریان قابل دید باشد، نصب شود. چنین محل های برجسته به طور عموم نزدیک نقطه فروش در داخل تشبث یا نزدیک ورودی یا خروجی مشتری می باشد.
- ۹.۴ هرگاه ثبت مالیه بر ارزش افزوده لغو گردد، دارنده تصدیقنامه مکلف است بلا فاصله در خلال ۷ روز از دریافت اطلاع نامه لغو تمام تصدیق نامه های ثبت مالیه بر ارزش افزوده را به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) برگرداند.
- ۹.۵ قانون اداره امور مالیات در مورد جرایم استفاده غلط از تصدیق نامه های ثبت مالیه بر ارزش افزوده یا هرگاه یک شخص به شخص دیگر اجازه دهد تا از تصدیق نامه ثبت مالیه بر ارزش افزوده وی طور غلط استفاده نماید، صراحت دارد. مالیه اضافی به مبلغ (۱۰۰۰۰) افغانی بالای شخص حقیقی و مبلغ (۴۰۰۰۰) افغانی بالای شخص حکمی در صورتی که تصدیق نامه طور نادرست در این راه ها استفاده گردد، تطبیق می گردد.

اطلاع از تغییرات به وزارت مالیه

۹.۶ یک شخص ثبت شده همچنان مکلف است تا وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) را از هرگونه تغییرات در نام شخص (به شمول نام تشبث یا نام تجارتي)، آدرس محل، فعالیت اقتصادی، ماهیت فعالیت اقتصادی یا نماینده اصلی آنها (در صورت ارتباط) کتباً مطلع نماید. این امر باید در ظرف ۲۱ روز از وقوع هرگونه تغییر صورت بگیرد.

لغو ثبت و راجستر

۹.۷ درخواستها جهت لغو ثبت در طرزالعمل ها به شکل فورمه منظور شده تجویز می گردد. فورمه ها از وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) قابل دریافت است.

۹.۸ هرگاه ثبت و راجستر لغو گردد، پیامد های مالیه بر ارزش افزوده را برای مالیه دهنده به دنبال دارد. حین لغو فرض می گردد که آنها تمام اموال تجارتي تابع مالیه داخل گدام خود را در آن تاریخ عرضه نموده اند. ارزش این اجناس باید در اظهارنامه دوره مربوطه با قیمت اصلی خرید درج گردد. در صورتی که اجناس توسط خود مالیه دهنده تولید گردد، ارزش آن برابر به قیمت تولید اجناس خواهد بود.

۹.۹ اجناس که بابت کسب آن مستحق مالیه قابل مجرائی نمیگردد، منحیث عرضه اجناس تابع مالیه دست داشته پنداشته نمی شود. هرگاه بابت قسمت از اجناس (برای مثال، اجناس تولید شده که بعضی خریداری های مجاز به مالیه قابل مجرائی و بعضی مالیه قابل مجرائی نداشته باشد) مجاز به مجرائی گردد، چنین پنداشته می شود که عرضه اجناس با ارزش کامل صورت گرفته است.

مثال

نورالله یک مارکیت بزرگ دارد که اجناس عادی را به فروش می رساند. وی از تاریخ اول حمل ۱۴۰۱ برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت می باشد. بخاطر کاهش فروشات در جریان سال بعدی گردش معاملات وی پایین از حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده قرار می گیرد، وی برای لغو ثبت و راجستر مالیه بر ارزش افزوده درخواست می نماید. درخواست منظور گردیده و ثبت و راجستر وی اعتبار از تاریخ ۳۰ حمل ۱۴۰۲ لغو می گردد.

در ۳۰ حمل نورالله باید اجناس دست داشته خود را در گدام موجودی نماید. تقریباً تمام اجناس تابع مالیه برای فروش وی بعد از ثبت (اول حمل ۱۴۰۱) کسب شده است لذا در مدت ثبت و راجستر بابت خریداری آن اجناس، مالیه قابل مجرائی ادعاء نموده است. چنین پنداشته می شود که وی عرضه تابع مالیه اجناس متذکره را در ۳۰ حمل ۱۴۰۲ انجام داده است. ارزش عرضه که باید در اظهارنامه نهایی مالیه بر ارزش افزوده وی درج گردد، قیمت اصلی اجناس مذکور خواهد بود.

نورالله تعدادی کمی وسایل برقی برای فروش دارد که شش ماه قبل از اول حمل ۱۴۰۱ کسب گردیده بود. هیچ مالیه قابل مجرائی بابت آن اجناس ادعا نشده است، لذا حین لغو ثبت و راجستر چنین پنداشته نمی شود که وی عرضه تابع مالیه را انجام داده باشد.

۹.۱۰ حکم فقره (۲) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده بالای اجناس سرمایوی که توسط مالیه دهنده نگهداری می گردد، تطبیق نمی شود.

مثال

به ادامه مثال قبلی، دوکان نورالله همچنان دارای بعضی قفسه ها و راجستر پول نقد بوده که در مدت ثبت مالیه بر ارزش افزوده وی خریداری گردیده است. اینها اجناس سرمایوی هستند نه اموال تجارتي. به همین خاطر چنین پنداشته نمی شود که وی عرضه های تابع مالیه این اجناس را مطابق ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده زمانی که ثبت و راجستر وی لغو می گردد، انجام داده باشد.

توقف تشبث

۹.۱۱ حکم فقره (۳) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده شخص ثبت شده را که فعالیت های اقتصادی خود را توقف می دهد، مکلف به ارائه درخواست لغو ثبت طی ۱۵ روز از تاریخ توقف می نماید. توقف فعالیت اقتصادی شامل فروش یا انتقال تشبث به شخص دیگر نیز می باشد. مالیه اضافی می تواند مطابق ماده چهل و سوم قانون اداره امور مالیات جهت عدم اطاعت پذیری از مکلفیت های قانون مالیه بر ارزش افزوده، تطبیق می گردد. عدم درخواست برای لغو ثبت وقتی که لازم باشد، تابع مالیه اضافی ۱۰۰۰ افغانی برای شخص حقیقی و ۴۰۰۰ افغانی برای شخص حکمی می گردد.

۹.۱۲ درخواست باید شامل جزئیات تاریخ که شخص فعالیت های تابع مالیه خود را توقف داده است و اظهاریه که آنها قصد ندارد فعالیت های تابع مالیه را در ظرف ۱۲ ماه آینده انجام دهد، باشد.

۹.۱۳ هرگاه شخص ثبت شده فعالیت اقتصادی خویش را در مدت زمان ۱۲ ماه نخستین ثبت مندرج فقره (۵) ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده توقف دهد، ثبت آنها الی انقضای زمان معین ۱۲ ماه مندرج فقره (۵) ماده هفتم قانون متذکره از زمان که ثبت لغوه شده باشد، نزد وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مدار اعتبار بوده، ولی عدم فعالیت پنداشته میشود.

۹.۱۴ مطابق به حکم ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده، هرگاه شخص ثبت شده فعالیت اقتصادی خود را در خلال دو سال نخستین ثبت متوقف نماید، ثبت وی نزد وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) تا ختم دو سال متذکره مدار اعتبار بوده اما عدم فعالیت پنداشته می شود.

توقف مؤقتی تشبث

۹.۱۵ مطابق حکم فقره (۳) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده، شخص که فعالیت اقتصادی خویش را مؤقتاً توقف نموده و انتظار برود که قبل از تکمیل دوره مالیه بر ارزش افزوده فعالیت اقتصادی وی دوباره آغاز می گردد، ملزم به ارائه در خواست لغو ثبت نمی باشد.

درخواست برای لغو ثبت و راجستر

۹.۱۶ بر علاوه درخواست الزامی لغو مطرح شده فوق (توقف تشبث)، یک شخص ثبت شده می تواند برای لغو در صورت درخواست نماید که عرضه های تابع مالیه وی کمتر از حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده در دوره ۱۲ ماهه گذشته بوده و هیچ پیشبینی مبنی بر رسیدن عرضه های تابع مالیه به حد ثبت در ۱۲ ماه آینده موجود نباشد.

۹.۱۷ مبالغ مد نظر گرفته شده حین محاسبه مجموع عرضه های تابع مالیه در ۱۲ ماه گذشته (یا پروژه سازی برای آینده) باید به استثنای مالیه بر ارزش افزوده باشد. هرگونه مالیه بر ارزش افزوده وضع شده بالای عرضه تابع مالیه (مطابق فقره (۱) ماده چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده) علاوه شده بر قیمت بوده و قسمت از ارزش عرضه تابع مالیه نمی باشد.

مثال

بشیر در آغاز انفاذ قانون مالیه بر ارزش افزوده ثبت شده است زیرا در آن زمان مجموع عرضه های تابع مالیه وی در ۱۲ ماه قبلی ۱۷۰ میلیون افغانی گردیده است. بعد از دو سال از ثبت، فعالیت تشبث وی به نقطه کاهش می یابد که عرضه های تابع مالیه وی در ۱۲ ماه قبلی ۱۴۰ میلیون افغانی جمع ۱۴ میلیون افغانی تحصیل شده از فروشات منحیث مالیه بر ارزش افزوده، شده است.

در حالیکه فروشات ناخالص وی ۱۵۴ میلیون افغانی به شمول مالیه بر ارزش افزوده می باشد، رقم درست مورد استفاده حین تطبیق حد ۱۴۰ میلیون افغانی می باشد (گردش فروشات وی بدون مالیه بر ارزش افزوده است).

۹.۱۸ حکم ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده در مطابقت با حکم ماده نهم قانون یاد شده به صورت مؤثر شخص را مکلف می نماید تا عرضه های تابع مالیه متوقعه خود را برای ۱۲ ماه مد نظر گیرد، از آنجایی که ثبت دوباره مطابق ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده لازم باشد، لغو ثبت مطابق ماده نهم قانون یاد شده هیچ لزومی نخواهد داشت.

مثال

هارون مالک شرکت ساختمانی هارون، ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشد. در گذشته فعالیت تجارتي وی عالی بوده است اما با وجود اقتصادی، کار به سختی پیدا می شود. تشبث اکثریت تجهیزات سرمایه وی خود را فروخته است و او وظیفه بسیاری از کارمندان خود را نیز به تعلیق

انداخته است. در اخیر سال مالیاتی ۱۴۰۱ هارون معاملات خود را کمتر از ۱۵۰ میلیون در ۱۲ ماه اخیر محاسبه می نماید. هارون قرارداد های بزرگ برای مذاکره هم ندارد و به علت وضعیت اقتصادی انتظار نمی رود عرضه های تابع مالیه او به حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده در آینده برسد. هارون می تواند برای لغو ثبت مالیه بر ارزش افزوده درخواست نماید.

اگر هارون یک قرارداد بزرگ جدید، که انتظار رود با آن قرار داد سرمایه دورانی او در ۱۲ ماه آینده از حد تعیین شده برای مالیه بر ارزش افزوده بیشتر شود، داشته باشد او نباید بخاطر لغو ثبت خود درخواست نماید.

۹.۱۹ شخص که مطابق ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده طور داوطلبانه ثبت گردیده باشد می تواند فقط بعد از ۲ سال از تاریخ نخستین ثبت برای لغو ثبت مطابق به حکم فقره (۳) ماده هشتم قانون متذکره درخواست نماید.

مثال

شرکت میوه جلال آباد یک تشبث است که در اول حمل سال ۱۴۰۰ طور داوطلبانه ثبت مالیه بر ارزش افزوده گردیده است. عرضه های تابع مالیه تشبث مذکور در سال ۱۴۰۰ یا ۱۴۰۱ مساوی یا بیشتر از حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده نبوده و انتظار نمی رود به حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده در آینده نیز برسد. از آنجاییکه شرکت میوه جلال آباد طور اختیاری ثبت گردیده است، این شرکت الی اول حمل سال ۱۴۰۲، یعنی برای مدت دو سال، بعد از ثبت نخست، نمیتواند درخواست لغو ثبت نماید (به استثنای شخص مندرج فقره (۳) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده)، مگر اینکه فعالیت تجارتي خویش را به صورت دایم متوقف سازد.

چه موقع وزارت مالیه باید ثبت را لغو نماید

۹.۲۰ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) در حالات ذیل ثبت مالیه بر ارزش افزوده را لغو می نماید:

۱. هرگاه شخص ثبت شده مطابق فقره (۳) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده برای لغو (توقف تشبث) درخواست نموده باشد و شخص به طور موثق و دایمی فعالیت اقتصادی را متوقف نموده است، یا تشبث را فروخته یا به عبارت دیگر آنرا طور کامل و تماماً به شخص دیگر انتقال داده باشد.

۲. هرگاه شخص ثبت شده نتواند مطابق فقره (۳) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده برای لغو (توقف تشبث) درخواست نماید و وزارت مالیه از طریق تحقیقات خود دریابد که شخص به طور موثق و دایمی فعالیت اقتصادی خود را متوقف نموده یا تشبث را تماماً و کاملاً به شخص دیگر فروخته یا انتقال داده است.

۳. در مورد ثبت که مطابق ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده طور الزامی اخذ گردیده باشد، شخص ثبت شده برای لغو ثبت درخواست و اسناد و مدارک را به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) ارائه نموده باشد که در ۱۲ ماه گذشته عرضه های تابع مالیه شخص (به شمول آنها) که مطابق ماده هفدهم قانون متذکره عرضه تلقی گردیده) کمتر از حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده بوده و در ۱۲ ماه آینده نیز به همین منوال باقی خواهد ماند.

۴. در مورد ثبت و راجستر که توسط شخص مطابق ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده طور داوطلبانه اخذ گردیده باشد، شخص شرایط و معیارات مندرج فقره (۲) ماده هشتم قانون متذکره که ثبت در اصل بر مبنای آن اعطاء میگردد، برآورده نتوانسته است. به طور مثال، ثبت و راجستر در صورتیکه شخص عرضه های تابع مالیه ارائه ننماید یا دارای محل ثابت فعالیت اقتصادی نباشد، لغو میگردد.

۵. در مورد ثبت و راجستر که توسط شخص مطابق ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده طور داوطلبانه اخذ گردیده باشد، شخص بعد از حداقل ۲ سال از تاریخ ثبت و راجستر اصلی برای لغو درخواست نموده باشد و شخص علیرغم آن مکلف به ثبت و راجستر مطابق ماده هفتم قانون متذکره در آن زمان نباشد.

وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) صرف می تواند ثبت و راجستر الزامی را که مطابق ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده اخذ گردیده طبق شرایط مندرج جزء (۱ الی ۳) فوق لغو نماید.

۹.۲۱ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) می تواند ثبت و راجستر که مطابق ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده صورت گرفته را در صورت لغو نماید که مالیه دهنده بیش از این نتواند شرایط جزء ۲ فقره (۲) ماده هشتم قانون فوق را در ارتباط با فیصدی عرضه های تابع مالیه ارائه شده به اشخاص ثبت شده یا صادرات را برآورده نماید. شرایط فقره (۲) ماده هشتم قانون متذکره برای ثبت و راجستر داوطلبانه تنها محدود به زمان ثبت و راجستر نمی باشد (شرایط ثبت بر مبنای دوامدار بودن جهت حفظ ثبت و راجستر برآورده گردد).

۹.۲۲ شخص در زمان درخواست برای ثبت و راجستر و بعد از آن به صورت دوامدار، شرایط مندرج فقره (۲) ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده که مستلزم ملاحظه حالات مالیه دهنده در دوره زمانی می باشد، داشته باشد. برای مثال، منطقی یا عملی نیست تا ملاحظه شود که آیا شخص در یک روز جمعه عرضه های تابع مالیه ارائه می نماید یا خیر؟ در صورت که فعالیت اقتصادی برای تجارت در آن روز بسته می باشد. شرایط که آیا شخص عرضه های تابع مالیه را ارائه می نماید یا خیر؟ باید در دوره زمانی منطقی با در نظر داشت شیوه های تجارت و سایر حالات، مورد ملاحظه قرار گیرد.

۹.۲۳ اینکه دوره منطقی زمانی که باید در شرایط جزء ۲ فقره (۲) ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده ملاحظه شود چیست؟ به حالات تشبث بستگی خواهد داشت. برای مثال، معیار برای شخص مشغول در تشبث تولید و صادرات انار در صورتیکه صادرات تشبث طبق فصول سال نوسان نماید، مستلزم تحلیل در تمام سال می باشد.

۹.۲۴ در صورتی که مالیه دهنده از مکلفیت های قانون مالیات مثل حفظ سوابق یا ارائه اظهارنامه های مالیه بر ارزش افزوده طور منظم و درست رعایت ننماید، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) می تواند همچنان ثبت و راجستر داوطلبانه وی را لغو نماید. این صلاحیت برای عدم رعایت کوتاه مدت مثل ارائه اظهارنامه با یک ماه تأخیر نافذ نمی باشد. با آن هم، در صورتی که عدم رعایت برای مدت طولانی بوده یا عدم رعایت از نوعی باشد که وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) نتواند به صورت مناسب واجد شرایط بودن مالیه دهنده برای ثبت را ارزیابی نماید و به طور مشخص هرگونه پس پرداخت که مالیه دهنده ممکن بخاطر ثبت ادعا نماید، این حکم تطبیق می گردد.

۹.۲۵ چهار پاراگراف قبلی در فوق شرح میدهد که چی وقت وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند ثبت مالیه بر ارزش افزوده یک شخص را که بصورت داوطلبانه ثبت گردیده و برای لغو ثبت درخواست نکرده است، را لغو نماید. جدا از آن، یک مالیه دهنده که به اساس ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده خود را بصورت داوطلبانه ثبت کرده است، اگر بخواهد، میتواند خودش برای لغو ثبت در هر زمانی درخواست نماید. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) صرف نظر به موارد ذیل میتواند درخواست لغو ثبت را رد نماید:

- ثبت مالیه دهنده تا هنوز حداقل دوره لازم دو ساله را مطابق با فقره (۳) ماده هشتم قانون یاد شده تکمیل ننموده باشد.
- مطابق ماده هفتم قانون فوق الذکر، مالیه دهنده حالا واجد شرایط ثبت الزامی باشد.

تاریخ انفاذ لغو ثبت

۹.۲۶ در صورتیکه وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) ثبت و راجستر را لغو نماید شخص را ذریعه اطلاعیه کتبی اطلاع می دهد. اطلاعیه متذکره تاریخ که ثبت راجستر لغو گردیده است، مشخص می نماید.

۹.۲۷ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) تاریخ انفاذ لغو را به شرح ذیل اعلام می نماید:

۱. در صورت درخواست لغو توسط مالیه دهنده، تاریخ ارائه درخواست یا تاریخ واجد شرایط لغو هر کدام که دیر تر باشد.
۲. در سایر موارد (هرگاه ثبت توسط وزارت مالیه بدون درخواست مالیه دهنده صورت گرفته باشد)، از تاریخ که شخص شرایط ثبت را از دست داده باشد.

تأثیر لغو ثبت و راجستر

- ۹.۲۸ لغو ثبت و راجستر شخص روی مکلفیت ها و وجایب ناشی یا مربوط به دوره که شخص مالیه دهنده بوده تأثیر نمی گذارد. شخص مذکور برای اظهارنامه های مالیه بر ارزش افزوده بشمول تاریخ که از لغو ثبت اطلاع حاصل میکند، مکلف به ثبت باقی می ماند.
- ۹.۲۹ هرگاه لغو عطف بماسبق (نافذ از یک تاریخ قبلی) باشد، چون معلوم میگردد که مالیه دهنده مستحق ثبت نبوده است، این لغو معاملات مالیه بر ارزش افزوده را که قبلاً صورت گرفته است متاثر نمی سازد. بخصوص، مالیه قابل پرداختی را که مالیه دهنده قبلاً بالای عرضه های انجام شده به مشتریان پرداخته است را به عقب بر نمی گرداند. اما، هیچ باز پرداخت مالیه بر ارزش افزوده برای دوره های قبل از لغو مجاز نیست.
- ۹.۳۰ مطابق به حکم فقره (۲) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده، اجناس دست داشته شخص در زمانی لغو ثبت مالیه بر ارزش افزوده در صورتی تابع مالیه دانسته میشود که مجرای آنرا قبل از لغو اخذ نموده باشد.
- ۹.۳۱ اظهارنامه نهایی مالیه بر ارزش در خلال ۳۰ روز بعد از ختم دوره مالیه بر ارزش افزوده که در آن لغو صورت گرفته است، قابل ارائه می باشد. اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده باید حاوی تمام معاملات و فعالیت ها الی تاریخ انفاذ لغو باشد. تمامی مالیه بر ارزش افزوده پرداخت نشده به شمول هر مبلغ قابل پرداخت بابت هرگونه عرضه ها مطابق فقره (۲) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده تابع مالیه تلقی شده و تا این تاریخ قابل پرداخت میباشد.

آگاهی عامه از ثبت مالیه بر ارزش افزوده

- ۹.۳۲ به منظور مطلع نمودن مردم از اینکه ثبت کدام اشخاص قابل اعتبار و مطابق به حکم قانون مالیه بر ارزش افزوده صورت گرفته است، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) لیست تمام اشخاص ثبت شده که حاوی نام شخص، ولایت که در آن دفتر مرکزی یا محل اصلی تشبث واقع است، تاریخ شروع ثبت و راجستر و هرگاه ثبت لغو گردیده باشد، تاریخ انفاذ لغو را در دسترس قرار خواهد داد.
- ۹.۳۳ هدف راجستر این است تا به مردم اطمینان حاصل نمایند که آیا یک شخص مستحق وضع مالیه بر ارزش افزوده بالای عرضه های خود می باشد یا خیر؟ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) علیه اشخاص که ثبت نیستند و مالیه بر ارزش افزوده وضع می نمایند مبنی بر معلومات عامه، اقدام خواهد کرد.
- ۹.۳۴ نشر لیست اشخاص ثبت شده همچنان نیز یک خدمت برای تشبثات تلقی می گردد، به آنها اجازه می دهد تا ارزیابی نماید که آیا آنها مستحق ادعای مالیه قابل مجرائی بابت خریداری های اشخاص ثبت مالیه بر ارزش افزوده می گردد یا خیر؟ (به شرط اینکه آنها اسناد لازم را حفظ کرده باشد).

فصل چهارم- قواعد واردات و عرضه اجناس و خدمات

ماده ۱۰: تاریخ عرضه

تاریخ عرضه

ماده دهم:

(۱) تاریخ های ذیل برای عرضه اجناس یا خدمات هر یک که مقدم باشد، تاریخ عرضه میباشد:

۱- تاریخی که در آن، صورت حساب صادر میگردد.

۲- تاریخی که در آن تأدیه صورت میگردد.

۳- تاریخی که در آن اجناس انتقال یا خدمات فراهم میگردد.

(۲) تاریخ عرضه اجناس و خدمات منحنی تحفه، تاریخ های ذیل میباشد:

۱- در مورد اجناس، تاریخ انتقال آن.

۲- در مورد خدمات، تاریخ تکمیل آن.

تاریخ عرضه اجناس به مقصد استفاده شخصی یا معاف، تاریخی است که اجناس برای بار اول به این منظور مورد استفاده قرار میگیرد.

(۳) تاریخ عرضه اجناس به مقصد اجاره مالی، تاریخ آغاز اجاره میباشد.

(۴) هرگاه عرضه خدمات براساس اجاره (به استثنای اجاره مالی) یا قرارداد یا احکام قانون از طریق پرداخت های دوره، صورت گیرد، برای هر عرضه بعدی، تاریخ تأدیه یا قابل تأدیه هر یک که مقدم باشد، تاریخ عرضه پنداشته میشود.

۱۰.۱ مالیه بر ارزش افزوده در صورتی قابل پرداخت می باشد که عرضه اجناس یا خدمات یا ترکیبی از هر دو توسط یک مالیه دهنده به خریدار، شخص ثبت شده یا ثبت نشده صورت گیرد. ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در مورد طرز تعیین اینکه چه موقع عرضه اجناس یا خدمات بوقوع میببوند، صراحت دارد. تاریخ عرضه در ابتدا با محاسبه مالیه بر ارزش افزوده مطابق ماده پنجم قانون یاد شده ارتباط می گیرد که در ماده های هجدهم و نوزدهم قانون متذکره زمانی که مالیه قابل پرداخت بالای عرضه های تابع مالیه راپور داده می شود و مالیه قابل مجرائی ادعاء می گردد، مشخص می شود.

تاریخ عرضه اجناس یا خدمات

۱۰.۲ فقره (۱) ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده قواعدی را جهت تعیین تاریخ عرضه اجناس یا خدمات ارائه می نماید. سه حالت وجود دارد با توجه به اینکه تاریخ کدام یک از این سه حالت بیشتر بوقوع میبویند، تعیین می گردد. سه حالت متذکره که باید مد نظر گرفته شود عبارت اند از:

۱. تاریخ که شخص ثبت شده به خریدار یا مشتری صورتحساب در مورد اجناس یا خدمات صادر مینماید. به صورت وسیع تر در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده تعریف گردیده و عبارت است از هرگونه اسناد که مکلفیت پرداخت را اعلام نماید. لزوماً، صورتحساب به صورتحسابات مالیه بر ارزش افزوده که در ماده بیستم قانون متذکره تجویز گردیده، محدود نمیباشد. تعریف وسیع تر صورتحساب جهت تصفیه عرضه های صورت گرفته توسط شخص ثبت شده به شخص ثبت نشده لازم و ضروری است. اصطلاح "سند" در تعریف صورتحساب نیز باید به صورت وسیع تر تعبیر گردد. به علاوه یک صورتحساب معمول برای یک عرضه، باید اظهارات دین یا قراردادی را نیز بیان نماید.

۲. تاریخ که در آن خریدار/ مشتری برای اجناس یا خدمات پرداخت کامل یا قسمی مینماید. مراجعه به هرگونه پرداخت مندرج جزء ۲ فقره (۱) ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده، پرداخت قسمی را شامل میباید. بگونه مثال، بدین معنی که هرگاه پرداخت برای عرضه اجناس بشکل تادیات دورای صورت گیرد، اولین پرداخت، مکلفیت مالیه بر ارزش افزوده را بابت پرداخت کامل قیمت عرضه تثبیت مینماید. این حکم در مورد عرضه اجناس در صورت تطبیق میگردد که قسمت از پرداخت صورت گرفته باشد و مکلفیت جهت پرداخت مبلغ باقیمانده در میان باشد. هرگاه قسمت از پرداخت، پیش پرداخت باشد و خریدار هیچ مکلفیت در مورد پرداخت کامل نداشته باشد، این حکم تطبیق نمیگردد.

مثال ۱

صالحه می خواهد یک میز بخرد و آن را در یک دوکان به مبلغ (۳۰۰۰) افغانی به شمول مالیه بر ارزش افزوده پیدا می کند. صالحه از میز خوش اش می آید اما فقط در آن روز (۳۰۰) افغانی دارد. وی به مالک دوکان (۳۰۰) افغانی بابت میز پیش پرداخت می نماید و می گوید که وی هفته آینده جهت تکمیل خریداری بر می گردد.

بعداً صالحه تصمیم می گیرد معامله را پیش نبرد و لذا هفته آینده بر نمی گردد. بین صالحه و مالک دوکان یک تفاهم مبنی بر اینکه پیش پرداخت بازپرداخت نمی گردد وجود داشت، لذا وی پیش پرداخت را بطور جریمه می دهد.

در این مورد زمانی که صالحه پیش پرداخت را می پردازد، وی مجبور به پرداخت مبلغ باقیمانده

نبوده، جزء ۲ فقره (۱) ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده بالای پرداخت تطبیق نخواهد شد. به جای آن جزء ۳ فقره (۱) ماده دهم قانون متذکره بالای تاریخ جریمه پیش پرداخت تطبیق می گردد.

مثال ۲

صالحه به دوکان دیگر می رود و یک میز را به قیمت (۲۰۰۰) افغانی به شمول مالیه بر ارزش افزوده می بیند. وی این یکی را بیشتر خوش می کند و تصمیم می گیرد آن را بخرد. وی با مالک دوکان جهت خرید آن توافق می کند و مبلغ (۵۰۰) افغانی را فوراً می پردازد. شوهر وی میز را می گیرد و در آن زمان وی (۱۵۰۰) افغانی مدیون می باشد که باید به صورت قسط در ۳ ماه پردازد. در این مورد زمانی که صالحه مبلغ (۵۰۰) افغانی را با توجه به توافق می پردازد، مکلف به پرداخت مبلغ باقیمانده می باشد، جزء ۲ فقره (۱) ماده دهم قانون متذکره بالای پرداخت تطبیق می گردد. عرضه جنس (میز) در آن زمان صورت گرفته است.

در این پاراگراف پرداخت عبارت از اشکال پرداخت می باشد (به نقد یا به جنس).

۳. تاریخ که در آن اجناس به خریدار/ مشتری انتقال مییابد یا در خصوص خدمات، تاریخی که خدمات طور مکمل توسط شخص ثبت شده ارائه میگردد.

شیوه های محاسبه

۱۰.۳ دو شیوه محاسبه به منظور قانون مالیات بر عایدات وجود دارد (محاسبه بعدی و نقدی). تاریخ عرضه مطابق فقره (۱) ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده عبارت از تاریخ تقریبی شیوه محاسبه بعدی می باشد اگرچه بعضی تفاوتها می تواند ممکن باشد.

۱۰.۴ شیوه محاسبه بعدی به منظور قانون مالیات بر عایدات برای بسیاری از مالیه دهندگان لازم می باشد، لذا سوال مطرح می گردد که چگونه مالیه دهندگان می توانند سیستم های حفظ اسناد خود را به بهترین وجه تنظیم نمایند تا مکلفیت های هر دو نوع مالیات بر عایدات و مالیه بر ارزش افزوده اداء نمایند. به منظور قانون مالیات بر عایدات، مالیه دهندگان که اشخاص حکمی هستند، مکلف به محاسبه عواید شان با استفاده از شیوه محاسبه بعدی (ماده سی و هفتم قانون مالیات بر عایدات) می باشند. اشخاص حقیقی از شیوه محاسبه نقدی (ماده سی و هشتم قانون مالیات بر عایدات) استفاده می نمایند اگرچه وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) طور دوامدار به چنین مالیه دهندگان اجازه می دهد تا به جای آن از شیوه محاسبه بعدی استفاده نمایند.

۱۰.۵ مالیه دهندگانی که اظهارنامه های مالیات بر عایدات خود را مبنی بر محاسبه بعدی ارائه می نماید باید از قبل از سیستم مناسب حفظ اسناد جهت تهیه حسابات مبتنی بر محاسبه بعدی استفاده نمایند. این سیستم ها باید به منظور مالیه بر ارزش افزوده نیز مناسب باشد. در حالیکه در بعضی موارد ممکن است تاریخ عرضه به منظور مالیه بر ارزش افزوده با تاریخ تشخیص عواید (یا کسرات) مطابق محاسبه بعدی مختلف باشد، تاریخ های مختلف معمولاً در همان دوره مالیه بر ارزش افزوده قرار می گیرند.

۱۰.۶ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) به همین خاطر به مالیه دهندگان جهت استفاده اصول محاسبه بعدی برای تعیین تاریخ عرضه به منظور مالیه بر ارزش افزوده در صورت اجازه می دهد که:

۱. مالیه دهنده سیستم محاسبه بعدی را به منظور قانون مالیات بر عایدات استفاده نماید.

۲. مالیه دهنده از سیستم حفظ یادداشت طراحی شده جهت تهیه حسابات مبنی بر محاسبه بعدی استفاده مینماید.

۱۰.۷ مالیه دهندگانی که ثبت مالیه بر ارزش افزوده می باشند و استفاده از سیستم محاسبه نقدی را به منظور قانون مالیات بر عایدات (اشخاص حقیقی) ادامه می دهند باید به صورت جدی فقره (۱) ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده را بر معاملات مالیه بر ارزش افزوده خود تطبیق نمایند. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) سیستم نقدی را ناکارا تشخیص داده و به همین خاطر پیشنهاد می نماید که چنین مالیه دهندگان باید به محاسبه بعدی به منظور قانون مالیات بر عایدات و مالیه بر ارزش افزوده تغییر نمایند. هر درخواست جهت تغییر از نقدی به بعدی بطور خودکار اعطاء می گردد به شرط اینکه مالیه دهنده سیستم حفظ یادداشت طراحی شده برای تهیه محاسبات مبنی بر شیوه محاسبه بعدی را تطبیق نماید.

۱۰.۸ مالیه دهندگان که از نقدی به بعدی تغییر می دهند باید به تعلیماتنامه قانون مالیات بر عایدات جهت توضیح تعدیلات که برای مالیات بر عایدات لازم است، مراجعه نمایند.

تاریخ عرضه زمان که اجناس یا خدمات تحفه داده می شود

۱۰.۹ قواعد حکم مندرج جزء ۱ فقره (۱) ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده به تحایف ارتباط نمی گیرد زیرا هیچ نوع تادیه صورت نمی گیرد و عرضه کننده صورتحساب صادر نمی نماید. جزء ۳ فقره (۱) ماده دهم قانون متذکره ممکن در مورد بعضی حالات تحفه صراحت داشته باشد، اما به منظور رفع هرگونه شبهه فقره (۲) ماده دهم قانون متذکره قواعد جداگانه را برای اجناس یا خدمات ارائه شده بشکل تحفه پیشینی می نماید.

۱۰.۱۰ مطابق حکم فقره (۲) ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در صورت اهدای تحفه جنس توسط شخص ثبت شده، تاریخ که دریافت کننده تحفه اجناس را دریافت می نماید تاریخ عرضه محسوب شده و در خصوص خدمات، تاریخ عرضه خدمات تاریخ است که در آن خدمات طور مکمل توسط شخص ثبت شده عرضه میگردد.

تاریخ عرضه اجناس به منظور استفاده شخصی یا معاف

۱۰.۱۱ زمان عرضه با معلوم نمودن تاریخ که در آن اجناس برای اولین بار به منظور مقاصد شخصی یا معاف بکار رفته، مشخص میگردد. به یاد داشته باشید که هرگاه اجناس قسماً استفاده گردد یا متعاقباً من حیث مصارف برای فعالیت اقتصادی استفاده گردد، این زمان تغییر نمی نماید.

تاریخ عرضه اجناس مطابق اجاره مالی

۱۰.۱۲ مطابق حکم فقره (۴) ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده، زمان اجاره مالی یک عرضه من حیث عرضه اجناس تلقی می گردد که تاریخ عرضه، تاریخ شروع اجاره باشد.

۱۰.۱۳ قاعده فوق الذکر برای اجناس، نسبت به قاعده عادی برای اجناس که در فقره (۱) ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده تصریح گردیده است، ترجیح داده میشود.

۱۰.۱۴ مطابق حکم فقره (۵) ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در مورد قاعده زمان خاص برای دو کتگوری از عرضه ها صراحت دارد.

۱۰.۱۵ کتگوری اول عرضه های خدمات عبارت از عرضه های است که مطابق اجاره (به استثنای اجاره مالی) عرضه شده باشد. به صورت عادی این اجاره ها من حیث اجاره های عملیاتی خوانده می شود. در غیاب فقره (۵) ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده عرضه من حیث عرضه انفرادی برای دوره اجاره (برای مثال ۱۲ ماهه) تلقی می شود و مطابق جزء ۲ فقره (۱) ماده دهم قانون متذکره، اولین پرداخت کرایه شروع مکلفیت مالیه بر ارزش افزوده بالای تمام مبلغ قابل پرداخت مطابق اجاره می گردد.

۱۰.۱۶ مطابق حکم فقره (۵) ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده قاعده عادی مندرج جزء ۲ فقره (۱) ماده دهم قانون متذکره را با تلقی نمودن خدمات من حیث اینکه مسلسل برای قسمتهای مسلسل دوره اجاره عرضه شده باشد، ملغی می نماید. هر عرضه مسلسل قبل از تاریخ که پرداخت صورت گیرد یا مطابق اجاره پرداخت دریافت میگردد، اتفاق می افتد. شرایط مندرج موافقتنامه اجاره و پرداخت کرایه به طور مؤثر تاریخ هر عرضه مسلسل را تعیین می نماید.

- ۱۰.۱۷ برای مثال، هرگاه کرایه یک جایداد تجارتي در اخير هر ماه قابل پرداخت باشد، در آن صورت هر کرایه ماهانه منحيث عرضه جداگانه که در آخرين روز ماه (به عنوان نمونه تاريخ که بايد کرایه پرداخت شود) قابل پرداخت می باشد، تلقي می شود يا هرگاه کرایه زودتر دريافت گردد، تاريخ که کرایه توسط مالک جایداد دريافت می گردد.
- ۱۰.۱۸ کتگوری دوم خدماتی است که بشکل دوامدار مطابق موافقتنامه يا قانون که در مورد پرداخت دوره ای صراحت داشته، عرضه می گردد. فقره (۵) ماده دهم قانون ماليه بر ارزش افزوده در صورتی تطبيق می گردد که عرضه و پرداخت هر دو دوره ای باشند.
- ۱۰.۱۹ مثالهای از خدمات که مسلسل عرضه می شود عبارتند از: عرضه خدمات مشورتی دوامدار توسط وکلای مدافع يا محاسبين که پرداختها به صورت تصاعدي برای عرضه صورت می گیرد، عرضه خدمات مطابق به قرارداد ساختمانی دراز مدت، يا عرضه خدمات رفاهی (مثل برق و گاز).
مجدداً در غياب فقره (۵) ماده دهم قانون ماليه بر ارزش افزوده، چنين عرضه منحيث عرضه انفرادی تلقي می گردد و مطابق فقره (۱) ماده دهم قانون متذکره، اولين پرداخت مکلفيت ماليه بر ارزش افزوده را بالای تمام مبالغ قابل پرداخت بابت عرضه وضع خواهد کرد. در فقره (۵) ماده دهم قانون متذکره از اين نتیجه با تلقي نمودن خدمات منحيث اينکه طور مسلسل برای قسمتهای از دوره موافقتنامه عرضه شده باشد يا توسط قانون تعيين می گردد (برای مثال عرضه برق يا گاز) اجتناب می گردد.

محل عرضه

ماده یازدهم:

(۱) محل عرضه اجناس مکانی است که در آن اجناس توسط عرضه کننده تحویل داده میشود. هرگاه تحویلی اجناس، ایجاب انتقال را به وسیله ترانسپورت نماید، محل عرضه اجناس مکانی است که اجناس از آن حمل میگردد.

(۲) محل عرضه خدمات مکانی است که از آن عرضه خدمات صورت میگیرد.

(۳) هرگاه دریافت کننده، نماینده وی یا شخص دیگری از خدمات ذیل در افغانستان استفاده نماید، طوری پنداشته میشود که عرضه خدمات در افغانستان صورت گرفته است:

۱- انتقال، واگذاری یا اعطای حق استفاده از حق الطبع، حق الاختراع و علائم تجاری.

۲- خدمات محاسبه وی، مهندسی، مشورتی، انجینیری و حقوقی.

۳- پروسس اطلاعات (داتا) و تهیه معلومات.

۴- اعلانات و اشتهارات.

۵- تدارک پرسونل (کارکنان).

۶- امتناع از انجام یک عمل یا تحمل هر نوع وضعیت.

(۴) محل عرضه خدمات در رابطه به دارایی غیر منقول که در افغانستان موقعیت دارد، افغانستان می باشد.

(۵) محل عرضه خدمات توسط مرجع صدور جواز، صرف نظر از اینکه جواز، اجازه نامه، تصدیق نامه یا سایر اسناد از کدام محل صادر گردیده، طوری پنداشته می شود که عرضه خدمات در افغانستان صورت گرفته است.

۱۱.۱ ماده یازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در مورد قواعد پیرامون تعیین موقعیت جغرافیایی یا محل عرضه صراحت دارد. تعیین موقعیت عرضه برای مالیه بر ارزش افزوده لازمی است زیرا عرضه های که در افغانستان صورت می گیرد یا مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده چنین تلقی می گردد که در افغانستان صورت گرفته باشد، مکلف به مالیه بر ارزش افزوده می باشند.

محل عرضه

۱۱.۲ قواعدی مختلف برای اجناس و خدمات وجود دارد.

مطابق حکم فقره (۱) ماده یازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده قاعده مقدماتی را برای تعیین موقعیت جغرافیایی عرضه اجناس ارائه می نماید. قاعده اصلی این است که محل عرضه اجناس محلی است که در آن اجناس توسط عرضه کننده تحویل یا به دسترس قرار می گیرد. اما در صورتیکه عرضه، ترانسپورت اجناس را شامل باشد، در آن صورت محل عرضه جای است که ترانسپورت از آن آغاز می گردد.

مثال

شرکت تولید خشت جلال آباد یک تولید کننده خشت بوده و در جلال آباد موقعیت دارد. شرکت ساختمانی کابل که یک شرکت ساختمانی بوده و در کابل موقعیت دارد خشت را از شرکت تولید خشت جلال آباد به منظور کار ساختمانی در کابل، انتقال میدهد. این خشت ها توسط لاری های شرکت ساختمانی کابل از فابریکه شرکت تولید خشت جلال آباد که در جلال آباد واقع است، بار میگردد. محل عرضه خشت به منظور مالیه بر ارزش افزوده جلال آباد می باشد.

۱۱.۳ قاعده ترانسپورت معمولاً مهم نمی باشد هرگاه محل عرضه در هر نقطه داخل افغانستان باشد، زیرا تمام عرضه های که در افغانستان صورت می گیرد تابع مالیه بر ارزش افزوده می باشد. اما قاعده مذکور در صورتی مهم می باشد که اجناس توسط عرضه کننده از خارج افغانستان به یک عرضه کننده داخل افغانستان عرضه گردد. این قاعده بدین معنی است که عرضه بین المللی اجناس در محل صادرات صورت می گیرد. عرضه چنین اجناس بین المللی شامل ترانسپورت از یک محل خارج از افغانستان به یک محل در داخل افغانستان بوده و مطابق این قاعده، محل عرضه خارج از افغانستان می باشد. عرضه صورت گرفته از خارج افغانستان بمنظور قانون مالیه بر ارزش افزوده نمی تواند عرضه تابع مالیه باشد، اما طبق فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده، میتواند منحصتاً توريد تابع مالیه بر ارزش افزوده باشد.

۱۱.۴ همچنان لازم است تا وضعیت معکوس را نیز مد نظر گرفت یعنی زمانیکه عرضه اجناس شامل ترانسپورت از محلی در داخل افغانستان به محلی در خارج از افغانستان باشد.

۱۱.۵ عرضه اجناس طبق این قاعده در افغانستان صورت می گیرد. به عبارت دیگر، صادرات اجناس مطابق این قاعده منحصتاً عرضه در افغانستان پنداشته می شود. بر اساس تعریف "عرضه تابع مالیه" در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده چنین عرضه، عرضه تابع مالیه می باشد زیرا تعریف مذکور صرف عرضه معاف را مستثنی می نماید.

- ۱۱.۶ اما مطابق حکم فقره (۱) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده ، عرضه اجناس برای صادرات به صورت عموم تابع نورم صفر مالیه بر ارزش افزوده قرار می گیرد. شخص ثبت شده که این عرضه های اجناس را به مقصد صادرات انجام میدهد، میتواند در این حالات مالیه قابل مجرائی را در ارتباط به خریداری های مربوط به اجناس صادراتی، ادعا نماید.
- ۱۱.۷ فقرات (۲ الی ۵) ماده یازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده قواعد تعیین محل عرضه خدمات را پیشبینی می نماید. قاعده عمومی در فقره (۲) ماده یازدهم قانون متذکره درج شده است. عرضه کننده خدمات در مجموع دارای محل تشبث می باشد و آن عموماً محلی است که از آن عرضه خدمات صورت می گیرد. در صورت که شخص ثبت شده دارای بیشتر از یک محل فعالیت باشد، سپس همان محل فعالیت که در واقع خدمات از آنجا ارائه گردیده، محل عرضه پنداشته میشود.
- ۱۱.۸ در صورت که هرگونه خدمات از افغانستان به یکی از کشورهای خارجی صادر گردد، قاعده عمومی مندرج فقره (۲) ماده یازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده متیقین می سازد که محل عرضه افغانستان می باشد.
- ۱۱.۹ حتی اگر محصول خدمات در کشوری خارج از افغانستان استفاده گردد، محل عرضه افغانستان می باشد. عرضه مذکور منحصراً صادرات خدمات تلقی گردیده و مطابق جزء ۱ فقره (۱) ماده ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده ، تابع مالیه بر ارزش افزوده به نورم صفر می گردد.
- ۱۱.۱۰ مطابق حکم فقره (۳) ماده یازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده و قاعده وضع دریافت کننده خدمات مندرج ماده شانزدهم قانون متذکره، در صورتیکه محل فعالیت عرضه کننده در خارج از افغانستان باشد، سپس عرضه خدمات در خارج از افغانستان صورت گرفته است.

تغییرات شکل در قاعده عمومی مندرج فقره ۲ ماده یازدهم

- ۱۱.۱۱ مطابق حکم فقره (۳) ماده یازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده برخی از مواردی را مشخص می نماید که در آن محل عرضه خدمات در صورتی افغانستان پنداشته میشود که دریافت کننده خدمات مذکور را در افغانستان استفاده نماید یا از مزایای آن مستفید گردد.
- ۱۱.۱۲ انتقال، واگذاری یا اعطای حق استفاده از حق طبع، حق اختراع و علامت تجارتي عرضه خدمات بوده که در آن دریافت کننده این خدمات را از دارائی استفاده مینماید. به گونه مثال، اعطای جواز بمنظور استفاده از حق اختراع، عرضه خدمات میباشد. در صورت که دریافت کننده جواز استفاده از حق اختراع را در افغانستان داشته باشد، سپس خدمات توسط اعطا کننده در افغانستان عرضه میگردد. محل عرضه تابع قانون مالیه بر ارزش افزوده خواهد بود.

۱۱.۱۳ خدمات محاسبی، مهندسی، مشورتی، انجینیری و حقوقی عرضه خدمات توسط محاسب، مهندس، مشاور، انجینیر یا حقوقدان در محلی صورت می گیرد که در آن دریافت کننده خدمات مذکور از مزایای آن خدمات استفاده نموده یا مستفید میگردد. استفاده از اصطلاح "مشورتی" بدین معنی است که ارائه این خدمات کاربرد بسیار وسیع داشته و ارایه هر نوع مشوره را تحت پوشش قرار خواهد داد.

۱۱.۱۴ طی مراحل اطلاعات و یا عرضه معلومات، هرگاه این خدمات به شخص برای استفاده در افغانستان ارائه گردد، محل عرضه در افغانستان تلقی میشود. این امر نیز حتی اگر عرضه کننده طی مراحل یا حمایت کار را خارج از افغانستان انجام دهد، صدق میکند. به گونه مثال، طی مراحل اطلاعات بانک در یک کشور خارجی برای یک بانک داخلی یا نمایندگی داخلی بانک خارجی در افغانستان عرضه پنداشته میشود. این قاعده استفاده هر نوع "فنون" فراهم شده توسط یک نهاد خارجی در افغانستان را نیز تحت پوشش قرار میدهد.

۱۱.۱۵ اعلانات یا خدمات نشر، در صورتی که دریافت کننده خدمات از مزایای خدمات در افغانستان استفاده نموده یا مستفید گردد، محل عرضه افغانستان خواهد بود. هدف آن تحت پوشش قرار دادن تمام خدمات مربوط به توسعه تجارت به شمول تبلیغات رسانه ای، برنامه های توسعه ای و سایر رویدادهای تبلیغاتی تا حدودی که مارکیت یا دریافت کنندگان مورد هدف در افغانستان باشد، می باشد.

۱۱.۱۶ تدارک پرسونل (کارکنان)، در صورتی که دریافت کننده عرضه از پرسونل استفاده نماید، عرضه پرسونل صورت گرفته است. این قاعده بدون در نظر داشت محل که قرارداد یا موافقتنامه در آن صورت گرفته، تطبیق می گردد. این شامل عرضه، استخدام، قرضه یا به خدمت گرفتن پرسونل یا خدمات کار می باشد.

۱۱.۱۷ تحمل هر نوع وضعیت یا امتناع از انجام یک عمل در موقعیت جغرافیایی وضعیت تحمل شده یا جای که امتناع از انجام یک عمل به وقوع پیوسته باشد، صورت می گیرد- برای مثال، عرضه خدمات بشکل وضع محدودیت توافق نامه تجارت در محل جغرافیایی صورت میگیرد که توافق نامه بالای آن قابل تطبیق است.

۱۱.۱۸ مطابق حکم فقره (۴) ماده یازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده قاعده عمومی فقره (۲) ماده قانون متذکره را برای خدمات جایداد تغییر شکل می دهد. محل عرضه خدمات در ارتباط با جایداد حقیقی در صورتی افغانستان است که خدمات به جایداد حقیقی که در افغانستان واقع است، مرتبط

باشد. این خدمات عبارت اند از موافقتنامه های کرایه، خدمات املاک و ساختمان و خدمات حقوقی مربوط به انتقال هرگونه جائیداد.

۱۱.۱۹ مطابق حکم فقره (۵) ماده یازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده قاعده عمومی مندرج فقره (۲) ماده یازدهم قانون متذکره را برای مراجع صادر کننده جواز تغییر شکل می دهد. حکم این ماده در مورد قاعده خاص صراحت دارد، به شرط اینکه عرضه خدمات توسط مراجع صادر کننده جواز بدون در نظر داشت اینکه اسناد در کجا صادر می گردد، در افغانستان به وقوع بپیوندد. برای مثال این قاعده بالای صدور ویزه توسط سفارت افغانستان در کشور خارج تطبیق می گردد.

ماده ۱۲: ارزش عرضه

ارزش عرضه

ماده دوازدهم:

- (۱) ارزش عرضه اجناس یا خدمات قیمت آن میباشد.
- (۲) ارزش عرضه اجناس که جهت استفاده شخصی یا معاف مورد استفاده قرار میگیرد، عبارت است از:
  - ۱- قیمت پرداخت شده یا قابل پرداخت از درک خرید یا کسب مالکیت اجناس، مشروط بر اینکه مالیه قابل مجرائی طبق حکم ماده نوزدهم این قانون مجاز دانسته شده باشد.
  - ۲- قیمت پرداخت شده یا قابل پرداخت از درک خرید یا کسب مالکیت اجناس در سایر موارد.
- (۳) ارزش عرضه اجناس از طریق اجاره مالی عبارت است از:
  - ۱- قیمت یا ارزش دارایی مندرج قرارداد اجاره، مشروط بر اینکه مؤجر و مستأجر، اشخاص مرتبط نباشند.
  - ۲- ارزش روز دارایی در آغاز اجاره در سایر موارد.
- (۴) هرگاه اجناس یا خدمات از طرف مالیه دهنده برای شخص مرتبط، بدون قیمت یا در بدل قیمت کمتر از ارزش روز فراهم گردد، ارزش روز، در تاریخ عرضه، ارزش عرضه شناخته میشود.
- (۵) ارزش عرضه اجناس یا خدمات که بدون قیمت برای شخص غیر مرتبط فراهم میشود، صفر میباشد. حکم فقره (۲) این ماده از این امر مستثنی است.
- (۶) طرز تعیین ارزش عرضه اجناس یا خدمات که در این ماده پیشبینی نگردیده است، در طرز العمل جداگانه تنظیم میگردد.

۱۲.۱ حکم ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده قواعدی را برای تعیین ارزش عرضه ارائه می نماید. ارزش عرضه تابع مالیه مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده مکلفیت مالیه بر ارزش افزوده را تعیین می نماید. ارزش عرضه های تابع مالیه همچنان به تعیین ثبت و راجستر برای مالیه بر ارزش افزوده در صورت که شخص مکلف به ثبت باشد، مرتبط است.

ارزش عرضه

۱۲.۲ مطابق حکم فقره (۱) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده قاعده عمومی این است که ارزش عرضه عبارت از قیمت عرضه میباشد. این قاعده عمومی تابع استثنائات مندرج فقره های (۲، ۳، ۴ و ۶) قانون متذکره می باشد. "قیمت" در ماده دوم قانون متذکره تعریف گردیده است.

۱۲.۳ بصورت عموم، مطابق ماده ۲ قانون مالیه بر ارزش افزوده قیمت عرضه عبارت است از مجموع پول تادیه شده یا قابل تادیه توسط یک شخص یا در صورت که پرداخت جنسی صورت گرفته باشد، عبارت از ارزش مناسب روز می باشد. قیمت شامل هر نوع محصول، مالیه، فیس یا هزینه های که بابت یا بدلیل عرضه، تادیه شده یا قابل تادیه باشد اما مالیه بر ارزش افزوده تادیه شده بابت عرضه را شامل نمی باشد. بنابر این، قیمت عرضه مبلغ بدون مالیه بر ارزش افزوده می باشد.

مثال

شرکت وسایل برقی سعید یک شرکت ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده می باشد که منحصاً یک تشبث پرچون فروش، وسایل منزل را در کابل بفروش میرساند. این شرکت یک ماشین لباس شویی را قبل از محاسبه مالیه بر ارزش افزوده به مبلغ (۱۲۰۰۰) افغانی بالای یک مشتری به فروش میرساند. حین خرید ماشین، قبل از محاسبه مالیه بر ارزش افزوده، مشتری مذکور توافق میکند تا مبلغ (۱۰۰۰) افغانی دیگر را بابت دو سال ورنتی/گرنتی بپردازد تا در صورت خراب شدن ماشین در دو سال نخست دوکاندار ماشین را برایش ترمیم و یا تبدیل کند. این مشتری قبل از محاسبه مالیه بر ارزش افزوده مبلغ (۲۰۰) افغانی دیگر را بخاطر یک پیمپ دراز تر میپردازد تا ضمیمه پیمپ ماشین گردد. قیمت مجموعی این عرضه (۱۳۲۰۰) افغانی میشود. مالیه بر ارزش افزوده قابل وضع ۱۰٪ بالای قیمت مجموعی یعنی مبلغ (۱۳۲۰۰) افغانی میباشد.

۱۲.۴ بمنظور محاسبه مبلغ قیمت، مبلغ مذکور همچنان باید در نتیجه هر نوع تخفیف یا تنزیل مجاز کاهش یافته و در زمان عرضه محاسبه گردد. هر نوع تخفیف در قیمت یا سایر تعدیلات که بعداً در نظر گرفته می شود، مطابق حکم ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده صورت می گیرد.

مثال

شرکت محدود المسئولیت سامان آلات برقی سعید ۵ پایه ماشین لباس شویی را به یک هتل بفروش میرساند. قیمت هر پایه ماشین مبلغ (۱۲۰۰۰۰) افغانی بوده که مجموع آن قبل از محاسبه مالیه بر ارزش افزوده (۶۰۰۰۰) افغانی میشود. در جریان چانه زنی این شرکت ۵٪ تخفیف را در صورت پرداخت فوری پول نقد به مشتری پیشنهاد میکند. مشتری توافق میکند و تمام پول را بصورت نقد در همان روز میپردازد. قیمت ماشینها (۵۷۰۰۰) افغانی و مالیه بر ارزش افزوده (۵۷۰۰) افغانی میشود.

تعیین ارزش برای استفاده شخصی یا معاف

۱۲.۵ حکم فقره (۲) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده قاعده خاص را جهت رسیدگی به عرضه اجناس استفاده شده توسط شخص به منظور شخصی یا معاف تجویز می نماید. این فقره در مورد قواعد رسیدگی در دو حالت صراحت دارد:

۱. درحالت که شخص ثبت شده مستحق مالیه قابل مجرائی برای اجناس مندرج ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده گردیده باشد، در آنصورت ارزش اجناس که به منظور شخصی یا معاف استفاده شده عبارت از قیمت پرداخت شده یا قابل پرداخت توسط شخص ثبت شده زمانی که اجناس برای اولین بار خرید یا کسب گردیده، تا حدودی که مالیه قابل مجرائی مجاز باشد، میباشد. این بدان معنی است که هرگاه فقط قسمت از مالیه قابل مجرائی، مطابق فقره (۴) ماده دوازدهم فوق الذکر مجرا گردیده باشد. سپس ارزش اجناس مطابق جزء ۱ فقره (۲) ماده دوازدهم قانون متذکره عبارت از قسمت از قیمت اصلی مورد نظر بر همان مبناء و اساس که برای مجرائی مالیه قابل مجرائی استفاده گردیده، میباشد.

مثال ۱

احمد یک تشبث را به پیش میبرد که ثبت مالیه بر ارزش افزوده میباشد. تشبث وی بعضی فعالیت های تابع مالیه و معاف دارند. در ماه ثور ۱۴۰۱ احمد موادی را خریداری می نماید که ۵۰٪ برای استفاده تابع مالیه و ۵۰٪ برای استفاده معاف بکار گرفته می شود. موصوف می توان ۵۰٪ مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده بابت اجناس را منحصاً مالیه قابل مجرائی مطابق حکم فقره (۴) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده ادعاء نماید. در ماه سنبله ۱۴۰۱ احمد تشبث خود را تغییر داده و تصمیم می گیرد که مواد ۱۰۰٪ برای استفاده معاف بکار گرفته شود. این مثال مطابق حکم فقره (۳) ماده سوم قانون متذکره یک عرضه تابع مالیه خواهد بود و ارزش عرضه ۵۰٪ قیمت اصلی خرید ماه ثور ۱۴۰۱ می باشد.

در سایر حالات، قیمت پرداخت شده یا قابل پرداخت بابت خریداری یا کسب مالکیت اجناس می‌باشد.

۱۲.۶ بخاطر داشته باشید حکم فقره (۲) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده فقط زمانی تطبیق خواهد شد که اجناس در دوره قبلی خریداری و به منظور استفاده شخصی یا معاف در دوره بعدی استفاده گردد. حکم این ماده در ارتباط با فقره (۳) ماده سوم قانون متذکره عمل مینماید. هرگاه اجناس در یک دوره مالیه بر ارزش افزوده خریداری گردد و سپس به منظور شخصی یا معاف در همان دوره استفاده شود، لازم نیست فقره (۳) ماده سوم و فقره (۲) ماده دوازدهم قانون یاد شده مد نظر گرفته شود. در این مورد جزء ۱ فقره (۳) یا فقره (۳) ماده دوازدهم قانون فوق الذکر جهت مجرائی مالیه قابل مجرائی در نظر گرفته شده، تطبیق می‌گردند.

مثال ۲

احمد یک فروشگاه بزرگ را به پیش میبرد که ثبت مالیه بر ارزش افزوده می‌باشد. در ماه ثور ۱۴۰۱ وی بعضی محصولات را جهت فروش دوباره در تشبث خود به مبلغ (۱۰۰۰) افغانی بشمول مالیه بر ارزش افزوده خریداری می‌نماید. یک هفته بعد وی تصمیم می‌گیرد تا آن اجناس را برای استفاده شخصی به کارگیرد. در این صورت خریداری و استفاده اجناس هر دو در یک دوره صورت می‌گیرد. وقتی وی اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده را برای این دوره تهیه می‌نماید، از قبل می‌داند که وی اجناس را به منظور شخصی استفاده نموده است، لذا وی جزء ۱ فقره (۳) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده را تطبیق خواهد کرد و مالیه قابل مجرائی را بابت آن اجناس مطالبه نخواهد کرد. به همین خاطر لازم نیست تا فقره (۳) ماده (۳) و فقره (۲) ماده دوازدهم یاد شده را مد نظر گیرد.

ارزش دارایی های سرمایوی زمانی که مورد استفاده آن تغییر مینماید

۱۲.۷ احکام فقره (۲) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده فوق به صورت عموم بالای مال تجارت و سایر اجناس غیر قابل استهلاک تطبیق می‌گردد. در صورت دارایی های سرمایوی، ارزش اجناس با گذشت زمان مخصوصاً دارایی های استهلاکی تغییر می‌نمایند. حکم فقره (۲) ماده دوازدهم قانون متذکره تطبیق نمی‌گردد.

۱۲.۸ در صورت تطبیق حکم فقره (۴) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده، حکم فقره (۲) ماده دوازدهم آن قانون در نظر گرفته نشده و این حکم برای تعیین ارزش مناسب روز دارایی در صورت تغییر مورد استفاده (هرگاه استفاده جدید شخصی یا معاف دارایی سرمایوی توسط اشخاص مرتبط به شمول خود مالیه دهنده صورت گیرد) تطبیق می‌گردد.

۱۲.۹ در جزء (۱۲.۱۳) در مورد چگونگی قیمت گذاری عرضه زمانیکه که مورد استفاده دارایی سرمایوی تغییر می نماید، بیشتر توضیح می دهد. هرگاه تغییر در مورد استفاده دائمی باشد، قیمت مناسب روز دارایی مد نظر گرفته خواهد شد. هرگاه تغییر در مورد استفاده موقتی باشد، مالیه دهنده باید ارزش استفاده شخصی یا معاف را در دوره مالیه بر ارزش افزوده مد نظر گیرد.

تعیین ارزش عرضه اجناس مطابق اجاره مالی

۱۲.۱۰ فقره (۳) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده دو قاعده را برای تعیین ارزش اجناس مطابق اجاره مالی معرفی می نماید. اجاره مالی در ماده دوم قانون یاد شده تعریف گردیده است. به توضیحات قبلی ماده دوم در مورد اینکه اجاره مالی چیست، مراجعه نمایید. فقره (۳) ماده دوازدهم فقط در مورد تعیین ارزش عرضه صراحت دارد.

۱۲.۱۱ دو قاعده برای تعیین ارزش عرضه عبارت اند از:

۱. هرگاه طرفین اشخاص مرتبط نباشد، ارزش عرضه اجناس مطابق اجاره مالی مبلغ توافق شده توسط طرفین میباشد و در اجاره منحیث قیمت خرید اجناس اظهار گردیده است.
۲. در صورتیکه طرفین اشخاص مرتبط باشند، یا هرگاه ارزش اجناس در موافقتنامه اجاره مالی طور جداگانه درج نشده باشد، ارزش عرضه اجناس طبق اجاره مالی ارزش مناسب روز اجناس در زمان عرضه میباشد.

۱۲.۱۲ قاعده اول زمانی تطبیق می شود که اجاره دهنده و اجاره گیرنده اشخاص مرتبط نباشد. به تعریف اشخاص مرتبط در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده مراجعه نمایید. مطابق قاعده اول، هرگاه در قرارداد یا موافقتنامه قیمت اجناس مشخص شده باشد و مفاد (یا فیصدی مفاد) را طور جداگانه در قیمت مجموعی قابل پرداخت شامل نموده باشد، سپس ارزش عرضه اجناس به منظور مالیه بر ارزش افزوده، قیمت توافق شده اجناس می باشد.

۱۲.۱۳ ارزش (قیمت) توافق شده بین اجاره دهنده و اجاره گیرنده می تواند ارزش مجموعی (قیمت) به اضافه مالیه بر ارزش افزوده را نشان دهد، یا می تواند ارزش (قیمت) و مالیه بر ارزش افزوده را طور جداگانه نشان دهد. هرگاه قیمت مجموعی شامل مالیه بر ارزش افزوده باشد، توضیحات و فورمول مندرج طرزالعمل فقره (۶) ماده دوازدهم نشان می دهد که چگونه مبلغ عرضه (مجموع ۱۱/۱۰) و مبلغ مالیه بر ارزش افزوده (مجموع ۱۱/۱) را جدا نمود.

مثال ۱

اجاره مالی نشان میدهد که قیمت (۲۲۰۰۰) افغانی که شامل مالیه بر ارزش افزوده میباشد، است. به تعقیب فورمول مندرج مقرر، ارزش عرضه (۲۰۰۰۰) افغانی و مالیه بر ارزش افزوده (۲۰۰۰) افغانی میباشد.

مثال ۲

اجاره مالی نشان می‌دهد که قیمت (۲۰۰۰۰) افغانی جمع مالیه بر ارزش افزوده (۲۰۰۰) افغانی می‌باشد. ارزش عرضه در اینصورت (۲۰۰۰۰) افغانی میشود.

۱۲.۱۴ در اجاره مالی، مجموع مبلغ قابل پرداخت معمولاً دو چیز را تحت پوشش قرار می‌دهد. اولاً قیمت جنس اجاره شده یا خریداری شده (به شمول مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بابت جنس). ثانیاً اغلب مبلغ اضافی وجود خواهد داشت که نمایان گر پرداخت به بخش مالی می‌باشد. می‌تواند تکتانه یا چیزی دیگر خوانده شود. به منظور تعیین ارزش عرضه اجناس مطابق اجاره مالی این امر باید مطابق جزء ۱ فقره (۳) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده صورت بگیرد. این دو مبلغ باید در قرارداد یا موافقتنامه مشخص گردد. در صورت که هیچ مبلغی جداگانه شناسایی نگردد، یا هرگاه طرفین اشخاص مرتبط باشد، ارزش عرضه باید مطابق جزء ۲ فقره (۳) ماده دوازدهم تعیین گردد.

۱۲.۱۵ منظور از حکم فقره (۳) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده اجازه دادن به تقسیم مبلغ مجموعی قابل پرداخت در جریان اجاره مالی بین عرضه اجناس (به شمول مالیه بر ارزش افزوده) و مبلغ که برای تمویل پرداخت صورت می‌گیرد، می‌باشد. پرداخت برای تمویل یک خدمت مالی می‌باشد (هرگاه توسط ارائه کننده خدمت مالی دارای جواز ارائه گردد) و مطابق جزء ۳ فقره (۱) ماده پنجم قانون متذکره از مالیه بر ارزش افزوده معاف است.

مثال ۳

شرکت تلویزیون سعید، دارای یک تلویزیون فروشی به مبلغ (۱۰۰۰۰) افغانی جمع مالیه بر ارزش افزوده (۱۰۰۰) افغانی که قیمت مجموعی (۱۱۰۰۰) افغانی را می‌سازد، می‌باشد. این شرکت با یک بانک محلی که خدمات مالی به مشتریان جهت خرید اجناس فراهم مینماید، قرارداد دارد. هرگاه مشتری بخواهد جنس را به قرضه بخرد، شرکت اجناس را به بانک می‌فروشد که سپس بانک با مشتری جهت تمویل و پرداخت برای جنس قرارداد مینماید. بانک ثبت مالیه بر ارزش افزوده می‌باشد. امیرعلی می‌خواهد یک پایه تلویزیون را از شرکت سعید بخرد، اما فقط میتواند در مدت ۱۲ ماه به اقساط بپردازد. وی با بانک جهت اجاره تلویزیون و پرداخت (۱۰۰۰) افغانی در ماه برای ۱۲ ماه قرارداد مینماید، در آخر قرارداد ملکیت تلویزیون به وی انتقال خواهد یافت. بانک و امیرعلی اشخاص مرتبط نیستند. مطابق قرارداد بین بانک و امیرعلی مجموع مبلغ قابل پرداخت مطابق موافقتنامه اجاره (۱۲۰۰۰) افغانی می‌باشد. قرارداد مشخص مینماید که مبلغ مجموعی (۱۱۰۰۰) افغانی برای تلویزیون و مبلغ (۱۰۰۰) افغانی مفاد برای بانک می‌باشد.

موافقتنامه بین بانک و امیرعلی یک اجاره مالی است. مجموع مبلغ قابل پرداخت (۱۲۰۰۰) افغانی می‌باشد، اما مطابق قرارداد (۱۰۰۰) افغانی آن پرداخت بانک برای تمویل خرید می‌باشد. این قسمت از مالیه بر ارزش افزوده مطابق جزء ۳ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده معاف می‌باشد. مبلغ

باقیمانده (۱۱۰۰۰) افغانی (به شمول مالیه بر ارزش افزوده) پرداخت برای تلویزیون میباشد که از (۱۰۰۰۰) قیمت عرضه تلویزیون و (۱۰۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده بدست آمده، قابل پرداخت بابت تلویزیون میباشد. (۱۰٪ × ۱۰۰۰۰ افغانی).

در این مثال بانک مبلغ (۱۰۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده به شرکت سعید که مستحق مالیه قابل معجرائی مطابق ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده میگردد، میپردازد. بانک همچنان مبلغ ۱۰۰۰ افغانی مالیه بر ارزش افزوده را بر امیر علی که مالیه قابل پرداخت میباشد، وضع مینماید. هرگاه همه اینها در یک دوره مالیه بر ارزش افزوده به وقوع بپیوندد، مالیه قابل معجرائی برابر با مالیه قابل پرداخت خواهد شد هیچ مبلغ خالص قابل پرداخت نمیشود. این نتیجه درست است زیرا بانک به سادگی خریداری را تمویل مینماید، این تجارت خرده فروشی تلویزیون نمیشود.

۱۲.۱۶ جزء ۲ فقره (۳) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در حالت که خریدار و فروشنده اشخاص مرتبط نبوده و همچنان در موارد که مجموع مبلغ قابل پرداخت مطابق اجاره مالی به طور جداگانه در قرارداد یا موافقتنامه مشخص نشده باشد، صراحت دارد.

مثال ۴

با نظر داشت حقایق مثال ۳، مگر این بار قرارداد خیلی کوتاه و ساده در نظر گرفته شده است، بیان می نماید که امیر علی فقط مبلغ مجموع (۱۲۰۰۰) افغانی را در قسط ۱۲ ماهه هر ماه (۱۰۰۰) افغانی به بانک پرداخت می نماید. در قرارداد تفصیل در مورد مبالغ جداگانه برای تلویزیون و برای خدمات مالی تصریح نشده است.

در نگاه اول، قیمت تلویزیون به شمول مالیه بر ارزش افزوده مجموعی (۱۲۰۰۰) افغانی می باشد. مطابق روش، قیمت عرضه (۱۰۹۰۹) افغانی جمع مالیه بر ارزش افزوده (۱۰۹۱) افغانی می باشد.

اما مطابق جزء ۲ فقره (۳) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده بانک می تواند استدلال نماید که قیمت واقعی عرضه تلویزیون (۱۰۰۰۰) افغانی (جمع ۱۰۰۰ افغانی مالیه بر ارزش افزوده)، قیمت بازار است. هرگاه وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) بخواهد بانک باید شواهد برای این ادعاء را ارائه نماید. هرگاه نظر به وضعیت قرارداد ساده که بطور جداگانه مبلغ اجاره مالی را مشخص نکند، بانک میتواند ادعای خود را طور مناسب ثابت نماید، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند تصمیم به رد آن بگیرد و بالای مالیه بر ارزش افزوده (۱۰۹۱) افغانی برای معامله تأکید نماید.

مثال ۵

حقایق مثال ۳ را مد نظر بگیرید. شرکت تلویزیون سعید همان مودل تلویزیون را به بانک جهت تمویل خرید شاه محمود که یکی از مدیران بانک می باشد، می فروشد. بانک و شاه محمود توافق می نماید تا تلویزیون را برای (۱۲) ماه و پرداخت ماهانه (۱۰۰۰) افغانی اجاره نماید. قرارداد تصریح

می نماید که قیمت تلویزیون (۵۰۰۰) افغانی جمع (۵۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده و قیمت مجموعی (۵۵۰۰) افغانی می باشد. قرارداد همچنان بیان می دارد که بیلاتس (۶۵۰۰) برای تکتانه می باشد یا برای مفاد برای بانک مبالغ مندرج قرارداد به وضوح غلط می باشد زیرا قیمت اظهار شده برای تلویزیون قیمت واقعی بازار نمی باشد. مطابق جزء ۲ فقره (۳) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) می تواند قیمت واقعی (۱۰۰۰۰) افغانی جمع مالیه بر ارزش افزوده (۱۰۰۰) افغانی را جایگزین نماید. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده بانک را تعدیل یا سنجش تعدیل شده افزایش مالیه بر ارزش افزوده بابت معامله از مبلغ (۵۰۰) افغانی به مبلغ ۱۰۰۰ افغانی را ارائه نماید.

تعیین ارزش عرضه به شخص مرتبط

۱۲.۱۷ فقره (۴) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در مورد حکم جلوگیری از کتمان مالیه صراحت دارد. این حکم در صورت تطبیق خواهد شد که مالیه دهنده عرضه را به یک شخص مرتبط به قیمت که ارزش واقعی مناسب روز اجناس یا خدمات عرضه شده نمی باشد، ارائه نماید. این حکم در صورت تطبیق می گردد که قیمت پایین تر از ارزش واقعی مناسب روز باشد (برای مثال، هرگاه هیچ قیمت برای عرضه که دارای قیمت واقعی در بازار می باشد، ارائه نگردیده باشد). این حکم همچنان در صورت تطبیق می گردد که قیمت ارائه شده بالاتر از قیمت واقعی مناسب روز باشد.

۱۲.۱۸ فقره (۴) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده بدون در نظر داشت اینکه مالیه دهنده قصد کتمان دارد یا خیر؟ تطبیق می گردد.

مثال ۱

رفیع وارد کننده موتر و ثبت مالیه بر ارزش افزوده میباشد. وی موترهای متنوع را وارد مینماید و یکی از آنها را برای ناصر برادر اش بدون قیمت میدهد. قیمت موتر مذکور در بازار ۴۰۰۰۰۰ افغانی میباشد. وی میگوید که اینکار را به منظور فرار از مالیه بر ارزش افزوده انجام نداده است، این بخاطر است که وی کمک به برادر اش را الزامی میدانست، صورت گرفته است. فقره (۴) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده بالای عرضه این موتر توسط رفیع به ناصر تطبیق خواهد شد.

۱۲.۱۹ هرگاه فقره (۴) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده تطبیق گردد، ارزش عرضه، ارزش مناسب روز می باشد.

مثال ۲

با توجه به حقایق متذکره مثال ۱ فوق، چنین تلقی میگردد که رفیع عرضه موتر را به ناصر به مبلغ ۴۰۰۰۰۰ افغانی انجام داده است.

۱۲.۲۰ فقره (۴) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده کاربرد مشابه با ماده نهم قانون اداره امور مالیات دارد. در مجموع مالیه دهنده مالیه بر ارزش افزوده و اداره مالیاتی، این موضوع را مد نظر خواهد گرفت و در صورت لزوم اول احکام قانون مالیه بر ارزش افزوده را تطبیق می نماید.

ارزش عرضه در صورت نبود قیمت

۱۲.۲۱ مطابق به حکم فقره (۵) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده ارزش عرضه اجناس یا خدمات ارائه شده بدون قیمت، صفر می باشد. دو استثناء در مورد این قاعده عمومی وجود دارد:

۱. هرگاه عرضه، اجناس باشد و به منظور شخصی یا معاف استفاده شود، حکم فقره (۲) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده جهت تعیین ارزش تطبیق می گردد.
۲. هرگاه عرضه کننده و دریافت کننده اشخاص مرتبط باشند، حکم فقره (۴) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده جهت تعیین ارزش تطبیق می گردد.

۱۲.۲۲ به همین خاطر، هرگاه دو استثناء فوق الذکر تطبیق نگیرد، عرضه اجناس بدون قیمت مطابق حکم فقره (۵) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده بدون ارزش تابع مالیه پذیرفته خواهد شد. فقره (۵) ماده دوازدهم، در صورت تطبیق خواهد شد که شخص ثبت شده اجناس یا خدمات را بدون قیمت به منظور رشد یا بازار یابی ارائه نماید. این همچنان در صورت تطبیق می گردد که شخص اجناس یا خدمات را به منظور خیریه به یک شخص غیر مرتبط تحفه دهد.

۱۲.۲۳ معافیت بالقوه مساعدت و کمک انکشافی در این تعلیماتنامه در مبحث ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده تشریح گردیده است. هرگاه چنین کمک توسط دولتهای خارجی، مؤسسات بین المللی و مؤسسات غیر دولتی به حیث تمویل اجناس یا خدمات ارائه گردد، طبق تعریف مندرج ماده دوم قانون متذکره عرضه خواهد بود، هرگاه شرایط معافیت را برآورده ننماید ارزش آن طبق حکم فقره (۵) ماده دوازدهم قانون متذکره هنگامی که به حیث تحفه ارائه می گردد، صفر و در صورت معافیت، دارای تأثیر یکسان می باشد. هیچ مالیه بر ارزش افزوده بابت این عرضه قابل پرداخت نخواهد بود.

تعیین ارزش عرضه تابع مالیه که به شمول مبلغ مالیه بر ارزش افزوده صورت می گیرد

۱۲.۲۴ فقره (۶) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در مورد طرز مشخص نمودن چگونگی تعیین ارزش اجناس یا خدمات که روش آن در ماده دوازدهم این قانون مشخص نگردیده است، صراحت دارد. ارزش عرضه که به شمول مبلغ مالیه بر ارزش افزوده صورت گرفته را می توان با استفاده از فورمول، محاسبه کرد. تعیین ارزش عرضه تابع مالیه هنگامی که مالیه بر ارزش افزوده در قیمت مجموع شامل باشد، در طرز العمل مربوطه، مشخص می گردد.

۱۲.۲۵ همانطوری که در جزئیات تعریف قیمت در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده توضیح گردیده است، هدف از قیمت، مبلغ بدون مالیه بر ارزش افزوده میباشد. مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده، مالیه بر ارزش افزوده تادیه شده در زمان خریداری اجناس یا خدمات، بخشی از قیمت اجناس یا خدمات را تشکیل نمی دهد.

۱۲.۲۶ در صورت که عرضه تابع مالیه بدون مبلغ جداگانه قیمت مشخص شده منحص مالیه بر ارزش افزوده قابل تادیه بابت عرضه صورت گیرد، فورمول ارائه شده ذیل می تواند به منظور تعیین ارزش عرضه استفاده گردد. این محاسبه زمانی صورت می گیرد که مبلغ تادیه شده بابت عرضه اجناس یا خدمات شامل مالیه بر ارزش افزوده باشد.

فورمول عبارت اند از:

$$P - P (R / (1 + R))$$

هرگاه P مالیه بر ارزش افزوده باشد - قیمت شامل زمانی پرداخت می شود که اجناس یا خدمات خریداری یا کسب شده باشد.

R نورم مالیه بر ارزش افزوده تجویز شده مطابق فقره (۲) ماده چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده می باشد.

مثال

شرکت ABC منحص یک تشبث ثبت شده به تعداد ۱۰ عدد سیت مایل را در بدل ۱۱۰۰۰ افغانی که مالیه بر ارزش افزوده را شامل می باشد، از شرکت DEF خریداری می نماید. طبق این فورمول، ارزش عرضه قرار ذیل می باشد:

$$10000 = P11000 - 11000 \times (0.1 / (1 + 0.1)) \quad \text{و نورم } R = 0.1$$

(از بعد ریاضی، ۱۰٪ به عنوان ۰،۱ بیان شده است، زمانیکه به یک عدد اعشاری تبدیل گردید) مجموع مالیه بر ارزش افزوده تادیه شده ۱۰۰۰ افغانی (۱۱۰۰۰ - ۱۰۰۰۰) بوده که شرکت ABC بابت آن مستحق مجرائی خواهد گردید.

۱۲.۲۷ در فورمول مذکور از "کسر مالیه" استفاده صورت گرفته که در محاسبه مالیه بر ارزش افزوده تادیه شده یا قابل تادیه کمک می نماید. در مثال فوق، مالیه بر ارزش افزوده تادیه شده (۱۰۰۰) افغانی بوده و ارزش عرضه (۱۰۰۰۰) افغانی می باشد.

۱۲.۲۸ در صورتیکه نورم مالیه بر ارزش افزوده از نورم اولیه ۱۰٪ تغییر نماید. فورمول طبق فوق ارائه می گردد. تا آنجایی که نورم مالیه بر ارزش افزوده نورم حقیقی ۱۰٪ باشد، فورمول به شکل آسان تر مانند ذیل اظهار می گردد:

$$\text{قیمت} = \text{مالیه بر ارزش افزوده به شمول قیمت} \times 11/10$$

یا:

مبلغ مالیه بر ارزش افزوده = مالیه بر ارزش افزوده به شمول قیمت $\times 11/1$

۱۲.۲۹ فقره (۶) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده صلاحیت میدهد تا قواعدی را مطابق طرزالعملها بمنظور کمک در تعیین ارزش عرضه اجناس یا خدمات که در قواعد مندرج ماده دوازدهم تحت پوشش قرار نگرفته، ایجاد نماید. فورمول تشریح شده فوق از نگاه ریاضی به دست آمده اما در طرزالعمل به منظور استفاده مالیه دهندگان و وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) دوباره تکرار گردیده است.

۱۲.۳۰ طرزالعمل تهیه شده مطابق فقره (۶) ماده دوازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده صرف بالای موارد تطبیق می گردد که از قبل در ماده یازدهم این قانون تصریح نگردیده باشد. تا اندازه که فقره های (۳) و (۴) ماده دوازدهم به ارزش روز اشاره دارد، این طرزالعمل قواعد تعیین ارزش روز مندرج ماده سیزدهم را متأثر نمی نماید.

ماده ۱۳: تعیین ارزش به نرخ روز

تعیین ارزش به نرخ روز

ماده سیزدهم:

- (۱) ارزش روز عرضه بر اساس قیمت واقعی عرضه میان اشخاص غیر مرتبط در یک معامله آزاد تحت شرایط نورمال تعیین میگردد.
- (۲) هرگاه قیمت طبق حکم فقره (۱) این ماده تعیین شده نتواند، ارزش روزه در بازار بین اشخاص غیر مرتبط با نظر داشت تفاوت میان عرضه مشابه (داشتن مشابهت زیاد از نظر خصوصیت، کیفیت، کمیت، کاربرد، نوعیت مواد و شهرت) و عرضه حقیقی تعیین میگردد.
- (۳) هرگاه قیمت طبق حکم فقره های (۱ و ۲) این ماده تعیین شده نتواند، با استفاده از شیوه مناسب که توسط وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) منظور میگردد، تعیین میشود.

۱۳.۱ حکم ماده سیزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده قواعدی را برای تعیین " ارزش به نرخ روز " به منظور قانون مالیه بر ارزش افزوده مشخصاً جهت تعیین ارزش عرضه های تابع مالیه مطابق فقره (۴) ماده دوازدهم این قانون پیشبینی می نماید.

شیوه های تعیین ارزش روز

۱۳.۲ سه شیوه جهت تعیین ارزش روز عرضه اجناس یا خدمات که در ماده سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده تعریف شده است، وجود دارد. این شیوه ها به ترتیب اولویت آن در نظر گرفته است. شیوه مندرج فقره (۱) ماده سیزدهم قانون متذکره اول در نظر گرفته می شود. هرگاه ممکن باشد با استفاده از شیوه متذکره ارزش محاسبه کرد، روند متوقف و ضرورت به استفاده از شیوه های دیگر نمی باشد.

۱۳.۳ هرگاه ممکن نباشد به تعیین ارزش، مطابق فقره (۱) ماده سیزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده رسید، سپس شیوه های مندرج فقره (۲ و ۳) ماده سیزدهم به ترتیب هر کدام قابل تطبیق باشد، مد نظر گرفته می شود.

شیوه اول

۱۳.۴ اولین شیوه، شیوه ابتدایی برای تعیین قیمت است که در آن اجناس یا خدمات میان خریدار و فروشنده که خرید و فروش را بدون هیچگونه جبر و اکراه انجام داده و هر دو از تمام حقایق مربوطه آگاهی لازم دارند، صورت میگردد.

۱۳.۵ طبق این شیوه، ارزش مناسب روز عرضه در زمان مشخص مبلغی است که بابت عرضه معمول در بازار آزاد، بدست می آید.

۱۳.۶ مطابق حکم فقره (۱) ماده سیزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده، تعیین ارزش بر اساس این شیوه، قیمتی است که از فروش اجناس یا خدمات میتوان بدست آورد، مشروط بر اینکه اجناس یا خدمات توسط مالک آن به شیوه های معمول تجارتي بفروش برسد.

شیوه دوم

۱۳.۷ هرگاه ارزش روز از طریق شیوه اول تعیین شده نتواند، از شیوه دوم استفاده می گردد. هرگاه ارزش روز برای نوع مشخص اجناس و خدماتی که برای آن تعیین ارزش لازم است، روشن نبود، سپس فقره (۲) ماده سیزدهم قانون متذکره یک تحقیق را برای ارزش اجناس و خدمات مشابه ایجاب می نماید.

۱۳.۸ این شیوه، مقتضی مقایسه معاملات حقیقی اجناس یا خدمات مشابه می باشد. از قیمت تادیه شده در موارد مشابه استفاده می شود اما یک مقدار تغییرات (جمع و منفی) بابت تفاوت ها در اجناس یا خدمات که واقعاً بفروش رسیده با اجناس یا خدمات تابع تعیین ارزش روز، صورت میگیرد.

۱۳.۹ یک عرضه در صورتی با عرضه ای که در تعیین ارزش روز قرار دارد مشابه می باشد که عرضه از نظر شکل، اندازه، وزن با یک دیگر مشابه بوده و از مواد مشابه دارای کیفیت کاری مشابه ساخته شده و از نگاه شهرت خوب در بازار با هم برابر باشند.

شیوه سوم

۱۳.۱۰ در صورت که ارزش روز با استفاده از دو شیوه فوق الذکر تعیین شده نتواند، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) صلاحیت دارد تا یک شیوه عینی را جهت تعیین ارزش مناسب روز عرضه مشخص نماید. فقرة (۳) ماده سیزدهم .

۱۳.۱۱ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) می تواند یک طرزالعمل عمومی را جهت شیوه های قیمت گذاری مطابق احکام ماده سیزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده صادر نماید، یا می تواند یک طرزالعمل خصوصی را به مالیه دهنده مبنی بر حالات خاص آنها ارائه نماید.

مثال

شرکت مبابیل حمیدالله مبابیل ها را منحیث بخشی از فعالیت های تجارتي خویش خریداری و می فروشد. در اوایل سال ۱۴۰۰، این شرکت به تعداد ۱۰۰ سیت مبابیل مدل ۱Y را که قیمت فی واحد آن (۱۰۰۰) افغانی است، خریداری می نماید. در سال ۱۴۰۱، مبابیل های مدل جدید ۲Y توسط تولید کننده به بازار عرضه می گردد. این مدل دارای مشخصات زیادی است و به ارزش (۱۲۰۰) افغانی در بازار آزاد به فروش می رسد. قیمت مدل ۱Y حالا در بازار آزاد ۸۰۰ افغانی است. بنابر این، ارزش مناسب روز مبابیل مدل ۱Y در سال ۱۴۰۱ در حالات عادی بازار مبلغ قیمت اصلی خرید (۸۰۰) افغانی است نه (۱۰۰۰) افغانی.

۱۳.۱۲ اولین و در صورت لزوم دومین و سومین شیوه هنگامی تعیین ارزش هرگونه قیمت به جنس مرتبط می باشد. متعاقباً، طبق هر دو شیوه، ارزش روز هرگونه قیمت به جنس مبلغی است که قیمت به طور عادی در بازار آزاد دارا می باشد.

تصحیح مالیه بر ارزش افزوده بعد از فروش

ماده چهاردهم:

(۱) مالیه بر ارزش افزوده بعد از فروش در حالات ذیل تصحیح میگردد:

۱- در صورتیکه عرضه تابع مالیه لغو گردد.

۲- در صورتیکه ماهیت یا قیمت عرضه تابع مالیه تغییر نماید.

۳- در صورتیکه اجناس یا قسمتی از آن که عرضه تابع مالیه بوده، به عرضه کننده مسترد گردد.

(۲) هرگاه از اثر تصحیح بعد از فروش، مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت از درک عرضه تابع مالیه از مالیه ایکه قبلاً محاسبه شده است، تغییر نماید، این ماده بالای عرضه کننده و دریافت کننده قابل تطبیق میباشد.

(۳) هرگاه تغییر مندرج فقره (۲) این ماده افزایش باشد، مبلغ افزایش یافته در مالیه، طبق حکم ماده بیست و یکم این قانون مالیه بر ارزش افزوده درج دبت نوت میگردد. عرضه کننده مبلغ افزایش یافته را منحیث مالیه قابل پرداخت و دریافت کننده آنرا منحیث مالیه قابل مجرائی محسوب مینماید.

(۴) هرگاه تغییر مندرج فقره (۲) این ماده کاهش باشد، مبلغ کاهش یافته در مالیه، طبق حکم ماده بیست و یکم این قانون درج کریدت نوت میگردد. عرضه کننده مبلغ کاهش یافته را منحیث مالیه قابل مجرائی و دریافت کننده آنرا منحیث مالیه قابل پرداخت محسوب مینماید.

(۵) عرضه کننده، تصحیح مالیه بعد از فروش را عرضه کننده در دوره مالیه بر افزایش ارزش که تصحیح در آن صورت گرفته و دریافت کننده آنرا حین دریافت دبت نوت یا کریدت نوت، در نظر میگیرند.

۱۴.۱ ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده به شخص ثبت شده اجازه می دهد تا در صورت اشتباه در صورتحساب یا محاسبه مالیه بر ارزش افزوده یا بروز هرگونه واقعات که باعث تغییر مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت گردد، تصحیح نماید. چنین واقعات ممکن شامل لغو عرضه یا لغو قسمت از عرضه، اظهارنامه اجناس توسط خریدار، یا تغییر در قیمت عرضه باشند.

۱۴.۲ هرگاه یکی از حالات مندرج فقره (۱) ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده به وقوع بپیوندد جهت متیقن شدن از اینکه مبلغ درست مالیه بر ارزش افزوده محاسبه گردیده، احکام فقره های (۲) الی (۵) ماده چهاردهم قانون متذکره تطبیق می گردد.

حالات که باعث تصحیح بعد از فروش می گردد

۱۴.۳ تعدیلات بعد از فروش در صورتی که یکی یا بیشتر از حالات ذیل به وقوع بپیوند، لازم و ضروری می باشد:

۱. عرضه تابع مالیه لغو گردیده باشد. لغو عرضه تابع مالیه لغو قسمت از عرضه را نیز شامل میگردد.
۲. تغییرات عمده یا تعدیلات در ماهیت عرضه بوجود بیاید.
۳. قیمت توافق شده قبلی عرضه تابع مالیه متعاقباً به هر دلیلی تغییر کرده باشد - به طور مثال - یک تخفیف بعد از اینکه عرضه صورت گرفته است، اعطاء گردد.
۴. اجناس یا قسمت از اجناس که از طریق برگشت عرضه تابع مالیه عرضه گردیده باشد.

مثال ۱

در روز اخیر دوره مالیه بر ارزش افزوده شگوفه یک پایه تلویزیون را از شرکت لوازم برقی سعید به مبلغ (۱۵۰۰۰) افغانی جمع (۱۵۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده خریداری میکند. دوره مالیاتی فوراً بعد از این فروش به پایان میرسد و این شرکت مالیه بر ارزش افزوده بابت فروش این تلویزیون را در اظهارنامه آن دوره شامل میسازد. شش هفته بعد، این تلویزیون از کار میافتد، شگوفه آنرا دوباره به این شرکت بر میگردد و بازپرداخت آنرا مطالبه میکند بخاطری که وی تصمیم میگیرد یک تلویزیون بهتر را از دوکان دیگر خریداری نماید. این شرکت تمام پول مشتری یعنی مبلغ (۱۶۵۰۰) افغانی را باز پرداخت میکند. این فروش لغو شده نیاز به تصحیح بعد از فروش دارد.

مثال ۲

در روز اخیر دوره مالیه بر ارزش افزوده شگوفه یک پایه تلویزیون را از شرکت لوازم برقی سعید در بدل (۲۴۰۰۰) افغانی جمع (۲۴۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده خریداری میکند و این شرکت مالیه بر ارزش افزوده بابت این فروش را در اظهارنامه آن دوره شامل میسازد. این خریداری بطور کریدیت بوده و شگوفه توافق میکند تا به اقساط ماهوار (۴۴۰۰) افغانی در شش ماه پول آنرا پردازد. شش هفته بعد و بعد از اینکه اولین قسط پرداخت میشود، شگوفه توافق میکند تا تمامی مبلغ باقی مانده یعنی (۲۲۰۰۰) افغانی را فوراً در بدل ۵٪ تخفیف بالای مبلغ باقی مانده یعنی (۱۱۰۰) افغانی بطور کامل پردازد. این شرکت تصحیح بعد از فروش را بخاطر این تخفیف انجام دهد. تصحیح بعد از فروش بخاطری مجاز است که این تخفیف بعد از فروش داده میشود و این عمل سبب میشود تا در مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بابت فروش اصلی کاهش بوجود آید.

زمانی که مالیه بر ارزش افزوده وضع شده کمتر از مبلغ اصل مالیه قابل وضع باشد

۱۴.۴ فقرات (۲) و (۳) ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در صورتی تطبیق می‌گردد که مبلغ دقیق مالیه بر ارزش افزوده مربوط به عرضه (یعنی، با در نظر داشت رویداد تعدیل) از مبلغ مالیه بر ارزش افزوده ای که در واقع بالای عرضه وضع گردیده، بیشتر می باشد.

۱۴.۵ این احکام در صورتی تطبیق می‌گردد که مالیه بر ارزش افزوده در نتیجه رویداد تعدیل، کم وضع گردیده باشد. در این صورت، فقره (۵) ماده چهاردهم حکم می نماید که مبلغ مالیه بر ارزش افزوده کم تادیه شده باید توسط عرضه کننده منحیث مالیه قابل تادیه در دوره مالیه بر ارزش افزوده ای که رویداد تعدیل در آن واقع گردیده، محاسبه گردد.

۱۴.۶ بنابر این، مبلغ کم تادیه شده باید منحیث مالیه بر ارزش افزوده قابل تادیه توسط شخص ثبت شده در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده وی بابت همان دوره، شامل گردد.

۱۴.۷ در صورت که دریافت کننده عرضه حین عرضه شخص ثبت شده باشد، سپس عرضه کننده مکلف است تا دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده را مطابق فقره (۳) ماده بیست و یکم قانون مالیه بر ارزش افزوده به دریافت کننده صادر نماید. فقره (۳) ماده چهاردهم قانون متذکره سپس حکم می نماید که دریافت کننده عرضه (در صورت شخص ثبت شده) باید مبلغ اضافی مندرج دبت نوت را منحیث مالیه قابل مجرائی تلقی نماید. مالیه قابل مجرائی برای دریافت کننده در دوره مالیه بر ارزش افزوده که دبت نوت در آن دریافت گردیده، مجرای می گردد.

۱۴.۸ مبلغ مالیه قابل مجرائی مجاز مطابق فقره (۳) ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده که با مالیه اضافی قابل پرداخت مرتبط است باید طبق همان ماده توسط عرضه کننده گزارش گردد.

زمانیکه مبلغ مالیه بر ارزش افزوده وضع شده بالغ بر مبلغ درست قابل وضع باشد

۱۴.۹ فقره (۴) ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در صورتی تطبیق می گردد که مالیه بر ارزش افزوده وضع شده بابت عرضه بیشتر از مبلغ درست مالیه بر ارزش افزوده قابل وضع باشد (با در نظر داشت واقعات تعدیل). این احکام در صورتی تطبیق می‌گردد که مالیه بر ارزش افزوده در نتیجه رویداد تعدیل، بیش از حد وضع گردیده باشد.

۱۴.۱۰ حالاتی که در آن مالیه بر ارزش افزوده بیشتر وضع گردیده باشد، در فقره (۱) ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده درج می باشد. یک حالت عادی زمانی است که اجناس به عرضه کننده به خاطر اینکه خریدار در می یابد که اجناس شکسته یا طور درست کار نمی کند، مسترد می شود.

۱۴.۱۱ مثال دیگر زمانی است که عرضه کننده اجناس یا خدمات را به مشتری به قرضه عرضه می نماید، اما مشتری نمی تواند قسمت از قرضه را بپردازد. باید به تعلیماتنامه مالیات بر عایدات جهت برآورده شدن شرایط که قبل از اینکه یک مبلغ لاحصول مد نظر گرفته شود، مراجعه گردد (توضیحات ماده ۱۸ تعلیماتنامه مالیات بر عایدات).

۱۴.۱۲ در این صورت، فقره (۴) ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده حکم می نماید که مبلغ مالیه بر ارزش افزوده اضافه تادیه شده منحص مالیه قابل مجرائی به عرضه کننده مجرائی داده می شود. مطابق فقره (۵) ماده چهاردهم قانون متذکره مالیه قابل مجرائی در دوره مالیه بر ارزش افزوده که در آن رویداد تعدیل صورت گرفته، قابل مجرائی است. در صورت که دریافت کننده عرضه شخص ثبت شده باشد، سپس عرضه کننده مطابق به فقره (۳) ماده بیست و یکم قانون یاد شده مکلف به صدور کریدت نوت به دریافت کننده می باشد.

مثال ۳

به ادامه وضعیت شرح شده در مثال ۱ که در آن شگوفه تلویزیون را به علت از کار افتادن دوباره به شرکت برگرداند، و شرکت تمام پول پرداخت شده توسط مشتری یعنی مبلغ (۱۶۵۰۰) افغانی را که (۱۵۰۰) افغانی آن مالیه بر ارزش افزوده میباشد را به شگوفه بازپرداخت کرد. از اینرو تعدیل بعد از فروش نیاز است چون این شرکت مبلغ مالیه بر ارزش افزوده را منحص مالیه قابل پرداخت در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده شامل ساخته است.

این شرکت یک کریدت نوت تهیه نموده و ضم باز پرداخت به شگوفه میدهد. سپس شرکت مذکور مبلغ مالیه بر ارزش افزوده متذکره را در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده بعدی خویش در کریدت نوت شامل میسازد. اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده تحت عنوان کریدت نوت های صادر شده دارای یک بخش است که به این مقصد بکار میرود.

اگر شگوفه برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت باشد و آن تلویزیون را به قصد استفاده در کار خود خریده باشد، شگوفه نیز مبلغ مالیه بر ارزش افزوده را در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده خود در بخش کریدت نوت های دریافت شده شامل سازد.

اگر شگوفه برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت نباشد و یا آن تلویزیون را به قصد استفاده در کار خود خریداری نکرده باشد، در خصوص کریدت نوت هیچ مکلفیت متوجه وی نمیشود. وی باید این اسناد را به عنوان مدرک نگهداری نماید.

مثال ۴

شرکت دی اچ ال (DHL) یک شرکت پستی ثبت شده می باشد. این شرکت اسناد پستی را برای شرکت خدمات حقوقی عمران که این شرکت هم یک نهاد ثبت شده است، انتقال میدهد. شرکت

دی اچ ال یک بل (۲۲۰۰) افغانیگی را بابت خدمات پستی که در سه ماه گذشته فراهم گردیده، به شرکت خدمات حقوقی عمران ارسال می نماید. مبلغ مذکور شامل (۲۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده بوده که شرکت دی اچ ال (DHL) آنرا به خدمات خویش نسبت داده و شامل اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده شرکت دی اچ ال (DHL) بابت دوره مربوطه نموده است. بعداً، عمران خان که مالک شرکت خدمات حقوقی عمران است در می یابد که شرکت دی اچ ال (DHL) بالای وی پول بیشتر وضع نموده است. پس از مباحثات، شرکت دی اچ ال (DHL) به کاهش بل خویش به نیم برابر (۱۰۰۰ + ۱۰۰) افغانی (مالیه بر ارزش افزوده) موافقت مینماید. چون شرکت دی اچ ال قبلاً مبلغ (۲۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده را بر اساس فروش اولی محاسبه نموده است، بنابر این، این شرکت باید مبلغ مذکور را تعدیل نماید. از آنجای که مبلغ تصحیح شده مالیه بر ارزش افزوده (۱۰۰) افغانی کمتر از مبلغی است که قبلاً (۲۰۰) افغانی محاسبه شده، شرکت خدمات حقوقی عمران مالیه بر ارزش افزوده را بیش از حد تادیه نموده است. شرکت دی اچ ال باید یک کریدت نوت مالیه بر ارزش افزوده را بابت (۱۰۰) افغانی اضافه پرداخت در مالیه بر ارزش افزوده، به شرکت خدمات حقوقی عمران صادر کند. شرکت دی اچ ال این مبلغ را در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده در بخش کریدت نوت های صادر شده شامل میسازد. خدمات حقوقی عمران این مبلغ را در بخش کریدت نوت های دریافت شده در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده خود شامل میسازد.

۱۴.۱۳ فقره (۵) ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده حکم می نماید که دریافت کننده عرضه مبلغ اضافی مندرج کریدت نوت را منحصاً مالیه پرداختی قابل پرداخت توسط دریافت کننده در دوره مالیه بر ارزش افزوده که کریدت نوت در آن دریافت گردیده، محسوب نماید. مبلغ اضافی مالیه قابل پرداخت که طبق فقره (۵) ماده چهاردهم قانون متذکره توسط دریافت کننده گزارش گردیده برابر با مالیه قابل مجرائی اضافی مجرائی داده شده به عرضه کننده مطابق فقره (۴) ماده چهاردهم قانون متذکره، می باشد.

۱۴.۱۴ در مثال فوق، شرکت خدمات حقوقی عمران مالیه قابل مجرائی مبلغ (۲۰۰) افغانی را در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده دوره مربوطه خویش بر اساس صورت حساب اولی که به مبلغ (۲۰۰ + ۲۰۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده از شرکت دی اچ ال دریافت نموده، ادعا نموده است. اما زمانیکه این صورت حساب بعداً به (۱۰۰ + ۱۰۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده کاهش می یابد، عمران صرف مستحق مالیه قابل مجرائی (۱۰۰) افغانی می گردد نه (۲۰۰) افغانی که ادعا شده است. برای محاسبه این تعدیل، شرکت خدمات حقوقی عمران (۱۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده را در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده خویش بابت دوره ای که در آن تعدیل صورت گرفته، طوریکه در مثال ۴ در فوق

شرح گردید، شامل خواهد نمود. مبلغ دقیقی که عمران بعد از تعدیل منحصت مالیه قابل مجرائی ادعاء می نماید (۱۰۰) افغانی (۲۰۰ - ۱۰۰) می باشد.

۱۴.۱۵ هرگاه یک مبلغ منحصت قرض لاحصول حذف گردد باعث تعدیلات بعد از فروش مطابق فقره (۴) ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده صورت می گردد اما هرگاه قرضه بعداً توسط مالیه دهنده تحصیل گردد تعدیلات بیشتری را ایجاد و این بار مطابق فقره (۳) ماده چهاردهم قانون متذکره عمل می گردد.

ماده ۱۵: واردات

واردات

ماده پانزدهم:

تاریخ واردات اجناس مطابق احکام قانون گمرکات، تاریخ دخول اجناس به کشور بوده و در سایر موارد به تاریخ دخول اجناس به مارکیت داخلی اعتبار داده میشود.

۱۵.۱ ماده پانزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده قواعدی را جهت تعیین زمان واردات اجناس پیشینی نموده است. قواعد مذکور مرتبط بوده، زیرا واردات به صورت عموم تابع مالیه بر ارزش افزوده می باشد و لازم است تا زمان وضع مکلفیت مالیاتی مشخص گردد. این همچنان برای فقره (۱) ماده نهم قانون متذکره که در مورد تاریخ که مالیه قابل مجرائی در ارتباط با واردات تابع مالیه برای شخص ثبت شده قابل مجرائی می گردد، حکم می نماید، نیز مهم است.

مواد (۱۵، ۱۶ و ۳۱) قانون مالیه بر ارزش افزوده باید باهم یکجا تعبیر گردد چون احکام قانون گمرکات برای تطبیق مالیه بر ارزش افزوده بالای اجناس وارداتی را در بر دارد. پروسه های گمرکات به اساس قانون گمرکات باید در تطبیق مالیه بر ارزش افزوده بالای واردات بکار رود، بجز اینکه در قانون مالیه بر ارزش افزوده در مورد چیزی دیگری حکم کرده باشد.

تعیین تاریخ واردات

۱۵.۲ قاعده اساسی طبق قانون گمرکات این است که توریید اجناس در تاریخی صورت میگیرد که اجناس وارد افغانستان گردد و به منظور دوران آزاد ترخیص شود. اجناس غیر افغانی بعد از ترخیص برای دوران آزاد به اجناس افغانی مبدل میشود. این بدان معنی است که معمولاً تاریخ توریید به منظور مالیه بر ارزش افزوده همان تاریخ توریید به منظور محصولات گمرکی می باشد. (ماده هشتاد و دوم قانون گمرکات)

۱۵.۳ هدف از بخش دوم ماده پانزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده این است تا حالاتی را تحت پوشش قرار دهد که در آن اجناس در کنار وارد شدن از طریق گمرکات، از راه های دیگر وارد بازار داخلی گردد طور مثال، این بخش از مشخص ساختن تاریخ توريد برای اجناس قاچاق شده یا اجناس که غير از مجرای طی مراحل گمرکی به منظور ترخیص برای دوران آزاد، داخل افغانستان شده باشد، اطمینان میدهد.

۱۵.۴ ماده یکصد و بیست و ششم قانون گمرکات قواعد خاصی را فراهم میسازد تا در حالاتی عملی شود که در آن اجناس بطور فیزیکی وارد افغانستان شود اما در آن زمان قصد استفاده، فروش یا باقی ماندن دائمی آن در افغانستان وجود نداشته باشد، مثال آن توريد مؤقت می باشد که در قانون گمرکات تعریف گردیده است.

مثال

یک نهاد بین المللی یک موتر را در افغانستان جهت استفاده در یک پروژه وارد می نماید. مطابق مفاد موافقتنامه بین نهاد بین المللی و دولت افغانستان مطابق به قانون گمرکات، موتر تابع محصولات توريد حین که به افغانستان وارد می گردد، نمیباشد. اما زمانی تابع محصول گمرکی میشود که موتر توسط نهاد بین المللی در افغانستان فروخته شود.

در آخر پروژه نهاد بین المللی موتر را به یک خریدار محلی می فروشد. تاریخ فروش به اساس ماده پانزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده تاریخ توريد تلقی خواهد شد و مالیه بر ارزش افزوده بالای قیمت موتر در آن زمان تطبیق خواهد شد. مالیه بر ارزش افزوده به گمرکات قابل پرداخت خواهد بود.

اجناس ترانزیتی

۱۵.۵ قانون گمرکات به اجناس ترانزیتی اجازه می دهد تا بدون پرداخت محصول گمرکی از طریق افغانستان ترانزیت نمایند (به مواد (۹۱ الی ۹۶) قانون گمرکات مراجعه نمایید). احکام متذکره همچنان بر لغو وضع مالیه بر ارزش افزوده بالای اجناس ترانزیتی به شرط حکم می نماید که همان طرزالعمل تطبیق گردد. مواد (۹۴ و ۹۵) قانون گمرکات بر مکلفیت تضمین برای اجناس ترانزیتی حکم می نماید و مبلغ بیشتر جهت تضمین مالیه بر ارزش افزوده تطبیق خواهد گردید.

گدام های گمرکات

۱۵.۶ قانون گمرکات همچنان برای استفاده از گدامهای تحت کنترل و اختیاری گمرکات صراحت دارد (به مواد (۹۷ و ۱۰۷) قانون گمرکات مراجعه نمایید). استفاده از چنین گدامها تاریخ توريد برای

مالیه بر ارزش افزوده به همان منوالی که وضع محصولات گمرکی را تغییر می دهد، تغییر خواهد داد.

تبصره:

مواد نقل شده از قانون گمرکات، قانون منتشره جریده رسمی (۱۲۳۵) مؤرخ ۴ عقرب سال ۱۳۹۵ می باشد.

ماده ۱۶: ارزش واردات

ارزش واردات

ماده شانزدهم:

ارزش واردات اجناس، از مجموع موارد ذیل تعیین می گردد:

- ۱- ارزش تعیین شده بمنظور پرداخت محصول و عوارض گمرکی طبق احکام قانون گمرکات، گرچه محصول گمرکی قابل پرداخت نباشد.
- ۲- مبلغ محصول و عوارض گمرکی، سایر محصولات و مصارف مجاز مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت از این حکم مستثنی است.
- ۳- قیمت هر نوع خدمات مندرج فقره (۶) ماده سوم این قانون، مشروط بر اینکه طبق حکم جزء ۱ این ماده شامل ارزش نباشد.

۱۶.۱ ماده شانزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده قواعدی را جهت تعیین ارزش اجناس وارده فراهم می نماید و این اساس برای محاسبه مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بابت توريد تابع مالیه مطابق فقره (۱) ماده پنجم قانون یاد شده می باشد.

تعیین ارزش واردات

۱۶.۲ ارزش اجناس وارده مجموع از مبالغ ذیل می باشد:

- ارزش گمرکی تعیین شده اجناس مطابق قانون گمرکات، صرف نظر از اینکه محصول گمرکی بالای واردات قابل پرداخت باشد یا خیر.

- مبلغ (در صورت موجودیت) محصول و عوارض گمرکی یا سایر هزینه ها و مصارف توريد (مانند ماليه غير مستقيم، به استثنای ماليه بر ارزش افزوده) قابل پرداخت بابت اجناس در نتیجه واردات.
- قيمت هر نوع خدمات ضروري برای توريد که طبق حکم فقره (۶) ماده سوم قانون ماليه بر ارزش افزوده منحيث بخشی از واردات تلقی گردیده که شامل ارزش گمرکی اجناس توريد شده نگردیده باشد.

۱۶.۳ مثالهای اجزای که در مجموع قيمت توريد اجناس مطابق ماده شانزدهم قانون ماليه بر ارزش افزوده شامل می گردد و از قبل شامل نشده باشد، عبارت اند از:

۱. هزینه انتقال، هزینه های ترانسپورت، بیمه، بار کردن یا جابجایی در ارتباط با انتقال اجناس به مرز افغانستان نیز باید شامل باشد.
۲. کمیشن ها، پرداخت های کمیشن و کمیشن کار، به شمول کمیشن فروش باید شامل گردد.
۳. حق الامتياز و فیس های جواز، این پرداختها زمانی که با اجناس وارده مرتبط گردد، شامل می شود و به شرط فروش اجناس پرداخت می شود.
۴. کانتینرها و بسته بندی به منظور گمرکات با اجناس که قيمت گذاری شده، یکی تلقی می گردد، هزینه بسته بندی خواه کارگر یا مواد باشد. هرگاه کانتینرها چند بار استفاده هزینه بالای تعداد توريد متوقعه تقسیم می گردد. هرگاه کانتینرها دوباره صادر نگردد، باید برای آنها مجرائی داده شود.
۵. هرگونه محصول صادرات و مالیات پرداخت شده در کشور مبدأ یا صادرات یا ترانزیت در صورتیکه توسط وارد کننده پرداخت گردد یا در هزینه های وضع شده بالای وارد کننده شامل شده باشد.

۱۶.۴ هزینه ترانسپورت اجناس وارده در داخل افغانستان در صورت جزء هزینه توريد نمی باشد که این قسمت از هزینه ترانسپورت جداگانه پرداخت گردیده باشد.

مثال

اصغر ۲۰۰ پایه تلویزیون را از هندوستان وارد می کند. وی به شرکت ترانسپورتي مبلغ (۸۰۰۰۰) افغانی جهت انتقال از طریق جاده از پشاور به جلال آباد پرداخت می نماید. مجموع هزینه ترانسپورت در ارزش هزینه توريد تلویزیون ها شامل گردیده است. هرگاه اصغر متحمل هزینه های ترانسپورت جداگانه از پشاور تا مرز و سپس از مرز تا جلال آباد گردد، فقط اولین هزینه در ارزش توريد اضافه می گردد.

۱۶.۵ ماده هفتادم قانون مالیات بر عایدات مالیات ثابت را بالای واردات پیشبینی می نماید. اشخاصی که شامل فقره (۱) همان ماده قرار می گیرند ۲٪ مالیه ثابت بابت قیمت مجموعی اجناس توريد شده به شمول محصولات گمرکی می پردازند. هنگامی که این مالیه دهندگان اظهارنامه نهایی خود را ارائه می نماید، مکلفیت خالص مالیات بر عایدات آنها مطابق احکام قانون مالیات بر عایدات منفی مبلغ که از قبل مطابق فقره (۱) ماده هفتادم پرداخت گردیده، محاسبه می گردد.

۱۶.۶ ۲٪ مالیه ثابت تادیه شده مندرج ماده هفتادم قانون مالیات بر عایدات هزینه اجناس نمی باشد، حتی اگر حین توريد پرداخت گردیده باشد. به همین خاطر این ۲٪ در ارزش توريد اجناس به منظور ماده شانزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده شامل نمی گردد.

مثال ۱

اسدالله یک تاجر دارای جواز یک محموله بوت را از هندوستان وارد می نماید. توريد به شمول محصول گمرکی مبلغ (۲۰۰۰۰۰) افغانی هزینه برداشته است. به علاوه وی مکلف به پرداخت ۲٪ مالیه ثابت واردات مطابق ماده هفتادم قانون مالیات بر عایدات و ۱۰٪ مالیه بر ارزش افزوده مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده می باشد. هیچ مبالغ قابل پرداخت دیگر در ارتباط با توريد وجود ندارد. مبلغ قابل پرداخت توسط اسدالله مطابق ماده هفتادم قانون مالیات بر عایدات (۴۰۰۰) افغانی، ۲٪ (۲۰۰۰۰۰) افغانی محاسبه گردیده است. محاسبه بدون شمولیت مالیه بر ارزش افزوده صورت گرفته است زیرا مالیه بر ارزش افزوده قیمت اجناس نمی باشد. این هزینه ای است که به علاوه قیمت اجناس وضع می گردد. اسدالله شخص نهایی تحمل کننده مالیه بر ارزش افزوده منحصبت هزینه اجناس نمی باشد زیرا این مبلغ به مصرف کننده نهایی منتقل می گردد. مبلغ قابل پرداخت مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده ۲۰۰۰۰ افغانی، ۱۰٪ ۲۰۰۰۰۰ افغانی محاسبه گردیده است. محاسبه بدون شمولیت مالیه ثابت واردات صورت گرفته است زیرا این مبلغ هزینه اجناس نمی باشد.

۱۶.۷ در اصطلاحات تخصصی حسابداری، با وجودیکه مالیات ثابت با استفاده از ارزش اجناس محاسبه میشود، اینها بخشی از تعیین مالیات بر عایدات اند و بنابر این در آن بخش لیجر که مربوط عواید میشود، قرار میگیرند. اینکار متفاوت از محصول گمرکی بالای واردات میباشد که در بخش مصارف لیجر قرار میگیرد و از اینرو به اساس ماده شانزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در ارزش اجناس شامل میگردد. ضمیمه ب را به منظور معلومات در مورد تعامل میان مالیه بر ارزش افزوده و سایر مالیات ملاحظه نماید.

۱۶۸ بخاطر داشته باشید که بمنظور مالیه بر ارزش افزوده هزینه حمل و نقل اجناس وارد شده از عرضه کننده خارجی تا به نخستین نقطه ورود به افغانستان شامل ارزش تابع مالیه اجناس وارد شده میباشد. این هزینه مطابق با جز ۱ فقره (۱) ماده شانزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در ارزش گذاری گمرکی شامل میشود. هرگاه بنابر هر دلیلی اداره گمرکات مطابق با قانون گمرکات هزینه حمل و نقل را در ارزش گذاری خویش شامل نسازد، با آنهم نظر به فقره (۶) ماده سوم قانون متذکره (یکم عرضه کوچک خدمات مهم برای توريد اجناس منحيث بخشي از واردات پنداشته ميشود)، در ارزش تابع مالیه بر ارزش افزوده شامل میشود.

ماده ۱۷: مکلفیت پرداخت دریافت کننده از درک عرضه خدمات خارجی

مکلفیت پرداخت دریافت کننده از درک عرضه خدمات خارجی

ماده هفدهم:

(۱) هرگاه خدمات از طرف شخص از خارج کشور به مالیه دهنده در داخل کشور عرضه گردد و دریافت کننده به مقصد عرضه معاف یا شخصی از آن استفاده نماید، این عرضه توسط دریافت کننده منحيث عرضه تابع مالیه در عین زمان و عین قیمت، عرضه حقیقی پنداشته میشود.

(۲) هرگاه مالیه دهنده، خدمات را ذریعۀ نمایندگی یا بخش فعالیت خویش از خارج دریافت نماید، درین حالت عرضه کننده و دریافت کننده منحيث دو شخص جداگانه مستقل تلقی میگردد.

۱۷.۱ ماده هفدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در مورد چیزی که "وضع معکوس" در مورد عرضه خدمات که از خارج از افغانستان ناشی می گردد، صراحت دارد.

۱۷.۲ ماده هفدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده دریافت کننده عرضه را منحيث عرضه کننده عرضه به خودش تلقی می نماید. متعاقباً، دریافت کننده باید برای مالیه قابل پرداخت بابت عرضه مکلف دانسته شود. این امر "وضع معکوس" خوانده می شود زیرا این دریافت کننده است که مکلف به پرداخت مالیه بر ارزش افزوده بابت عرضه می گردد، نه عرضه کننده (به عنوان نمونه وضع مالیه از آنچه که در جزء ۱ فقره (۳) ماده چهارم متذکره می باشد، معکوس است).

۱۷.۳ در غیاب این قاعده، یک امتیاز برای اشخاص ثبت شده که عرضه های معاف انجام می دهند (برای مثال، نهادهای مالی) تا خدمات را در ارتباط با عرضه های متذکره از خارج از افغانستان کسب نماید، وجود دارد. از آنجایی که مالیه قابل پرداخت بالای عرضه های معاف وضع نمی گردد، ارزش افزوده توسط خدمات در بنیه مالیه بر ارزش افزوده در افغانستان شامل نمی گردد. این امر عرضه

کنندگان داخلی را که عین خدمات انجام میدهند در مقایسه با عرضه کنندگان خارجی در وضع نا مساعد رقابتی قرار میدهند.

۱۷.۴ قاعده وضع معکوس با مکلف نمودن دریافت کننده عرضه به وضع مالیه بر ارزش افزوده بالای خود شان بابت دریافت خدمات ناشی از خارج افغانستان، از این پیامد جلوگیری می نماید. زمانی که دریافت کننده، عرضه معاف را انجام میدهد، هیچ نوع مالیه قابل مجرائی بابت مالیه بر ارزش افزوده وضع شده بالای خویش مجاز نخواهد بود.

۱۷.۵ در صورت که شخص ثبت شده دریافت کننده عرضه مستحق مالیه قابل مجرائی کامل گردد، قاعده وضع معکوس قابل تطبیق نمی باشد، زیرا مالیه بر ارزش افزوده قابل تادیه و مالیه قابل مجرائی یک دیگر را لغو می نمایند.

تطبیق قاعده وضع معکوس

- ۱۷.۶ قاعده وضع معکوس در صورتی تطبیق می گردد که شرایط ذیل بر آورده گردد:
۱. عرضه خدمات توسط یک شخص به مالیه دهنده داخل افغانستان صورت گیرد.
  ۲. با در نظر داشت قواعد محل عرضه مندرج ماده یازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده، عرضه خدمات یک عرضه داخل افغانستان نباشد.
  ۳. در صورتیکه عرضه در افغانستان صورت گرفته باشد، عرضه تابع مالیه بوده، بنابر این، بگونه مثال، اگر یک شخص خدمات مالی را که طبق جزء ۳ فقره (۱) ماده ششم، عرضه های معاف میباشند، وارد نماید، قاعده وضع معکوس هیچ کاربردی ندارد.
  ۴. دریافت کننده از عرضه ها بمنظور عرضه اجناس معاف، یا شخصی یا محلی استفاده خواهد نمود.

مثال

- سمیع یک شرکت بزرگ ماشینری را در افغانستان به پیش می برد. بسیاری از ماشین آلات سنگین توسط قرضه ها از یک بانک در دویی تمویل می گردد. با در نظر داشت چهار معیار فوق:
۱. آیا عرضه خدمات توسط یک شخص به مالیه دهنده در داخل افغانستان صورت میگیرد؟
بلی
  ۲. مطابق ماده یازدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده، آیا عرضه خدمات در افغانستان عرضه نیست؟
بلی
  ۳. در صورتیکه عرضه در داخل افغانستان صورت گرفته بود، آیا عرضه تابع مالیه بود؟
نخیر، مطابق جزء ۳ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده خدمات مالی جزء عرضه های معاف میباشند.

۴. آیا دریافت کننده از عرضه جهت ساخت عرضه معاف استفاده مینماید یا به منظور استفاده شخصی یا داخلی؟ نخیر

در این مثال، از جمله چهار شرایط فقط دو شرط آن بر آورده گردیده. وضع معکوس تطبیق نخواهد شد. وضع معکوس زمانی تطبیق می گردد که تمام چهار شرط بر آورده گردد.

تأثیر قاعده وضع معکوس

۱۷.۷ در صورت برآورده شدن شرایط لازم، عرضه به مالیه دهنده منحصی عرضه تابع مالیه توسط آن شخص در عین زمان و عین قیمت عرضه حقیقی پنداشته میشود. شخص ثبت شده که عرضه را دریافت می دارد باید مالیه بر ارزش افزوده قابل تادیه را از عرضه در دوره مالیه بر ارزش افزوده ای که در آن عرضه صورت گرفته، محاسبه نماید.

مثال

نوری بانک که عرضه کننده خدمات مالی معاف در افغانستان بوده و در کابل موقعیت دارد تمام اطلاعات مشتریان خویش را غرض تحلیل و تهیه یک دیتابیس تجدید شده به بانک فین که در دویی موقعیت دارد و قادر به پیگیری قرضداران که قرضه های شانرا در موعد مقرر نمی پردازند، می باشد، ارسال می نماید. شرکت مذکور این خدمات را در بدل یک فیس به درهم که معادل (۱۰۰۰۰۰) افغانی میشود، فراهم می نماید. نرم افزار با سیستم جدید به نوری بانک ارسال می گردد. مطابق این قاعده، نوری بانک که دریافت کننده این خدمات می باشد منحصی عرضه کننده خدمات فراهم شده توسط شرکت مستقر در دویی، محسوب می گردد. نوری بانک مکلف به محاسبه مالیه بر ارزش افزوده قابل تادیه از مجموع قیمت بوده و طوری پنداشته می شود که عرضه به یک مشتری در افغانستان صورت گرفته است. مبلغ مالیه بر ارزش افزوده قابل تحصیل از دریافت کننده در این مثال ۱۰۰۰۰ افغانی (۱۰٪×۱۰۰۰۰۰) بوده که نوری بانک آنرا شامل اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده خویش در دوره مربوطه می نماید.

چک لیست:

۱. نوری بانک خدمات را دریافت مینماید و یک مالیه دهنده در افغانستان میباشد (بلی)
۲. عرضه (تحلیل معلومات و دیتابیس) در دویی صورت گرفته و به همین خاطر در افغانستان تابع مالیه نمیشد (بلی)
۳. در صورتیکه عرضه در افغانستان صورت گرفته باشد تابع مالیه می گردید (بلی)
۴. نوری بانک از عرضه جهت تهیه عرضه معاف (خدمات مالی) استفاده خواهد کرد (بلی)

در این مورد تمام ۴ شرط بر آورده گردیده است، لذا قاعده وضع معکوس تطبیق می گردد. نوری بانک بابت اجناس که دریافت نموده است تابع مالیه می باشد و باید از قیمت عرضه مالیه بر ارزش افزوده پردازد. مالیه بر ارزش افزوده مستقماً به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) پرداخته شود (نه به شرکت دویی).

۱۷.۸ به منظور ماده هفدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده شخص که دارای نمایندگی یا شعبات در داخل و خارج افغانستان باشد، منحصراً دو شخص مستقل تلقی می گردد. این بدان معنی است که قاعده وضع معکوس باید در مورد چنین مالیه دهنده ای مد نظر گرفته شود.

۱۷.۹ هرگاه قاعده وضع معکوس بالای خدمات یک نمایندگی یا شعبه مستقر در خارج به نمایندگی یا شعبه محلی تطبیق گردد، معامله طوری تلقی می گردد که بین دو شخص مستقل جداگانه به وقوع پیوسته است. دریافت کننده منحصراً عرضه کننده و دریافت کننده جداگانه عرضه تلقی خواهد شد و همچنان از نگاه سمت منحصراً عرضه کننده و دریافت کننده و دو شخص جداگانه و مستقل تلقی می گردد. طبق فقره (۲) ماده هفدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده، مالیه دهنده (در سمت خود منحصراً دریافت کننده) باید ۴ معیار مطروحه قبلی را در تعیین اینکه آیا قاعده وضع معکوس بالای عرضه از خارج تطبیق خواهد شد یا خیر، مد نظر گیرد.

۱۷.۱۰ قاعده وضع معکوس مندرج ماده هفدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده بالای عرضه برق از کشور خارجی به افغانستان در صورتی که عرضه به شخصی صورت بگیرد که آن را برای استفاده شخصی یا معاف یا عرضه استفاده نماید، تطبیق خواهد شد. در بسیاری از موارد شخص برق را در افغانستان جهت ساخت عرضه های تابع مالیه (خواه در پروسس یا تولید اجناس تابع مالیه، یا عمده فروشی یا خورده فروشی برق به حیث خدمت به مشتریان افغان) استفاده می نماید. هرگاه برق جهت ساخت عرضه های تابع مالیه استفاده گردد، شخص بابت خریداری اش تابع قاعده وضع معکوس نخواهد بود.

فصل پنجم - مالیه بر ارزش افزوده قابل تأدیة

مادۀ ۱۸: طرز محاسبۀ مالیه قابل تأدیة

طرز محاسبۀ مالیه قابل تأدیة

مادۀ هجدهم:

مالیه قابل تأدیة توسط شخص ثبت شده در ارتباط به هر دورۀ مالیه بر ارزش افزوده، عبارت از مبلغ مالیه قابل پرداخت منفی مبلغ مالیه قابل مجرائی می باشد.

- ۱۸.۱ مادۀ هجدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده محاسبه مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت توسط شخص ثبت شده در دورۀ مالیه بر ارزش افزوده را پیشینی می نماید. مطابق حکم جزء ۱ فقره (۳) مادۀ چهارم این قانون متذکره، شخص ثبت شده ای که عرضه تابع مالیه را انجام می دهد مکلف به محاسبه مالیه بر ارزش افزوده قابل تأدیة در خصوص عرضه می باشد.
- ۱۸.۲ این محاسبه با در نظر داشت دورۀ مالیه بر ارزش افزوده بشکل دوره ای صورت میگیرد (در هر ربع یا قسمت از آن).
- ۱۸.۳ مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت توسط شخص ثبت شده به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) بابت هر دورۀ مالیه بر ارزش افزوده عبارت است از تفاوت میان مجموع مالیه قابل تأدیة توسط مشتریان شخص ثبت شده و مجموع مالیه قابل مجرائی مجاز به شخص ثبت شده در عین دورۀ می باشد. شخص ثبت شده بابت تمام عرضه های خریداری شده برای فعالیت اقتصادی اش، مستحق مالیه قابل مجرائی می گردد.
- ۱۸.۴ محاسبه مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت برای دورۀ مالیه بر ارزش افزوده شامل هرگونه تعدیلات بعد از فروش ناشی از آن دورۀ مالیه بر ارزش افزوده طوری که در مادۀ چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده نیز درج است، می باشد.
- ۱۸.۵ این مادۀ به تحصیل مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بابت واردات تابع مالیه از آنجایی که در زمان توريد پرداخت می گردد، مرتبط نمی باشد. حتی اگر توريد کننده شخص ثبت شده هم باشد، نیز این مورد صدق می کند.

محاسبه مالیه بر ارزش افزوده خالص قابل پرداخت برای یک دوره

۱۸.۶ مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت توسط شخص ثبت شده بابت هر دوره مالیه بر ارزش افزوده، با استفاده از فورمول ذیل محاسبه می گردد:

$$A - B = C$$

A مالیه قابل پرداخت

B مالیه قابل مجرائی

C مالیه بر ارزش افزوده خالص قابل پرداخت

۱۸.۷ مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت (حرف C فورمول) توسط شخص ثبت شده بابت یک دوره مالیه بر ارزش افزوده، عبارت از مجموع مالیه بر ارزش افزوده خالص قابل تادیه در خصوص عرضه های تابع مالیه صورت گرفته یا صورت گرفته تلقی شده توسط شخص در دوره مالیه بر ارزش افزوده بوده، (حرف A فورمول) مالیه قابل پرداخت منفی مجموع مالیه قابل مجرائی مجاز به شخص بابت دوره مذکور (حرف B فورمول) میباشد.

مثال

شرکت کانکریت سادات یک نهاد ثبت شده میباشد. مجموع مالیه بر ارزش افزوده وضع شده بالای فروشات آن بابت دوره ای که در ربع اخیر ختم گردیده مبلغ (۵۰۰۰۰) افغانی می باشد. این شرکت مجموعاً مبلغ (۳۹۰۰) افغانی را منحصراً مالیه قابل مجرائی در عین دوره ای که به خریداری های تجارتي به شمول هرگونه تعديلات بعد از فروش مطابق ماده سیزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده ارتباط می گیرد، دریافت نموده است. مبلغ خالص شرکت (۴۶۱۰۰) افغانی می باشد.

در این مثال:

$$A = 50000 \text{ (مالیه قابل پرداخت) افغانی}$$

$$B = 3900 \text{ (مالیه قابل مجرائی) افغانی}$$

$$C = 46100 \text{ (مالیه بر ارزش افزوده خالص قابل پرداخت) افغانی}$$

۱۸.۸ این بدین معنی است که مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت توسط شخص ثبت شده بابت دوره مالیه بر ارزش افزوده عبارت از مبلغ خالص (مالیه قابل پرداخت منفی مالیه قابل مجرائی) می باشد. مبلغ خالص شخص ثبت شده در یک دوره مالیه بر ارزش افزوده مبین مالیه بر ارزش افزوده بابت ارزش افزوده شده توسط شخص در دوره مذکور می باشد.

۱۸.۹ مطابق به احکام مواد بیست و سوم و بیست چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده، مبلغ خالص قابل پرداخت بابت دوره مالیه بر ارزش افزوده (حرف **C** فورمول) باید توسط شخص ثبت شده الی تاریخ معینه ارایه اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده شخص بابت دوره متذکره، پرداخت گردد. در صورت که مجموع مالیه قابل پرداخت شخص ثبت شده بابت دوره مالیه بر ارزش افزوده از مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بابت عرضه های صورت گرفته تابع مالیه یا عرضه های که در دوره مذکور صورت گرفته پنداشته شده بیشتر باشد، مبلغ اضافی مطابق حکم ماده بیست و پنجم قانون متذکره به دوره بعدی انتقال نموده یا باز پرداخت می شود.

۱۸.۱۰ حرف (**A** فورمول) عبارت از مجموع مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت در خصوص عرضه های تابع مالیه یا عرضه های که توسط شخص ثبت شده در دوره مالیه بر ارزش افزوده صورت گرفته پنداشته شده، می باشد (به احکام "مالیه قابل پرداخت" مراجعه گردد).

۱۸.۱۱ حرف (**B** فورمول) عبارت از مجموع مالیه قابل مجرائی مجاز به شخص ثبت شده در دوره مالیه بر ارزش افزوده میباشد.

۱۸.۱۲ مالیه قابل مجرائی عبارت از مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بابت عرضه های تابع مالیه و واردات تابع مالیه توسط شخص ثبت شده می باشد (به بخش دوم تعریف "مالیه قابل مجرائی" مراجعه گردد). اما تمام مالیه قابل مجرائی که توسط شخص ثبت شده متقبل گردیده قابل مجرائی نمی باشد.

۱۸.۱۳ مالیه قابل مجرائی صرف در حالات مندرج ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده مجاز می باشد، مالیه قابل مجرائی در دوره مالیه بر ارزش افزوده ایکه عرضه تابع مالیه به شخص ثبت شده صورت گرفته یا توريد تابع مالیه توسط شخص ثبت شده صورت گرفته، مجرائی داده می شود (دوره مالیه بر ارزش افزوده مطابق حکم ماده دهم این قانون تعیین می گردد).

۱۸.۱۴ این امر تابع قاعده مندرج فقره (۱) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده بوده که از ادعای مالیه قابل مجرائی تا زمانیکه شخص ثبت شده در ارتباط به عرضه تابع مالیه، صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده یا در ارتباط به توريد تابع مالیه بیجک واردات یا سایر اسناد تجویز شده را در اختیار داشته باشد، جلوگیری می نماید.

۱۸.۱۵ حرف (**B** فورمول) نیز شامل هر نوع مبلغ مجاز منحص مالیه قابل مجرائی بابت دوره مالیه بر ارزش افزوده مندرج مواد چهاردهم (مالیه قابل مجرائی ناشی از تعدیل بعد از فروش) و بیست و پنجم (مالیه قابل مجرائی اضافی انتقال شده یا مجرائی اضافه پرداخت ها) قانون مالیه بر ارزش افزوده، میباشد.

مالیه قابل مجرائی

ماده نهم:

(۱) مالیه قابل مجرائی در برابر مالیه پرداخته شده یا قابل پرداخت در صورتی در تاریخ عرضه یا واردات قابل مجراء میباشد که مالیه دهنده اسناد ذیل را بدست داشته باشد:

۱- برای عرضه تابع مالیه، صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده.

۲- برای واردات تابع مالیه، اسناد واردات مندرج قانون گمرکات با سایر اسناد مربوطه.

(۲) شخص برای مالیه قابل مجرائی اجناس موجود گدام که در زمان ثبت بدست داشته در حالات ذیل درخواست مجرائی نموده میتواند:

۱- در صورتیکه اجناس موجود گدام منحيث عرضه یا واردات تابع مالیه، بیشتر از مدت سه ماه قبل از تاریخ ثبت، حصول نشده باشد.

۲- در صورتیکه اسناد مالیه تأدیه شده از عرضه یا واردات تابع مالیه را به وزارت مالیه ارائه نموده بتواند.

(۳) مالیه قابل مجرائی از درك عرضه یا واردات تابع مالیه که به مقاصد ذیل استفاده گردد، مجراء داده نمیشود:

۱- استفاده معاف یا شخصی.

۲- عراده جات تیز رفتار، مگر اینکه فروش یا اجاره آن فعالیت اصلی اقتصادی شخص بوده یا از آن به حیث تکسی استفاده گردد.

۳- مصارف دعوت ها و پذیرائی، مگر اینکه فعالیت اصلی اقتصادی شخص، دعوت و پذیرائی باشد.

(۴) هرگاه مالیه دهنده، عرضه های تابع مالیه و معاف را فراهم نماید، مالیه قابل مجرائی به تناسب عرضه ها در نظر گرفته میشود.

۱۹.۱ ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در ارتباط با واجد شرایط بودن قواعد ادعای مالیه قابل مجرائی توسط اشخاص ثبت شده به منظور محاسبه مبلغ مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت توسط شخص برای یک دوره مالیه بر ارزش افزوده مندرج ماده هجدهم قانون متذکره، صراحت دارد.

چه زمان مالیه قابل مجرائی مجاز است:

۱۹.۲ "مالیه قابل مجرائی" در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده، به معنی مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت از بابت عرضه تابع مالیه به شخص یا توريد تابع مالیه توسط مالیه دهنده، تعريف گردیده است.

۱۹.۳ مطابق احكام مندرج ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده، قاعده عمومي اين است كه شخص ثبت شده مستحق مالیه قابل مجرائی بابت مالیه پرداخت شده یا قابل پرداخت توسط شخص می باشد.

۱۹.۴ "مالیه دهنده" که در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده تعريف گردیده عبارت از شخص ثبت شده یا مکلف به ثبت می باشد. به همین خاطر شخص که هنوز ثبت نگردیده اما مکلف به ثبت می باشد نیز مستحق مالیه قابل مجرائی می گردد. وزارت مالیه (ریاست عمومي عواید) زمانی که متوجه شخص مکلف به ثبت گردد فوراً وی را ثبت خواهد کرد لذا مالیات قابل مجرائی فقط به اشخاص ثبت شده مجاز می باشد.

۱۹.۵ بنابر توضیحات فوق، مالیه قابل مجرائی برای مالیه بر ارزش افزوده وضع شده بابت عرضه های تابع مالیه به شخص ثبت شده یا واردات تابع مالیه توسط وی، مجاز می باشد. جدول ذیل نشان میدهد که شخص ثبت شده چه وقت مستحق مالیه قابل مجرائی می گردد.

آیا مالیه دهنده اجناس یا خدمات را کسب نموده است یا اجناس را وارد کرده است؟
بلی

آیا شخص ثبت گردیده است (یا مکلف به ثبت می باشد)؟
بلی

آیا کسب مالکیت اجناس یا خدمات یا توريد اجناس برای پیشبرد فعالیت تجارتي صورت گرفته است؟

آیا عرضه، یک عرضه تابع مالیه بوده است؟

بلی

آیا مکلفیت جهت فراهم نمودن قیمت برای عرضه تابع مالیه وجود دارد؟

بلی

مالیه دهنده مستحق مالیه قابل مجرائی می باشد

هرگاه در هر سطح از جدول فوق جواب " نه خیر " باشد، سپس هیچ مالیه قابل مجرائی مجاز نمی باشد.

تاریخ مالیه قابل مجرائی

۱۹.۶ قاعده عمومی این است که شخص ثبت شده می تواند مالیه قابل مجرائی را در تاریخ عرضه یا تورید که مجرائی به آن ارتباط می گیرد، ادعا نماید.

۱۹.۷ در مورد مالیه قابل مجرائی مال تجارت مطابق فقره (۲) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده، مالیه قابل مجرائی به شخص ثبت شده در تاریخ ثبت میسر می گردد.

۱۹.۸ تاریخ فوق الذکر تاریخی است که در آن مالیه قابل مجرائی اجراء می گردد. مالیه دهنده سپس می تواند جهت مالیه قابل مجرائی در زمان محاسبه مالیه قابل پرداخت مطابق ماده هجدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده برای دوره مالیه بر ارزش افزوده که تاریخ مذکور در آن قرار می گیرد، درخواست نماید.

مثال

یک شخص ثبت شده اجناس را برای تجارت شان در تاریخ ۱۳ دلو وارد می نماید. اجناس واردات تابع مالیه می باشد لذا مالیه بر ارزش افزوده پرداخت گردیده است. از این رو اجراء مالیه قابل مجرائی در روز متذکره میسر می باشد. شخص مذکور اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده را به صورت ربعوار ارائه می نماید و می تواند مالیه قابل مجرائی را از درک مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده برای ربع که در آخرین روز ماه حوت پایان می یابد، ادعا نماید.

چه موقع مالیه قابل مجرائی برای مال تجارت شخص ثبت شده مجاز می گردد

۱۹.۹ فقره (۲) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده یک قاعده خاص قابل تطبیق بالای شخص را در زمانیکه شخص مذکور برای اولین بار ثبت میگردد، پیشینی مینماید. چنین شخص مستحق مجرائی برای مالیه بر ارزش افزوده تادیه شده در ارتباط به مال تجارت که در زمان ثبت شخص توسط وی نگهداری گردیده، میباشد.

۱۹.۱۰ مالیه دهندگانی که در آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده ثبت گردند، نمی تواند از احکام فقره (۲) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده مستفید گردند، زیرا برای آنها ممکن نیست مالیه بر ارزش افزوده را قبل از تطبیق قانون پردازند. این مالیه دهندگان در عوض باید مجرائی انتقالی را مطابق فقره (۱) ماده سی و سوم قانون متذکره مد نظر گیرد.

۱۹.۱۱ فقره (۲) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده می تواند توسط مالیه دهندگان که بعد از آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده ثبت گردیده، مد نظر گرفته شود.

۱۹.۱۲ مال تجارت که باید مد نظر گرفته شود عرضه های تابع مالیه اجناس به شخص یا واردات تابع مالیه اجناس توسط شخص، قبل از ثبت شدن می باشد. مجرائی فقط در صورتی که تمام شرایط ذیل بر آورده شود، صورت گرفته می تواند:

- شخص مطابق حکم مواد (هفتم و هشتم) قانون مالیه بارزش افزوده، ثبت شده باشد.
- شخص اجناس را منحصراً مال تجارت در آخرین روز قبل از تاریخ ثبت شخص، در اختیار داشته باشد.
- مال تجارت توسط شخص جدید ثبت شده قبل از ثبت، از طریق عرضه تابع مالیه یا توريد تابع مالیه کسب گردیده باشد.
- عرضه یا توريد اجناس نباید بیشتر از سه ماه قبل از تاریخ ثبت صورت گرفته باشد. قواعد ماده نهم در تعیین تاریخ عرضه و قواعد ماده پانزدهم قانون مالیه بارزش افزوده در تعیین تاریخ توريد، تطبیق می گردد.
- شخص جدید ثبت شده باید توانایی ارائه شواهد و مدارک را که بتواند مالیه قابل مجرائی قابل پرداخت بابت عرضه یا توريد را اثبات نماید، داشته باشد.

۱۹.۱۳ مالیه قابل مجرائی فقط مطابق فقره (۲) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده در صورت ممکن می باشد که شخص جدید ثبت شده اجناس را از طریق عرضه تابع مالیه یا توريد تابع مالیه کسب نموده باشد. این بدان معنی است که در صورت عرضه تابع مالیه، آنها باید اجناس را مستقیماً از شخص دیگر که مکلف به ثبت مالیه بر ارزش افزوده بوده، کسب نموده و مالیه بر ارزش افزوده را بالای

فروش وضع نموده باشد. در صورت توريد تابع ماليه، شخص جديد ثبت شده بايد وارد كننده اجناس بوده باشد.

مثال

نورالله يك پرچون فروش وسايل برق مي باشد كه اولين بار يك سال بعد از انفاذ قانون ماليه بر ارزش افزوده ثبت گرديد. در جريان ۳ ماه قبل از ثبت وي تعداد تلويزيون را وارد نمود و وي ماليه بر ارزش افزوده بابت توريد را پرداخت. وي همچنان تعداد چاينك برقي را از يك عمده فروش محلي كه ثبت ماليه بر ارزش افزوده مي باشد، خريداري نمود و ماليه بر ارزش افزوده را بابت فروش چاينكها وضع نمود. او همچنان مقدار سيم برق از پرچون فروش كه ثبت ماليه بر ارزش افزوده نمي باشد، خريداري كرد.

نورالله مي تواند مطابق فقره (۲) ماده نهم قانون ماليه بر ارزش افزوده ماليه قابل مجرائي را براي ماليه بر ارزش افزوده پرداخت شده بابت تلويزيون ها ادعاء نمايد، زيرا آن يك توريد تابع ماليه توسط وي بوده است. وي همچنان مي تواند ماليه قابل مجرائي را براي ماليه بر ارزش افزوده پرداخت شده بابت چاينكهاي برقي ادعاء نمايد زيرا آن عرضه تابع ماليه به وي بوده است. وي نمي تواند بابت سيم برق ماليه بر ارزش افزوده ادعاء نمايد زيرا آن يك عرضه تابع ماليه به وي نمي باشد.

به خاطر داشته باشيد كه هيچ ماليه قابل مجرائي براي نورالله مجاز نمي باشد حتي اگر پرچون فروش به عمده فروش ماليه بر ارزش افزوده بپردازد يا ماليه بر ارزش افزوده بابت توريد سيم برق پرداخت شده باشد. ماليه بر ارزش افزوده ممكن در قيمت اجناس كه بشكل عرضه زنجيرهاي حركت مي نمايد شامل گردد، فقره (۲) ماده نهم اين قانون فقط به ماليه بر ارزش افزوده كه مستقيماً توسط نورالله متقبل گرديده تطبيق مي گردد.

۱۹.۱۴ لازم نيست شخص جديد ثبت شده اسناد را جهت اثبات ماليه قابل مجرائي را ارائه نمايد، مگر اينكه وزارت ماليه (رياست عمومي عوايد) از وي بخواهد. هرگاه ماليه قابل مجرائي در دوره اول ماليه بر ارزش افزوده و تمام دوره هاي بعدي ادعاء گردد، ماليه دهنده بايد فقط مبالغ از ماليه قابل مجرائي را ادعاء نمايد كه توسط اسناد و مدارك حمايت گردد. ماليه دهنده اين اسناد و مدارك را حفظ و فقط حين تقاضا به وزارت ماليه (رياست عمومي عوايد) تحويل نمايد (براي مثال هرگاه بررسي صورت گيرد).

۱۹.۱۵ شخص بايد در آخرين روز تجارت قبل از اينكه ثبت گردد، بايد اجناس خود را در گدام ثبت نمايد. وزارت ماليه (رياست عمومي عوايد) يادداشت هاي چنين ثبت اجناس گدام را مي تواند منحيث ثبوت تحقق ادعای مجرائي برای ارزیابی، مطالبه نماید.

۱۹.۱۶ مالیه قابل مجرائی مطابق فقره (۲) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده محدود به اجناس مال تجارت می باشد. این اجناس به طور عموم برای فروش مجدد یا در مورد تولید مواد خام در کدام که برای استفاده در پروسه تولید آماده می باشد، نگهداری می گردد.

۱۹.۱۷ فقره (۲) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده صرف بالای مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده در ۳ ماه قبل از ثبت تطبیق می گردد. این ماده بالای مالیات دیگر مثل مالیه معاملات انتفاعی پرداخت شده قبل از آغاز مالیه بر ارزش افزوده تطبیق نمی گردد، زیرا آن واردات طوری که در این ماده مشخص گردیده واردات معاف نمی باشند. واردات تابع مالیه در ماده دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده طبق قانون مالیه بر ارزش افزوده تعریف گردیده اند و هرگونه اجناس که قبل از آغاز قانون مالیه بر ارزش افزوده توريد شده باشند طبق آن قانون مالیه بالای آن وضع نمی گردد.

۱۹.۱۸ اجناس که توسط شخص منحص تجهيزات سرمایه وی نگهداری می شود، مال تجارت نمی باشد، لذا فقره (۲) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده بالای تجهيزات سرمایوی تطبیق نمی گردد. اجناس که توسط شخص برای استفاده در ارائه خدمات استفاده می گردد نیز مال تجارت نمی باشد، لذا حکم فوق نمی تواند بالای خریداری های خدمات قبل از ثبت تطبیق گردد.

مالیه قابل مجرائی جهت عرضه های معاف یا برای استفاده شخصی مجرائی داده نمی شود

۱۹.۱۹ فقره (۳) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده واضح می سازد که شخص نمی تواند بابت عرضه یا توريد تابع مالیه به شخص ثبت شده در صورت که عرضه یا توريد جهت تولید عرضه معاف یا برای استفاده شخصی شخص ثبت شده استفاده گردد، مالیه قابل مجرائی ادعاء نماید.

مثال ۱

شرکت علی اکبر یک سوپر مارکیت میوه و سبزی فروشی را به پیش میبرد. فروش میوه، سبزیجات و سایر اجناس عرضه های تابع مالیه می باشند. میوه و سبزی که شرکت علی اکبر کسب نموده تا به مشتریان اش بفروشد به منظور فعالیت اقتصادی کسب گردیده است و به همین خاطر بابت این خریداریها مستحق مالیه قابل مجرائی می گردد. شرکت یک تکت رفت و برگشت هوایی را برای علی اکبر، مالک شرکت به منظور سفر به قندهار و شرکت در عروسی خواهر اش خریداری می نماید.

با آن هم، تکت هوایی که شرکت خریداری نموده است برای فعالیت اقتصادی نمی باشد. تکت متذکره به منظور استفاده شخصی خریداری شده است. شرکت مستحق ادعای مالیه قابل مجرائی بابت این عرضه نمی باشد.

مثال ۲

خان بانک که در کابل موقعیت دارد یک شبکه کمپیوتری جدید را خریداری نموده است. شبکه کمپیوتری فقط باید برای پیشبرد خدمات مالی استفاده گردد. خدمات مالی مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده خدمات معاف می باشد. کسب سیستم متذکره به تولید عرضه های معاف ارتباط می گیرد. خان بانک نمی تواند بابت خریداری شبکه کمپیوتری ادعای مالیه قابل مجرائی نماید. اما هرگاه شبکه کمپیوتری قسمی برای عرضه های معاف و قسمی برای عرضه های تابع مالیه استفاده گردد، برای مجرائی قسمت که به عرضه تابع مالیه ارتباط می گیرد، حکم فقره (۴) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده تطبیق می گردد.

مالیه قابل مجرائی برای عراده جات و مصارف تفریحی مجاز نیست

- ۱۹.۲۰ فقره (۳) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده ادعای مالیه قابل مجرائی را برای عراده جات و مصارف تفریحی ممنوع می نماید.
- ۱۹.۲۱ عراده جات عبارت از وسایط نقلیه مسافربری دارای چوکی برای حد اکثر ۹ نفر مثل موتر دارای چوکی ها در عقب و جلو میداشته باشد، نه بس ها یا لاری ها. وسیله لاری مد نظر گرفته می شود که اساساً برای حمل اجناس طراحی گردیده باشد.
- ۱۹.۲۲ هرگاه یک عراده، عراده مسافربری مد نظر گرفته شود، تعداد مسافری آن مطابق طرح شرکت تولید کننده که مهم است، تعیین می گردد.

مثال ۱

یک مالیه دهنده ثبت مالیه بر ارزش افزوده یک عراده موتر تویوتا هایلکس را خریداری می نماید. کابین موتر جای برای نشستن ۵ نفر را دارد (دو در پیش رو و سه در عقب). در قسمت عقب هایلکس جای برای محموله می باشد که مالیه دهنده آن را تبدیل به جای نشستن ۶ نفر نموده است. با در نظر داشت توضیحات فوق عراده گنجایش نشستن ۱۱ نفر را دارد، موتر تویوتا هایلکس توسط شرکت تویوتا جهت انتقال ۵ نفر طراحی گردیده است. این موتری است که شامل فقره (۳) ماده نهم می گردد و هیچ مالیه قابل مجرائی برای خرید آن مجاز نمی باشد.

مثال ۲

یک مالیه دهنده ثبت مالیه بر ارزش افزوده یک موتر تویوتا واگن را که با ظرفیت ۱۱ نفر توسط تویوتا ساخته شده می خرد. هرگاه موتر ۱۰۰٪ در تجارت استفاده شود و تجارت فقط ارائه عرضه های تابع مالیه باشد، مالیه قابل مجرائی کامل برای خرید موتر واگن خود مجاز می باشد.

- ۱۹.۲۳ مالیه قابل مجرائی برای عراده جات یا مصارف حفظ و مراقبت عرادات مجرائی داده نمی شود. یک استثناء در فقره (۳) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده برای تکسی ها و شخص که فعالیت عمدۀ اقتصادی وی فروش و به اجاره دادن عراده جات باشد، درج گردیده است.
- ۱۹.۲۴ فعالیت اقتصادی اصلی یک شخص زمانی فروش یا به اجاره دادن عراده جات خواهد بود که این فعالیت قسمت عمدۀ از تجارت وی را تشکیل می دهد. به عنوان مثال وارد کنندگان عراده جات، معامله کنندگان و شرکت های کرایه عراده جات.
- ۱۹.۲۵ در تعیین اینکه آیا شخص اساساً در تجارت فروش و اجاره عراده جات می باشد یا خیر، فعالیت های که عموماً به چنین فعالیت ارتباط می گیرد، در مقابل آنها مد نظر گرفته نمی شود. به عنوان مثال، یک معامله کننده موتر که همچنان خدمات و ترمیمات وسایط را ارائه می نماید، یا همچنان لاری ها یا بس ها را می فروشد می تواند هنوز به حیث کسی که تجارت اصلی اش خرید موتر است، مد نظر گرفته شود.
- ۱۹.۲۶ شخصی که گردش معاملات سالانه اش از بابت معامله یا کرایه دادن موتر به مسافری در مقایسه با گردش مجموعی فعالیت های اقتصادی اش ناچیز باشد، فعالیت وی منحیث خرید یا اجاره موتر تلقی نمی گردد و به همین خاطر واجد شرایط مالیه قابل مجرائی در ارتباط با مصارف موتر نمی گردد.
- ۱۹.۲۷ مالیه دهندگان که فعالیت اصلی اقتصادی شان خرید یا اجاره دادن موتر نباشد، مستحق مالیه قابل مجرائی مربوطه حتی اگر موتر های شان تماماً یا قسمی برای عرضه تابع مالیه استفاده شود، نمی گردد.
- ۱۹.۲۸ اصول مشابه بالای مصارف تفریحی تطبیق می گردد. مالیه قابل مجرائی مربوط به چنین مصارف قابل مجرائی نمی باشد مگر اینکه فعالیت اصلی اشخاص اجرای برنامه های تفریحی باشند. مثلاً چنین فعالیت ها که مستحق مالیه قابل مجرائی می باشد عبارت اند از سالون های عروسی، رستوران ها و هتل ها (به شرط اینکه این تجارت ها فعالیت عمدۀ مالکین آنها باشند).
- ۱۹.۲۹ یک شخص در صورتی که غذا، نوشیدنی، محل اقامت، سرگرمی، تفریح یا مهمانی ارائه نماید، فعالیت اقتصادی تفریحی را به پیش می برد.

مالیه قابل مجرائی به تناسب عرضه

- ۱۹.۳۰ فقره (۴) ماده نهم پیرامون تفکیک مجرائی ها در بعضی حالات صراحت دارد. این تفکیک هنگامی لازم است که شخص ثبت شده عرضه های تابع مالیه را خریداری یا توريد نماید، سپس عرضه خریداری شده یا وارد شده را قسمی در تشبث جهت ارائه عرضه های تابع مالیه (فروشات) و قسمی برای عرضه های معاف (فروشات) استفاده نماید.

مثال ۱

شرکت بانک هرات هر دو عرضه های معاف (خدمات مالی) و عرضه های تابع مالیه (کرایه بعضی از جایداد تجارتي به تشبثات ديگر) ارائه مينمايد. بانک دارای یک دفتر میباشد. دفتر متذکره تعداد ایرکنديشن جهت نصب در دفتر خریداری میکند. از آنجایی که تجهيزات توسط بانک منحيث قسمت از تشبث که هر دو عرضه های معاف و تابع مالیه ارائه مينمايد، استفاده ميشود، مالیه قابل مجرائی بالقوه برای خریداری ایرکنديشن باید تقسيم گردد.

۱۹.۳۱ مالیه قابل مجرائی بابت خریداری جنس یا وسایل که قسماً برای عرضه های تابع مالیه و قسماً برای استفاده شخصی استفاده می گردند، تفکیک نشده و قابل مجرائی نمیشود

مثال ۲

فياض دارای یک تشبث است و برای مالیه بر ارزش افزوده نیز ثبت میباشد. وی یک کمپیوتر را میخرد که قسماً جهت حفظ یادداشت های تشبث و قسماً برای استفاده شخصی وی و فامیل اش استفاده میگردد. اطفال وی از کمپیوتر جهت بازی و بعضی اوقات برای تهیه کارهای خانگی مکتب استفاده مينمايد. از آنجایی که کمپیوتر قسماً برای استفاده شخصی است، مالیه بر ارزش افزوده که وی بابت خریداری کمپیوتر میپردازد به حیث مالیه قابل مجرائی برای تشبث وی مطابق به حکم فقره (۳) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده مجراء نميگردد و هیچ تقسيم مطابق فقره (۴) ماده نهم این قانون مجاز نمیشود. هیچ مالیه قابل مجرائی ادعاء شده نمیتواند هر چند وی قسماً از کمپیوتر برای تشبث استفاده مينمايد.

۱۹.۳۲ مسئله تفکیک مالیه قابل مجرائی فقط زمانی لازم است که یک جنس یا خدمت برای هر دو عرضه های تابع مالیه و معاف استفاده شود. هرگاه اجناس یا خدمات متعدد خریداری گردند و به صورت واضح جدا استفاده شود، تقسيم لازم نمی باشد. هرگاه یک جنس کلاً برای عرضه های تابع مالیه استفاده گردد و جنس ديگر کلاً برای عرضه های معاف استفاده شود، مالیه قابل مجرائی کامل می تواند برای جنس اول ادعا شود و هیچ مالیه قابل مجرائی برای جنس دوم مجاز نمی باشد.

مثال ۳

شرکت بانک هرات را از مثال فوق مد نظر گیرید، اما این بار حقایق تغییر میکنند. بانک حالا دارای دو دفتر میباشد. یکی فقط جهت ارائه خدمات مالی و ديگر آن فقط برای اجاره جایداد تجارتي به مشتریان استفاده میگردد. شرکت دو پایه ایرکنديشن (یک پایه ایرکنديشن برای هر دفتر) خریداری مينمايد. شرکت نیاز به تقسيم مالیه قابل مجرائی برای استفاده هر ایرکنديشن ندارد. شرکت هیچ مالیه قابل مجرائی در ارتباط با ایرکنديشن که در دفتر خدمات مالی نصب گردیده ادعاء نمی نماید و مالیه قابل مجرائی کامل در ارتباط با ایرکنديشن که در دفتر اجاره جایداد نصب گردیده، ادعاء مينمايد.

۱۹.۳۳ جزئیات و شرح تقسيم مالیه قابل مجرائی در ضمیمه (الف) درج گردیده است.

اسناد و شواهد لازم جهت ادعاء مالیه قابل مجرائی

۱۹.۳۴ فقره (۱) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده تصریح می نماید که مالیه قابل مجرائی زمانکه شخص ثبت شده صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده (در ارتباط با عرضه تابع مالیه)، یا اسناد توريد (در ارتباط با توريد تابع مالیه) را نداشته باشد، ادعا شده نمی تواند. اسناد مربوط توريد شامل اسناد طی مراحل گمرکی، سند پرداخت مالیه بر ارزش افزوده بابت اجناس وارد شده و سایر اسناد تجویز شده توسط گمرک در زمان توريد می باشد.

۱۹.۳۵ صورت حسابات مالیه بر ارزش افزوده و اسناد توريد جهت اداره مؤثر قانون مالیه بر ارزش افزوده لازم و ضروری می باشد. متعاقباً، این مسؤلیت شخص ثبت شده می باشد تا صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده را از عرضه کننده دریافت نماید و اسناد توريد را در ارتباط با واردات حفظ کند. عدم رعایت از این امر منتج به از دست دادن مالیه قابل مجرائی خواهد شد.

فصل ششم - اسناد مالیه بر ارزش افزوده

ماده ۲۰: صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده

صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده

ماده بیستم:

هرگاه شخص ثبت شده برای شخص ثبت شده دیگر عرضه تابع مالیه را فراهم نماید، مکلف است حین عرضه، نسخه اصلی صورتحساب مالیه بر ارزش افزوده را که حاوی مشخصات ذیل می باشد، به وی صادر نماید:

- ۱- نام (صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده) در قسمت بالایی آن.
- ۲- نام، آدرس و نمبر تشخیصیه عرضه کننده و دریافت کننده .
- ۳- شماره مسلسل واحد و تاریخ صدور صورتحساب مالیه بر ارزش افزوده.
- ۴- مشخصات اجناس عرضه شده، با ذکر مقدار و حجم آن، یا خدمات ارائه شده و تاریخ که در آن عرضه صورت گرفته است.
- ۵- قیمت عرضه و مبلغ مالیه بر ارزش افزوده وضع شده.

- ۲۰.۱ ماده بیستم صدور صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده را توسط شخص ثبت شده در مورد عرضه تابع مالیه که از طرف شخص مذکور به یک شخص دیگری ثبت شده صورت گرفته باشد، پیشینی مینماید (یعنی هرگاه هر دو عرضه کننده و دریافت کننده ثبت شده باشند).
- ۲۰.۲ صورت حساب های مالیه بر ارزش افزوده اسناد مهم بوده و در تنظیم و تطبیق مالیه بر ارزش افزوده نقش خیلی مهمی را ایفاء مینماید. هر شخص ثبت شده که اجناس و خدمات را بگونه تابع مالیه کسب می نماید، صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده برای عرضه متذکره را که پیش شرط جهت ادعای مجرائی برای مالیه قابل مجرائی قابل پرداخت بابت عرضه میباشد، مطالبه خواهد کرد {به جزء ۱ فقره (۱) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده مراجعه نمایید}. صورت حساب بعنوان اثبات اجرای عرضه تابع مالیه از طرف شخص ثبت شده که عرضه را ارائه و غرض محاسبه مالیه قابل پرداخت مالیه بر ارزش افزوده از طرف عرضه کننده می تواند استفاده گردد. از این رو، مالیه بر ارزش افزوده یک مالیه "کنترول خودی" میباشد.

مکلفیت صدور صورت حساب مالی بر ارزش افزوده

- ۲۰.۳ حکم ماده بیستم قانون مالی بر ارزش افزوده شخص ثبت شده را که عرضه تابع مالی به شخص ثبت شده دیگر تهیه می نماید، مکلف میسازد تا اصل صورت حساب مالی بر ارزش افزوده را برای عرضه فراهم سازد. صورت حساب مالی بر ارزش افزوده را میتوان تنها در صورتی صادر نمود که عرضه تابع مالی به یک شخص ثبت شده دیگر صورت گیرد.
- ۲۰.۴ صورت حساب مالی بر ارزش افزوده باید به تاریخ عرضه صادر گردد. تاریخ عرضه مطابق قواعد مندرج ماده دهم قانون مالی بر ارزش افزوده تعیین میگردد.
- ۲۰.۵ شخص ثبت شده مکلف به صدور صورت حساب با استفاده از شیوه های مختلف بین مشتریان ثبت شده و غیر ثبت شده نمیشود. استفاده از عین شیوه یا سیستم های کمپیوتری برای کلیه مشتریان می تواند راحت باشد. هرگاه چنین باشد، شیوه متذکره برای ریاست عمومی عواید نیز قابل قبول است. اشخاص ثبت شده می توانند از این گزینه استفاده نمایند. آنها می توانند انتخاب کنند که چه اسناد یا رسید را برای مشتریان ثبت نا شده صادر نمایند. ریاست عمومی عواید فقط با اسناد که به مشتریان ثبت شده صادر می گردند، سر و کار دارد (که باید به شکل که در ماده بیستم قانون مالی بر ارزش افزوده مشخص گردیده) باشد.
- ۲۰.۶ صورت حسابها و رسیدهای که از طرف شخص ثبت شده به یک مشتری که برای مالی بر ارزش افزوده ثبت نگردیده است، صادر می گردد، دارای نمبر تشخیصیه مالیاتی دریافت کننده نمیشود. در این صورت، ممکن سند مذکور در جهات دیگر بعنوان صورت حساب مالی بر ارزش افزوده ظاهر خواهد شد، صورت حساب مالی بر ارزش افزوده در محدوده مفاد ماده بیستم قانون مالی بر ارزش افزوده نخواهد بود.
- ۲۰.۷ صورت حساب های مالی بر ارزش افزوده می تواند به شکل کمپیوتری صادر گردد.

جزئیاتی که باید در صورت حساب مالی بر ارزش افزوده شامل گردد

- ۲۰.۸ صورت حساب مالی بر ارزش افزوده باید حاوی جزئیات ذیل باشد:
- عنوان "صورت حساب مالی بر ارزش افزوده" در یک جای برجسته قرار داده شود، بطور مثال در قسمت بالای صورت حساب.
  - اسم، آدرس و نمبر تشخیصیه مالیاتی عرضه کننده.
  - اسم، آدرس و نمبر تشخیصیه مالیاتی دریافت کننده.
  - نمبر مسلسل مجزا و تاریخ که در آن صورت حساب مالی بر ارزش افزوده صادر میگردد.
  - توضیح اجناس (بشمول کیفیت یا حجم) یا خدمات و تاریخ که در آن عرضه صورت گرفته است.

- قیمت عرضه و مبلغ وضع شده مالیه بر ارزش افزوده.

مثال

صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده

شماره ۱۲/۴۸۷

شرکت تجارتي عارف

(نمبر تشخيصيه ۴۳۴۴)

XX كوچه مرغ ها، كابل

اسم مشتري: شركت علم الدين (نمبر تشخيصيه XXXX)

آدرس: كوچه گل فروشي، كابل

تاريخ عرضه: XXXX

محتويات: ۲ تخته فرش به قيمت ۲۰۰۰۰ افغانی

	مالیه بر ارزش افزوده:	۲۰۰۰
	مجموع پرداخت شده:	۲۲۰۰۰

۲۰.۹ صورت حسابهای که تحت عنوان "صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده" در قسمت فوقانی صورت حساب صادر گردیده باشد باید مبلغ مالیه بر ارزش افزوده وضع شده برای هر قلم را نشان دهد. هرگاه یک قلم نورم صفر باشد، صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده باید (۰) نشان داده و (۰) مالیه بر ارزش افزوده برای قلم متذکره وضع یا با کلمات واضح نشان دهد. هرگاه یک قلم از مالیه بر ارزش افزوده معاف باشد، صورت حساب باید نشان دهد که این قلم جنس از مالیه بر ارزش افزوده معاف میباشد یا کلمات واضح در رابطه به آن داشته باشد.

کریدت نوت و دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده

ماده بیست و یکم:

(۱) دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده سندی است که طبق حکم فقره (۳) ماده چهاردهم این قانون توسط عرضه کننده ثبت شده، به دریافت کننده عرضه صادر میگردد.

(۲) دبت نوت دارای مشخصات ذیل میباشد:

- ۱- نام (دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده) در قسمت بالایی آن.
- ۲- نام، آدرس و نمبر تشخیصیه عرضه کننده و دریافت کننده.
- ۳- شماره مسلسل واحد و تاریخ صدور دبت نوت.
- ۴- علت صدور دبت نوت، به شمول معلومات به منظور تثبیت عرضه تابع مالیه که دبت نوت به آن ارتباط میگيرد.

۵- قیمت عرضه مندرج صورت حساب، مبلغ واقعی قیمت، تفاوت بین دو قیمت متذکره و مبلغ مالیه بر ارزش افزوده که به این تفاوت ارتباط میگيرد.

(۳) کریدت نوت مالیه بر ارزش افزوده سندی است که طبق حکم فقره (۴) ماده چهاردهم این قانون توسط عرضه کننده ثبت شده، به دریافت کننده عرضه، صادر میگردد.

(۴) کریدت نوت دارای مشخصات ذیل می باشد:

- ۱- نام (کریدت نوت مالیه بر ارزش افزوده) در قسمت بالایی آن.
- ۲- نام، آدرس و نمبر تشخیصیه عرضه کننده و دریافت کننده.
- ۳- شماره مسلسل واحد و تاریخ صدور کریدت نوت.
- ۴- علت صدور کریدت نوت، بشمول معلومات به منظور تثبیت عرضه تابع مالیه که کریدت نوت به آن ارتباط میگيرد.

۵- قیمت عرضه مندرج صورت حساب، قیمت واقعی عرضه، تفاوت بین دو قیمت متذکره و مبلغ مالیه بر ارزش افزوده که به این تفاوت ارتباط می گیرد.

۲۱.۱ ماده بیست و یکم قانون مالیه بر ارزش افزوده صدور کریدت نوت و دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده را در خصوص تعدیل بعد از فروش مطابق ماده چهاردهم این قانون پیشبینی مینماید. احکام متذکره پیرامون قواعدی زمان صدور این نوت ها و اینکه آنها حاوی چه معلومات باشد، صراحت دارد.

چه موقع عرضه کننده مکلف به صدور کریدت نوت مالیه بر ارزش افزوده میباشد

۲۱.۲ مطابق به فقره (۱) ماده بیست و یکم قانون مالیه بر ارزش افزوده، عرضه کننده ثبت شده مکلف به ارائه کریدت نوت عرضه تابع مالیه بر ارزش افزوده به دریافت کننده در صورتی میباشد که تمام شرایط ذیل موجود باشند:

- عرضه کننده ثبت شده عرضه تابع مالیه را به گیرنده ثبت شده فراهم کرده است.
- حین عرضه، صورت حساب اصلی مالیه بر ارزش افزوده عرضه تابع مالیه به دریافت کننده ثبت شده صادر گردیده است.
- در نتیجه رویداد تصحیح بعد از فروش که در فقره (۱) ماده چهاردهم قانون متذکره درج می باشد، یک تصحیح در ارتباط با عرضه تابع مالیه لازم بود.
- مبلغ مالیه بر ارزش افزوده نشان داده شده در اصل صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده که بابت عرضه وضع گردیده اضافه از مالیه بر ارزش افزوده که بطور مناسب بابت عرضه قابل وضع گردیده، باشد.

مشخصات کریدت نوت مالیه بر ارزش افزوده:

۲۱.۳ کریدت نوت مالیه بر ارزش افزوده باید دارای مشخصات ذیل باشد:

- کلمات "صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده" در یک جای برجسته قرار داده شود، بطور مثال در قسمت فوقانی صورت حساب.
- اسم، آدرس و نمبر تشخیصیه مالیاتی عرضه کننده.
- اسم، آدرس و نمبر تشخیصیه مالیاتی دریافت کننده.
- نمبر مسلسل مجزا و تاریخ که در آن صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده صادر گردیده.
- توضیح مختصر حالات که باعث صدور کریدت نوت مالیه بر ارزش افزوده، بشمول معلومات کافی غرض تشخیص عرضه تابع مالیه که به آن کریدت نوت مالیه بر ارزش افزوده ارتباط میگیرد، گردیده است.
- قیمت که در صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده عرضه نشان داده شده است، مبلغ دقیق قیمت، فرق بین این دو مبلغ، و مبلغ مالیه بر ارزش افزوده که به تفاوت ارتباط دارد.

۲۱.۴ به علت کاربرد خاص کریدت نوت مالیه بر ارزش افزوده، شخص ثبت شده چنین اسنادی را به مشتریان که برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت نمی باشند، صادر نخواهد کرد. نه هم شیوه که ظاهراً مشابه باشد، یا با کریدت نوت مالیه بر ارزش افزوده اشتباه گرفته شود، صادر نمی گردد.

چه زمانی عرضه کننده مکلف به صدور دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده می باشد

۲۱.۵ عرضه کننده ثبت شده مکلف به صدور دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده به دریافت کننده ثبت شده در صورتی می باشد که تمامی شرایط ذیل موجود باشد:

- عرضه کننده ثبت شده عرضه تابع مالیه را به دریافت کننده ثبت شده ارائه نموده باشد.
- حین عرضه تابع مالیه، عرضه کننده ثبت شده اصل صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده را به دریافت کننده صادر نموده باشد.
- تعدیل بعد از فروش در ارتباط با عرضه تابع مالیه باید مطابق به فقره (۱) ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده صورت گیرد.
- مالیه بر ارزش افزوده قابل وضع، بیشتر از مبلغ باشد که در اصل صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده که از طرف عرضه کننده ثبت شده به عرضه کننده تابع مالیه اعطاء گردیده، نشان داده شده باشد.

معلومات که در دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده گنجانیده شود

۲۱.۶ دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده باید دارای مشخصات ذیل باشد:

- کلمات "دبت مالیه بر ارزش افزوده" در یک جای برجسته قرار داده شود، بطور مثال در قسمت فوقانی صورت حساب.
- اسم، آدرس شرکت و نمبر تشخیصیه مالیه دهنده عرضه کننده ثبت شده که عرضه مربوطه تابع مالیه را ارائه نموده است.
- اسم، آدرس شرکت و نمبر تشخیصیه مالیه دهنده دریافت کننده ثبت شده عرضه تابع مالیه.
- نمبر مسلسل مجزا و تاریخ که در آن دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده صادر گردیده است.
- توضیح مختصر حقایق که منجر به تعدیل لازم بعد از فروش بشمول معلومات راجع به اصل عرضه تابع مالیه که دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده به آن ارتباط می گیرد.
- قیمت (قیمت خرید) که در صورت حساب اصلی مالیه بر ارزش افزوده برای عرضه تابع مالیه نشان داده شده است، مبلغ دقیق قیمت تعدیل شده، تفاوت بین مبلغ اصلی پرداخت شده و مبلغ تعدیل شده و مالیه بر ارزش افزوده که با تفاوت مبلغ بین مبلغ اصلی و مبلغ قیمت تعدیل شده ارتباط دارد.

۲۱.۷ به علت کاربرد خاص دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده، شخص ثبت شده چنین اسنادی را به مشتریان که برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت نمی باشند، صادر نخواهد کرد. نه هم شیوه که ظاهراً مشابه باشد، یا با دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده اشتباه گرفته شود، صادر نمی نماید.

ماده ۲۲: نگهداری اسناد مالیه بر ارزش افزوده

نگهداری اسناد مالیه بر ارزش افزوده

ماده بیست و دوم:

(۱) شخص ثبت شده مکلف به نگهداری اسناد ذیل میباشد:

- ۱- نسخه اصلی صورتحساب، کریدت نوت و دبت نوت های دریافت شده.
  - ۲- نقل صورتحساب، کریدت نوت و دبت نوت های صادر شده به ترتیب زمان.
  - ۳- اسناد گمرکی واردات و صادرات اجناس مربوط.
- (۲) هرگاه مالیه دهنده، صورتحساب، کریدت نوت یا دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده را بدسترس نداشته باشد، می تواند اسناد مذکور را طور کتبی از عرضه کننده درخواست نماید.
- (۳) ارائه درخواست مندرج فقره (۲) این ماده، در مورد صورتحساب از تاریخ عرضه و در مورد کریدت نوت یا دبت نوت از تاریخ تصحیح، در خلال مدت (۶۰) روز صورت می گیرد.
- (۴) عرضه کننده مکلف است، در خلال مدت (۱۵) روز از تاریخ دریافت درخواست، اسناد مندرج فقره (۲) این ماده را به درخواست دهنده، ارائه نماید.
- (۵) هرگاه اسناد مندرج فقره (۲) این ماده تلف یا مفقود شده باشد، عرضه کننده نقل تصدیق شده آن را به درخواست دهنده، ارائه می نماید.
- (۶) شخص ثبت شده صرف میتواند صورتحساب، کریدت نوت یا دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده را مطابق احکام مندرج این ماده و مواد بیستم و بیست و یکم این قانون صادر نماید.

۲۲.۱ ماده بیست و دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده احکام عمومی را راجع به صورت حسابهای مالیه بر ارزش افزوده، کریدت نوت ها و دبت نوت های مالیه بر ارزش افزوده پیشینی مینماید.

اسناد مالیه بر ارزش افزوده که باید توسط شخص ثبت شده حفظ و نگهداری گردد

۲۲.۲ شخص ثبت شده مطابق حکم ماده بیست و دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده مکلف به حفظ و نگهداری اسناد ذیل می باشد:

- صورتحسابات مالیه بر ارزش افزوده، کریدت نوت های مالیه بر ارزش افزوده و دبت نوت های مالیه بر ارزش افزوده دریافت شده توسط شخص.
- نقل همه صورتحسابات، کریدت نوت های مالیه بر ارزش افزوده و دبت نوت های مالیه بر ارزش افزوده صادر شده توسط شخص.
- اسناد گمرکات مربوط به توريد و صادرات توسط شخص.

۲۲.۳ نقل های صورت حسابات مالیه بر ارزش افزوده، کریدت نوت ها و دبت نوت ها باید به ترتیب تاریخ حفظ و نگهداری گردد (به ترتیب صدور). از آنجایی که هر یک از این کتگوری ها اسناد باید همچنان مسلسل نمبر زده شود و به ترتیب نمبر زده شده صادر گردد، به صورت عموم انتظار می رود که به ترتیب تاریخ همچنان به معنی حفظ و نگهداری به ترتیب نمبر مسلسل می باشد.

۲۲.۴ بر علاوه اسناد مندرج فوق مالیه بر ارزش افزوده، یک شخص ثبت شده باید یادداشتهای عمومی تثبیت را که به صورت درست معاملات، دارایی ها و مکلفیت های فعالیت های اقتصادی را منعکس می نماید، حفظ کند. این یادداشتهای باید کافی باشد تا اطمینان دهد که شخص می تواند به صورت درست برای هر دوره مالیه بر ارزش افزوده حسابده باشد و آن اسناد را در صورت تقاضا به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) ارائه نماید. اسناد لیست شده ذیل که در صورت که با فعالیت اقتصادی مرتبط باشد، باید حفظ شود:

أ) ژورنال

ب) لیجر

ج) حسابات مالیه بر ارزش افزوده

د) موجودی و یادداشت های برداشتن جنس از گدام

ه) راجستر دارایی

و) معلومات معاملات بانکی و مالی

ز) اسناد حقوقی، به شمول قراردادها

ح) صورت حسابات، بیجکها و رسیدها

ط) صورت حسابات عواید

ی) بیلانس شیت

۲۲.۵ قانون مالیه بر ارزش افزوده مدت نگهداری این اسناد را مشخص نمی نماید، بلکه نگهداری اسناد مطابق به حکم ماده بیست و پنجم قانون اداره امور مالیات مدت زمان ۵ سال از تاریخ ارائه اظهارنامه که اسناد به آن ارتباط می گیرد، می باشد. هرگاه مالیه دهنده در ارائه اظهارنامه تأخیر داشته باشد، دوره ۵ ساله تا زمانی که اظهارنامه ارائه نگردد، شروع نمی شود.

مثال ۱

اظهارنامه ربع وار مالیه بر ارزش افزوده برای ربع که در آخر قوس ۱۴۰۱ ختم میگردد، در تاریخ ۳۰ جدی ۱۴۰۱ قابل ارائه میباشد. هرگاه اظهارنامه متذکره در تاریخ معینه ارائه گردد، همه اسناد مربوط به مالیه بر ارزش افزوده برای آن ربع باید تا ۳۰ جدی ۱۴۰۶ توسط مالیه دهنده حفظ و نگهداری گردد.

مثال ۲

به ادامه مثال قبلی، هرگاه برای ربع که در آخر قوس ۱۴۰۱ ختم می‌گردد، مالیه دهنده اظهارنامه خود را تا ۱۰ حوت ۱۴۰۱ ارائه ننماید، آنها باید اسناد مالیه بر ارزش افزوده خود را تا ۱۰ حوت ۱۴۰۱ حفظ و نگهداری نماید.

۲۲.۶ عدم رعایت از مکلفیت های حفظ و نگهداری اسناد مربوطه منجر به تابع مالیه اضافی مطابق به قانون اداره امور مالیات می گردد. عدم رعایت همچنان مطابق به قانون متذکره یک تخلف بوده و تابع جریمه نقدی و به حبس که بیشتر از شش ماه باشد، محکوم می گردد.

۲۲.۷ مطابق حکم ماده بیست و هفتم قانون اداره امور مالیات، کارکنان اداره مالیات صلاحیت دارد به محلات تجارتي داخل تا تخلفات قوانین مالیاتی به شمول مالیه بر ارزش افزوده را بررسی نماید. کارکنان مالیاتی می توانند یادداشت های تشبث را تفتیش، کاپی یا اسناد را به شمول اسناد مالیه بر ارزش افزوده حفظ و نگهداری نمایند.

۲۲.۸ مطابق ماده بیست و ششم قانون اداره امور مالیات اداره مالیاتی می تواند از هر شخص جهت ارائه اسناد مشخص یا حاضر شدن به دفتر مربوطه مالیاتی جهت پرسش در مورد امور مالیات درخواست نماید. این حکم موضوعات مالیه بر ارزش افزوده را نیز در بر گرفته و می تواند بالای اشخاص ثبت شده یا هر شخص دیگر، تطبیق گردد.

۲۲.۹ هرگاه اسناد مالیه دهنده به لسان خارجی تهیه شده باشد، در صورت نیاز مطابق به حکم فقره (۴) ماده بیست و پنجم قانون اداره امور مالیات اسناد مذکور به یکی از زبانهای رسمی کشور ترجمه و ارائه گردد.

۲۲.۱۰ قانون اداره امور مالیات برای عدم اطاعت پذیری از وجایب فوق الذکر، مالیات اضافی را پیشبینی نموده است.

درخواست اسناد مالیه بر ارزش افزوده

۲۲.۱۱ احکام فقره های (۱ و ۳) ماده بیست و دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده طرزالعمل را پیشبینی می نماید که مطابق آن به یک شخص ثبت شده صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده، مطابق هدایت ماده بیستم کریدت نوت مالیه بر ارزش افزوده یا دبت نوت مطابق ماده بیست و یکم این قانون صادر نگردیده باشد، شخص می تواند به عرضه کننده جهت ارائه اسناد مربوطه درخواست نماید.

۲۲.۱۲ مالیه دهنده که بنا به هر دلیلی صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده، کریدت نوت یا دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده را در ارتباط با معامله که وی یک طرف آن باشد، به دست نیاورده باشد، مستحق درخواست کتبی می باشد.

درخواست اسناد چه وقت باید صورت گیرد

۲۲.۱۳ مطابق به حکم فقره (۳) ماده بیست و دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده مالیه دهنده باید طی ۶۰ روز از تاریخ که عرضه تابع مالیه صورت گرفته در مورد صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده درخواست نماید. ماده دهم این قانون قواعدی را پیشینی می نماید تا تاریخ عرضه اجناس و خدمات صورت گرفته را به منظور محاسبه در ۶۰ روز محدود زمانی، تعیین نماید.

۲۲.۱۴ مطابق به حکم فقره (۳) ماده بیست و دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده درخواست در مورد کرایت نوت یا دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده باید طی ۶۰ روز از تعدیل بعد از فروش مطابق ماده چهاردهم این قانون که نوت به آن ارتباط می گیرد، صورت گیرد.

چه موقع شخص ثبت شده که درخواست را دریافت می دارد، جواب دهد

۲۲.۱۵ مطابق به حکم فقره (۴) ماده بیست و دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده شخص ثبت شده که درخواست کتبی را برای اسناد مالیه بر ارزش افزوده دریافت می دارد، باید در خلال ۱۵ روز از دریافت درخواست، جواب ارائه نماید..

کاپی های اسناد مالیه بر ارزش افزوده

۲۲.۱۶ شخص ثبت شده صرف می تواند صورت حساب اصلی مالیه بر ارزش افزوده را برای هر عرضه صورت گرفته تابع مالیه توسط شخص ثبت شده و کرایت نوت یا دبت نوت اصلی مالیه بر ارزش افزوده را برای تعدیل بعد از فروش مطابق حکم ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده صادر نماید.

۲۲.۱۷ هر چند شخص ثبت شده اجازه دارد تا نقل های این اسناد در صورتی که اصل آن مفقود یا جایجا شده باشد، صادر نماید. چنین نقل ها باید بطور واضح با مهر یا امضاء نشانی گردد که "نقل" است و صادر کننده با علامت مشخص امضاء یا مهر آن را تصدیق نماید.

۲۲.۱۸ شخص ثبت شده صرفاً می تواند صورت حساب مالیه بر ارزش افزوده، کرایت نوت یا دبت نوت مالیه بر ارزش افزوده را طور که در فصل ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده صلاحیت داده شده، صادر نماید.

فصل هفتم - اظهارنامه و پرداخت مالیه بر ارزش افزوده

این فصل در مورد زمان ارائه اظهارنامه ها و پرداخت مالیه بر ارزش افزوده از طرف شخص ثبت شده صراحت دارد.

ماده ۲۳: اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده

اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده

ماده بیست و سوم:

(۱) مالیه دهنده مکلف است، برای هر دوره مالیه بر ارزش افزوده، اظهارنامه مکمل مالیاتی را در فورمه منظور شده در خلال مدت (۳۰) روز بعد از ختم همان دوره به وزارت مالیه ارائه نماید.

(۲) وزارت مالیه میتواند، در صورت موجودیت نواقص در اظهارنامه، تقاضای تکمیل آنرا یا کسب معلومات بیشتر از مالیه دهنده یا نماینده وی، نماید.

۲۳.۱ مطابق به حکم فقره (۱) ماده بیست و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده شخص ثبت شده، مکلف به ارائه اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده برای هر دوره مالیه بر ارزش افزوده میباشد (در هر ربع یا حسب لزوم هر ماه). اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده برای مدت مشخص باید در خلال (۳۰) روز بعد از ختم آن دوره مالیه بر ارزش افزوده ارائه گردد.

۲۳.۲ اظهارنامه باید در فورمه منظور شده که از طرف وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) صادر گردیده باشد، ارائه گردد و شخص ثبت شده باید تمام معلومات خواسته شده در اظهارنامه منظور شده را که با حالات وی منطبق باشد، شامل سازد.

صلاحیت تقاضای اظهارنامه های اضافی یا معلومات بیشتر

۲۳.۳ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مطابق حکم فقره (۲) ماده بیست و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده صلاحیت دارد تا هر شخص واجد شرایط را مکلف به ارائه اظهارنامه های بیشتر به نمایندگی خود شخص یا بعنوان نماینده یا ولی شخص دیگر نماید. مطالبه اظهارنامه های اضافی کتباً صورت میگیرد.

۲۳.۴ اظهارنامه های اضافی باید در عین فورمه منظور شده توأم با معلومات اضافی یا اسناد درخواست شده در مطالبه که به مالیه دهنده صادر گردیده، شامل باشد.

۲۳.۵ کاستی ها در اظهارنامه نخست می تواند کسر معلومات باشد که باید از طرف مالیه دهنده فراهم میشود، یا می تواند با معلومات ارتباط داشته باشد که از طرف مالیه دهنده ارائه گردیده که وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) به نادرستی آن شاکی می باشد.

۲۳.۶ مطالبه معلومات بیشتر می تواند معلومات و اسناد اضافی باشد که معمولاً شامل اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده نمیگردد اما وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) به منظور ارزیابی جزئیات اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده مطالبه می نماید.

۲۳.۷ این حکم با فقره های (۲ و ۴) ماده هفتم قانون اداره امور مالیات مشابهت زیادی دارد. احکام متذکره به اداره مالیات صلاحیت صدور یادداشت را می دهد تا شخص را به ارائه اظهارنامه کامل یا معلومات بیشتر در خلال (۳۰) روز مکلف نماید. استفاده از قانون اداره امور مالیات ارجحیت داده می شود.

ماده ۲۴: پرداخت مالیه بر ارزش افزوده

پرداخت مالیه بر ارزش افزوده

ماده بیست و چهارم:

(۱) مالیه دهنده مکلف است، مالیه بر ارزش افزوده را طبق حکم ماده هجدهم این قانون محاسبه و الی ختم معیاد مندرج فقره (۱) ماده بیست و سوم این قانون، پردازد.

(۲) وارد کننده مکلف است، مالیه بر ارزش افزوده را در زمان واردات اجناس پردازد.

(۳) مالیه بر ارزش افزوده و جرایم تأخیر آن بعد از سپری شدن مدت (۵) سال از تاریخ معینه پرداخت، قابل تحصیل نمیشد.

(۴) مدت تحصیل مالیه بر ارزش افزوده و جرایم آن از تاریخ معینه پرداخت در حالات ذیل ۱۰ سال میباشد:

۱- در صورتی که شخص اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده را ارائه نموده باشد.

۲- در صورتی که وزارت مالیه پرداخت مبلغ مالیه تأدیه نشده را، طور کتبی مطالبه نموده باشد.

۳- در صورتی که عدم پرداخت مالیه از اثر تزویر یا غفلت بوده باشد.

۲۴.۱ ماده بیست و چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده پرداخت مالیه بر ارزش افزوده را به شمول تاریخ های پرداخت و تحصیل آن پیشینی مینماید.

۲۴.۲ مطابق حکم فقره (۱) ماده بیست و چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده، مالیه بر ارزش افزوده در ارتباط با عرضه های تابع مالیه توسط شخص ثبت شده در دوره مالیه بر ارزش افزوده در تاریخ معینه

ارائه اظهارنامه دوره قابل پرداخت می باشد. از این رو، مالیه بر ارزش افزوده قابل تادیه بابت ربع مشخص باید در تاریخ که اظهارنامه قابل ارائه می گردد، پرداخت شود (۳۰ روز بعد از ختم دوره مالیه بر ارزش افزوده) مبلغ قابل تادیه مالیه بر ارزش افزوده مطابق حکم ماده هجدهم قانون یاد شده محاسبه میگردد.

۲۴.۳ مالیه بر ارزش افزوده قابل تادیه توسط صادرکننده در رابطه با واردات تابع مالیه در تاریخ توريد قابل تادیه می باشد. تاریخ مذکور مطابق ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده تعیین می گردد. فقره (۲) ماده بیست و چهارم.

۲۴.۴ مکلفیت مالیه بر ارزش افزوده با تنفیذ قانون مطرح گردیده و بستگی به سنجش وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) ندارد. محاسبه مالیه بر ارزش افزوده از طرف شخص ثبت شده براساس ارزیابی خودی انجام میگردد.

محدوده زمانی برای تحصیل مالیه بر ارزش افزوده پرداخت نشده

۲۴.۵ مطابق حکم فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده محدوده زمانی را برای تحصیل مالیه بر ارزش افزوده تادیه نشده تنظیم می نماید. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) باید غرض تحصیل مالیه بر ارزش افزوده در خلال پنج سال از موعد پرداخت مالیه بر ارزش افزوده اقدام نماید. هرگاه اقدامات تحصیل مالیه در خلال این مدت صورت نگیرد، حق وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) غرض تحصیل مالیه بر ارزش افزوده و هرگونه جریمه مربوطه مطابق قانون اداره امور مالیات ساقط می گردد.

۲۴.۶ برای محدوده زمانی سه استثناء وجود دارد. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند مالیه بر ارزش افزوده تادیه نشده را بعد از ختم مدت پنج سال اعاده نماید، اما در خلال ۱۰ سال تحت شرایط ذیل:

۱. هرگاه شخص ثبت شده نتوانسته باشد اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده را که مالیه تادیه نشده ارزش افزوده به آن ارتباط می گیرد، ارایه نموده باشد.
۲. هرگاه وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) ذریعه اطلاعیه کتبی به شخص مکلف به مالیه بر ارزش افزوده در خلال مدت پنج سال طالب پرداخت گردیده باشد. بطور مثال، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) می تواند مکتوب را عنوانی شخص مدیون ارسال نماید یا سنجش را برای مالیه بر ارزش افزوده تادیه نشده انجام داده باشد.
۳. هرگاه تأخیر به علت جعل، غفلت عمدی و غیر عمدی از طرف شخص مکلف بوده باشد.

۲۴.۷ شرط دوم فوق الذکر برای اداره مالیاتی مهم می باشد. به منظور حفظ منفعت دولت در قبال مالیه بر ارزش افزوده از مالیه دهنده، باید از مطالبه مالیه متیقن گردد. مطالبه باید کتبی و قبل از ختم (۵) سال از تاریخ اصلی قابل تأدیه مالیه صورت گیرد.

تاریخ قابل پرداخت مالیه بر ارزش افزوده بر واردات

۲۴.۸ اولین پرداخت مالیه بر ارزش افزوده مطابق احکام قانون گمرکات تعیین میگردد. معمولاً مالیه هنگام ورود یا ترخیص اجناس توسط گمرکات بعد از رسیدن به افغانستان قابل تأدیه می باشد. در مواردی که اجناس تابع یک روند تعلیق میشوند، تاریخ قابل پرداخت الی تاریخ بعد تر زمانیکه اجناس داخل دوران آزاد میشود، به عقب می افتد.

۲۴.۹ در حالاتی که تاریخ ورود به تعویق یا به عقب افتد، دوره پنج ساله تذکر یافته مطابق حکم مندرج فقره (۳) ماده بیست و چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده از تاریخ ورود به دوران آزاد آغاز میشود. اگر قابل اجرا باشد، تمدید ۱۰ سال در موارد استثنایی حکم مندرج فقره (۴) ماده بیست و چهارم قانون متذکره نیز از همان تاریخ آغاز میشود.

باز پرداخت های مالی بر ارزش افزوده

ماده بیست و پنجم:

(۱) هرگاه مالی قابل مجرائی برای هر دوره مالی بر ارزش افزوده از مجموع مالی قابل پرداخت مالی دهنده بیشتر گردد، در مورد طور ذیل اجراءات صورت میگیرد:

۱- مبلغ اضافی مالی به دوره بعدی مالی بر ارزش افزوده انتقال و مجراء داده میشود. هرگاه در دوره متذکره مجراء شده نتواند، به دوره مالی بر ارزش افزوده بعدی آن انتقال مییابد.

۲- هرگاه در حالت مندرج جزء ۱ این فقره مجرائی صورت گرفته نتواند، مبلغ اضافی مالی به اثر درخواست کتبی مالی دهنده و ارائه اسناد در خلال مدت (۴۵) روز از تاریخ دریافت درخواست، از طرف وزارت مالی به وی بازپرداخت میگردد.

(۲) هرگاه مالی قابل مجرائی اضافی قابل انتقال برای بیشتر از یک دوره مالی وجود داشته باشد، مالی اضافی اولین دوره در قدم نخست مجراء داده میشود.

(۳) هرگاه روند معمولی فعالیت اقتصادی طوری باشد که مجرائی مندرج فقره (۱) این ماده تطبیق شده نتواند، وزارت مالی به اثر درخواست کتبی شخص، مبلغ قابل مجرائی را در خلال مدت (۴۵) روز از تاریخ ارائه اظهارنامه، بازپرداخت می نماید.

(۴) هرگاه مالی دهنده اشتبهاً در یک دوره مالی بر ارزش افزوده، مالی را اضافه پرداخته باشد، میتواند در خلال مدت (۵) سال از تاریخ اضافه پرداخت، مجرائی آن را از وزارت مالی درخواست نماید. در اینصورت مبلغ اضافه پرداخت، در دوره مالی بر ارزش افزوده که توسط وزارت مالی تعیین میگردد، مجراء داده میشود.

۲۵.۱ ماده بیست و پنجم قانون مالی بر ارزش افزوده پیرامون طرز العمل مالیات قابل مجرائی اضافی و پرداخت اشتباه مالی بر ارزش افزوده صراحت دارد. در حالت عادی، مالیات قابل مجرائی اضافی مشخصه عادی شرکت شخص ثبت شده نخواهد بود. به عبارت دیگر، انتظار می رود که مالی قابل پرداخت شخص ثبت شده بابت دوره مالی بر ارزش افزوده بیشتر از مالی قابل مجرائی اش خواهد شد. هر چند، شخص ثبت شده ممکن مالی قابل مجرائی اضافی را در دوره مشخص مالی بر ارزش افزوده به علت کسب تجهیزات مهم سرمایوی یا صادر نمودن یک قسمت عمده از مجموع عرضه های تابع مالی خویش، تجربه نماید.

۲۵.۲ ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده باید همراه با مواد (۶۰ و ۶۱) قانون اداره امور مالیات طوریکه در ذیل توضیح داده شده است، باید مد نظر گرفته شود:

مالیه قابل مجرائی اضافی بابت دوره مالیه بر ارزش افزوده

۲۵.۳ در یک حالت عادی که هیچ مجرائی اضافی از دوره قبلی مالیاتی انتقال نمی کند، فقره (۱) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده در صورت تطبیق می گردد که مالیه قابل مجرائی اضافی بابت دوره مالیه بر ارزش افزوده وجود داشته باشد (مالیات قابل مجرائی مجاز برای یک شخص ثبت شده برای دوره مالیه بر ارزش افزوده اضافه از مالیه قابل تادیه توسط شخص در آن دوره، بعد از تصحیح لازم در دبت نوت و کریدت نوت های صادره یا دریافت شده در آن دوره مالیاتی، باشد) در این صورت مجرائی اضافی بعنوان مالیه قابل مجرائی در دوره های بعدی مالیه بر ارزش افزوده انتقال داده می شود.

۲۵.۴ در یک حالت عادی که هیچ مجرائی اضافی از دوره های قبلی مالیاتی انتقال نکند، حین تعیین اینکه آیا مالیه قابل مجرائی بالغ بر مالیه قابل پرداخت برای دوره مالیاتی میگردد یا خیر، مجموع مالیه قابل مجرائی برای دوره شامل مالیه قابل پرداخت بابت عرضه های اجناس و خدمات در این دوره، جمع تعدیلات به مالیه قابل پرداخت مطابق ماده چهاردهم قانون مالیه بر ارزش افزوده (تعدیلات پس از فروش) جمع مالیه اضافی قابل پرداخت مطابق قانون اداره امور مالیات که مربوط به دوره مالیه بر ارزش افزوده میگردد، میباشد. جریمه های تأخیر در ارائه اظهار نامه مالیه بر ارزش افزوده و تأخیر در پرداخت هر گونه مالیه قابل پرداخت در نظر گرفته میشود

مثال

شرکت ثبت شده برای مالیه بر ارزش افزوده اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده برای دوره که در اخیر جوزا ۱۴۰۰ اختتام می یابد، تهیه می نماید. در جریان دوره مالیه بر ارزش افزوده مالیه دهنده دارای مالیه قابل مجرائی (۲۰۰۰۰۰) افغانی و مالیه قابل پرداخت (۱۰۰۰۰۰) افغانی می باشد. هیچ تعدیلات پس از فروش و هیچ مجرائی انتقالی از دوره مالیه بر ارزش افزوده قبلی وجود ندارد. اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده با تأخیر ۷ روز ارائه گردیده است، لذا شرکت مکلف به پرداخت مالیه اضافی تأخیر در ارائه اظهارنامه مطابق ماده سی و پنجم قانون اداره امور مالیات ۴ به نورم (۵۰) افغانی در روز در مجموع مبلغ (۳۵۰) افغانی گردیده است.

این شرکت اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده خود را که حاوی معلومات فوق الذکر میباشد آماده میسازد. مالیه قابل مجرائی اضافی برای ربع که در برج جوزا ۱۴۰۰ به آخر می رسد (۲۰۰۰۰۰) افغانی منفی مالیه قابل پرداخت (۱۰۰۰۰۰) افغانی منفی جریمه مالی مبلغ (۳۵۰) افغانی مساوی به مبلغ (۹۹۶۵۰) افغانی را محاسبه می نماید.

۲۵.۵ هرگاه مالیه قابل مجرائی اضافی برای یک دوره مالیه بر ارزش افزوده طوریکه در فوق ذکر شده، وجود داشته باشد، به دوره بعدی مالیه بر ارزش افزوده انتقال می یابد. این مجرائی برای استفاده در برابر هر گونه مالیه قابل پرداخت در اظهارنامه بعدی مالیه بر ارزش افزوده بکار میرود. مالیه قابل مجرائی انتقال یافته قبل از در نظر گرفتن هر گونه مالیه قابل مجرائی جدید برای دوره بعدی مالیاتی مجرائی می یابد.

۲۵.۶ هرگاه مبلغ اضافی از دوره اول در دوره بعدی به صورت کامل مجراء نشود، سپس مبلغ مجراء نشده (مجرائی اضافی باقی مانده از دوره اول مالیاتی که تا هنوز در دوره دوم مالیاتی استفاده نشده است) به دوره بعدی مالیه بر ارزش افزوده - دور سوم مالیاتی انتقال می یابد. هر قسمت این اضافی که هنوز هم در دوره سوم مجرای داده نشود به شخص ثبت شده بازپرداخت میگردد. باز پرداخت خودکار نبوده بلکه شخص ثبت شده باید از وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) برای باز پرداخت کتباً درخواست نماید.

۲۵.۷ طریقه یا روش استفاده از مالیه قابل مجرائی که در فوق شرح گردید مطابق به حکم فقره (۲) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده که در آن مالیه قابل مجرائی اضافی در صورتی که اضافه از یک دوره مالیه بر ارزش افزوده باشد، مد نظر گرفته می شود.

۲۵.۸ با رعایت احکام فقره های (۱ و ۲) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده، ترتیب درخواست های مجرائی را میتوان درک نمود. برای یک دوره مالیه بر ارزش افزوده (دوره مالیاتی جاری)، هرگاه مالیه قابل پرداخت در دوره مالیه بر ارزش افزوده وجود داشته باشد، مجرائی های مالیه در مقابل مالیه قابل پرداخت به ترتیب اولویت ذیل تطبیق میگردد:

۱. نخست، هر مالیه قابل مجرائی که از سه دوره یا بیشتر از آن دوره انتقال کرده باشد مجرائی داده شود.

۲. هرگاه مالیه قابل تادیه برای دوره مالیاتی جاری هنوز هم باقی مانده باشد، هر مالیه قابل مجرائی باقی مانده از دوره مالیاتی دوم، دوره مالیاتی قبل مجرائی داده میشود.

۳. اگر مالیه قابل پرداخت برای دوره مالیاتی جاری هنوز هم باقی میماند، هر مالیه قابل مجرائی باقی مانده از دوره مالیاتی پیشین مجرائی داده میشود.

۴. در نهایت، هرگاه مالیه قابل پرداخت هنوز هم از بابت دوره کنونی باقی مانده باشد، مالیه قابل مجرائی دوره کنونی تطبیق می گردد.

مثال

شرکت ساختمانی کابل ثبت مالیه بر ارزش افزوده از شروع ماه حمل می باشد. شرکت مذکور یک پایه ماشین صنعتی را برای استفاده تشبث در ماه ثور یعنی دوره مالیه بر ارزش افزوده ربع جوزا وارد میکند. شرکت متذکره یک شرکت صنعتی استخراج کننده نمیباشد. قیمت ماشین به منظور مالیه بر ارزش افزوده مبلغ (۵۰۰۰۰۰) افغانی (۵۰۰۰۰۰) افغانی (۵۰۰۰۰۰) ×٪۱۰) حین توريد تادیه میگردد. در جریان این دوره مالیه بر ارزش افزوده، شرکت ساختمانی کابل دارای سایر مالیه قابل مجرائی به مبلغ (۱۰۰۰۰۰۰) افغانی بوده و مالیه قابل پرداخت از فروش اجناس و خدمات مبلغ (۱۰۰۰۰۰۰) افغانی بوده است.

اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده شرکت ساختمانی کابل در دوره ربع ماه جوزا قرار ذیل خواهد بود:

مالیه قابل پرداخت بابت عرضه ها	۱۰۰۰۰۰
منفی مالیه قابل مجرائی	۱۵۰۰۰۰
خالص (مالیات قابل مجرائی اضافی)	۵۰۰۰۰
مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت	صفر

مالیات قابل مجرائی ربع جوزا که به ربع سنبله انتقال میگردد مبلغ (۵۰۰۰۰۰) افغانی بوده و در جریان دوره مالیه بر ارزش افزوده ربع سنبله، شرکت ساختمانی کابل دارای مالیه قابل پرداخت بابت عرضه ها به مبلغ (۲۰۰۰۰۰) افغانی و مالیات قابل مجرائی ناشی از این دوره مبلغ (۱۰۰۰۰۰) افغانی در جریان می باشد.

شرکت ساختمانی کابل مالیه قابل پرداخت اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده ربع سنبله را طور ذیل تطبیق خواهد کرد:

مالیه قابل پرداخت:	۲۰۰۰۰
منفی مالیات قابل مجرائی انتقال شده از جوزا	۵۰۰۰۰
خالص	۳۰۰۰۰
مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت	صفر
مالیه قابل مجرائی باقیمانده که از ربع ماه جوزا انتقال میگردد	۳۰۰۰۰
مالیه قابل مجرائی انتقال شده از ربع سنبله	۱۰۰۰۰

در جریان دوره مالیة بر ارزش افزوده ربع قوس، شرکت دارای مالیه قابل پرداخت مبلغ (۳۵۰۰۰) و مالیات قابل مجرائی ناشی از دوره موجود مبلغ (۲۰۰۰۰) افغانی میباشد.

اظهارنامه مالیة بر ارزش افزوده شرکت ساختمانی کابل بابت ربع ماه قوس قرار ذیل خواهد بود:

۳۵۰۰۰	مالیه قابل پرداخت
۳۰۰۰۰	منفی: مالیه قابل مجرائی انتقال شده از ربع ماه جوزا
۵۰۰۰	بیانس
۱۰۰۰۰	منفی مالیه قابل مجرائی انتقال شده از ربع سنبله
۵۰۰۰	خالص
صفر	مالیه قابل مجرائی باقی مانده جهت انتقال از ربع ماه جوزا
۵۰۰۰	مالیه قابل مجرائی باقی مانده جهت انتقال از ربع سنبله
۲۰۰۰۰	مالیه قابل مجرائی باقی مانده جهت انتقال از ربع قوس

۲۵.۹ هرگاه، در مثال فوق، حقایق ربع قوس مختلف باشد و شرکت ساختمانی کابل مالیات قابل پرداخت کمتر در آن دوره داشته باشد در این صورت تمام مجرائی های انتقال شده ربع جوزا را استفاده ننموده است، شرکت میتواند برای باز پرداخت مجرائی باقی مانده مطابق جزء ۲ فقره (۱) ماده بیست و پنجم قانون مالیات بر ارزش افزوده درخواست نماید چون مجرائی متذکره در دو دوره انتقال شده، استفاده نگردیده است.

۲۵.۱۰ هرگاه یک مالیه دهنده مطابق فقره (۱) ماده بیست و پنجم قانون مالیة بر ارزش افزوده مستحق باز پرداخت گردد، این امر تابع ماده شصتم قانون اداره امور مالیات خواهد گردید. باز پرداخت های تابع ماده شصتم قانون اداره امور مالیات باید جبران، انتقال یا مطابق ایجابات و اولویت های مندرج ماده شصت و یکم قانون متذکره پرداخت گردد.

۲۵.۱۱ تصمیم اداره امور مالیات پیرامون درخواست برای باز پرداخت مطابق فقره (۱) ماده بیست و پنجم قانون مالیة بر ارزش افزوده باید به درخواست کننده کتباً اعلام گردد. مالیه دهنده که با تصمیم موافقت نداشته باشد مطابق احکام مندرج فصل چهارم قانون اداره امور مالیات می تواند اعتراض نماید.

حالاتی که باز پرداخت مالیات طور متواتر صورت می گیرد

۲۵.۱۲ مالیه قابل مجرائی اضافه پرداخت در صورت روند عادی فعالیت یک شخص ثبت شده خواهد بود که قسمت عمده تشبث شخص عرضه های نورم صفر (مثل یک صادر کننده) را ارائه نماید.

مثال

اکبر دهقان میوه انار است که ۹۰٪ از محصول را صادر و ۱۰٪ آن را در مارکیت محلی بفروش رسانیده است. نورم مالیه بر ارزش افزوده برای صادرات صفر است و بخاطر این که قسمت از صادرات در مقایسه با مالیه بر ارزش افزوده که بابت خریداری های مزرعه اش در هر دوره مالیه بر ارزش افزوده پرداخت میگردد (مثل کود کیمیاوی و تجهیزات) بالا است، وی در وضعیت مجرائی قرار می گیرد (مالیه قابل مجرائی وی همیشه بیشتر از مالیه است که وی می پردازد). اکبر میتواند مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده درخواست نماید و وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) باید با در نظر داشت حالات، باز پرداخت را برای وی در هر دوره مالیه بر ارزش افزوده بعد از ارائه درخواست منظور نماید.

۲۵.۱۳ هرگاه تشبث با پیشرفت چشمگیر یا مرحله سرمایه گذاری مواجه گردد که برای مدت زمان طولانی مخارج بیشتر از درآمد باشد، مالیه قابل مجرائی اضافی نیز میتواند روند عادی فعالیت یک شخص ثبت شده گردد. (مانند اینکه یک شخص فعالیت استخراج را ایجاد مینماید).

مثال

یک شرکت مخبراتی با ساخت یک شبکه در محلات با جمعیت، تحقیقات را آغاز نموده است. با توجه به پلان شرکت، برای سه سال اول مالیه قابل مجرائی بیشتر را به خاطر مصارف زیاد برای تنظیم تجهیزات، خواهد داشت. تعداد مشتریان در جریان این مدت به آهستگی بالا خواهد رفت اما پیشبینی نشان می دهد که فقط به نقطه خواهد رسید که مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بالغ بر مالیه قابل مجرائی در سال چهارم گردد. در این صورت شرکت میتواند مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده بر مبنای اینکه برای سه سال تجارت وی روند عادی که منجر به باز پرداخت میگردد را خواهد داشت، درخواست نماید. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند باز پرداخت را مطابق این ماده برای سه سال منظور نماید.

۲۵.۱۴ هرگاه شخص ثبت شده به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) برای باز پرداخت های که برای هر دوره مالیه بر ارزش افزوده مطابق به فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده صورت بگیرد، درخواست نماید، لازم نیست که قاعده انتقال مطابق فقره (۱) ماده بیست و پنجم قانون متذکره تطبیق گردد.

۲۵.۱۵ شخص ثبت شده باید ثابت نماید که مجرائی های اضافی روند عادی فعالیت اقتصادی وی میباشد. به منظور تثبیت این ادعا وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مطابق شواهد، شخص را که برای بازپرداخت مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده برای اولین بار درخواست می نماید، مکلف نماید تا اظهارنامه های خود را حد اقل برای ۲ دوره مالیه بر ارزش افزوده ارائه نماید.

۲۵.۱۶ هرگاه درخواست صورت گرفته به اساس دلایل فوق منظور گردد، مالیه بر ارزش افزوده اضافی باید در خلال (۴۵) روز بعد از ارائه اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده هر دوره بازپرداخت گردد.

۲۵.۱۷ هرگاه درخواست مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده ارائه و توسط وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) منظور گردد، محدوده زمانی (۴۵) روز بالای وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) جهت باز پرداخت اظهارنامه های مالیه بر ارزش افزوده بعد از ارائه درخواست، تطبیق میگردد. این محدوده زمانی بالای اظهارنامه های که قبل از درخواست بازپرداخت ارائه میگردد، تطبیق نمیگردد. هرگونه مالیات قابل مجرائی دوره های قبلی مالیه بر ارزش افزوده مطابق فقره (۱) ماده بیست و پنجم قانون متذکره انتقال می یابد. بازپرداخت مالیات قابل مجرائی مطابق جزء ۲ فقره (۱) ماده بیست و پنجم قانون یاد شده میتواند مد نظر گرفته شود، یا در صورتکه تا حال انتقال شده، بعد از ارائه اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده اخیر بعد از ارائه درخواست مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم این قانون در نظر گرفته میشود.

مثال

یک مالیه دهنده ثبت مالیه بر ارزش افزوده یک صادر کننده بزرگ می باشد. آنها اظهارنامه مالیاتی مالیه بر ارزش افزوده خود را برای ربع که در ختم ماه جوزای ۱۴۰۰ خاتمه مییابد در موعد معینه (۳۰) سرطان ۱۴۰۰ ارائه می نماید. آنها سپس مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده درخواستی را در (۱۵) ماه اسد ۱۴۰۰ ارائه می نماید، زیرا مقدار زیادی صادرات نورم صفر موجب بیشتر شدن مداوم مالیه قابل مجرائی در مقایسه با مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت می گردد. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) درخواست را ارزیابی و با توجه به حالات آن را منظور می نماید.

اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده که در ۳۰ سرطان ۱۴۰۰ ارائه گردیده بود قبل از ارائه درخواست مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون یاد شده ارائه گردیده است، لذا اظهارنامه تحت پوشش درخواست قرار نمی گیرد. بازپرداخت مربوط به آن اظهارنامه که فقط مطابق فقره (۱) ماده بیست و پنجم قانون متذکره می تواند مد نظر گرفته شود مستلزم یک درخواست جداگانه مطابق آن حکم می باشد.

تمامی اظهارنامه های ارائه شده توسط مالیه دهنده بعد از ۱۵ اسد ۱۴۰۰ مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده واجد شرایط بازپرداخت می باشد. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) باید طی (۴۵) روز از ارائه آن اظهارنامه ها، بازپرداخت نماید.

۲۵.۱۸ در صورت منظوری یک درخواست مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) می تواند منظوری برای دوره های متعدد مالیه بر ارزش افزوده را اعطاء نماید. در جریان دوره تحت پوشش منظوری برای مالیه دهنده غیر ضروری است تا جهت بازپرداخت مجدداً درخواست نماید. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) منظوری بازپرداخت را بعد از دریافت اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده تحت پوشش دوره منظور شده صادر خواهد کرد (به شرط که مالیه قابل مجرائی اضافی برای آن دوره موجود باشد).

مثال

یک تشبث ثبت مالیه بر ارزش افزوده بسیاری از تولیدات خود را صادر می نماید. در نتیجه بسیاری از عرضه هایش نرم صفر می باشد و این شرکت دارای مالیه قابل مجرائی اضافی بالغ بر مالیه قابل پرداخت در هر دوره می باشد. تشبث مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده یک درخواست ارائه می نماید و وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) متیقن می گردد که بازپرداخت یک روند معمولی تشبث می باشد. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) منظوری بازپرداخت برای دو سال آینده از تاریخ منظوری برای هر دوره مالیه بر ارزش افزوده در زمانی که دارای مالیه قابل مجرائی اضافی بالغ از مالیه قابل پرداخت باشد، اعطاء می نماید.

هر زمانی که مالیه دهنده اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده تحت پوشش دوره منظور شده را ارائه می نماید و اظهارنامه دارای مالیه قابل مجرائی اضافی بالغ بر مالیه قابل پرداخت باشد، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) بازپرداخت را طی مراحل خواهد نمود. مالیه دهنده نیاز ندارد برای بازپرداخت درخواست مجدد نماید تا زمان که منظوری اول منقضی نگردیده باشد.

۲۵.۱۹ هرگاه یک مالیه دهنده مستحق بازپرداخت مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده گردد، این امر تابع حکم ماده شصتم قانون اداره امور مالیات خواهد گردید. بازپرداخت های تابع حکم ماده شصتم قانون اداره امور مالیات باید جبران، انتقال یا مطابق ایجابات و اولویت های مندرج حکم ماده شصت و یکم قانون یاد شده پرداخت گردد.

۲۵.۲۰ تصمیم اداره امور مالیات پیرامون درخواست برای بازپرداخت مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده باید به درخواست کننده کتباً اعلام گردد. مالیه دهنده که با تصمیم موافقت نداشته باشد مطابق احکام مندرج فصل چهارم قانون اداره امور مالیات می تواند اعتراض نماید.

بازپرداخت ها برای مالیه بر ارزش افزوده که اشتباهاً پرداخت شده است

- ۲۵.۲۱ حکم فقره (۴) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده در صورتی تطبیق میگردد که مالیه دهنده مالیه بر ارزش افزوده را برای دوره مالیه بر ارزش افزوده اشتباهاً اضافه پرداخت نموده باشد (اشتباه محاسبه ای). شخص ثبت شده میتواند به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) برای مجرائی اضافه پرداخت شده درخواست نماید.
- ۲۵.۲۲ هر گاه وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) به اساس اسناد متیقن گردد که مالیه بر ارزش افزوده اضافه پرداخت گردیده است، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) اجازه درخواست مالیه قابل مجرائی اضافه پرداخت شده را خواهد داد.
- ۲۵.۲۳ مجرائی در دوره مالیه بر ارزش افزوده که از طرف وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مشخص شده، مجاز میباشد. هنگامی که درخواست مالیه دهنده ارائه گردیده و کلیه مدارک در دسترس وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) باشد، این دوره بطور عموم دوره مالیه بر ارزش افزوده بعد از دوره مالیه بر ارزش افزوده میباشد.
- ۲۵.۲۴ مالیه دهنده تا زمانی که وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مجرائی را منظور نماید، نمیتواند آن را در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده شامل گردد. هرگاه مالیه دهنده از قبل اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده را بابت دوره که در آن مجرائی مالیه بر ارزش افزوده طور مجاز، مشخص شده باشد، ارائه نماید وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) باز هم دوره مالیه بر ارزش افزوده مشخص شده فوق را هرچند مجرائی بطور اتومات برای دوره بعدی مالیه بر ارزش افزوده انتقال و مجرای خواهد شد، مشخص خواهد کرد. این انتقال بر حسب فقره (۱) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده منحص انتقال پنداشته میشود. .

مثال

مالیه دهنده درخواست مجرائی مالیه بر ارزش افزوده اضافه پرداخت در پانزدهم حوت سال ۱۴۰۱ ارائه می نماید. بعضی از مدارک ضروری مفقود بوده، که مالیه دهنده بعداً در روز ۲۰ حمل فراهم میسازد. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مدت را برای طی مراحل درخواست می گیرد و در نهایت تصمیم خویش را در روز ۲۵ سرطان صادر می نماید. مالیه دهنده اظهارنامه های مالیه بر ارزش افزوده را ربوعار و به موقع ارائه مینماید.

وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) دوره مالیه بر ارزش افزوده را بابت مجرائی، آخر ربع جوزا سال ۱۴۰۱ تعیین می نماید.

از آنجایی مالیه دهنده از قبل اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده خود را برای ربع که در جوزای ۱۴۰۱ (در ۱۵ سرطان قابل ارائه بوده است) زمانی که وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) تصمیم خود را

صادر می نماید، اختتام می یابد ارائه نموده است، مجرائی به صورت اتومات انتقال و در ربع که در سنبله ۱۴۰۱ خاتمه می یابد، قابل مجرائی می باشد.

۲۵.۲۵ مجرائی اعطاء شده مطابق فقره (۴) ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده برای یک دوره مالیه بر ارزش افزوده تابع قواعد انتقال مندرج فقره (۱) ماده بیست و پنجم قانون متذکره در صورت خواهد گردید که مجموع مالیه قابل مجرائی همان دوره بالغ بر مالیه قابل پرداخت گردد. استثناء در این مورد در صورتی است که وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون یاد شده در خواست را منظور نماید در این صورت مجرائی اعطاء شده مطابق فقره (۳) ماده بیست و پنجم قانون یاد شده در محاسبه هر بازپرداخت شامل می گردد.

۲۵.۲۶ محدوده زمانی جهت ارائه درخواست برای مجرائی مطابق حکم ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده وجود دارد. درخواست باید در خلال پنج سال از تاریخ اضافه پرداخت ارائه گردد.

۲۵.۲۷ مطابق حکم ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مجرائی را بدون کدام درخواست از طرف مالیه دهنده مجاز میداند. بطور مثال، هرگاه وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) بر اساس تحقیقات و بررسی های خویش دریافت نماید که اشتباه صورت گرفته و مالیه بر ارزش افزوده اضافه پرداخت گردیده، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) باید اجازه مجرائی را بدهد. دوره مالیه بر ارزش افزوده غرض تعیین مجرائی دوره خواهد بود که در آن وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) اشتباه را تشخیص مینماید.

۲۵.۲۸ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) کتباً به مالیه دهنده درمورد تصمیم خویش در ارتباط با درخواست مطابق حکم ماده بیست و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده یا تصمیم مجرائی بدون درخواست، اطلاع میدهد. مالیه دهنده که با تصمیم موافقت نداشته باشد، می تواند مطابق احکام مندرج فصل پنجم قانون اداره امور مالیات اعتراض نماید.

فصل هشتم - سنجش مالیه بر ارزش افزوده

مالیه بر ارزش افزوده تحت یک سیستم سنجش خودی عملی میشود. سنجش خودی به معنی اینکه مالیه دهنده اظهارنامه مالیاتی خود را آماده ساخته، مالیه قابل پرداخت را مشخص و تادیه مینماید. انتظار می رود مالیه دهنده گان تمامی مکلفیت های خود را طور داوطلبانه رعایت نمایند. در بسیاری موارد اظهارنامه ارائه شده مالیه دهنده توسط اداره مالیات بدون سؤال پذیرفته میشود، امکان ندارد که اداره مالیات تمامی جزئیات را در هر اظهارنامه بررسی نماید. به همین دلیل فعالیت های بررسی و تصدیق تنها بالای آن عده از مالیه دهنده گان یا اظهارنامه ها متمرکز میگردد که تشخیص گردند که در خطر زیاد قرار دارند. اینکار مطابق با روش های معیاری که در سطح بین المللی توسط ادارات مالیاتی عملی میشود، انجام میشود.

فصل هشتم به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) صلاحیت میدهد تا مالیه بر ارزش افزوده را سنجش نماید. معمولاً، مالیه بر ارزش افزوده مالیه ارزیابی خودی میباشد و اظهارنامه که از طرف شخص ثبت شده ارائه گردیده ارزیابی شخص ثبت شده می باشد. ولی در حالات خاص، که در این فصل نیز درج گردیده است، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند برحسب صلاحیت های خویش در مورد شخص ثبت شده ارزیابی های را صادر نماید.

سنجش مالیه

ماده بیست و ششم :

- (۱) وزارت مالیه میتواند در یکی از حالات ذیل، مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت را سنجش نماید:
- ۱- در صورتی که اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده، طبق حکم این قانون ارائه نشده باشد.
  - ۲- در صورتی که وزارت مالیه دریابد که مندرجات اظهار نامه ارائه شده توسط مالیه دهنده، درست نبوده است.
  - ۳- در صورتی که باز پرداخت طبق حکم ماده بیست و پنجم این قانون صورت گرفته، ولی شخص مستحق آن نباشد.
- (۲) وزارت مالیه، یادداشت تعیین مالیه بر ارزش افزوده را که شامل موارد ذیل می باشد، به مالیه دهنده ارائه می نماید :
- ۱- دلایل سنجش مندرج فقره (۱) این ماده.
  - ۲- اندازه مالیه، تکتانه و جریمه قابل پرداخت با ذکر تاریخ پرداخت آن.
  - (۳) تکتانه و جریمه مالیه بر ارزش افزوده سنجش شده طور ذیل محاسبه می گردد:
- ۱- در حالت مندرج اجزای ۱ یا ۲ فقره (۱) این ماده، با در نظر داشت میعاد مندرج ماده بیست و چهارم این قانون.
  - ۲- در حالت مندرج جزء ۳ فقره (۱) این ماده، از تاریخ باز پرداخت.
- (۴) وزارت مالیه می تواند، در صورتیکه اسناد یا معلومات جدید در اختیار آن قرار گیرد، تعدیلات را در سنجش مندرج فقره (۲) این ماده، در خلال مدت ۱۰ سال از تاریخ دریافت یادداشت تعیین مالیه توسط مالیه دهنده، وارد و یادداشت تعدیل شده سنجش مالیه را به وی صادر نماید.
- (۵) طرز اعتراض بر یادداشت تعیین مالیه مطابق احکام قانون اداره امور مالیات صورت میگیرد.

حالاتی که وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) می تواند به یک شخص ثبت شده سنجش صادر نماید

۲۶.۱ حالات سه گانه وجود دارد که در آن وزارت میتواند بر حسب فقره (۱) ماده بیست و ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده سنجش مالیه بر ارزش افزوده را صادر نماید.

۱. حالت نخست این است که هر گاه شخص ثبت شده نتواند اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده را طوری که فقره (۱) ماده بیست و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده حکم مینماید، در خلال ۳۰ روز بعد از ختم مدت مالیه بر ارزش افزوده، ارائه نماید جزء ۱ فقره (۱) ماده بیست و ششم قانون یاد شده.

۲. حالت دوم این است که هر گاه وزارت مالیه مشخص سازد که اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده ارائه شده از طرف مالیه دهنده درست نباشد، بطور مثال، بعد از اكمال بررسی {جزء ۲ فقره (۱) ماده بیست و ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده}.

۳. حالت سوم این است که هر گاه وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید)، باز پرداخت مالیه بر ارزش افزوده را به شخص ثبت شده در حالاتی که شخص مستحق باز پرداخت نباشد، پرداخت نموده باشد {جزء ۳ فقره (۱) ماده بیست و ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده}.

چه موقع وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند سنجش صادر نماید

۲۶.۲ هیچ محدوده زمانی بطور مستقیم مطابق ماده بیست و ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده یا سایر احکام قانون مالیه بر ارزش افزوده برای سنجش اصلی وضع نگردیده است. محدوده زمانی در قانون اداره امور مالیات درج می باشد (به صورت عموم ۵ سال از تاریخ که اظهارنامه قابل ارائه می باشد). هر گاه مالیه دهنده نتواند اظهارنامه را برای دوره مربوطه مالیه بر ارزش افزوده ارائه نماید، هیچ محدوده زمانی تطبیق شده نمی تواند. همچنان هر گاه مالیه دهنده اظهارنامه نا درست را به غرض فرار از مالیه ارائه نموده باشد، محدوده زمانی تطبیق نمی گردد.

معلوماتی که در سنجش مشخص گردد

۲۶.۳ یادداشت سنجش که باید ارسال گردد، حاوی مشخصات ذیل باید باشد:

- دلیل سنجش (بطور مثال، چون شخص ثبت شده نتوانسته اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده را ارائه نماید، یا چون وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) بر اساس بررسی های انجام شده تصمیم گرفته که اظهارنامه ارائه شده مالیه بر ارزش افزوده یا باز پرداخت درست نمی باشد).
- مبلغ مالیه بر ارزش افزوده قابل تأدیه (به افغانی) مطابق سنجش و هر گونه مالیه اضافی قابل پرداخت.

• تاریخ پرداخت.

- ۲۶.۴ بر علاوه، توضیح حق ارزیابی شخص از طریق اعتراض مطابق به احکام قانون اداره امور مالیات همچنان باید همراه با هر یادداشت سنجش ارائه گردد.
- ۲۶.۵ دلیل سنجش می تواند طور مختصر در قسمت اصلی یادداشت سنجش درج گردد. این کار برای یادداشت سنجش مجاز است سپس جهت توضیح بیشتر دلایل سنجش به ضمیمه راجع نماید.

محاسبه تکتانه و مالیه اضافی

- ۲۶.۶ حکم فقره (۳) ماده بیست و ششم مشخص میسازد که تکتانه و جریمه ها چگونه محاسبه میگردد. این حکم فقط مدت هر محاسبه را تعیین می نماید. قانون مالیه بر ارزش افزوده به ذات خود هیچ تکتانه یا جریمه را وضع نمی نماید (این موضوعات است که با قانون اداره امور مالیات مورد رسیدگی قرار می گیرد). قانون اداره امور مالیات اصطلاح "مالیه اضافی" را برای جرایم اداری استفاده نموده است. آیا هرگونه تکتانه یا جریمه بر موضوعات مالیه بر ارزش افزوده تطبیق می گردد یا خیر، با مراجعه به کتاب دوم فصل پنجم، باب دهم کود جزا منتشره و فصل دهم قانون اداره امور مالیات تعیین می گردد. فصل متذکره در حال حاضر حاوی هیچ حکمی برای وضع تکتانه نمی باشد، اما مالیات اضافی بالقوه مختلف به شمول آنهایی که مبتنی بر زمان می باشد، وجود دارد.
- ۲۶.۷ فقره (۳) ماده بیست و ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده با جریمه های مبتنی بر زمان ارتباط می گیرد (به طور اخص مالیه اضافی تأخیر پرداخت توسط قانون اداره امور مالیات وضع می گردد).
- ۲۶.۸ هرگاه وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) یک سنجش را برای دوره مالیه بر ارزش افزوده به علت عدم ارائه اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده مالیه دهنده صادر نماید، تاریخ شروع مالیه اضافی مبتنی بر زمانی است که اظهارنامه قابل ارائه می باشد.
- ۲۶.۹ هرگاه سنجش به این دلیل صادر گردد که باز پرداخت مالیه بر ارزش افزوده به شخص تادیه گردیده که مستحق آن نبوده، تاریخ محاسبه هر گونه مالیه اضافی مبتنی بر زمان تاریخی است که در آن باز پرداخت تادیه گردیده است.
- ۲۶.۱۰ مالیات اضافی باید در اطلاعیه سنجش در صورتی که کاربرد داشته باشد تا تاریخ صدور آن، محاسبه و بیان گردد. در اطلاعیه سنجش همچنان باید اظهار گردد که هرگونه مالیه اضافی مبتنی بر زمان در برابر هر روز که مالیه یا قسمت از آن پرداخت نشده باقی بماند، اضافه می گردد.

مثال ۱

اظهاری نامه ربعوار مالیه بر ارزش افزوده بابت ربع که در ماه قوس سال ۱۴۰۱ به پایان میرسد در ۳۰ ماه جدی ۱۴۰۱ قابل ارائه میباشد. هرگاه اظهاری نامه مالیه ارائه نگردد یا بگونه نادرست ارائه گردد، سنجش صادر شده از طرف وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مطابق به ماده بیست و ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده تاریخ آغاز مالیه اضافی را برای محاسبه جریمه، ۳۰ ماه جدی قرار خواهد داد.

مثال ۲

به ادامه مثال قبلی فرض می گردد که مبلغ مالیه بر ارزش افزوده (۱۰۰۰۰۰۰) افغانی می باشد و اطلاعیه سنجش به روز پنجم ماه حوت صادر میگردد که حاوی معلومات ذیل می باشد:

تاریخ صدور	۵ حوت ۱۴۰۱
مالیه بر ارزش افزوده قابل تادیه	۱۰۰۰۰۰۰ افغانی
تاریخ پرداخت	۳۰ جدی ۱۴۰۱
جریمه (%۰,۰۵ به برابر هر روز برای ۳۵ روز)	۱۷۵۰ افغانی

مالیه اضافی بعد از ۵ حوت سال ۱۴۰۱ به نورم %۰,۰۵ برای هر روز که مالیه یا قسمت از آن تادیه نشده باقی مانده است.

هرگاه مالیه دهنده در نهایت مالیه خود را پردازد، ریاست عمومی عواید مالیه اضافی قابل پرداخت را بعد از پنجم ماه حوت محاسبه و مالیه دهنده را در این خصوص مطلع خواهد کرد.

تاریخ معینه سنجش

۲۶.۱۱ تاریخ معینه برای تادیه مالیه همان تاریخی است که برای محاسبه هرگونه جریمه در فوق ذکر گردیده است.

۲۶.۱۲ تقریباً در تمام موارد صدور سنجش (بشمول سنجش تعدیل شده) تاریخ صدور اطلاعیه سنجش بعد از تاریخ قابل پرداخت اصل مالیه خواهد بود. در چنین موارد مالیه همچنان قابل پرداخت می باشد زیرا موعد آن از قبل منقضی گردیده است.

وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند ارزیابی را تعدیل نماید

۲۶.۱۳ هرگاه معلومات یا مدارکی جدید توجه وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) را به خود جلب نماید، میتواند سنجش مالیه بر ارزش افزوده را با چنین تغییرات یا اضافات در سنجش طوری که وزارت مالیه آن را غرض اجرای سنجش درست مکلفیت مالیه بر ارزش افزوده شخص ضروری مد نظر

گرفته، تعدیل نماید. معلومات جدید یا شواهد می تواند توسط مالیه دهنده ارائه یا توسط وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) از طریق تحقیقات تشخیص گردد فقره (۴) ماده بیست و ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده.

۲۶.۱۴ محدوده زمانی ده سال برای تعدیل سنجش مطابق فقره (۴) ماده بیست و ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده وضع میگردد. این حکم محدوده زمانی عمومی تعدیل مندرج قانون اداره امور مالیات را در این مورد لغو می نماید.

۲۶.۱۵ هرگاه اجراء یا عدم اجرای تعدیل تا ۱۰ سال محدوده زمانی مندرج فقره (۴) ماده بیست و ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده که مالیه قابل پرداخت را افزایش می دهد، مد نظر گرفته شود، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) ماده بیست و چهارم قانون متذکره که در مورد ۵ سال (۱۰ سال برای حالات استثنای خاص) صراحت دارد در زمان تحصیل مندرج آن ماده، در نظر می گیرد. هرگاه محدوده زمانی تحصیل مالیه از قبل منقضی گردیده باشد، صدور سنجش برای مالیه بر ارزش افزوده اضافی هیچ فایده نخواهد داشت. به همین خاطر تعدیل جهت افزایش مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت برای یک دوره در صورتی که زمان تحصیل مطابق ماده بیست و چهارم مالیه بر ارزش افزوده ختم گردیده است، نباید صورت بگیرد. (این محدودیت ربطی به تعدیل که مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت را کاهش دهد، ندارد).

۲۶.۱۶ بر علاوه، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) هنگام مد نظر گرفتن اجرای تعدیلات مطابق فقره (۴) ماده بیست و ششم قانون مالیه بر ارزش افزوده باید محدودیت زمانی مالیه دهنده گان را در رابطه با حفظ دفاتر و اسناد مد نظر گیرد. مطابق ماده بیست پنجم قانون اداره امور مالیات یک مالیه دهنده فقط مکلف است دفاتر و اسناد خود را برای ۵ سال از تاریخ ارائه اظهارنامه حفظ و نگهداری نماید. برای وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) غیر عادلانه خواهد بود تا تعدیل را بعد از زمانی که مالیه دهنده مکلف به حفظ و نگهداری دفاتر و اسناد نمی باشد، صادر و مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت توسط مالیه دهنده را افزایش دهد، هرگاه مالیه دهنده در موقف قرار بگیرد که به دلیل نداشتن اسناد و دفاتر مربوطه جهت اثبات قضیه قادر به اعتراض نباشد. چنین تعدیلی سوء استفاده از صلاحیت توسط وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) می باشد و به همین خاطر وزارت مالیه در کل در چنین موارد تعدیل صادر نمی نماید، حتی اگر فقره (۴) ماده بیست و ششم قانون متذکره ظاهراً اجازه دهد.

۲۶.۱۷ سنجش تعدیل شده میتواند مکلفیت یک شخص را افزایش یا کاهش دهد. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مکلف به ارسال اطلاعیه سنجش تعدیل شده به شخص سنجش شده میباشد.

۲۶.۱۸ جزء ۱ فقره (۳) ماده بیست و ششم روشن می سازد که جریمه وضع شده در رابطه با تأخیر پرداخت مالیه بر ارزش افزوده از تاریخ معینه مالیه بر ارزش افزوده طوری که مطابق ماده بیست و چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده تعیین می گردد، بر علاوه صدور سنجش مالیه بر ارزش افزوده، تطبیق می شود.

معلومات که باید در سنجش تعدیل شده مشخص گردد

۲۶.۱۹ سنجش باید دارای معلومات ذیل باشد:

- دلیل سنجش، به عنوان نمونه دوره مالیه بر ارزش افزوده که در آن مالیه دهنده نتوانسته اظهارنامه خود را ارائه نماید، تعدیلات صورت گرفته در اظهارنامه ارائه شده و دلایل تعدیلات، یا در ارتباط با باز پرداخت قبلی، دلایلی که باز پرداخت معکوس گردیده است.
- مبلغ مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت در رابطه با تلقی نادرست عرضه.
- تاریخ که مالیه بر ارزش افزوده به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) باید پرداخت گردد.
- تفصیلات حقوق ارزیابی طوری که پروسه اعتراض مطابق قانون اداره امور مالیات در دسترس می باشد.

۲۶.۲۰ سنجش تعدیل شده سنجشی است که برای هر منظوری مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده صورت می گیرد.

ماده ۲۷: سنجش مالیه بر ارزش افزوده به دریافت کننده

سنجش مالیه بر ارزش افزوده به دریافت کننده

ماده بیست وهفتم :

- (۱) هرگاه به اثر ارایه معلومات نادرست یا تزویر دریافت کننده، عرضه کننده، عرضه را طبق حکم ماده پنجم این قانون معاف یا طبق حکم ماده ششم آن دارای نورم صفر تلقی نموده باشد، وزارت مالیه می تواند مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت عرضه متذکره را بشمول تکتانه و جریمه تأخیر آن، تعیین نماید.
- (۲) وزارت مالیه، یادداشت تعیین مالیه مندرج فقره (۱) این ماده را که حاوی موارد ذیل می باشد، به دریافت کننده طور کتبی صادر مینماید:
  - ۱- دلیل تعیین مالیه مندرج فقره (۱) این ماده.
  - ۲- اندازه مالیه، تکتانه و جریمه قابل پرداخت با ذکر تاریخ معینه پرداخت آن.
  - ۳- طرز اعتراض بر یادداشت تعیین مالیه مطابق احکام قانون اداره امور مالیات.
- (۳) عرضه کننده و دریافت کننده حسب احوال طور انفرادی یا مشترک مکلف به تأدیة مالیه بر ارزش افزوده مندرج فقره (۱) این ماده می باشند.

۲۷.۱ هرگاه دریافت کننده از روی عدم صداقت ادعا نماید که عرضه معاف یا نورم صفر می باشد، ماده بیست و هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده در مورد تحصیل مالیه بر ارزش افزوده تادیه نا شده از دریافت کننده عرضه صراحت دارد. به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) صلاحیت صدور سنجش غرض حصول مالیه بر ارزش افزوده که در این حالات قابل پرداخت بوده، داده شده است.

حالاتی که مالیه به دریافت کننده باید سنجش گردد

۲۷.۲ هرگاه در نتیجه عمل جعل یا معلومات نا درست عرضه منحیث عرضه معاف یا دارای نورم صفر به دریافت کننده تلقی گردد، مالیه بر ارزش افزوده به دریافت کننده دوباره سنجش می گردد. این سنجش می تواند شامل مالیات اضافی نیز باشد.

۲۷.۳ هرگاه طرفین در جعل یا ارائه معلومات نادرست همدست باشند، این صلاحیت، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) را از سنجش به عرضه کننده نیز ممانعت نمی نماید.

مثال

شرکت کندز برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت بوده و دارای یک سلسله فعالیت های تجارتي بشمول اجاره دادن چندین جایداد میباشد. شرکت متذکره یک باب آپارتمان را به احمد که مدعی است آنرا بعنوان اقامتگاه شخصی خویش مورد استفاده قرار خواهد داد، به اجاره میدهد. شرکت کندز مالیه بر ارزش افزوده این اجاره را با این نگرش که مطابق جزء ۴ فقره (۱) ماده پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده به حیث اجاره مسکونی معاف میباشد، پرداخت نمی کند. درحقیقت، اجاره دهنده نمیداند که احمد جای دیگر زندگی میکند و آپارتمان به حیث دفتر و مکانی برای صادرات یا واردات تشبث استفاده میگردد.

چنانچه احمد اشتبهاً معافیت از پرداخت مالیه بر ارزش افزوده اجاره را دریافت نموده باشد، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند سنجش مالیه بر ارزش افزوده را به احمد غرض پرداخت مالیه بر ارزش افزوده کتمان شده، صادر نماید

اطلاعیه کتبی سنجش مالیه به دریافت کننده

۲۷.۴ یادداشت سنجش باید حاوی معلومات ذیل باشد:

- دلیل سنجش، مانند ارائه معلومات نادرست در ارتباط با عرضه صورت گرفته است یا دریافت کننده سنجش دوباره مالیه بر ارزش افزوده پیرامون عرضه معاف یا نورم صفر چه جعل را مرتکب گردیده است.
- مبلغ مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بابت رفتار نادرست در مورد عرضه به شمول هر گونه تکتانه و جریمه.

- تاریخ که باید مالیه بر ارزش افزوده به وزارت مالیه پرداخت گردد.
- تفصیل حق ارزیابی طوری که روند آن در قانون اداره امور مالیات درج می باشد.

مکلفیت های عرضه کننده

- ۲۷.۵ مطابق حکم فقره (۳) ماده بیست و هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) صلاحیت دارد تا در تحصیل مالیه بر ارزش افزوده سنجش شده همراه با مالیات اضافی پیشینی شده از عرضه کننده اقدام نماید.
- ۲۷.۶ هرگاه ماده بیست و هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده تطبیق گردد، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند هر دو عرضه کننده و دریافت کننده را به پرداخت مبلغ یکسان مالیه بر ارزش افزوده مکلف نماید. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند این اقدام را جهت اعمال صلاحیت خویش غرض جمع آوری مالیه بر ارزش افزوده کتمان شده، برگزیند.
- ۲۷.۷ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند مالیه را به هر دو طرف در عین زمان یا طور جداگانه سنجش نماید وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) طرف دوم را در مقابل مبلغ مالیه بر ارزش افزوده یا مالیه اضافی در صورت سنجش نخواهد نمود که طرف اول قبلاً آن مبلغ را تادیه نموده باشد.
- ۲۷.۸ هرگونه مالیه بر ارزش افزوده تحصیل شده از دریافت کننده باید در مقابل مکلفیت عرضه کننده در رابطه با عرضه مربوطه مجرائی داده شود. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) نمیتواند مالیه بر ارزش افزوده را از همان عرضه تابع مالیه دوبار تحصیل نماید و از این رو مالیه تحصیل شده از یک شخص مکلفیت شخص دیگر را کاهش می دهد.
- ۲۷.۹ هرگاه مالیه بر ارزش افزوده سر انجام توسط عرضه کننده تادیه گردد، مانند سایر عرضه تابع مالیه، فقره (۴) ماده چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده حق قانونی را به عرضه کننده غرض تحصیل آن مالیه از دریافت کننده عرضه، اعطاء مینماید. تطبیق حکم ماده بیست و هفتم این قانون این اصل معمول را تغییر نمیدهد.

فصل ۹- احکام متفرقه

وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) از صلاحیت های اختصاصی جهت پرداخت مالیه بر ارزش افزوده پرداخت نشده برخوردار می باشد. این صلاحیت ها مطابق مواد (۲۸ و ۲۹) قانون مالیه بر ارزش افزوده تفویض گردیده و شامل صلاحیت های می شود که این اداره شخص را مکلف بسازد تا در رابطه با هرگونه مالیه بر ارزش افزوده ذمت تضمین فراهم نماید و در صورتیکه وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) از پرداخت مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت متیقن نگردد، میتواند اجناس متذکره را ضبط نماید. طرزالعمل ها برای احکام تدابیر تضمینی و ضبط اجناس، در قانون اداره امور مالیات و مقرره های مربوطه پیشینی گردیده است. خلاصه ای از این دستور العمل ها در این تعلیماتنامه درج گردیده، اما جزئیات کامل آن باید از تعلیماتنامه قانون اداره امور مالیات اخذ گردد.

ماده ۲۸: اخذ تضمین

اخذ تضمین

ماده بیست و هشتم:

وزارت مالیه میتواند، به منظور حصول اطمینان از پرداخت مالیه بر ارزش افزوده، شخص تابع مالیه را مطابق احکام قانون اداره امور مالیات، مکلف به ارائه تضمین معادل مبلغ مالیه قابل پرداخت نماید.

وزارت مالیه میتواند شخص را مکلف نماید تا برای مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت تضمین فراهم نماید:

۲۸.۱ مطابق به حکم ماده بیست و هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) از صلاحیت وسیع برخوردار است تا یک شخص را بخاطر مالیه بر ارزش افزوده که مکلف به پرداخت آن میباشد و یا خواهد شد، مکلف به ارائه تضمین نماید. وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند در حالاتی که تضمین برای حفظ عواید ضروری پنداشته شود، اقدام نماید.

۲۸.۲ صلاحیت و طرزالعمل های ارائه تضمین مطابق قوانین مالیاتی طبق قانون اداره امور مالیات صورت می گیرد. جزئیات را می توان در تعلیماتنامه ها و رهنمود های آن قانون دریافت کرد.

ضبط اجناس

ماده بیست و نهم:

هرگاه مالیه دهنده، مالیه بر ارزش افزوده ذمت خویش را در میعاد معینه تأدیه ننماید، وزارت مالیه میتواند، اجناس معادل مالیه پرداخت نشده وی را مطابق احکام قانون اداره امور مالیات ضبط نماید.

۲۹.۱ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مطابق احکام ماده بیست و نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده صلاحیت دارد تا در صورتیکه مالیه دهنده، مالیه بر ارزش افزوده ذمت خویش را پرداخت ننماید، اجناس وی را ضبط نماید.

۲۹.۲ صلاحیت و طرزالعمل های ضبط اجناس مطابق قوانین مالیاتی، طبق قانون اداره امور مالیات صورت می گیرد. جزئیات را می توان در تعلیماتنامه ها و رهنمود های آن قانون دریافت کرد. خلاصه از آن در ذیل ارائه گردیده است.

اطلاعیه باید به مالک، سرپرست یا کنترل کننده اجناس ضبط شده یا اجناس که باید ضبط شود، داده شود:

۲۹.۳ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) باید مالک، سرپرست یا کنترل کننده اجناس را حین ضبط اجناس که باید ضبط گردد، مطلع نماید. چنین اطلاعیه باید کتبی بوده و به شخص مربوطه هر زمانی که ایجاب نماید بعد از ضبط اجناس ارسال گردد. این اطلاعیه موضوعات ذیل را باید مشخص نماید:

- شرح اجناس، بطور مثال ۲۴ پایه تلویزیون (تحت نام تجارتي).
- که اجناس از طرف وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مطابق صلاحیت تفویض شده مطابق ماده بیست و هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده، ضبط گردیده است و دلایل اینکه چرا این اجناس ضبط گردیده، بطور مثال مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت برای دوره (دوره مشخص) توسط مالیه دهنده پرداخت نگردیده است.

۲۹.۴ اگر بعد از تحقیق و جستجوی لازم، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) معلومات کافی در دست نداشته باشد تا مشخص نماید که به کدام شخص اطلاعیه باید صادر گردد، در آن صورت وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) مکلف به صدور اطلاعیه نمیباشد.

۲۹.۵ متعاقباً وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میتواند اطلاعیه را به شخصی که ادعای آن اجناس را داشته باشد در صورتی صادر نماید که شخص معلومات کافی را به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) فراهم کرده باشد. خصوصاً معلومات فراهم شده باید آن شخص را بعنوان مالک و یا شخصی که مسئولیت نگهداری و کنترل اجناس را در وقت ضبط داشته باشد، معرفی نماید.

اقدامات بعد از پرداخت مالیه بر ارزش افزوده و یا تدابیر تصفیه باقیات مالیه بر ارزش افزوده در رابطه با اجناس ضبط شده:

۲۹.۶ وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) اجناس را به همان شخصی بر میگردداند که از وی این اجناس ضبط گردیده باشد. اینکار وقتی صورت میگیرد که شخص مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت و یا مالیه قابل پرداخت بابت عرضه و یا تورید اجناس را پرداخته و یا برای همچو پرداخت تدابیری را روی دست گیرد که قناعت وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) را برای پرداخت آن به صورت قسط وار و یا پرداخت تضمین برای ادای مالیه بر ارزش افزوده، حاصل نماید.

اقدامات در صورت عدم پرداخت و یا عدم تدابیر برای تادیه مالیه بر ارزش افزوده:

۲۹.۷ اگر اجناس از نوع کالا های فاسد شدنی باشند، بطور مثال مواد خوراکی تازه از قبیل گوشت و سبزیجات، وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) باید اقدامات لازم را جهت فروش اجناس بدون هرگونه تأخیر روی دست گیرد.

۲۹.۸ اجناس فاسد ناشدنی قبل از شروع هرگونه روند فروش حد اقل باید برای مدت ۲۱ روز بعد از ضبط در تصرف وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) باشد.

۲۹.۹ دوره تصرف اجناس به این منظور است تا به مالک و یا شخصی که مسئولیت نگهداری و کنترل اجناس را دارد، فرصت بدهد تا فوراً قبل از ضبط اجناس، آن را مطالبه نماید. مخصوصاً، دوره تصرف به این منظور است تا به شخص فرصت دهد مالیه بر ارزش افزوده را پردازد و یا تدابیری رضایت بخش برای وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) را جهت ادای باقیات مالیه بر ارزش افزوده اش روی دست گیرد. هرگاه مالیه دهنده مالیه خود را پردازد یا تدابیری پرداخت را اتخاذ نماید که برای وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) رضایت بخش باشد، اجناس باید به صورت عاجل آزاد گردد.

اقدامات بعد از به پایان رسیدن دوره تصرف:

۲۹.۱۰ زمانیکه دوره تصرف به پایان میرسد و هیچ گونه تدابیری برای تصفیه باقیات مالیه بر ارزش افزوده اتخاذ نگردد، اجناس را میتوان به فروش رسانید. روش و طرز العمل فروش حین فروش دارایی توسط

دولت، مطابق قانون صورت می گیرد (برای مثال، طرزالعمل های که گمرکات برای فروش اجناس ضبط شده استفاده می نماید).

تطبیق طی مراحل فروش:

۲۹.۱۱ عواید حاصله از مزایده و یا هرگونه روش بدیل فروش که توسط وزارت مالیه بکار میرود، باید در قدم نخست بالای هزینه گرفتن، نگهداری، و فروش اجناس به مصرف برسد و سپس پرداخت های تصفیه نا شده مکلفیت مالیه بر ارزش افزوده شخص مکلف به پرداخت مالیه بر ارزش افزوده بخاطر عرضه و یا وارد نمودن اجناس ضبط شده از آن وضع گردد و در صورتی که چیزی باقی بماند، متباقی به خود شخص (مالک اجناس) یا در صورتی که مالک شناخته نشود، به شخص که سرپرستی یا کنترل اجناس را حین ضبط عهده دار باشد، پرداخت گردد.

سایر اقدامات برای تحصیل:

۲۹.۱۲ وزارت مالیه اجازه دارد تا هرگونه طرزالعمل جبران خسارت مندرج در قانون اداره امور مالیات را بکار برد تا مالیه بر ارزش افزوده مازاد را که هنوز هم بعد از فروش اجناس ضبط شده در ذمه شخص باقی مانده است، اخذ نماید.

ماده ۳۰: نمایندگی ها و بخش ها

نمایندگی ها و بخشها

ماده سی ام:

هرگاه فعالیت اقتصادی توسط مالیه دهنده به شکل نمایندگی یا بخش ها پیش برده شود، بحیث فعالیت اقتصادی واحد پنداشته شده و بنام وی ثبت می گردد.

فعالیت های اقتصادی از طریق نمایندگی ها یا بخشها در نقاط مختلف افغانستان:

۳۰.۱ هرگاه یک فعالیت اقتصادی توسط یک شخص به شکل نمایندگی یا بخشهای مختلف پیش برده شود، فعالیت اقتصادی باید بنام شخصی که آن فعالیت اقتصادی را پیش میبرد، ثبت گردد. مطابق به حکم ماده سی ام قانون مالیه بر ارزش افزوده شاخه ها یا شعبات به فعالیت های تجاری اطلاق می گردد که در موقعیت های جداگانه یا تابع ساختار مدیریت جداگانه فعالیت می نمایند، اما با این حال هنوز ملکیت عین شخص حقیقی یا حکمی نمی باشد. ماده فوق الذکر در مورد گروپ های از شرکتها با مالکیت یکسان نظر به اینکه هر شرکت یک شخص حکمی جداگانه می باشد، صراحت ندارد.

مثال ۱

شرکت بانکی هرات یک شرکت واحد است که شاخه های متعددی در موقعیت های مختلف افغانستان دارد. شاخه ها دفاتری است که با مشتریان در ساحه موقعیت شان تجارت می نماید. ماده سی ام به تمام این شاخه ها تطبیق می گردد.

مثال ۲

خطوط هوای کابل یک گروه شراکتی از سه شرکت می باشد. خطوط هوایی کابل شرکت اصلی با دو شرکت تابع با ۱۰۰٪ مالکیت می باشد (شرکت خطوط هوایی کابل از کابل به شهرهای دیگر ولایات در افغانستان پرواز می نماید، و شرکت خدمات هوایی کابل که در گدام های نزدیک میدان هوایی فعالیت دارد خدمات انتقال محموله و ذخیره را به مشتریان ارائه می نماید. ماده سی ام قانون مالیه بر ارزش افزوده بالای این شرکتها تطبیق نمی گردد زیرا آنها نهاد های حکمی جداگانه می باشد.

۳۰.۲ یک فعالیت اقتصادی که در نمایندگی ها یا بخش ها پیش برده میشود باید منحصی یک فعالیت اقتصادی واحد تلقی شود و نمایندگی ها و بخش ها لازم نیست جداگانه ثبت شود. فعالیت اقتصادی به منظور قانون مالیه بر ارزش افزوده دارای یک نمبر ثبت می باشد.

۳۰.۳ ماده سی ام قانون مالیه بر ارزش افزوده تطبیق فقره (۲) ماده هفدهم این قانون را که با مالیه دهنده حین اخذ خدمات از نمایندگی یا بخش های خارجی، منحصی شخص جداگانه تلقی می گردد، متأثر نمیسازد. نمایندگی یا بخش مستقر در خارج نیز منحصی شخص جداگانه تلقی می گردد.

مثال

حمید الله لمیتد شرکتی است که در چندین نمایندگی ها و بخش ها فعالیت دارد. بخش های این شرکت ساختمانی و اجاره تجهیزات می باشد و هر بخش در کابل، ننگرهار و کندز نمایندگی دارد. شرکت ساختمانی حمیدالله نهاد حکمی بوده و همینطور دارای یک نمبر تشخیصیه و یک نمبر واحد ثبت خواهد بود. این شرکت یک اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده را برای هر دوره مالیاتی ارائه خواهد کرد که تمام معلومات هر سه نمایندگی از هر بخش را در بر خواهد گرفت.

ماده ۳۱: صلاحیتهای کارکنان گمرکات

صلاحیت های کارکنان گمرک

ماده سی و یکم:

کارکنان گمرکات صلاحیت های مندرج قانون گمرکات را در مورد مالیه بر ارزش افزوده که مطابق احکام این قانون بالای واردات اجناس، وضع میگردد، اعمال می نمایند.

- ۳۱.۱ اداره گمرکات افغانستان مسؤولیت تحصیل مالیه بر ارزش افزوده بابت واردات را دارا می باشد. اداره گمرکات این کار را با توجه به صلاحیت های اعطاء شده مندرج قانون گمرکات انجام می دهد. صلاحیت های اعطاء شده در مورد تحصیل مالیه بر ارزش افزوده مانند روش تحصیل تعرفه های گمرکی می باشد.
- ۳۱.۲ مسؤولین گمرکی عبارت از آمرین یا کارمندان است که در ماده هشتم قانون گمرکات تعریف گردیده اند. مسؤولیت های آنها در ماده یازدهم همان قانون لیست شده اند.
- ۳۱.۳ مکلفیت های مستند سازی، اظهار و ارائه معلومات بابت واردات مطابق قانون گمرکات همچنان به منظور مالیه بر ارزش افزوده نیز تطبیق می گردد.
- ۳۱.۴ اجناس می تواند بدون پرداخت مالیه بر ارزش افزوده با رعایت احکام مواد (۹۱، ۹۲، ۹۳ و ۹۶) قانون گمرکات در سراسر افغانستان ترانزیت گردند. تضمین ترانزیت می تواند مطابق احکام مواد (۹۴ و ۹۵) فراهم یا معاف گردند.
- ۳۱.۵ استفاده از گدام های گمرکات در مطابقت به مواد (۹۷ تا ۱۰۷) قانون گمرکات می تواند عین کاربردی را که برای محصولات گمرکی دارد، برای مالیه بر ارزش افزوده نیز داشته باشد.
- ۳۱.۶ بخاطر داشته باشید که در تطبیق سایر احکام قانون مالیه بر ارزش افزوده، قانون گمرکات نیز مطرح گردیده است. همچنان به گمرکات صلاحیت قیمت گذاری به منظور مالیه بر ارزش افزوده داده شده است (به ماده شانزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده مراجعه شود). تاریخ توریید نیز مطابق قانون گمرکات تعیین می گردد (به ماده پانزدهم قانون مالیه بر ارزش افزوده مراجعه نمایید). نرخ تبادل اسعار جهت تبدیل به افغانی حین ارزش گذاری واردات نیز توسط قانون گمرکات ارائه می گردد (به ماده سی و دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده مراجعه نمایید).
- ۳۱.۷ به قانون گمرکات و طرز العمل ها و پالیسی های ایجاد شده برای ریاست گمرکات جهت معلومات بیشتر مراجعه گردد.

اسعار

ماده سی و دوم:

- (۱) سنجش مالیه بر ارزش افزوده به پول افغانی صورت میگیرد.
- (۲) تسعیر اسعار خارجی به منظور سنجش مالیه بر ارزش افزوده مطابق احکام قانون طور ذیل صورت میگیرد:
- (a) در واردات اجناس، به اساس نرخ تبادله قابل تطبیق مطابق احکام قانون گمرکات به منظور سنجش محصول گمرکی قابل پرداخت.
- (b) در سایر موارد، اوسط نرخ تبادله آزاد افغانستان بانک به اساس خرید، در روز معامله.

اسعار مورد استفاده به منظور سنجش مالیه بر ارزش افزوده:

- ۳۲.۱ ماده سی و دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده قواعد تسعیر اسعار را پیشبینی مینماید. قاعده عمومی طور است که سنجش همه مبالغ مورد نظر مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده به پول افغانی صورت گیرد.
- ۳۲.۲ فقره (۲) ماده سی و دوم قانون مالیه بر ارزش افزوده در مورد قاعده قابل تطبیق تسعیر اسعار در صورتی که یک مبلغ به اسعار غیر از پول افغانی صورت گرفته باشد، صراحت دارد.
- ۳۲.۳ در صورت واردات، مبلغ باید به پول افغانی به اساس نرخ تبادله قابل تطبیق، مطابق احکام قانون گمرکات به منظور سنجش محصول گمرکی قابل پرداخت بالای واردات اجناس، تسعیر گردد. ماده سی و نهم قانون گمرکات در مورد نرخ تبادل اسعار در این موارد صراحت دارد. قانون گمرکات نرخ که در آخرین روز کاری هر ماه توسط افغانستان بانک اعلام می گردد را استفاده می نماید. نرخ متذکره از آغاز روز ششم هر ماه الی روز ششم ماه بعدی تطبیق می گردد.
- ۳۲.۴ در سایر موارد، اسعار خارجی باید به پول افغانی با اوسط نرخ تبادله در افغانستان بانک به اساس نرخ تبادله بین پول افغانی و اسعار خارجی قابل تطبیق در تاریخ که مبلغ مد نظر گرفته می شود، مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده تسعیر گردد. در صورت عرضه تابع مالیه، بطور مثال، تاریخ عرضه می باشد که مطابق ماده دهم قانون مالیه بر ارزش افزوده تعیین می گردد.

احکام انتقالی

ماده سی و سوم:

(۱) بعد از انفاذ این قانون، شخص ثبت شده در حالات ذیل می تواند، مالیه قابل مجرائی از درك مالیه معاملات انتفاعی پرداخت شده را، در دوره اول مالیه بر ارزش افزوده مطالبه نماید:

۱- در صورتی که در ختم آخرین روز کاری، قبل از شروع اولین دوره مالیه بر ارزش افزوده، اجناس را در گدام نگهداری نموده باشد.

۲- در صورتی که اجناس را بیشتر از چهار ماه، قبل از آغاز اولین دوره مالیه بر ارزش افزوده حاصل ننموده باشد.

۳- در صورتی که اسناد پرداخت مالیه معاملات انتفاعی اجناس موجود گدام را به وزارت مالیه ارائه نموده بتواند.

(۲) هرگاه بعد از انفاذ این قانون، مالیه بر ارزش افزوده وضع شده عرضه یا واردات در حصول اجناس شرایط کامل مالیه قابل مجرائی را مطابق احکام ماده نهم این قانون تکمیل ننماید، در این صورت مطابق حکم فقره (۱) این ماده مالیه قابل مجرائی از درك مالیه معاملات انتفاعی پرداخت شده در ارتباط به حصول اجناس متذکره، مجاز بوده نمی تواند.

(۳) شخصی که طبق حکم فقره (۱) این ماده، مالیه قابل مجرائی را مطالبه می نماید، مکلف است فهرست اجناس موجود گدام و اولین اظهار نامه مالیه بر ارزش افزوده خویش را با اسناد پرداخت مالیه معاملات انتفاعی اجناس متذکره، به وزارت مالیه ارائه نماید.

(۴) هرگاه شخص ثبت شده، قبل از انفاذ این قانون، قرارداد را بدون در نظر داشت مالیه بر ارزش افزوده عقد نموده باشد، مالیه بر ارزش افزوده با انفاذ این قانون از تاریخ ثبت، بالای قرارداد، قابل تطبیق می باشد.

(۵) با انفاذ این قانون، فقره های (۱، ۵ و ۶) ماده شصت و چهارم، ماده شصت و پنجم، فقره های (۲، ۳، ۴ و ۶) ماده شصت و ششم و ماده شصت و هفتم قانون مالیات بر عایدات منتشره جریده رسمی شماره (۹۷۶) سال (۱۳۸۷) و تعدیل فقره (۲) ماده شصت و چهارم، تعدیل فقره های (۱ و ۵) ماده شصت و ششم و ایزاد فقره (۶) آن منتشره جریده رسمی (۱۱۰۳) سال ۱۳۹۲ بالای شخص ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده قابل تطبیق نمی باشد.

۳۳.۱ حکم ماده سی و سوم قانون مالیه ارزش افزوده، احکام انتقالی را برای آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده پیشینی مینماید. همچنان این ماده احکام انتقال تشبثات را که بعد از آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده تحت سیستم مالیه بر ارزش افزوده قرار می گیرد، فراهم میسازد.

مجرائی مالیه معاملات انتفاعی

۳۳.۲ فقره های (۱ الی ۳) ماده سی و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده میکانیزم را ارائه مینماید که در آن مالیه معاملات انتفاعی پرداخت شده بابت واردات قبل از آغاز قانون مالیه بر ارزش افزوده میتواند منحیث مالیه قابل مجرائی مطابق قانون مالیه بر ارزش افزوده مجاز گردد.

۳۳.۳ پرداخت های مالیه معاملات انتفاعی حین تورید در قانون مالیات بر عایدات منحیث پیش پرداخت مالیه معاملات انتفاعی قابل مجرائی در برابر مکلفیت نهایی مالیه معاملات انتفاعی مالیه دهنده برای آن ربع تلقی می شود. مجرائی برای پیش پرداخت مالیه معاملات انتفاعی نمی تواند برای هر دو مالیه معاملات انتفاعی و مالیه بر ارزش افزوده طوری که این امر مجرائی مضاعف را برای مبلغ یکسان مالیه اجازه می دهد، مجاز باشد. مالیه دهنده که مکلف به ارائه اظهارنامه مالیه معاملات انتفاعی ربعوار و پرداخت مالیه معاملات انتفاعی ربعوار در همان دوره قبل از شروع تطبیق مالیه بر ارزش افزوده می باشد باید امتیاز مجرائی برای مالیه معاملات انتفاعی را در آن اظهارنامه ها ادعاء نماید.

مثال ۱

شرکت تجارتي غزني عراده جات را برای فروش به افغانستان وارد می نماید. این شرکت مکلف است تا از آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده ثبت و راجستر گردد و اقدامات لازم را انجام دهد. این شرکت بصورت فوری با آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده از سیستم مالیه معاملات انتفاعی به سیستم مالیه بر ارزش افزوده انتقال می یابد.

در جریان چهار ماه که منتج به آغاز تطبیق مالیه بر ارزش افزوده می گردد، ۵۰ عراده موتر وارد گردیده و این شرکت مبلغ یک میلیون افغانی مالیه معاملات انتفاعی بابت واردات پرداخته است. ۲۰ عراده از این موترها هنوز هم الی ختم آخرین روز کاری قبل از آغاز اولین دوره مالیه بر ارزش افزوده موجود است.

این شرکت هنوز هم مکلف است تا اظهارنامه های ربعوار مالیه معاملات انتفاعی خود را برای دوره که بعد از آن مالیه بر ارزش افزوده آغاز می شود، بشمول یک اظهار نامه نهایی مالیه معاملات انتفاعی که ۱۵ روز بعد از ختم آن دوره قابل ارائه می باشد، ارائه نماید. این شرکت اظهارنامه های مالیه معاملات انتفاعی را که در برگیرنده چهار ماه اخیر مالیه معاملات انتفاعی می باشد ارائه می نماید و مجرائی برای مالیه معاملات انتفاعی پرداخت شده به گمرکات بابت ۵۰ عراده موتر وارد شده را منحیث پیش پرداخت مالیه معاملات انتفاعی اخذ می نماید.

شرکت تجارتي غزني بخاطر ماليه كه به گمركات از بابت ۲۰ عراده موتر باقي مانده موجود بعنوان ماليه معاملات انتفاعي پرداخته بود، مستحق ماليه قابل مجرائي انتقالی ماليه بر ارزش افزوده بعد از اينكه تطبيق قانون ماليه بر ارزش افزوده آغاز شود، نخواهد شد. علت اين است كه شركت قبلاً از مجرائي در برابر ماليه معاملات انتفاعي ريعوار استفاده نموده است.

مثال ۲

شرکت تجارتي غزني همان وقايع مندرج مثال يك را به استثنای اينكه در اين مثال شركت اظهارنامه های ماليه معاملات انتفاعي را ارائه نموده است، با خود دارد. در اين مورد عمل درست برای شركت اين است تا اظهارنامه های ماليه معاملات انتفاعي را برای تمام دوره ها ارائه نمايد و مستحق بودن ماليه معاملات انتفاعي را در آن اظهارنامه ها ادعاء نمايد.

۳۳.۴ مطابق توضيحات فوق، تعداد کمی از ماليه دهندگان مستحق ادعای ماليه معاملات انتفاعي در اولين اظهارنامه ماليه بر ارزش افزوده خواهند گرديد. با در نظر داشت حد بالای ثبت و راجستر و حد خيلي پايين برای پرداخت ماليه معاملات انتفاعي، تقريباً همه ماليه دهنده گاني كه مكلف به ثبت و راجستر ماليه بر ارزش افزوده در آغاز تطبيق ماليه بر ارزش افزوده می باشند، مكلف به ارائه اظهارنامه های ماليه معاملات انتفاعي و پرداخت آن خواهند بود. فقط در حالات نادر يك ماليه دهنده مكلف به ماليه معاملات انتفاعي قبل از ثبت و راجستر ماليه بر ارزش افزوده نخواهد بود و هرگونه ادعای انتقالی ماليه قابل مجرائي ماليه بر ارزش افزوده برای ماليه معاملات انتفاعي بايد توسط وزارت ماليه (رياست عمومي عوايد) به دقت ارزيابي گردد. به طور مشخص متيقن شود كه ماليه دهنده در برابر وجايب ماليه معاملات انتفاعي گذشته خود كاملاً اطاعت پذير بوده باشد.

۳۳.۵ ماليه قابل مجرائي انتقالی ماليه بر ارزش افزوده برای ماليه معاملات انتفاعي قبلاً پرداخت شده بابت واردات به ماليه بر ارزش افزوده تنها در دوره اول ماليه بر ارزش افزوده، بعد از تاريخ آغاز تطبيق ماليه بر ارزش افزوده امكان پذير است. تنها تشبثات كه در روز اول دوره ماليه بر ارزش افزوده ثبت ميشوند، واجد شرايط اين مجرائي انتقالی شناخته ميشوند. تشبثات كه درخواست های شانرا قبلاً برای ثبت تسليم داده اند، اما درخواست های شان توسط وزارت ماليه (رياست عمومي عوايد) الی تاريخ آغاز ماليه بر ارزش افزوده طی مراحل نگردیده باشد، نیز واجد شرايط آن مجرائي انتقالی شناخته ميشوند.

۳۳.۶ جهت واجد شرايط بودن برای ماليه قابل مجرائي شرايط ذيل بايد در نظر گرفته شود:

- يك شخص ثبت شده بايد آن اجناس را بعنوان مال تجارتي موجود در ختم آخرين روز کاری، قبل از آغاز اولين دوره ماليه بر ارزش افزوده، در دست داشته باشد.

- اجناس نباید بیشتر از ۴ ماه قبل از آغاز دوره مالی بر ارزش افزوده بعد از معرفی قانون مالیه بر ارزش افزوده، کسب گردیده باشد.
- شخص متذکره بتواند شواهد فراهم نماید که مالیه معاملات انتفاعی بالای آن اجناس موجود در گدام پرداخت گردیده است.

۳۳.۷ بطور عادی مطابق سیستم ارزیابی خودی مالیه بر ارزش افزوده، مالیه دهنده گان صرف مکلف میشوند تا شواهد مالیه قابل مجرائی خویش را نظر به تقاضای وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) فراهم نمایند. اما مطابق فقره (۲) ماده سی و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده مالیه دهنده گان باید شواهد مالیه قابل مجرائی شانرا برای مالیه معاملات انتفاعی پرداخت شده بالای اجناس موجود گدام با اولین اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده خویش تسلیم دهند. این شواهد باید یک فهرست اجناس موجود در گدام را شامل باشد. بنابر این برای مالیه دهنده لازم است تا در ختم آخرین روز کاری قبل از ثبت شدن اجناس گدام را موجودی نمایند.

۳۳.۸ مالیه معاملات انتفاعی مربوطه که میتواند مطابق ماده سی و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده مجرائی داده شود عبارت از مالیه معاملات انتفاعی بوده است که بابت اجناس وارده توسط مالیه دهنده پرداخت گردیده است. وارد کننده اجناس مکلف بوده تا مالیه معاملات انتفاعی را مطابق احکام ملغی شده قانون مالیات بر عایدات پردازد و فقط همان شخص (وارد کننده) طبق ماده سی و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده (هرگاه ثبت مالیه بر ارزش افزوده در روز آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده باشد) می تواند مجرائی ادعاء نماید. مجرائی مالیه معاملات انتفاعی ناشی از خریداری های داخلی ممکن نیست.

مثال

اسد الله دارای یک تشبث توريد اجناس از هندوستان می باشد. یک ماه قبل از آغاز مالیه بر ارزش افزوده، وی ۳ کانتینر جنس را از هندوستان خریداری می نماید و مالیه معاملات انتفاعی را در سطح توريد می پردازد. یک کانتینر جنس به عثمان یک هفته قبل از آغاز تطبیق مالیه بر ارزش افزوده فروخته می شود و دو تای دیگر از کانتینرها این اجناس تا کنون به حیث موجودی گدام در آغاز تطبیق مالیه بر ارزش افزوده در دست است.

اسد الله می تواند مجرائی برای مالیه معاملات انتفاعی پرداخت شده بابت دو کانتینر موجود در گدام را حین ارائه اولین اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده درخواست نماید.

هرگاه عثمان هم ثبت مالیه بر ارزش افزوده در آغاز مالیه بر ارزش افزوده باشد و یک کانتینر جنس خریده شده از اسدالله تاکنون در آن زمان در دست باشد، وی هیچ ادعای مجرائی برای مالیه

معاملات انتفاعی نخواهد کرد زیرا وی مالیه معاملات انتفاعی بابت آن اجناس را پرداخت ننموده است چون وی تورید کننده اجناس نمی باشد.

۳۳.۹ فقره (۱) ماده سی و سوم طور دوامدار تطبیق نمیگردد. بعد از آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده، تشبثات که جدیداً ثبت شده، در عوض مجرائی مالیه بر ارزش افزوده را برای اجناس موجود گدام در زمان ثبت شدن مطابق فقره (۲) ماده نهم قانون یاد شده در نظر خواهد گرفت.

۳۳.۱۰ برای معلومات بیشتر در مورد تعامل میان مالیه بر ارزش افزوده و مالیات دیگر به ضمیمه (ب) مراجعه شود.

محدودیت مالیه قابل مجرائی مالیه بر ارزش افزوده انتقالی برای مالیه معاملات انتفاعی

۳۳.۱۱ هدف فقره (۲) ماده سی و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده این است تا محدودیت های مشابه مندرج ماده نهم این قانون برای اعطای مالیه قابل مجرائی برای مالیه معاملات انتفاعی را تطبیق نماید. مالیه قابل مجرائی تنها وقتی مجاز است که عین معامله بعد از معرفی قانون مالیه بر ارزش افزوده واقع گردیده باشد، شخص ثبت شده مستحق مالیه قابل مجرائی کامل خواهد بود. یعنی اگر اجناس موجود برای استفاده معاف یا شخصی باشد، مالیه قابل مجرائی مالیه بر ارزش افزوده مجاز نمی باشد.

۳۳.۱۲ تعیین قسمت مالیه قابل مجرائی بالای مال تجارت مطابق فقره (۲) ماده سی و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده ممکن نیست، زیرا این موضوع بر می گردد به شرایط که با توجه به آن مالیه قابل مجرائی کامل مطابق ماده نهم این قانون مجاز دانسته شده باشد.

۳۳.۱۳ هرگاه یک قلم مال تجارت برای استفاده معاف یا شخصی نگهداری شود، یا متعاقباً از گدام به منظور معافیت و یا استفاده شخصی کشیده شود، هیچ مالیه قابل مجرائی انتقالی مالیه بر ارزش افزوده برای چنین اجناس مجاز نمی باشد.

۳۳.۱۴ مجرائی برای عراده جات بصورت عادی مطابق جزء ۲ فقره (۳) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده محدود شده است. اما بعنوان مال تجارت در صورتی که فروش عراده جات فعالیت اصلی اقتصادی شخص باشد، این اجناس دست داشته می تواند مجاز باشد.

۳۳.۱۵ به همین شکل مجرائی برای مال تجارت به منظور تفریح مطابق جزء ۳ فقره (۳) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده به صورت عادی محدود شده است. اما بعنوان مال تجارت اجناس موجود میتواند در صورتی مجاز باشد که فعالیت اصلی اقتصادی شخص فراهم ساختن فعالیت تفریحی باشد. به طور مثال، یک سالون عروسی برای مالیه معاملات انتفاعی پرداخت شده بابت مال تجارت که شرایط ماده سی و سوم این قانون را برآورده نماید، مجرائی داده می شود.

۳۳.۱۶ شرایط عادی برای بیجک های مالیه بر ارزش افزوده که من حیث ثبوت مالیه قابل مجرائی حفظ می گردد، از آنجایی که قبل از شروع تطبیق مالیه بر ارزش افزوده قابل تطبیق نمی باشد، بالای مجرائی انتقالی مطابق ماده سی و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده تطبیق نمی گردد. با آن هم، شواهد مالیه معاملات انتفاعی پرداخت شده باید توسط مالیه دهنده حفظ و نگهداری گردد.

مثال ۱

شرکت سدید، یک شرکت عمده فروشی مواد غذایی برای مالیه بر ارزش افزوده از تاریخ آغاز این مالیه ثبت میگردد. یک هفته قبل از آغاز تطبیق مالیه بر ارزش افزوده و لغو مالیه معاملات انتفاعی بالای واردات، این شرکت یک مقدار چای را به قصد فروش آن بطور عمده وارد مینماید و ۴٪ مالیه معاملات انتفاعی را حین تورید این چای میپردازد. شرکت سدید میتواند مالیه قابل مجرائی را برای مالیه معاملات انتفاعی پرداخت شده بالای چای وارد شده ادعاء نماید زیرا مالیه قابل مجرائی برای مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده بابت این تورید در صورت مجاز می باشد که بعد از معرفی قانون مالیه بر ارزش افزوده صورت گرفته باشد. تشبثات ثبت شده میتوانند مجرائی مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده بالای واردات اجناس که در فعالیت تجارتي خودشان بکار میروند، را ادعاء نمایند. شرکت سدید باید اسناد و مدارک مالیه معاملات انتفاعی پرداخت شده بالای واردات را حفظ نماید تا ادعای خود را تثبیت نماید.

مثال ۲

با در نظر داشت مثال فوق، شرکت سدید در عین زمان وارد نمودن چای یک عراده موترسایکل را نیز وارد مینماید. این شرکت ۴٪ مالیه معاملات انتفاعی را بالای تورید این موترسایکل میپردازد. این موترسایکل ۱۰۰٪ به مقصد شخصی استفاده گردیده و در فعالیت تجارتي بکار نمیروند. شرکت سدید نمیتواند مالیه قابل مجرائی را برای مالیه معاملات انتفاعی پرداخت شده بالای آن موترسایکل را ادعاء نماید زیرا مالیه قابل مجرائی به این شرکت برای مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده تورید در صورتی که وارد نمودن این جنس بعد از معرفی قانون مالیه بر ارزش افزوده واقع شده باشد، اجازه داده نمیشود. تشبثات ثبت شده نمیتوانند مالیه قابل مجرائی را بابت مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده برای اجناس وارد شده به مقاصد شخصی ادعاء نمایند.

قرارداد های عقد شده قبل از آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده که حاوی مواد مرتبط به پرداخت مالیه بر ارزش افزوده نباشد.

۳۳.۱۷ فقره (۴) ماده سی و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده به شخص ثبت شده صلاحیت میدهد تا مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت را علی الرغم اینکه هیچ حکم در قرارداد برای پرداخت مالیه بر ارزش

افزوده وجود نداشته باشد، وصول نماید. این حکم موارد نسبت به احکام مندرج سایر قوانین و یا قرارداد ترجیح داده می شود.

مثال ۳

شرکت شاه کامپیوتر طی عقد قرارداد ۱۲۰ پایه کامپیوتر لپتاپ را به شرکت دیگری در مدت ۱۲ ماه قرار ذیل عرضه می نماید:

ماه دلو ۱۳۹۸: عرضه ۴۰ پایه کامپیوتر فی پایه ۳۰۰۰۰۰ افغانی مجموع ۱۲۰۰۰۰۰۰ افغانی

ماه ثور ۱۴۰۰: عرضه ۴۰ پایه کامپیوتر فی پایه ۳۰۰۰۰۰ افغانی جمله ۱۲۰۰۰۰۰۰ افغانی

ماه اسد ۱۴۰۰: عرضه ۴۰ پایه کامپیوتر فی پایه ۳۰۰۰۰۰ افغانی جمله ۱۲۰۰۰۰۰۰ افغانی

عرضه اول قبل از معرفی مالیه بر ارزش افزوده، عرضه دوم و سوم بعد از معرفی مالیه بر ارزش افزوده صورت میگیرد.

قرارداد در ماه قوس ۱۳۹۸ قبل از آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده به امضاء رسیده است. در قرارداد تحصیل مالیه بر ارزش افزوده بر عرضه کامپیوترها بعد از آغاز تطبیق مالیه بر ارزش افزوده یعنی عرضه های ماه ثور ۱۴۰۰ و ماه اسد ۱۴۰۰ پیشینی نگردیده است. شرکت شاه کامپیوتر از اول جدی ۱۳۹۹ آغاز تطبیق مالیه بر ارزش افزوده برای این مالیه ثبت گردیده است. این شرکت علی الرغم اینکه حکم پرداخت مالیه بر ارزش افزوده بالای این عرضه ها در قرارداد پیشینی نگردیده باید مالیه بر ارزش افزوده را بالای عرضه های ماه ثور ۱۴۰۰ و اسد ۱۴۰۰ وضع نماید.

به همین ترتیب این شرکت برای خریدار قرار ذیل بیجک ترتیب می نماید:

عرضه ۱: ۱۲۰۰۰۰۰۰ افغانی

عرضه ۲: ۱۲۰۰۰۰۰۰ افغانی جمع ۱۰٪ مالیه بر ارزش افزوده ۱۲۰۰۰۰۰ جمله ۱۳۲۰۰۰۰۰

عرضه ۳: ۱۲۰۰۰۰۰۰ افغانی جمع ۱۰٪ مالیه بر ارزش افزوده ۱۲۰۰۰۰۰ جمله ۱۳۲۰۰۰۰۰

اگر خریدار نیز برای مالیه بر ارزش افزوده از آغاز تطبیق این مالیه ثبت باشد، او نیز میتواند مالیه قابل مجرائی را برای مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده بالای عرضه های بار دوم و سوم ادعاء نماید.

سیستم "مالیه معاملات انتفاعی" و سیستم مالیه بر ارزش افزوده

۳۳.۱۸ تطبیق مالیه معاملات انتفاعی به مجرد آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده عوض میگردد. اشخاصی ثبت شده برای مالیه بر ارزش افزوده بعد از آغاز تطبیق مالیه بر ارزش افزوده مطابق حکم فقره (۵) ماده سی و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده مکلف به پرداخت مالیه معاملات انتفاعی بالای فروشات شان نمی باشند.

۳۳.۱۹ مطابق به احکام قانون مالیات بر عایدات تطبیق مالیه معاملات انتفاعی بالای تشبثات خارج از سیستم مالیه بر ارزش افزوده ادامه خواهد یافت. برای معلومات بیشتر در مورد تعامل میان مالیه بر ارزش افزوده و سایر مالیات به ضمیمه "ب" مراجعه شود.

ماده سی و چهارم: وضع مقررہ و طرز العمل ها

وضع مقررہ و طرز العمل ها

ماده سی و چهارم:

وزارت مالیه میتواند، به منظور تطبیق بهتر احکام این قانون، مقررہ ها را پیشنهاد، طرز العمل ها و تعلیمات نامه ها را که مغایر احکام این قانون نباشد، وضع نماید.

وزارت مالیه از صلاحیت عام پیشنهاد مقررہ ها مطابق ماده ۳۴ برخوردار است. این مقررہ ها معمولاً تابع شرایط حقوقی، بخصوص منظوری شورای وزیران می باشد.

۳۴.۱ ماده سی و چهارم قانون مالیه بر ارزش افزوده به وزارت مالیه صلاحیت میدهد تا مقررہ ها را پیشنهاد نماید. این مقررہ ها تابع شرایط شکل قانونی طی مراحل بوده و بعد از منظوری کابینه قابل تطبیق می گردد.

۳۴.۲ برای تطبیق بعضی موارد خاص قانون مالیه بر ارزش افزوده، وزارت مالیه صلاحیت صدور طرز العمل را دارا می باشد. این طرز العمل ها به منظوری وزارت مالیه قابل تطبیق می گردد. این طرز العمل ها شامل موارد ذیل خواهد بود:

ماده ۷: طرز العمل های ثبت الزامی

ماده ۸: طرز العمل های ثبت داوطلبانه

ماده ۹: طرز العمل ها و مکلفیت های مربوط به تصدیقنامه های ثبت و لغو

ماده ۱۲: شیوه تعیین ارزش عرضه ها که تحت پوشش آن ماده قرار نمی گیرد

ماده ۲۵: باز پرداخت مالیه بر ارزش افزوده

۳۴.۳ همچنان وزارت مالیه میتواند طرز العمل ها و تعلیماتنامه ها را وضع نماید و در این موارد منظوری شورای وزیران لازم نمی باشد. طرز العمل ها و تعلیماتنامه ها به منظور توضیح قانون مالیه بر ارزش افزوده و طرز العمل های مربوطه را توضیح و تشریح نماید، اما نباید مغایر با احکام قانون و مقررات باشد.

۳۴.۴ تعلیماتنامه قانون اداره امور مالیات معلومات بیشتری را پیرامون نوع طرز العمل ها که ممکن صادر گردد و پروسیجر ها و نحوی عمل این طرز العمل ها را ارائه مینماید.

تاریخ انفاذ

ماده سی و پنجم:

- (۱) این قانون از اول ماه جدی سال ۱۳۹۹ قابل تطبیق می باشد.
- (۲) با انفاذ این قانون، فقره های (۳ و ۴) ماده شصت و چهارم و فقره (۳) ماده شصت و هفتم قانون مالیات بر عایدات منتشره جریده رسمی شماره (۹۷۶) سال ۱۳۸۷ هـ ش ملغی شمرده میشود.

- ۳۵.۱ طبق حکم فقره (۱) ماده سی و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده، تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده از اول ماه جدی سال ۱۳۹۹ (از شروع سال مالی ۱۴۰۰) آغاز میگردد.
- ۳۵.۲ ثبت اختیاری مالیه دهندگان به منظور مالیه بر ارزش افزوده مطابق حکم ماده هشتم قانون مالیه بر ارزش افزوده نیز از اول ماه جدی سال ۱۳۹۹ آغاز میگردد.
- ۳۵.۳ مطابق مواد (۷ و ۸) درخواست ها برای ثبت میتواند به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) قبل از اول جدی سال ۱۳۹۹ تسلیم گردد. اگر درخواست ها مورد رضایت وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) قرار گیرد، منظوری آنرا صادر و به مالیه دهنده اطلاع میدهد. در خصوص ثبت الزامی، ثبت از نخستین روز ماه که مالیه دهنده مکلف به درخواست ثبت شناخته میشود، نافذ است، لذا آنعده مالیه دهنده گان که مطابق ماده هفتم قانون مالیه بر ارزش افزوده واجد شرایط اند در آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده یعنی از اول جدی ۱۳۹۹ ثبت میشوند. مالیه دهنده گان که برای ثبت اختیاری درخواست مینمایند از نخستین روز دوره مالیه بر ارزش افزوده بعد از صدور اطلاعیه از طرف اداره مالیات ثبت میشوند.

احکام لغو شده

- ۳۵.۴ مطابق به حکم فقره (۲) ماده سی و پنجم قانون مالیه بر ارزش افزوده، فقرات (۳) و (۴) ماده شصت و چهارم و فقره (۳) ماده شصت و هفتم قانون مالیات بر عایدات منتشره جریده رسمی شماره (۹۷۶) سال ۱۳۸۷ با آغاز تطبیق قانون مالیه بر ارزش افزوده ملغی میگردد.
- ۳۵.۵ فقره (۳) ماده شصت و چهارم قانون مالیات بر عایدات ۴٪ مالیه را بالای واردات وضع نموده است. این ۴٪ مالیه بعد از آغاز تطبیق مالیه بر ارزش افزوده دیگر اخذ نمیگردد. در عوض آن بالای تمامی این قبیل واردات مالیه بر ارزش افزوده وضع میگردد.

۳۵.۶ فقره (۴) ماده شصت و چهارم قانون مالیات بر عایدات حکم می نماید که مالیات مندرج فقره (۳) ماده شصت و چهارم باید توسط گمرکات تحصیل گردد. با لغو فقره (۳) ماده شصت و چهارم، این فقره غیر ضروری بوده و نیز ملغی میگردد.

۳۵.۷ فقره (۳) ماده شصت و هفتم قانون مالیات بر عایدات حکم میکند که مالیه مندرج فقره (۳) ماده شصت و چهارم در مقابل مکلفیت های مالیه معاملات انتفاعی، با هر گونه اضافه پرداخت در دوره انقضای قابل مجرائی است. این حکم نیز ملغی می گردد.

۳۵.۸ انقضای هر گونه مجرائی اضافی استفاده نشده مطابق فقره (۳) ماده شصت و هفتم قانون مالیات بر عایدات تنها در رابطه با استفاده آن منحصیث مجرائی مطابق همان ماده تطبیق میگردد. این حکم بر موجودیت چنین مجرائی مطابق فقره (۱) ماده سی و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده، به شرط اینکه تمام شرایط مندرج همان ماده برآورده گردند، تأثیر نمی نماید.

ضمیمه (الف)

تقسیم مالیات قابل مجرائی

الف.۱ مطابق حکم فقره (۱) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده، بصورت عموم مالیه دهنده بخاطر مصارف اش زمانیکه مصارف متذکره وی به عرضه تابع مالیه اجناس و خدمات نسبت داده شود، مستحق مالیه قابل مجرائی می گردد و زمانیکه این مصارف به عرضه های قابل مالیه نسبت داده نشود، مالیه دهنده بخاطر مصارف اش مستحق مالیه قابل مجرائی قرار نمی گیرد.

عدم مالیه قابل مجرائی و عدم تقسیم آن

الف.۲ مالیه قابل مجرائی بالای خریداری و یا کسب اجناس و خدمات ذیل، حتی زمانیکه این اجناس و خدمات بصورت کامل و یا قسماً به عرضه قابل مالیه اجناس و خدمات نسبت داده شود و یا واجد شرایط فعالیت های ذیل باشد، مجرای نمی گردد.

- کسب مالکیت (بشمول اجاره) عراده جات مسافری و همه هزینه های مربوطه جاری این عراده جات مگر اینکه عراده در گدام باشد (یعنی برای فروش مجدد و یا اجاره مجدد) و یا بطور تکسی استفاده گردد؛
- مصارف متقبله بالای تدارکات تفریحی، برای مالیه دهنده، نماینده وی و یا کارمندان اش، مگر اینکه همچو تدارکات عرضه خدمات را منحصیث بخشی از فعالیت اصلی اقتصادی مالیه دهنده در برگیرد.

الف. ۳ از آنجایی که مالیه قابل مجرائی برای استثنائات مندرج فقره (۳) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده قابل مجرائی است، این عراده باید ۱۰۰٪ منحیث جنس داخل گدام و یا منحیث یک تکسی بکار برود، و یا در صورت مصارف تفریحی ۱۰۰٪ برای فراهم ساختن فعالیت تفریحی بعنوان فعالیت اقتصادی مالیه دهنده بکار رود. در صورتی که بعضی کاربردهای دیگری برای این مصرف وجود داشته باشد، این مصارف نه تقسیم و نه هم مجرائی داده می شود. بنابر این بحث بعدی (تقسیم بندی قسمی) در مورد تقسیم مصارف مشخص شده، تطبیق نمی گردد.

خریداری های که قسماً برای عرضه های تابع مالیه بکار می رود:

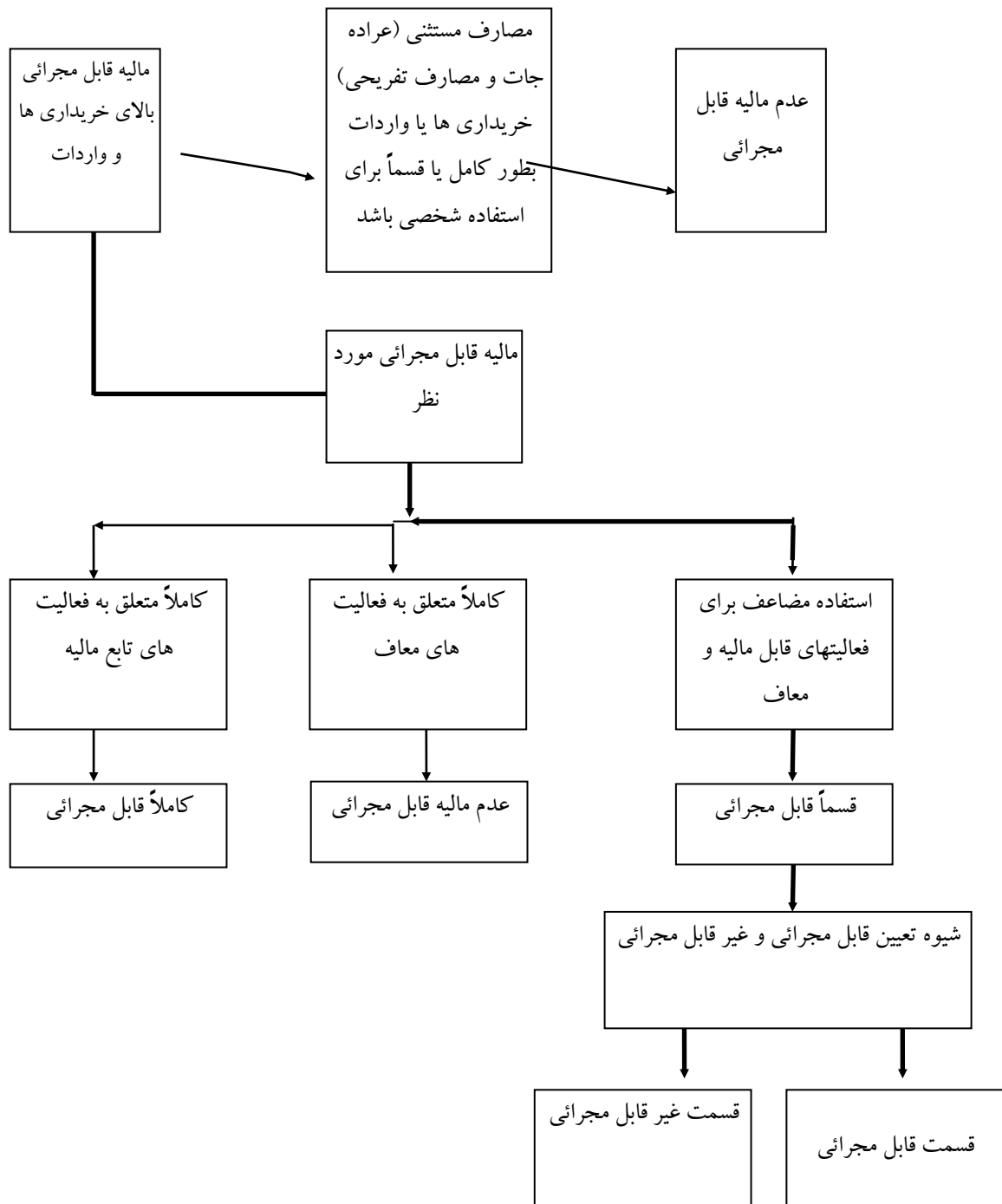
الف. ۴ در بعضی موارد مالیه دهنده اجناس را برای فعالیت تجارتي خود کسب می نماید که قسماً برای عرضه قابل مالیه و قسماً برای استفاده شخصی و یا استفاده عرضه معاف بکار می رود. حکم فقره (۴) ماده نهم قانون مالیه بر ارزش افزوده تقسیم مالیه قابل مجرائی مربوط به کسب اجناس را هرگاه اقلام خریداری شده در هر دو عرضه های تابع مالیه و عرضه های معاف استفاده گردند، اجازه میدهد. در این تعلیماتنامه چنین کسب مالکیت بنام "مصارف استفاده مضاعف" یاد میگردد. فقره (۴) ماده نهم این قانون تقسیم مالیه قابل مجرائی مربوط به کسب اجناس را در صورت اجازه نمی دهد که اقلام خریداری شده در هر دو عرضه های تابع مالیه و استفاده شخصی بکار گرفته شود.

الف. ۵ چون مالیه قابل مجرائی بالقوه از تاریخ کسب و یا واردات در دسترس است، حین تعیین هرگونه مالیه قابل مجرائی مالیه دهنده باید استفاده متوقعه عرضه ها یا واردات را در همان وقت و یا در نهایت حین تهیه اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده برای دوره مالیاتی در برگیرنده آن معامله در نظر بگیرد.

الف. ۶ مالیه دهنده گان که هر دو فعالیت تابع مالیه و معاف از مالیه را پیش میبرند باید سیستم حفظ اسناد و مدارک شانرا طوری تنظیم نمایند که به آنها اجازه تعیین مالیه قابل مجرائی درست را بدهد.

الف. ۷ جدول ذیل روند مد نظر گرفتن مالیات قابل مجرائی را خلاصه می نماید.

مالیه قابل مجرائی مجاز

تعیین مالیه قابل مجرائی

الف. ۸. طوری که در جدول فوق نشان داده شد، بعضی عرضه ها یا واردات میتواند کاملاً به فعالیت های قابل مالیه و یا هم کاملاً به فعالیت های معاف از مالیه بر ارزش افزوده مرتبط باشد. مالیه دهنده حین کسب یا واردات الی زمان ارائه اظهارنامه های مالیه بر ارزش افزوده برای آن دوره مالیاتی در موققی

قرار خواهد گرفت تا مشخص سازند که این اجناس یا خدمات بصورت کامل برای کدام یک از فعالیت های مشخص بکار خواهد رفت.

مثال ۱

شرکت صافی تشبثی است که فعالیت های چندگانه دارد، بعضی از این فعالیت ها تابع مالیه بر ارزش افزوده اند. همچنان این شرکت تعداد کلینیک های صحی را فعال نموده که خدمات معاف از مالیه بر ارزش افزوده را ارائه می نمایند.

این مالیه دهنده یک پایه یخچال را برای استفاده کلینیک های صحی اش جهت نگهداری نمونه های خون خریداری مینماید. چون این ماشین (یخچال) بصورت کامل بخاطر فعالیت معاف از مالیه میباشد، هیچ گونه مالیه قابل مجرائی برای خرید این یخچال ادعاء شده نمیتواند.

الف. ۹. بعضی تشبثات ثبت شده ممکن دارای نمایندگی ها یا بخش های باشد که هر یک فعالیت های جداگانه را پیش ببرد. در این صورت اگر یک عرضه یا واردات بطور خاص برای استفاده یک نمایندگی یا بخش باشد، این تشبث باید فعالیت های همان نمایندگی یا بخش را در نظر بگیرد. اگر این نمایندگی یا بخش منحصراً به یک فعالیت تابع مالیه یا معاف از مالیه مشغول باشد، مالیه قابل مجرائی مطابق با فعالیت نمایندگی یا بخش در نظر گرفته میشود.

مثال ۲

طوریکه در مثال قبلی تذکر داده شد شرکت صافی فعالیت های اقتصادی چندگانه دارد. این شرکت دارای بخش ها بشمول یک بخش ساختمانی میباشد. بخش ساختمانی خریداری های منحصر به خود را داشته و اسناد و مدارک خود را بطور جداگانه از سایر بخش ها نگهداری مینماید.

بخش ساختمانی بطور کامل در فعالیت های تابع مالیه بر ارزش افزوده مشغول است. از این رو شرکت صافی میتواند مالیه قابل مجرائی برای مالیه بر ارزش افزوده بالای خریداری ها که منحصراً به بخش ساختمانی تعلق میگیرد، ادعاء نماید.

تقسیم

الف. ۱۰. اگر یک مالیه دهنده، مواد قابل استفاده مضاعف را خریداری، کسب یا وارد نماید، سپس مالیه بر ارزش افزوده متحمل باید تقسیم گردد. تقسیم در وقت ارائه اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده توسط مالیه دهنده برای دوره مالیاتی حاوی آن معامله صورت میگیرد.

الف. ۱۱. شیوه تقسیم تخمینی همان شیوه گردش معامله میباشد. مالیه دهنده گان باید این شیوه را بکار ببرند مگر اینکه واضح شود که این شیوه سبب تخصیص نادرست مالیه قابل مجرائی میشود. مالیه دهنده که بخواهد شیوه مختلف از شیوه گردش معاملات را استفاده نماید، باید طرز العمل مبنی بر استفاده از شیوه دیگر را از ریاست عمومی عواید دریافت نماید.

الف. ۱۲ شیوه گردش معامله تقسیم فروشات ناخالص تابع مالیه را در مقایسه با فعالیت های معاف جهت تخصیص مالیه قابل مجرائی خریداری های مضاعف استفاده می نماید.

مثال ۳

به ادامه مثال شرکت صافی، این شرکت دارای یک دفتر مرکزی میباشد که بعضی وظایف اداری را برای همه فعالیت های این شرکت هم تابع مالیه و هم معاف از مالیه انجام میدهد. این دفتر گاه گاهی قرطاسیه، وسایل کمپیوتر و فرنیچر را بخاطر استفاده دفتر خریداری مینماید. طی سال گذشته در پهلوی همه فعالیت های اقتصادی این شرکت، عرضه های تابع مالیه آن (۴۰۰) میلیون افغانی و عرضه های معاف از مالیه آن (۱۰۰) میلیون افغانی بود. توقع میرود که این شیوه در آینده نیز ادامه یابد. بنابر این شرکت مالیه قابل مجرائی را برای ۸۰٪ مبلغ مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده بالای خریداری های دفتر مرکزی اش را اجازه دارد.

ضمیمه (ب)

مقایسه و تعامل مالیه بر ارزش افزوده با سایر مالیات

مالیه بر ارزش افزوده، مالیه بالای مصرف است که خریدار نهایی آن را متقبل میشود.

۱.ب مالیه بر ارزش افزوده به گونه ای طراحی شده است تا یک مالیه بالای مصرف باشد. بار اقتصادی این مالیه را مصرف کننده نهایی اجناس یا دریافت کننده خدمات متقبل میشود. با وضع مالیه بالای مصرف بجای تولید، مسؤولیت بلند بردن عواید دولت از دوش تولید کننده گان اجناس و خدمات در افغانستان برداشته میشود تا سبب تشویق سرمایه گذاری، رشد اقتصادی و فعالیت های شود که در دراز مدت مفید باشد.

۲.ب در حالیکه مالیه بر ارزش افزوده یک مالیه بالای مصرف است، اما از دید شخصی که همه مراحل و پروسه های چگونگی کار این مالیه از اول تا اخیر را نداند، به نظر نمیرسد که چنین باشد. مالیه بر ارزش افزوده توسط فروشنده اجناس یا عرضه کننده خدمات از خریدار یا دریافت کننده خدمات تحصیل میگردد. فروشنده این مبالغ را در هر دوره مالیه بر ارزش افزوده به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میپردازد. فروشنده طوری میپردازد که وی این مالیه را متقبل شده است چون آنرا به وزارت مالیه (ریاست عمومی عواید) میپردازد. اما بخاطر باید داشت که مالیه بر ارزش افزوده بالای قیمت اجناس یا خدمات افزود میگردد، این مالیه طوری نیست تا بخشی از قیمت اجناس یا خدمات را مانند مالیه معاملات انتفاعی داخلی، طوریکه ماده شصت و ششم قانون مالیات بر عایدات حکم میکند یا قبلاً مالیه بابت عواید تحصیل میگردد، در بر گیرد.

مثال مقایسه مالیه معاملات انتفاعی با مالیه بر ارزش افزوده

یک مثال ساده را در نظر بگیرید که در آن یک تشبث اجناس را (بدون کدام خریداری) تولید و آن را در جریان یک دوره مالیاتی در بدل مبلغ یک میلیون افغانی قبل از در نظر گرفتن هر گونه مالیه بفروش میرساند.

اگر این تشبث مطابق فقره (۱) ماده شصت و ششم قانون مالیات بر عایدات تابع مالیه معاملات انتفاعی باشد، دارای نورم ۴٪ مالیه معاملات انتفاعی میباشد. مالیه قابل پرداخت این طور محاسبه میگردد:

$$4\% \times 1000000 = 40000 \text{ افغانی.}$$

این تشبث مبلغ (۴۰۰۰۰) افغانی را به اداره مالیات می پردازد و مبلغ (۹۶۰۰۰۰) افغانی از بابت فروش اجناس برای این تشبث باقی میماند. مالیه معاملات انتفاعی مالیه بالای معامله بوده و تشبث آن را متقبل میشود.

در مقایسه، اگر این تشبث برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت باشد، در آن صورت مالیه معاملات انتفاعی نمی پردازد. این تشبث قیمت اجناس خود را مبلغ ۱ میلیون افغانی جمع ۱۰٪ مالیه بر ارزش افزوده تعیین میکند. مشتری مجموعاً مبلغ (۱۱۰۰۰۰۰) را به تشبث میپردازد. تشبث مذکور قیمت اصلی یعنی مبلغ ۱ میلیون افغانی را برای خود نگهداشته و مبلغ (۱۰۰۰۰۰۰) افغانی را بطور مالیه به اداره مالیات میپردازد. پس میتوان دید که در صورت ثبت بودن برای مالیه بر ارزش افزوده، با وجودی که تشبث این مالیه را به اداره مالیاتی میپردازد، در اصل مشتری این مالیه را متقبل گردیده چون مبلغ اضافه شده بالای قیمت اصلی را پرداخته است.

تعامل مالیه معاملات انتفاعی و مالیه بر ارزش افزوده

۳.ب در موقع آغاز مالیه بر ارزش افزوده از اول ماه جدی ۱۳۹۹، مالیه معاملات انتفاعی بالای واردات توقف می یابد. بصورت عموم مالیه بر ارزش افزوده بالای واردات قابل پرداخت بوده و مالیه معاملات انتفاعی بیشتر از آن بالای واردات تحصیل نمیگردد. بنابر این، هیچ تعاملی میان مالیه معاملات انتفاعی بالای واردات و مالیه بر ارزش افزوده بالای واردات وجود ندارد. در بعضی موارد منحیث یک منفعت انتقالی به تشبث های ثبت شده آنها قادر خواهند بود تا در آغاز مالیه بر ارزش افزوده، مجرائی مشخص مالیه بر ارزش افزوده را بابت اموال موجود در کدام مطالبه نمایند. تشریحات برای ماده سی و سوم قانون مالیه بر ارزش افزوده را در این تعلیماتنامه ملاحظه نماید.

۴.ب از آغاز تطبیق مالیه بر ارزش افزوده، در بازار داخلی فروش اجناس و عرضه خدمات مالیه بر ارزش افزوده و مالیه معاملات انتفاعی بالای فروشات یکجا عملی میگردد. تشبثات که برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت می باشند در سیستم مالیه بر ارزش افزوده موجود میباشند. و تشبثات که برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت نمی باشند، مطابق احکام مواد (۶۴، ۶۵، ۶۶ و ۶۷) قانون مالیه بر ارزش افزوده تابع شرایط مالیه معاملات انتفاعی میمانند. هیچ تشبثی بابت فروشات خویش تابع هر دو مالیه یعنی مالیه بر

ارزش افزوده و مالیه معاملات انتفاعی نخواهد بود. بخاطر داشته باشید که اگر یک تشبث در نیمه یک دوره مالیاتی برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت میشود، این شرکت برای معاملات نیمه قبل از ثبت، مالیه معاملات انتفاعی را در نظر میگیرد و برای معاملات نیمه بعد از ثبت، مالیه بر ارزش افزوده را در نظر میگیرد.

۵. ب. یک تشبث ثبت شده برای مالیه بر ارزش افزوده بابت خریداری های داخلی از عرضه کننده های ثبت شده مالیه بر ارزش افزوده مستحق مالیه قابل مجرائی میباشد، بنابر این، هیچ گونه مجرائی بابت خریداری ها از عرضه کننده های که تابع مالیه معاملات انتفاعی اند، وجود ندارد.

۶. ب. به همین ترتیب تشبث های تابع مالیه معاملات انتفاعی، مطابق فصل دهم قانون مالیات بر عایدات، بابت خریداری ها از اشخاص ثبت شده برای مالیه بر ارزش افزوده مستحق مالیه قابل مجرائی نمی باشند، چون آنها خود برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت نیستند. همچنان آنها به عین دلیل مالیه قابل مجرائی را بابت مالیه بر ارزش افزوده پرداخت شده بالای واردات خویش بدست آورده نمی توانند.

۷. ب. چنانچه در فوق دیده شد، بعد از آغاز تطبیق مالیه بر ارزش افزوده، دیگر هیچ مالیه معاملات انتفاعی بالای واردات وضع نمیگردد. بخاطریکه از آن به بعد برای مالیه دهنده گان داخلی تابع مالیه معاملات انتفاعی، طوریکه قبلاً مطابق فقره (۳) ماده شصت و هفتم قانون مالیات بر عایدات ممکن بود، مجرائی وجود نمی داشته باشد تا در برابر ذمت مالیه معاملات انتفاعی خویش مجرائی گیرند، این مالیه دهنده گان برای هر ربع مالیه معاملات انتفاعی ذمت خالص بزرگتری خواهند داشت. از این رو همچو مالیه دهنده گان مکلف اند جریان نقدی خویش را در جریان آن ربع تنظیم نمایند تا اطمینان حاصل گردد که برای ادای ذمت مالیه معاملات انتفاعی شان در ختم آن ربع پول کافی در دست باشد.

تعامل مالیه بر ارزش افزوده و مالیه موضوعی کرایه

۸. ب. بعد از آغاز تطبیق مالیه بر ارزش افزوده مطابق ماده پنجاه و نهم قانون مالیات بر عایدات، مالیه موضوعی کرایه ادامه می یابد. بنابر این، یک مالیه دهنده ثبت شده برای مالیه بر ارزش افزوده که تعمیر ها را به منظور استفاده تجارتي به کرایه میدهد، مکلف است تا مالیه بر ارزش افزوده را بالای کرایه نا خالص قابل پرداخت توسط کرایه نشین بدون کسر مبالغ وضع شده توسط کرایه نشین مطابق قانون مالیات بر عایدات، وضع نماید.

مثال

جهان برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت است. اندکی پیش از ثبت، او یک تعمیر را به مبلغ (۲۰۰۰۰۰) افغانی به کرایه ماهوار داده است. کرایه نشین مطابق ماده پنجاه و نهم قانون مالیات بر عایدات ۱۵٪ را از پرداخت کرایه وضع میکند. از این رو، کرایه نشین هر ماه مبلغ (۱۷۰۰۰۰) افغانی را به جهان و

مبلغ (۳۰۰۰۰۰) افغانی وضع شده را به اداره مالیات میپردازد. جهان مستحق است تا مبلغ وضع شده را در زمان سنجش و ارائه اظهارنامه سالانه مالیات بر عایدات خود مجرائی بگیرد، چون مبلغ وضع شده مطابق فقره (۲) ماده پنجاه و نهم قانون یاد شده منحیث یک پیش پرداخت مالیات بر عایدات پنداشته میشود.

بعد از ثبت شدن برای مالیه بر ارزش افزوده، جهان مکلف به اضافه نمودن ۱۰٪ مالیه بر ارزش افزوده بالای کرایه میباشد. از این رو مجموع مبلغ قابل پرداخت توسط کرایه نشین (۲۲۰۰۰۰۰) در هر ماه میباشد (۲۰۰۰۰۰ + ۱۰٪). اما مبلغ (۲۰۰۰۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده برای جهان عاید از بابت کرایه نبوده بلکه مالیه بر ارزش افزوده است. بنابر این، مطابق ماده پنجاه و نهم قانون مالیات بر عایدات مبلغ قابل وضع هنوز هم $۳۰۰۰۰۰ = ۲۰۰۰۰۰۰ \times ۱۵\%$ میباشد.

ب. ۹ در مثال فوق، جهان باید طبق ماده بیستم قانون مالیه بر ارزش افزوده در هر ماه یک صورتحساب مالیاتی را به کرایه نشین صادر کند. در صورتحساب، جهان مبلغ (۲۰۰۰۰۰) افغانی را منحیث کرایه و مبلغ (۱۲۰۰۰۰) افغانی را منحیث مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت بابت همین عرضه تابع مالیه، تذکر میدهد. مطابق ماده پنجاه و نهم قانون مالیات بر عایدات کرایه نشین مبلغ (۱۷۰۰۰۰) افغانی را بعد از وضع نمودن مالیه، بعنوان کرایه جمع (۲۰۰۰۰۰) افغانی مالیه بر ارزش افزوده مجموعاً مبلغ (۱۹۰۰۰۰) افغانی را به جهان میپردازد. کرایه نشین مبلغ (۳۰۰۰۰۰) افغانی را به اداره مالیات میپردازد.

ب. ۱۰ بخاطر باید داشت که وضعیت در این مثال، از لحاظ قانونی یا اقتصادی مالیات مضاعف نمی باشد. مالیه بر ارزش افزوده مالیه است که کرایه نشین بابت استفاده از تعمیر متقبل میشود. مالیه موضوعی کرایه را مالک تعمیر از بابت عاید متقبل میشود. زمانیکه مالک تعمیر اظهارنامه مالیاتی خود را ارائه میکند این مالیه بحساب مالیه بالای نفع پذیرفته میشود.

تعامل مالیه بر ارزش افزوده و مالیه ثابت بالای واردات

ب. ۱۱ بعد از آغاز تطبیق مالیه بر ارزش افزوده، وارد کنندگان تابع ۱۰٪ مالیه بر ارزش افزوده میباشند. وضع مالیات ثابت ۲٪ بالای واردات مندرج ماده هفتاد و هفتم قانون مالیات بر عایدات ادامه می یابد. قرار شرح در مورد ماده شانزدهم قانون مالیات بر عایدات، مالیات ثابت یا منحیث یک مجرائی در برابر مالیات بر عایدات سالانه و یا بجای مالیات بر عایدات سالانه مجاز میباشد. این ها هزینه های مستقیم واردات نیستند، بلکه مربوط به مفاد تابع مالیه آینده بابت فروشات اجناس میباشند. مالیات ثابت به عاید از بابت اجناس تعلق میگیرد نه به هزینه اجناس. هیچ مالیه مضاعف قانونی یا اقتصادی با مالیه بر ارزش افزوده و مالیات ثابت وجود ندارد.

تعامل مالیه بر ارزش افزوده و مالیه موضوعی قراردادها

ب.۱۲ مطابق ماده هفتاد و دوم قانون مالیات بر عایدات میتوان از پرداخت های قراردادی های فاقد جواز تجارتي به نورم ۷٪ و قراردادی های دارای جواز تجارتي به نورم ۲٪ مالیه وضع کرد. مبالغ وضع شده به نورم ۷٪ بجای مالیات بر عایدات سالانه و مبالغ وضع شده به نورم ۲٪ در برابر مالیات بر عایدات سالانه برای آن سال قابل مجرائی می باشد.

ب.۱۳ اگر قراردادی برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت میشود و عرضه های قرارداد شده معاف نباشد و یا برای مالیه بر ارزش افزوده در نورم صفر نباشد، از آنها خواسته میشود تا مالیه بر ارزش افزوده را بالای مبلغ قرارداد وضع کنند. طوریکه در تعلیماتنامه تشریح گردید مبلغ مالیه بر ارزش افزوده مالیه ای است که مصرف کننده آن را متقبل شده و توسط قراردادی تحصیل میگردد که در اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده در هر دوره مالیاتی به اداره مالیات ارائه میشود. از لحاظ اقتصادی مالیه بر ارزش افزوده متعلق به قراردادی نیست. قراردادی باید یک صورتحساب مالیاتی را به مشتری فراهم سازد که در آن قیمت (قیمت اصلی) قابل پرداخت و مبلغ مالیه بر ارزش افزوده قابل پرداخت را بطور واضح و جداگانه نشان دهد.

ب.۱۴ مشتری که مطابق ماده هفتاد و دوم قانون مالیات بر عایدات باید از یک مبلغ قابل پرداخت به قراردادی مالیه وضع کند، مکلف است آن را طبق قرارداد از قیمت (قیمت اصلی) وضع نماید. وی نباید آن را از مبلغ مالیه بر ارزش افزوده وضع نماید.

مثال

شرکت ساختمانی مصدق ساختن تعمیر حوزه پولیس را با وزارت داخله قرارداد میکند. این شرکت برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت است و دارای جواز تجارتي نیز میباشد. قیمت قرارداد مبلغ ۳۰ میلیون افغانی است. چون این شرکت برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت میباشد و عرضه متذکره معاف یا دارای نورم صفر نیست، پس مالیه بر ارزش افزوده باید وضع گردد. حسب توافق در قرارداد، مرحله اول کار تکمیل میگردد و این شرکت یک صورتحساب مالیاتی را به مبلغ ۱۰ میلیون افغانی جمع ۱ میلیون افغانی مالیه بر ارزش افزوده فراهم مینماید که مجموع مبلغ قابل پرداخت ۱۱ میلیون افغانی میشود.

وزارت داخله در وقت پرداخت پول به قراردادی به اساس نورم ۲٪ مالیه را از مبلغ ۱۰ میلیون افغانی وضع میکند. به این ترتیب مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰ افغانی وضع میگردد. مبلغ باقی مانده یعنی ۹۸۰۰۰۰۰۰ افغانی جمع مالیه بر ارزش افزوده بابت عرضه تابع مالیه یعنی ۱ میلیون افغانی که مجموعاً ۱۰۸۰۰۰۰۰۰ افغانی میشود، به قراردادی قابل پرداخت میباشد.

قیمت که این شرکت شامل اظهارنامه مالیه بر ارزش افزوده خود مینماید عبارت است از مجموع پرداخت بشمول مبلغ وضع شده بخاطریکه مبلغ وضع شده هنوز منحصیث یک مجرائی در اظهارنامه مالیات بر عایدات اش متعلق به آن شرکت میباشد.

تعامل مالیه بر ارزش افزوده و سایر مالیات ثابت

ب. ۱۵ ماده هفتاد و سوم قانون مالیات بر عایدات مالیه ثابت را بالای بعضی تشبثات مشخص که از فراهم ساختن خدمات پذیرائی عاید بدست میاورند، وضع مینماید. در مورد که همچو یک شخص برای مالیه بر ارزش افزوده ثبت باشد، مالیه بر ارزش افزوده علاوه بر قیمت ابتدایی ثبت نام یا تکت ها وضع میگردد. مالیه ثابت ۱۰٪ از مجموع عاید بدست آمده مستثنی از مالیه بر ارزش افزوده بوده بجای مالیات بر عایدات پرداخت میگردد.

ب. ۱۶ مواد (۷۴ و ۷۵) مالیات ثابت را بالای تشبثات کوچک که توسط اشخاص حقیقی پیش برده میشود، وضع میکند. بالای چنین اشخاص ممکن مالیه بر ارزش افزوده در صورت که سرمایۀ دورانی آنها بیش از حد ثبت مالیه بر ارزش افزوده (۱۵۰) میلیون افغانی باشد، تطبیق گردد.

منظور است

بااحترام

عبدالولی نوری
رئیس خدمات حقوقی عواید

دوکتور میرویس بهیج
رئیس عمومی عواید

محمد عیسی قدرت
معین عواید و گمرکات